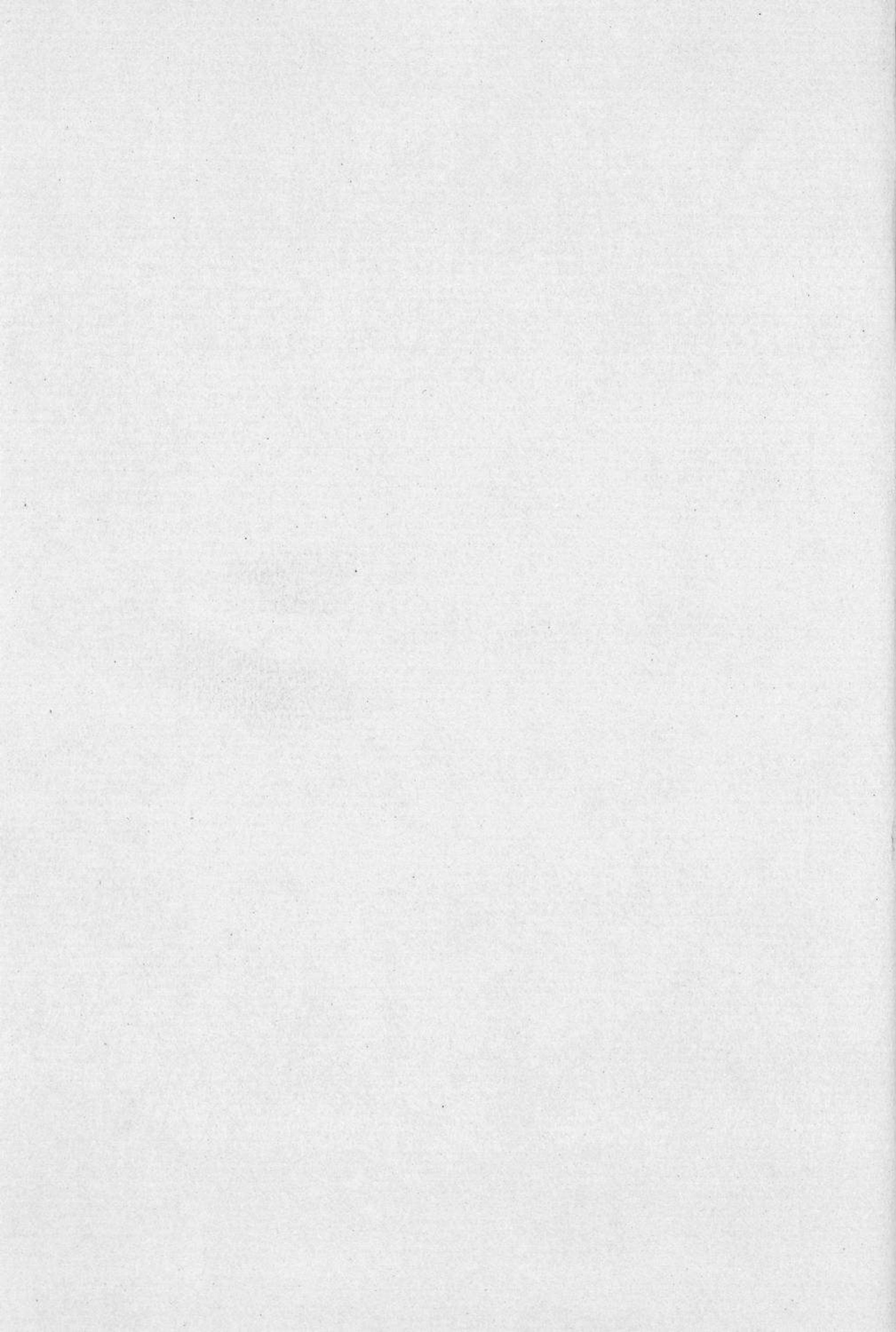


Res
82

T146856
R 375314

C1194435





H Y M N O

R V M R E C O G N I T I O P E R
A N T O N I V M N E
B R I S S E N .

C V M A V R E A I L L O R V M
E X P O S I T I O N E .

A d i e c i m u s e t i a m n ō n u l l o s p r o p r i o s s a n c t o r u m
h y m n o s : a P e t r o N ū n i o D e l g a d o
P r æ s b y t e r o . B . M . D i l u c i
d a t o s . Q u o s o m n e s
a b v l t i m a o p e
r i s p a g i
n a ;
q u æ p r o x i m a e s t : a p e r t e
d e m o n s t r a t ,



C u m P r i n c i p u m F r i u i l e g i o .

A P V D I N C L Y T A M G A R N A T A M
M e n s e D e c e m b r i .
D . X X X I I I .



M. L. L. L. L.

RECOGNITIO

AEII ANTONII NEBRISSENSIS

Grammatici recognitio Hymnorum ad Salmā-
ticensis Academiae Senatū sapientissimū
Foeliciter,



I vestris in me bñficijs .P. C. q̄ fuerunt mihi ipsa varietate meorum temporum vel in prosperis rebus meis iucunda; vel grata in aduersis: par ac mutua voluntas redderetur: nullum esset opus ab ingenio meo profectum: quod non v̄ro potissimum nomine in vulgus exiret. Sed me huius rei cupidum prohibuit partim meus pudor: qui nihil adhuc videbar elaborasse qd̄ esset digum ornatissimo isto ordine: partim qd̄ intelligebam studia mea plerisq̄ vestrum fore ingrata: nōnullis etiā suspecta & iniuriosa. Itaq̄ continui me ipsum: ne qua in re vellem obseruatiā & pietatem meam erga vos declarare: molestus atq̄ odiosus essem. Nunc vero cum esset mihi in animo dare operā quē admodum nōnulli codices ex sacris & ecclīasticis litteris de prompti quā emendatissimi imprimantur: quos auditoribus meis legendos proponerem, auspicatusq̄ essem ab hymnorū volumine: qd̄ erat tū mendis tū carminum confusione deprauatum: visum est hunc laborem meum splendidissimo nomini vestro dedicare. Non q̄ me existimē ex alieno opere sola p̄fatione aliquam bonam gratiam a vobis aucupari: sed vt censure atq̄ iudicio vestro subijcerem hanc emendationem meam: in qua sum ausus nōnulla errata quę per omnes libros passim reperiuntur: ad lineam veritatis reducere. Quod si intellexero sapientie vestre singulari hos labores meos esse non iniucidos: neq̄ à me frustra susceptos: aggrediar deinceps aliud opus qd̄ sit & ingenij mei viribus & autoritate vestram magis dignū. Sed cuiusmodi sint errores: quos in hoc volumine deprehēderim: breui demonstrabo. Est in principio operis mēdū qd̄ oēs libri vno consensu arripuere: & quod nemo est (si modo purgatam habeat aures) qui nō fateatur esse vitiū manifestariū: in loco illo. Nos morte victa liberet: pro quo ego iurarem ab autore carminis fuisse scriptum: liberat: cum ordo ipse & contextus orationis hoc desideret.

Nā hortatur

Nam hortatur nos vt torpore somni excusso ad orationem dominico die surgamus: quo & mundus est conditus & xps resurgens nos morte victa liberauit. Nā liberat: hoc loco eo modo positū est / pro liberauit: quo in. iij. eneid. Vergilij positū est. Omnis humo fumat neptunia troia. qd' Seruius exponit pro fumauit.

Neq; enim putamus aut optamus vt liberet nos morte victa: cum verborum series sit in cōsequens: sed adducimus causam cur nobis tali die surgēdū sit: hoc est qd' Christus resurgēs morte victa nos liberauit. qd' & alio loco ecclesia canit. Qui mortem nram moriendo destruxit: & vitam resurgendo reparauit. Prima nāq; hymni pars narratiua est; secunda vero deprecatiua cum subditur: iā nunc paterna claritas. In eodem p̄terea hymno & in alijs emendauimus pro paraclyto penultima breui paraclyto: vt potius paraclyto penultima longa & in eadem accentu acuto.

In sequenti hymno Iesu labētes respice: pro labētes labantes reposuimus ex ratione carminis: quæ in secundo versu habet iambum: quare non labentes cum primam labor laberis producat: sed labantes a labo labas: quod primam breuiat. Quod & Mamotrectus adnotauit.

Quod vero sequitur. Si respicis lapsos cadunt: contrarium dicit ei. qd' petimus. quare legendū potius si respicis lapsus cadūt: id est cessant & tolluntur. sunt autem lapsus: loca lubrica ad cadēdū obnoxia. Vergi. ij. enei. pedibusq; rotarū subiiciūt lapsi. Est præterea in quarto hymno scriptū. Pellat langorem: p̄ quo debere scribi angorem ex ratione carminis facile apparet. Nam quæ admodum in apparatu diximus. Carmen est saphicū: quod constat trocheo spondeo dactylo & duobus trocheis. Ex quo fit vt quamcūq; sensus indifferenter angorem & langorē possit accipere: ratio tamen carminis nullo modo languorem admittat.

Quod si dixerit quispiam rectius saluti quam tribui petimus languorem: quam anguorem opponi. Possem ego respondere poetam citius fuisse transgressurum leges elegantiaē q̄ carminis: sed potius illud placet angorem recte positum esse hoc loco: cum non multum distet a langore: cum sit angor (quemadmodum Cicero diffinit thusculanarum questionum

R E C O G N I T I O

libro quarto.) Aegritudo premens. Lāgor vero ægri-
tudo crucians.

In hymno Somno reſectis artub⁹ lucis labefcat munere: lege
tu labafcat pro labefcat, quia (vt in ſuperioribus dixim⁹) la-
bor laberis: a quo eſt labefco labefcis primā producit. Labo-
.as. à quo eſt labafco. is. primā breuiat: quod hoc in loco deſi-
deratur: quia iambus eſt neceſſarius in ſecundo loco.

In hymno Splendor paternę glorię. Caſus foecundet aſpe-
ros: lege tu caſus ſecundet aſperos. i. ſecundos & pſperos fa-
ciat: non foecundos, id eſt fertiles & copioſos. qđ eſſet cōtra-
riū ei: quod petimus. quum præfertim ſyllaba repugnet: q̄
in ſecundo loco debet conſtituere iambum.

In hymno Telluris ingens cōditor propulſis atq; moleſtis. Ex
eadē ratione emendauimus pulſis aque moleſtijs. vt ſtet ver-
ſus. haheatq; in ſecunda ſede iambum. Nā moles aque pro-
hibet terram eſſe ſtabilem.

In hymno Nox & tenebrę & nubila. rebusq; iam calor redit:
ſic legendū eſt. non calor vt pleriq; omnes codices habēt ex-
lectione originali ipſius Prudētij; & ratione cōtextus. quia
luce adueniente omnia recipiunt ſuū colorem: qui per no-
ctis tenebras videri nō poterat dicēte Vergilio. Et reb⁹ nox
abſtulit atra colorem.

Nox atra rerum contegit terrę colores: ſic eſt legendum: non
calores. vt ſtatim diximus. in pleriq; codicibus. legi: nō re-
pugnante ratione carminis: ſed ſenſu & mente autoris.

In hymno Vox ecce clara intonat ab æthere Chriſtus promi-
cat. lege ab æthra vt ſtet ratio carminis quæ nō recipit ana-
peſtū in tertio loco, cum præfertim idē propeſignificat æthra
quod ether.

In hymno O glorioſa domina. legendum foemina non domi-
na. tū exlectione antiqua: tū ex ratione carminis: quod ha-
bere debet in tertio loco iambū aut ſpondeum / non pyrthi-
chium & in eodē pro lactaſti ſacro vbere. lege / tu lactas ſa-
crato vbere. ex eadem ratione de carminis.

In hymno Luſtra ſex qui iam peracta; Agnus in cruce leua-
tur. lege

tur. lege agnus in crucis leuat immolandus stipite. Vt sit ordo agnus leuatur immolandus in stipite crucis. & stet versus q̄ alias claudicaret; qui debet habere trocheū necessario in tertia sede.

In hymno Sanctorum meritis. Calcarunt omnia. Legendum est calcarunt hominū; quoniam alias nō staret versus, qui debet habere dactylum in secundo loco. Ex veteri librorū lectione.

In hymno Rex gloriose martyrum. Qui respicientes terrena, castigatu terrea; quia debet esse lābus in quarta sede; neq̄ potest recipere longam in penultima syllaba.

In hymno Iste confessor. Hodie lætus: legendum hoc die lætus Vt sit trocheus in primo loco & nō pyrrhichius si hodie legat̄.

In hymno Iesu corona virginum. Qui mater illa concepit. Legendū cōcipit; vt sit præsens pro præterito & stet versus qui (vt diximus) non recipit spondeum vel trocheum in quarto loco.

In hymno Virginis proles. Legitur secreta scandere cœli; pro eo quod esse debuit sacrata scādere cœli. Nā cum secreta primam, producat esset spōdeū in quarto loco; cū cebeat esse trocheus.

Prologus

FINIS.

A iij



Prologus.

Sequitur prologus hymnorum.



Hymnus dicitur laus Dei cum canticis. Quattuor fuerunt principales autores qui hymnos composuerunt: scilicet Gregorius: Prudentius: Ambrosius, & Sedulius. Sed quidam vir prudens nomine Hylarius: videns illos multos hymnos composuisse: dignum duxit quosdam in unum colligere: & compositiose componere breuem & utilem tractatum: in quo omnes hymni utiliores maxime essent. Prima intentio fuit describere illos qui cantant in prima feria: & sic deinceps secundum ordinem. Utilitas maxima est: ut per lecto libro cognitionem habeamus unitatis & trinitatis. Supponitur theoricis: id est diuine contemplationi.

Sed quia mentionem fecimus de feria videamus quid sit feria. Feria est solennis dies. Beatus enim Silvester videns hebreos dicentes prima sabbati: secunda sabbati, & sic deinceps. Similiter videns gentiles nomina suorum deorum vel stellarum posuisse: ut dies lune / diea martis &c. Noluim imitari mores & sectam eorum: scilicet hebreorum & gentium. Sed loco huius inuenit hoc nomen feria. Sed in fine septimane seruauit sabbatum: quod fecit ad figuram: quia sabbatum interpretatur requies. Et nos per totam hebdomadam: id est per totum spacium vite nostre quod currit spacio septem dierum: debemus laborare: & nitenti summo conamine: ut perueniamus ad requiem & ad eternam beatitudinem. Vnusquisque hymnus habet suam materiam. In illis qui sunt de nocte accipit materiam ipsum tempus: id est significationem ipsius temporis: scilicet ut expellat a nobis tenebras ignorantie & vitiorum & informet nos virtutibus: & sancti spiritus charitate. In illis vero qui sunt de die accipit materiam ipsum lumen: & vult deprecari deum: ut quemadmodum illuminat nos sua claritate & splendore solis in corpore: sic illuminet nos sancti spiritus gratia in mente. Amen.

Antonius Nebriss. in unum quodque hymnorum genus.

Carmen est dimetrum Iambicum archilochium monocolor orthometrum. Quod canitur ad horas nocturnas certis quibusdam diebus dominicis. Hortatur christi fideles. ut

excusso

excusso nocturni tempotis somno surgāt petitori admissi
peccati veniam: & futuri præsentationem & immortalis
vitæ beatitudinem.



Drimodierū oīm:
Quo mundus
extat cōditus:
Vel quo resur-
gens conditor
Nos morte victa

liberat.

Pullis procul torporibus
Surgamus omnes ocyus:
Et nocte queramus pium
Sicut prophetam nouimus.

MAteria huius hymni est cō-
mēdatio dñici diei: & cōmē-
dat eū p partes. Hęc sūt par-
tes: q̄ mūdus fuit cōditus eodē die
quo xp̄s resurrexit: & p hęc cōmē-
dationē beatus Gregorius vult ob-
dominici diei apicē monere nos ad
houorem ipsius delecto mane sur-
gere: & deū q̄rere: Dñicus dies me-
rito & cū discretiōe oīm dierū: pri-
mus dñ: q̄a dñ primus respectu oīm
creaturarū. Tertius dicitur respec-
ctu resurrectionis dñi: quia tertia
die resurrexit. Octauus dñ respectu
octauidiet: quia in octaua die oēs
resurgere debemus ad eternā vitā.
Et ideo q̄ramus in dñico die quo
xp̄s resurrexit: ip̄m xp̄m: vt a mor-

te vitiorū ad vitā & gaudiū sempiternū resurgamus in die iudicij quo
bona bonis: mala malis reddētur. Descensus fiat ad lram. Ego dico dñi
cū diem maiorē esse alijs omnibus, quia mundus fuit conditus: & xp̄s re-
surrexit eodē die: ergo habet primatū super alios dies. Ergo maior est
alijs diebus. Locus est a partibus sufficienter enumeratis vel a positione
antecedentis.

O Fratres oēs surgamus in primo dierum omnium. i. in dominica die
(ocys) id est citiusquam in alijs diebus (quo) scilicet dominico die.
(mundus extat conditus). id est factus (vel) pro & (quo die (condi-
tor. id est creator omnium creaturarum existens vita nostra sed secun-
dum apostolum resurgens a morte (nos liberat) ab inferno vel ab po-
testate diaboli. (Surgamus) dico a nostris torporibus: id est a pecca-
tis & vitijs. Et non solum modo surgamus: sed queramus per obserua-
tionem mandatorum (pium) id est Deum in hac nocte. (sicut noui-
mus prophetam) David Deum quesisse sicut ipse ait. Psalmus centesim-
mo decimo octauo. Media nocte surgebam ad confitendum tibi & cete-
ra. Iterum psalmo sexto. Lauabo per singulas noctes & cetera. Vnde
de in homilia beati Gregorij legitur de quodam qui postquam aliquan-
tulum soporis corporis suo dedisset: extra mediam noctem surgebat &
vigilans per orabat: qui tandiu hoc fecit donec facta est vox de cælo a
domino: dicens. Peccatum tuum dimissum est tibi. Ocyus & ocyslime
aduerbia sunt comparationis sine positio latino: sed exeunt ab ocys
græce: vnde etiam est ociter pro cito: quam prompte.

Gregori.
Ocyus.
Ocyslime
Orat.

Surgamus

A iij

De tempore.

¶ Surgamus inq̄ & ōramus piū (vt
audiat n̄ras p̄ces) .i. ōones p̄ vitās
dis vitīs & q̄rēdis v̄tutibus (porri
gat suā dextrā) .i. auxiliū (vt nos
expiatos) .i. absolutos & purgatos
(fordibus) .i. a vitīs vel a fordibus
vitiōr̄: reddat .i. a sedibus polōr̄ .i.
cœlorum & angelorum id est ponat nos in cœlo.

¶ Reddat inq̄ nos polōrū sedibus
vt muneret supple nos (beatis do
nis) .i. donis cœlestibus (quicq̄) .i.
quicq̄ (psallimus) .i. canimusei .f.
dño (quietis horis) .i. horis noctis
(in sacratissimo tēpore) quo X̄ps
resurrexit (tempore) dico huius diei scilicet dñice vel muneret in sacra
tissimo tempore huius diei .i. in die iudicij qui dicitur sacratus: quia ibi
bona bonis: mala malis reddentur. Sed quia supiora per nos habere neq̄
mus: vertit se nunc ad filium: & monet nos q̄ precemur ipsum quatenus
omnis libido, omnis macula & alia mala facta a nobis remoueantur.

¶ Iam postulamus te nūc o paterna
claritas (afatim) id est abundanter
(vt libido id est luxuria & mala cō
cupiscētia: libido dico (sordidās)
corporā n̄ra (& omnis actus noxi
us) id est nociuus: id est omne malū
opus (absit. id est lōge sit remotum
ne animatum corpus sordescat. Af
fatim aliquando cum vnico .f. scribitur. & est compositum ex a & fabi
le quasi abunde & non dicibiliter significet. & correpta antepenultima.
si vero scribatur cum duplici .ff. significat facunde. & antepenultima pro
ducit.

¶ Et iō te postulamus (ne foeda sit)
id est sordibus plena (vel lubrica)
id est labilis ad luxuriā (cōpago n̄ri
corporis) id est cōiūctio n̄ri corpis
& animæ: q̄ tūc dicitur foeda q̄n ca
ro p̄est virtuti. & ratio est pulchra
q̄n p̄dominatur corpi. vel de prece
mur vt caro subeat mēti (p̄ quā) .f. cōpaginē (crememur) anima & corpe
id est cruciemur (acrius) id est valde acriter (ignibus) id est doloribus (a
uerni, .i. inferni. Auernus d̄r ab a qd̄ est sine & ver veris qd̄ est delectatio
quasi sine vere .i. sine delectatiōe. Auernus est locus in inferno vbi est sēp
ignis: in quo imp̄n cremabuntur qui in hac vita p̄ immūdiā exarserūt

¶ Additio. Auernus. Strabo. lib. v. contiguus bays lucrinus adest sinus in.
tra quem auernus est: & dicitur quasi sine auibus. hoc est auis
bus in accessus ob grauitatem odoris testis est Seruius sup. vi. eneidos.
Vbi autem est (per quam auerni ignibus.) poteris dicere per quod scili
cet corpus. & ego vidi textum.

Nostras preces vt audiat:

Suamq̄ dextram porrigat:
Vt expiatus fordibus
Reddat polorum sedibus.

Vt quicq̄ sacratissimo
Huius diei tempore
Horis quietis psallimus;
Donis beatis muneret.

Iam nunc paterna claritas
Te postulamus afatim:
Absit libido sordidans
Omnisq̄ actus noxius.

Ne foeda sit vel lubrica
Compago nostri corporis
Per quam auerni ignibus
Ipsi crememur acrius.

Afatim.
Affatim.

Strabo.

Seruius.

Et quia

Ob hoc redemptor quæsumus
 Ut probra nostra diluas:
 Vitæ perennis commoda
 Nobis benigne conferas.

¶ Et quia timemus ne ignibus crememur (o redemptor quæsumus) .i. rogamus & cū desiderio quærimus (ob hoc) idest propter hoc (ut diluas nostra probra) idest peccata quæ probant idest vituperant & maculant animam & corpus (& conferas) .i. concedas (nobis commoda) .i. utilia perpetua (perennis vitæ) .i. æternæ gloriæ.

Quo carnis actu exules
 Efficit ipsi celibes:
 Ut præstolamur cernui
 Melos canamus gloriæ.

¶ (Quo) propter (exules) nos peregrini a cœlesti patria (actu) .i. operatione carnis: quæ admodum qui est alienus patriam dicitur exul & peregrinus: idest longe remotus a patria: sic & nos per opera vitiosa & peccata efficitur exules a cœlesti patria (nos ipsi effecti)

.i. facti (celibes) .i. vitam virtuosam & cœlestem ducetes (ut præstolamur) .i. expectamus & speramus (nos in quibus cernui) .i. inclinati & oculos sursum tenentes ad dominum (canamus) .i. proferamus (melos) .i. cantum ore & corde (gloriæ) .i. ad honorem tuæ laudis. Bene enim cantant qui a bonis operibus non cessant.

¶ Optissime qui pater .i. mundasti nos a vitis (pater) .i. o creator & autor omnium rerum & (o vnice) idest Christi fili Dei viui. vnice dico (compar) idest equalis secundum diuinitatem (patri) idest omnipotenti: in pugillo cœlum & terram continenti (tu dico regnans cum spiritu paraclito)

Præsta pater piissime
 Patrique compar vnice:
 Cum spiritu paraclito
 Regnas per omne seculum, amen.

idest consolatore (per omne seculum) .i. ante omnia secula (præsta) .i. dona nobis ea quæ supra orauimus (amen) .i. sine fine & sine defectu .i. sine initio & sine fine.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur ad laudes matutinas certis quibusdam diebus dominicis. Et quia luce aduentante gallus canit: alludens ad illud quod Iesus post tertium galli cantum et iterum respexit: condonationem peccatorum precatur.

A Eternæ rerum conditor
 Noctem diemque regis:
 Et temporum das tempora:
 Ut aleues fastidium.

¶ Materia huius hymni est commendatio & laudatio altissimi Dei omnium conditoris: quæ eternus est .i. sine initio & sine fine. Et distingue quid distat inter eternum perpetuum sempiternum temporale. Aeternum est quod caret principio & fine. Perpetuum habet principium cum tempore & non habebit finem: temporale est quod incipit cum tempore & habet finem: ut corpus nostrum.

Construe (Eternæ rerum conditor) .i. factor. Conditor nomen est verbale a condido quod componitur a do quod proprie significat abscondo quasi in vnum inter-

Aeternū.
 perpetuū
 Sēpiternū.
 Tēpale.
 differūt.
 Cōditor.

Vergili. riorē locum do. Vergi. Scandunt rursus equū: & nota condunt in aluo.
Salusti. Ponitur tñ aliqñ pro cōstruo quasi simul do. Salustius. Urbē Romā: si
Plinius cuti ego accepi condidere atq; initio habuere troiani. Significat etiā res
 pono. Pli: Formicę condunt æstate fructus quibus hyeme fruuntur. Po
 nitur etiā p cōpono. idē Pl. Opus cōdidit ppetuo oibus legēdū. Aliqñ
 ēt p recōdo ac sepelio: vñ sepulchrū, cōditoriū appellat. Pli. Post condi
Cōditio tū monumēto corpus. Idē. Tā rara in amicis fides tā parata obliuio mor
Cicero. tuorū vt ipsi nobis debeamus cōditoria construere omniaq; heredū offi
Aurelius cio psumere. A cōdo dicit cōdicio & scribit sine. c. q̄ est qdā dispositio &
 veluti fors fortunarū tēporū & ēt rerū. Cicero. O miserā cōdicionē ad
 ministrandi cōsulatus. Aurelius. Ea tēporū cōdicio erat vt ne cōqueri q
 dē de iniurijs fas esset (qui regis). i. disponis & gubernas (noctē). i. pctō
Fastidiū. rē vel diabolū (& qui regis diē). i. iustū (& das tpa). i. diuersitates (tē
Fastus. porū). i. spaciōrū huius vitę (vt alleues fastidiū). i. remoueas laborē no
 strū. Fastidiū a verbo fastidio fastidis derivat qđ significat cū fastu quo
 dā cōtēno: fastus enim significat supbiā siue elationē cū quadā iactātia
Annus q̄ bonę & est quartę declinationis. fastus aut scđe declinatiōis est liber fas
re. iiii. tē stoy. Aeterni dei sapiētia vt hominis subleuaret fastidia tēpora. mira dele
poribus ctatione variauit. Nā si semp nox esset: homo deficeret & periret torpo
constat. re & inertia ppter tenebras: & si semp dies esset: miser homo nimis labo
Hō. iiii. ris studio affectus ēt periret. Et ideo dñs misertus nr̄i: diei & noctis spa
elemētis ciū posuit & eternum & temporibus tempora dedit subeunt ia. Et nota
constat. qđ quemadmodum annisunt quattuor partes vel quattuor tempora: eo
 dem modo homo constat ex quattuor elementis.

¶ **Preco diei.** i. ioānes (vñ p̄codiei)
 .i. xp̄i (iā sonat). i. nūciat (diem). i.
 xp̄m (p̄co dico puigil noctis pfun
 de). i. inferni pfundi (nocturna lux)
 .i. ioānes q̄ atelucē surrexit: vt luce
 ret hoibus q̄ erāt ī tenebras huius
 mūdi (viātibus). i. volētibus ire ad
 xp̄m (est segregās noctē a nocte). i.

pctm̄ a pctōre. q̄a q̄s vult assumit: quos vult in suo finit errore. Vel aliter
 cōstrue (Preco). i. dñs nr̄: q̄ est p̄miū suis (diei). i. p̄ris (iā sonat). i. manis
 festat euāgelicā p̄dicationē p̄ p̄dicatores suos: ipse dico (puigil). i. cogno
 scens (noctis pfunde) culpā & (nocturna lux) supple lucet (viātibus). i.
 p̄sens eccl̄ia q̄ lucet in huius mūdi tenebris: & (segregans noctē). i. discer
 nens vnāquamq; animā peccatricē agentem p̄nitentiā de cōmissis (a no
 cte. i. ab illa peccatricę anima: quę ex toto corde Deū reliquit: ita qđ non
 vult eam venire ad p̄nitentiā.

¶ **Hoc excitatus lucifer.** i. qđ dño p̄
 dicāte vel ioāne (lucifer). i. verus p̄
 dicator lucē diuinę gr̄e ferens alqs
 (excitatus inq̄ soluit polū caligie)

Erronū n̄ .i. aīam fidelem ab omni nigredine
errorē lez vitiōrū: & (hoc oīs chorus errorē)
git An. .i. exercitus maligni diaboli (deser
tonius. rit). i. relinquit. Desero em̄ est idē

Preco diei iam sonat

Noctis profunde pertugil.

Nocturna lux viantibus

A nocte noctem segregans.

Hoc excitatus lucifer

Soluit polum caligine.

Hoc omnes errorē chorus

Viam docendi deserit.

qđ relinquo

qđ relinquo: qđsi nō amplius hereo. Terēti. Si deseris nos tu: p̄imus. Hinc Desero. desertū locū appellamus inhabitatū qđsi ab hoībus derelictū (viā nocēdi) Terētius .s. Iesu excitāte. & pctōr currit ad portū. i. ad xp̄m vt ibi req̄scat. & vi/ Desertū res boni opationis resumat. & p̄cone canēte oīs deceptio diaboli v̄l exer citus eius. Vcl chorus. i. cōuētīculus error. i. hereticor. deserit viā suā. i. maledictā sectā (nocēdi). i. faciēdi alijs nocumētū vel ipedimētū. Etiā cho rus aliqñ est v̄etus flans aduersus aglonē q̄ a gr̄cis vocat̄ argestos sine. h. Corus ventus.

**Hoc nauta vires colligit
Pontiq; mitescunt freta;
Hoc ipsa petra ecclesie
Canente culpam diluit.**

¶ Sicut nauta p̄ nimio dolore noctis fatigatus tēdit ad portū vt ibi res coligat vires aliqñtulū req̄scēs: sic aīa fatigata in nimio labore vitior & pctōr tēdit ad portū. i. ad xp̄m p̄ cōfessionē: vt ibi req̄scat & vi/ res bone opationis recolligat. Con

mat. xxvi

strue (Nauta). i. nauis ducto (colligit vires). i. virtutes (hoc). .s. Deo (q̄) p̄ & ip̄o xp̄o (freta). i. ebullitiōes vitior (pōti). i. huius mūdi (mitescunt). i. māfuescunt. & hoc .s. p̄ xp̄m (ip̄m petra eccleie). i. Petrus qui est fundamenta eccleie (diluit canendo) .i. flendo & p̄nitendo (culpā trine negationis: quia ter negauit dñm.

**Surgamus ergo strennue
Gallus iacentes excitat:
Et somnolentos increpat:
Gallus negantes arguit.**

¶ Et quia gallus). i. xp̄s vel p̄dica tor nos excitat ad bñ agēdū (surga mus) scilicet a pctis (strennue). i. fe stinanrer (gallus excitat). i. cōmo uet ad p̄nitētiam (iacentes). i. in peccato lapsos vel existētes. & (gal lus increpat). i. redarguit (somno lētos). idest in pctis p̄manētes:

¶ q̄a sicut ille qui dormit vagus & ineptus est ad omne opus: sic anima in peccatis manens inanis efficitur Deo. & gallus arguit). i. rep̄hēdit (negā tes) idest nolentes surgere de peccatis:

**Gallo canente spes redit.
Aegris salus refunditur:
Mucro latronis conditur:
Lapsis fides reuertitur.**

¶ Gallo canente). i. p̄dicatore p̄dicā te (spes redit). i. fiducia recuperan di salutē reditur (& salus). i. vita ē/ terna (refunditur). i. largitur p̄ p̄c̄ nitiā (egris (idest peccatoribus (mucro latronis cōditur). i. infidie diaboli: quē vt mucro cēdūt homi nes: & cruciant animā eternaliter.

& sic gallo canente fides lapsis reuertitur.

**Iesu labentes respice
Et nos videndo corrige.
Si respicis: lapsus cadunt:
Fletuq; culpa soluitur.**

¶ Et quoniā gallo canente spes re dit. O Iesu saluator mūdi (respice) .s. mīa tua (labētes) ī pctis (& nos vidēdo (.i. miserendo (corrige). i. castiga nos (si respicis). i. si misere ris (lapsos). i. labentes qui a pctis resurgent (peccata cadunt) idest de lentur (q̄) pro & (culpa (idest pec

Labātes. emēdat Anto. Lapsus cadunt se gēdū inquit An tonius.

catū (soluit). i. purgat (fletu) idest lachrymarum gemitu.

Additio. Fletuq; c̄pa soluit. melius diceret fletuq; c̄pa ȳtī. i. cōmutat̄ in veniam. Et peccata

Expositio hymnorum.

Tu lux refulge sensibus:
Mentisq; somnum discute:
Te nostra vox primū sonet:
Et ore psallamus tibi.

¶ Et peccata cadunt (si respicis). .i. remittuntur ideo (O tu lux) idest o tu xpe quies lux mundi Ioānis pmo illumina nras mentes (refulge sensibus). .i. illumina nras mētes (& discute). .i. remoue (somnū mentis). .i. peccatū & toror pēnrm: & hoc ad honorē tuū scilicet (vt nra vox sonet)

.i. laudet (te) idest nomē tuū: (o Christe primū (idest maxime (& psallamus). .i. applaudamus (ore) scilicet voce & corde (tibi. is. ad honorē tuū.)

Carmen est sapphicum endecasyllabum orthometrum monocholon tetrastophon. Canitur ad horas nocturnas certis quibusdam diebus domnicis. Hortatur Christianos ad laudes diuinas vt consequamur vitam æternam.

Nocte surgentes vigilem?
omnes:
Semper in psalmis meditemur atq;
Viribus totis dño canamus
Dulciter hymnos.

¶ In hoc hymno nos hortando admonet Gregorius: vt quamdiu in hoc mundo laboramus ne nocte .i. peccatō subditi simus. sed cum omni studio p executione bonorum operū vigilemus: qā si vigilia nra soli deo mēdēdo fuerit prouida ad aures Dei pcul dubio perueniet. Materia huius hymni est laudatio nominis Dei & ipsi totius viribus de

cantare laudes & hymnos. intētio vt surgamus de vitijs & adhareamus virtutibus. Distingamus ergo sic. (O frēs nos omnes surgentes nocte) idest de peccato (vigilemus). .i. pseueremus in Dei laude (semper). .i. sine fine (in psalmis). .i. in bonis opibus (meditemur). .i. pseueremus vigilādo (& canamus). .i. psoluamus (dño). .i. saluatori nro (dulciter). .i. suauiter (hymnos). .i. laudes: s. (totis viribus). .i. animo & corpe. Vigilare em debemus sine fine: qā nescimus qn veniet dñs an mane: an sero: an media nocte. Nocte dixit qā de nocte venit Ihs. s. nubibus. .i. in velamine carnis q fuit quasi nox qn incarnatus fuit de btā virgine: qā Deitas latebat in carne. & ideo nocte. .i. in hac p sēte vita: vigilare debemus: & nō tota nocte dormire qā in nocte venit dñs. Vñ dr. Vigilate qā nescitis diem neq; horā. Et ideo vigilemus in psperis & in aduersis: nō desinētes aut bonā opa interumpentes & omittētes lassēmur: sed iugiter & indefesse Deo seruiamus. Vnde nō qui inceperit: sed qui perseuerauerit vsq; in finem saluus erit. Inchoata enim virtus non perficitur: nisi ad finem perducatur.

Vt pio regi pariter canentes
Cū suis sc̄tis mareamur aula
Ingredi coeli simul & btām
Ducere vitam.

¶ Canamus hymnos (vt nos canentes). .i. laudes psoluētes (pio regi). .i. xpo (piter). .i. corpe & anima mereamur ingredi (aulā coeli). .i. regnū eterne b̄itudinis. Aulę domus dñr regię siue pncipū (& ducere). .i. habere simul vitam eternam vel (beatam) idest puram vel sanctam.

Preter

Præstet hoc nobis deitas beata
 Patris ac nati pariterque sancti
 Spiritus, cuius reboat in omni
 Gloria mundo.

Dixi quod debemus canere pro regi: ut
 mereamur cœli ingredi ianam (&
 beata deitas) id est deus vnus scilicet
 pater & filius & spiritus sanctus
 (præstet). i. donet nobis (hoc). i. quod
 supra orauimus (glorię cuius). i. la-
 us cuius deitatis (reboat). i. reso-

nat. Vergilius. Reboant siluęque & magnus olympus (in omni mūdo). i.
 vbi cunq; vnde dicitur. Quicquid in mundo fit per ipsius fabricationē
 fit scilicet domini: per quem deum & in quo sunt omnia. Omnia enim
 illi soli famulantur. Cœlum & terram ego implebo dicit dominus.

Vergilius

Carmen est quale illud nocte surgentes, Canit ad laudes ma-
 tutinas certis quibusdam diebus dñicis, Christianos excitat
 sub lucem: ut dei misericordiam implorent.



Ecce iam noctis te-
 nuatur umbra:
 Lucis aurora ruti-
 lans coruscat.
 Viribus totis ro-

gitemus oes
 Cuncti potentem.

¶ Materia huius hymni est misera-
 tio Christi & cōtinuat hymno su-
 perius dicto sic qui surreximus no-
 cte: id est de peccato cauēdo. Nox de-
 ponit & ecce dies appropinquat:
 quia sicut ille qui gallo canente in no-
 cturnis horis iter dispōit agere: .i.
 inchoat. sic ille qui in nocte huius
 mūdi ad cœlestia ire desiderat gallo
 canente: id est predicatore predicā-
 te surgit & iter incipit per bonam

operationē. Cōstrue (Ecce umbra). i. ignorātia vel obscuritas (noctis). i.
 diaboli (iam tenuat) id est annihilat (aurora: lucis). i. xp̄s p̄ris cognitio. Au-
 ora ab aura dicitur: quia tūc aer incipit splēdescere. Aura enim splēdorē si-
 gnificat. Verg. Discolor. vñ aurip ramos aura refulsit. Horatius: Tua re-
 tardet aura maritos. Hinc aurū deducit pro splēdorē eiusdē metalli. Ali-
 qñ ēt aura p̄veto ponitur. Vergi. At illi dulcis cōpositis sperabat crini-
 bus aura. Ponitur etiam pro afflatu & fauore. Idem. Nunc quoque iam
 nimium gaudens popularibus auris (rutilans). i. splēdorē emittens (co-
 ruscant). i. splendet. Vnde Vergi. Pēnisque coruscant. i. splendent. Et nota quod
 sicut aurora depellit noctem: sic Christus deuincit diabolū quia Chri-
 stus est princeps nostrę humanitatis (aurora). i. xp̄s. i. quasi aureum co-
 lorem habens: quia coruscant ideo (rogitemus omnes). i. deprecemur. Ro-

Aurora.
Vergili.
Horatius

gitare verbum est frequentatiuum a rogo rogas. & significat frequēter
 & cum attentione rogare (viribus totis). i. cū omnibus viribus animę
 & corporis (cuncti potentem) quia omnia in sua potestate sunt.

Rogitare

(¶ Ut deus noster miseratus nostri). s. quia miserēdo nos redemit (pellat)
 .i. remoueat (omnem lāgorem). i. omne peccatum. Lāgor proprie est idē Langor.
 quod torpor & inertia. Vnde. Cice. Nihil autē māgis cauendum est quā ne lan-
 gori se desidięque dedat. Et pellendo peccatum (tribuat salutem) .i. vitam
 corporis & animę: quia per dei grām nō p̄prijs meritis vita datur. (do-
 net ergo nobis pietate p̄ris) id est ipsius misericordia (salutem). i. in colu-

Cicero.

mitatem

Expositio hymnorum.

Vergil.

mitatem aliquando tamen ponitur p remedio. Vergi. Vna salus victis
 nullā sperare salutē. Inde veniunt sa
 lutifer salutaris & saluber. vel ma
 gis vsitate salubris qd prebet sani
 tatē. vñ aērē cibum potū locū: mul
 taq hmōi dicimus salutifera saluta
 ria & salubria (regna pollorū. i. au
 lam coelorum. Prestet hoc nobis &
 cetera.

Additio. Pellat langorem de ratione versus non potest esse lāgor: sed an
 gorem. i. corporis & animę cruciatum siue angustiam.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur hora
 diei prima orto iam sole. Monet nos petere a Deo
 gratiam: vt per totum diem abstineamus nos a pec
 catis: vt possimus illum rectius laudare.

¶ Materia huius hymni est de preca
 tio ad dñm vt orto sydere. i. xpō di
 gnetur nos segregare a vitijs & nos
 induēdo virtutibus: repellat super
 biam: & nos faciat humiles. & quo
 ntam vmbra noctis. i. peccatum re
 cessit a nobis: ideo lux vera. i. Chri
 stus iam habitet in cordibus nr̄is.
 Cōstruesic (sydere iam lucis) orto
 .i. xpō nato: qui refulsit in mundo
 sicut sol iusticię: quia redimendo
 eripuit nos de tenebris & vmbra
 mortis: idest a peccato (nos supplices) idest humiles (prece mur Deum)
 idest valde oremus ad Deum (vt in diurnis actibus). i. assiduis bonis o
 peribus (seruet nos a noctibus). i. custodiat & protegat nos a peccatis
 & omnibus aduersis.

¶ Dico vt nos seruet a nocenti
 bus gratia Christi (refrenans) .i.
 compescens linguam & (temperet
 eamen horror litis). i. cōtentio vel
 seductio diaboli (insonet). i. in nr̄a
 corda sonet (visum fouendo conte
 gat. i. nutriendo & regulando con
 cupiscentias nostras: & visum sic p
 tegat & dirigat (ne vanitates hauriat). i. ne videamus ea que videnda nō
 sunt: & non solum visus oculorum sit mundatus: sed etiam cordis gau
 dium vanitatis non hauriamus & in delectationibus & concupiscentijs
 nō gaudeamus. vnde dominus ait. Non mihi possunt viuere: qui nō sūt
 mortui mundo æstimamus enim temere si deo & mundo. volumus per
 frui. & alibi. Nō est cōuentio Christi ad Belial. Diabolus enim & Deus
 non bene conueniunt: nec in vna sede morantur. Et Deus in euange
 lio. Nemo

Vt deus noster miserat⁹ omnē
 Pellat langorē: tribuat salutē:
 Donet & nobis pietate p̄ris
 Regna polorum.



Am Lucis orto sy
 dere *laes trella*
 Deum precemur
 supplices: *humiliter*
 Vt in diurnis acti

bus

Nos seruet a nocentibus.

Linguam refrenans temperet
 Ne litis horror insonet:
 Visum fouendo cōtegat:
 Ne vanitates hauriat.

Ho. Nemo potest duobus dominis seruire Deo. s. mammonę .i. pecunię male acquisite & diuitijs. Et nota q̄ inter amorem Dei & huius mundi hec est differentia: q̄ amor huius mundi in principio dulcis esse videtur: sed finem habet amarum. Vnde ecclesiastes. Nouissima autem eius amara sicut absinthiũ. Amor Dei ab amaritudine incipit: sed vltima eius dulcine plena. sunt hec est salutaris mansio. s. Deus. hec sunt tabernacula iustorum: in quibus vox letitię & exultationis sonat semp. vbi beati habitabunt. cuius decorem p̄pheta concupiuit. cuius habitationem optauit. cuius desiderio flagrauit.

Amor duplex. s. mundi & Dei: & differunt.

Impias **Sint pura cordis intima:**
steausentia **Absistat & vecordia:**
Carnis terat superbiam
Potus cibiq̄ parcitas.

(Intima cordis sint pura). i. munda a mala cogitatione (& vecordia). i. stulticia quę facit hominẽ recordem esse (absistat). i. absit a nobis procul (q̄) pro & (parcitas). i. abstinentia cibi & potus (terat). i. imminuat (superbiam carnis). i. peccatum & stimulos eius: quia ni

si habeamus parcitatem cibi & potus omnia contrarium supradicta nobis eueniet: nec poterimus refrenare linguam nr̄am nec nr̄a intima erũt pura, sed sordida: & horror litis eis associabitur. & sic per hæc & cetera mala condemnabimur.

Vt cum dies abcesserit
Noctemq̄ fors reduxerit
Mundi per abstinentiam
Ipsi canamus gloriam.

Ut cum dies abcesserit a nobis p̄ mala opera (q̄) p̄ & (fors). i. diuina dispensatio. vel fors. i. diabolus: vel sol per sui abstinentiam (reduxit noctẽ. i. peccatũ: quia nil aliud est dies q̄ illuminatio solis p̄ aërẽ vcl aër sole percussus. noctem inq̄ .i. peccatum nos per abstinentiam vitorum (mundi. i. presentis seculi purificati (canamus gloriam (scilicet sempiternã (ipsi). i. Deo. Et quia nox recessit & dies venit refferamus gloriam Deo & hoc iure.

Abstinentia est statutũ cibã di tẽpus non preuenire.

Deo patri sit gloria
Eiusq̄ soli filio:
Cum spiritu paraclito
Et nunc & in p̄petuũ. Amẽ.

Refferamus gloriã Deo & hoc iure dico: quia tot & tãta cõtulit nobis: quia pctm̄ precessit & a morte liberauit nos & ad vltimũ nos in filios collocavit & suscepit. (Gloria .i. laus sit Deo patri (q̄) pro & (cui soli filio). i. vnico Iesu Christo. & hoc (cum spũ paraclito). i. cõsolatore. Spũ sanctus dicitur cõsolator. i. aduocatus primus: ideo quia discipulorũ corda quę fuerũt mœsta de morte Christi reddidit cõsolationẽ (& nunc) idest in presenti (& in perpetuum) idest sine fine. Amen.

Carmen est quale superius. Canitur hora diei tertia. Quia vt Actuum capitulo secũdo scribitur. Spiritus sanctus sub specie ignis diffusus est in Christi discipulos. Itaq̄ & nos petimus vt inflammati charitate Deũ & p̄ximos amemus.
Nunc sancte



Vnc sancte no-
bis spiritus
Vnū p̄ri cū filio:
Dignare prom-
ptus ingeri
Nostro refusus pectori.

¶ Materia huius hymni est de pre-
catio sancti spūs vt dignet̄ in pector-
ra n̄ra descendere. quam scilicet de-
precationē facimus in hora tertia.
In hora tertia peccauit adam in pa-
radiso pp̄ qđ pctm̄ inde eiectus est:
ideo spū sancto facimus hāc oratio-
nē: vt sicut ab Adā per suggestionē
separatus est: ita p̄ eius correctionē
n̄ro pectori ingeri dignet̄. Et sicut

inflāmauit apostolos hora tertia: sic dignet̄ ingeri cordibus n̄ris vel in-
fundi vt mereamur deū vere laudare: & hoc est. (O sancte spūs) tu dico
(p̄mptus). i. paratus ad p̄grendū & cōsolādū (q̄ es vnus vel vnū). i. vni-
us substātię (p̄ri cum filio) dignare (ingeri). i. infundi nobis (nūc). i. ad
huc. sed iā dico tu (spūs refusus n̄ro pectori). i. infundas nobis spm̄ sanctū
vel simus repleti te spū sc̄to vt cōsequimur remissionē peccatorū vel (vnus
aut vnū p̄ri cū filio) in essentia vel in potestate. Vnus dicit̄ per quandam
essentiam trium personarum. vnū pertinet ad substantiam: nō ad perso-
nā. & hoc est quod dicitur vnum patri cum filio.

Os lingua: mens: sensus: vigor:
Confessione: personent;
Flammescat igne charitas
Accēdat ardor proximos.

Os & lingua pertinent ad corpus:
mens vero ad animā: & sc̄sus ab v-
troq; p̄cedit: ad similitudinē eodē
modo pertinet spiritus sanctus ad
vtrūq; .s. ad p̄rem & filiū: qui ab v-
troq; p̄cedit. Et tamē non tres d̄i:
sed vnus est deus. Et nota qđ in sole
tria sunt. .s. sphaera: claritas: & calor.

Quo vnus sit deus & non tres d̄i.

sphaera solis naturaliter splēdēs est & calēs. Sūmus p̄ naturaliter sapiēs
est & amans. Sphaera solis & splēdor & calor nō sunt tres soles: sed vnus
sol. Sūmus p̄ & sapiētia & amor eius nō sūt tres d̄i: sed vnus est deus. In
sphaera solis ignea: p̄rem intelligere debemus: in splēdore filiū: in calore sp̄-
ritū sanctū (Os lingua). i. corpus) & mens (.i. anima (sensus)). i. vterq; .s.
corpus & anima (vigor). i. virtus (personēt). i. credāt vel cōfiteant̄ (con-
fessione). i. trinitatē. .s. p̄rem & filiū & spm̄ sanctū esse vnū deū (charitas)
.i. amor dei & proximi (flammescat). i. ardeat in nobis (igne) supple sancti
spūs (ardor) suę charitatis (accendat). i. illuminet spūali amore (proximo-
mos). i. amorem dei desiderantes.

Carmen est quale superius. Canitur hora diei sexta quo
tempore est maximus diei calor. Itaq; temporis occa-
sione petit tēperari in nobis cholera: que est ire sedis.



Ector potens/ve-
rax deus:
Qui tēperas re-
rum vices:
Splēdore mane
instruis.
Et ignibus meridiem.

¶ Materia huius hymni sumitur p̄
q̄litates & diuersitates aëris & tē-
poris ex hoc scilicet qđ maximus ca-
lor solet esse aliqñ in meridie: & qñ
qđ solet nocere animę & corpori. vñ
deum rogare debemus vt in nobis
extinguat flāmas vitiorū nostrorū:
& tribuat nobis suam charitatem
in cordibus nostris. Et non solum
hora tertia deum rogare debemus
sed etiam

sed etiam sexta hora in qua Adam eiectus fuit de paradiso per superbiã
 vt vnde per transgressionem fuit eiectus: illuc redeamus per bonam ope
 rationem xpo annuente: qui eadem hora in cruce positus fuit. O tu (res
 ctor) qui regis omnia (potens). i. qui potens omnia facere q̄ vis: q̄a ma
 nus tua potentia: & in ea ois potestas & fortitudo (verax deus) qui nun
 q̄ mentiris: quia tu ipse veritas es & verax in verbis & pmissis tuis que
 nunq̄ fallunt (qui temperas). i. qui mitigas (vices). i. vicissitudines rerū
 (instruis mane). i. incipientes bona opera facere (splendore solis). i. lumi
 ne (& instruis meridiem ignibus). i. calore scilicet charitate.

Extingue flammam litium:
Aufer calorem noxium:
Confer salutem corporum:
Veramq̄ pacem cordium.

nus es calor & sol vitæ eterne (confer) scilicet salutem nobis (corporū)
 & aiarum (q̄) p & pacem cordium). i. animorum (verā). i. nō fictā.

¶ Extingue flammam litium). i. suffo
 ca calores mundanarum tentatio
 nū. vel (extingue flammam). i. mortifi
 ca in nobis flammam id est ardorem li
 bidinis: vel (litium). i. odiorum v
 discordiarū (aufer calorem). i. remo
 ue amorē a nobis & appetitū (no
 xium). i. noxiarū rerū: quia tu bo

**Carmen est quale illud primo dierum. Canitur hora diei
 nona. cum deus inuariabilis sit: dederit tamē tēporib⁹
 lucis veritatem. petit. vt vesper id est finis vitæ nostræ
 sit lucidus & sine mentis perturbatione: vt in fide Chri
 sti morientes: vitam æternam consequamur.**

Rerum deus tenax vigor
 Immot⁹ in te pmanens:
 Lucis diurnę tempora
 Successibus determinans:

sub postetate tua & pietate (vigor). i. virtus (rerum permanens in te im
 motus). i. non variabilis: quia nunq̄ in seipso mouetur (determinans)
 .i. diuidens (tpa lucis diurnę). i. quotidianę (successibus). i. quibuslibet
 distinctionibus.

¶ Materia huius hymni est q̄
 non solum in hora sexta deprecand
 us & laudandus est deus sed etiã
 in hora nona: in qua xps migravit In hora
 de hoc mundo ad patrem: vt possi nona xps
 mus trāsire de vitijs ad virtutes & migravit
 ad bonas operatiōes. O deus (te
 nax) a teneo tenes: qui omnia tenes do ad pa
 trem

Largire clarum vespere:
Quo vita nusq̄ decidat:
Sed premium mortis sacræ
Perennis instet gloria.

ssionem peccatorum.

¶ Et quia hæc dicta facis (largire)
 id est concede (clarum vespere). i.
 finem nostrę vitę & exitum (quo)
 pro vt: nostra vita (nusq̄ decidat)
 .i. non cadat in aliq̄ graui pctō (sed
 pennis glia) id est illa quæ est sine fi
 ne existens supple (premium) mor
 tis sacrę (instet nobis) per remi

B

Carmē

Expositio hymnorum.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur hora vesper-
tina. Cōmemorata lucis creatione: eiusq; officio instāte no-
ctē p̄ q̄ intelligim⁹ p̄ctm̄ ignorātiāq;. petit grām qua p̄-
muniamur a peccatis & optemus æterna .

¶ Materia huius hymni est iuuoca-
tio quā facit beatus Gregorius ad
dominū: vt sicut p̄cepit mane iun-
ctū vesperi vocari diem: ita vt au-
diat p̄ces n̄ras & cōmendat diē dñi
cū per opus qd̄ quotidie factū est
in eodem die: vt ibi. Fiat lux & fa-
cta est lux. (Optime creator lucis)

id est filij tui vel angelorū (p̄ferens (.i. tribuens (lucem) .i. filiū tuū (dierū
apostolorum tuorum: qui dies vocant̄ (paras originē) .i. qñ dixisti fiat
lux .i. initiū (nouē lucis primordijs mūdi) .i. apostoli qui lux interpretatur
vñ d̄r . Vos estis lux in ista vita illustrantes omnia. Vos estis sal terre cō-
dientes morū temperantiā: ipsi apostoli pastores sunt populorū omnia
conseruantes .

¶ Et tu qui p̄cipis mane iunctū ves-
peri vocari diem) .i. diē & noctē q̄
est dies naturalis. vñ dictū est. Fa-
ctū est vesperē & mane dies vnus.
vel aliter. Tu qui p̄cipis mane iun-
ctū vesperi vocari diem .i. deitatem
iunctam carni n̄rē q̄ obscura est vt
vesperum (vocari diem) .i. xpm̄ q̄
est verus dies (tetrū chaos) .i. nox & p̄ctm̄ & obscuritas vitiorū (illabit̄)
.i. cadit in nos. Et ideo (audi p̄ces) nostras (cum fletibus (id est cum desi-

deris lachrymarum .
¶ Dico audi p̄ces n̄ras & quare (ne
mēs) .i. anīa n̄ra sit pōderata (crimi-
ne) .i. p̄ctō vitiorū . & hoc est qd̄ di-
cit (ne mēs grauata) .i. pōderosa v̄
opp̄ssa (crimine) .i. p̄ctō (sit exul)
.i. alienata (munere) .i. dono æternē
beatitudinis (vitē) .i. xpī qui est vi-
ta (dum mens nil perenne cogitat)
.i. perpetuum . (sed illigat) id est illa

¶ Ergo & nos debemus accipere
xpm̄ vel eternā b̄tudinē . & vt hoc
fiat mēs (pulset) id est inquirat (ini-
tiū cœlorū) .i. xpm̄ . (tollat) .i. acq̄-
rat (vitale p̄miū) beatitudinē . ergo
(vitemus omne noxiū) .i. omne
peccatū quantum ad corpus (pur-
gemus omne pessimū) id est omne
peccatum quantum ad animam .

Lucis creator optime
Lucem dierū p̄ferens
Primordijs lucis nouē
Mundi paras originem .

Qui mane iunctum vesperi
Diem vocari precipis ;
Tetrum chaos illabitur ;
Audi p̄ces cum fletibus .

Ne mens grauata crimine
Vite sic exul munere ;
Dum nil perenne cogitat ;
Seseq; culpīs illigat .

queat sese culpīs vitiorum .

Cœlorum pulset intimum ;
Vitale tollat premium ;
Vitemus omne noxiū ;
Purgemus omne pessimū .

Additio. Et nota q̄ omne pessimū non d̄r latine: teste valla. quia omnis nunc̄ iungit̄ superlatiuo sed positiuo & comparatiuo vt oīs sapiens vel sapientior: ideoq̄ dicendum erat pessimum quidq̄: secundū medios latini sermonis autores.

Carmē est q̄le illud primo dierū. Canitur horis diei cōpletis.

Implorās diuinā tutelam: petit ne per noctis in somnia le mures mentibus nostris incurfantes / occurrant.

T Elucis ante terminum
Rerum creator poscimus:
Vt solita clementia
Sis p̄sul a custodia.

¶ Materia huius hymni est deū de-
p̄cari in cōceptiōe noctis: vt sicut
depcamur deū in cōceptione diei:
vt custodiat nos p̄ totā diē ita in in-
ceptione noctis: vt nos custodiat
p̄ totā noctē deū p̄camur. (O rerū
creator poscimus). i. petimus (te
ante terminū lucis). i. anteq̄ de mū

do exeamus vel anteq̄ dies recedat. vt sis p̄sul. i. custos vel speculator. ac custodia. vel sis p̄sul ad custodiendā. i. ad custodiendum animam.

Procul recedant somnia:
Et noctium phantasmata,
Hostemq̄ nostrū cōprime:
Ne polluantur corpora.

¶ Dico sis p̄sul ad custodiā: vt (p̄-
cul recedant somnia). i. l̄ oge sint a
nobis remotę illusiones demonū v̄
p̄uę d̄lectatōes carnis. & (phāasma-
ta noctiū). i. occultę deceptiōis v̄
suggestiones & noctiū apparitio-
nes. i. malignorū sp̄m. Phantasma
ta est vana in sōnis visio & nihil ve-

ri significat. Vñ phantasmaticus. i. imaginatiuus. nox autē diuidit̄ in sex partes. s. sero siue vesper. cōticiniū: intēpestū: galliciniū: crepusculū: ma-
ne. Sero est q̄n nox imminet illud. s. tēpus qd̄ sequit̄ solē occidētē qd̄ etiā
hesperus d̄r ab illa stella post solē oriētē. Cōticiniū est hora q̄n hoīes cu
bitū pgunt. Intēpestū est. q̄n nihil opatur & est cōmunis hora gescendi
oīm: medium tēpus inter galliciniū & cōticiniū. Galliciniū est q̄n gal
li mittunt voces. Crepusculum est q̄n dubium est inter diē & nōctem.
Mane est q̄n aurora apparet & (comprime n̄m hostem). i. diabolū vel
carnem (ne corpa n̄ra polluātur) scilicet malo vel corpali pollutione.

vi. partes
noctis.
Vesper
Cōticini.
Intēpest.
gallicini.
Crepus-
culum.
Mane.

Carmen est cacometrū simile tamen dimetro iambico. Cani-
tur in quadagesima horis diei completis: & petit ne per
instantis noctis tenebras illudamur; quietem nobis placi-
dam tribui.

Christe / qui lux es: & dies
Noctis tenebras detegis:
Lucisq̄ lumen crederis:
Lumen beatum predicans:

¶ Materia huius hymni est q̄ dep̄-
care debemus Deum. Vt det nos-
bis quietam noctem & defendat a
perfido hoste: & oculi sic somnū
capiant q̄ cor ad Deum semper vi-
gilet. O Christe qui es lux ange-
lorū & illuminator oīm sctōrū: vñ ip̄e
dixit. Ego sū lux mūdi & dies est
B ij Christus

Expositio hymnorum.

Optima cōpatio. Christus qui illuminat omnem diem. & parat omnem lucem. Cum autē mirabile est: quia sicut pater est lux & filius & spiritus sanctus sit lux: non tamen tres luces. sed pater est filius & spiritus sanctus vna & in separabilis est lux. sicut in hac dictione quę est lux. sunt tres litterę & vnus sonus: cui ad significationem ipsius sensus aliquid addi vel minui non potest: sic quoque cum tres personę sint: est vna deitas: cui naturaliter addi vel minui nihil potest. Non enim deus tres luces est: quia si verum esset: iam lux vna non esset. Nam quicquid corporaliter diuidi potest in illa substantia quę diuersitatem patitur: non potest dici vnum & (detegis). i. apis (tenebras). i. vsutias (noctis. i. diaboli & (crederis lumen lucis idest patris. tu dico (predicans) idest promittens apostolis (beatum lumen) idest spiritū sanctum.

Precamur sancte domine.
Defende nos in hac nocte
Sit nobis in te requies:
Noctem quietam tribue.

cum in coelesti regno. & (tribue). i. concede (quietam noctem) idest tranquillam & securam.

Ne grauis somnus irruat.
Nec hostis nos surripiat:
Nec caro illi consentiens
Nos tibi reos statuatur.

¶ (O sancte domine). i. qui dñaris (precamur. i. rogamus te (defende. i. protege nos a vitis & ab insidiatoribus nostris. i. dēmonibus: qui vt leones rugientes circueunt quęrentes quę deuorent. vt ait apostolus (in hac nocte). i. in presentī vita (& reges sit nobis in te). i. requiescamus te

¶ (Ne grauis sōnus). i. ne graue peccatum: vel delectatio peccati (irruat) idest opprimat nos (nec hostis) idest diabolus (surripiat). i. fraudulenter decipiat nos (nec caro) nostra (illi consentiens) scilicet diabolo in peccato (nos reos statuatur). i. faciat esse culpabiles (tibi) idest do-

mino: quia dominus noster est secundum naturam.

Oculi somnum capiant:
Cor ad te semper vigilet:
Dextera tua protegat
Famulos: qui te diligunt.

¶ (Quamuis dico quod grauis sōnus non irruat: tñ non dico quod oculi sōnum non capiant: imo aliquantulum capiant vt hic (oculi sōnū capiant). i. aliquantulum capiant vt corpus refollicetur (cor). i. mens (semper vigilet ad te (& o tu domine (dextera tua) idest auxilium (.s. tuū (protegat fa-

mulos: scilicet: qui te diligunt.

Defensor noster aspice:
Insidiantes reprime:
Guberna tuos famulos
Quos sanguine mercatus es.

¶ (Defensor noster aspice). .s. nos (& reprime insidiantes). i. demones qui semper insidiantur nobis: & quod maligni spūs semper sint parati insidiari nobis & nocere: & anias iugulare: ideo petimus vt deus eos reprimat & restringat: ne nocere valeant. Et notandū quod maligni spūs tres habent habitationes

bent habitationes scilicet in inferno: in aëre: & in terra. illi qui in terra manent diuiduntur in duabus partibus & vocantur larue & larues. larue in nocte ledunt. larues autem in die (guberna) idest rege nos (tuos famulos quos mercatus es) idest redemisti tuo sanguine. Et nota quod diu per peccatum serui fuimus: modo per Christum liberi facti sumus. quia nec auro corruptibili: sed proprio suo sanguine nos redemit.

Maligni
spūs tres
habēt ha-
bitatiōes

Memento nostri domine
In graui isto corpore:
Qui es defensor animæ
Adesto nobis domine.

Et quia sumus redempti sanguine domini: ideo non debemus voluptati nostræ satisfactionem facere: sed preceptis eius pro salute nostra nosmetipsos onerare & iugo eius applicare. Vnde David, Preceptum domini lucidum, illuminas oculos meos (O domine memento

nostri in graui isto corpore (idest corruptibili (qui es defensor animæ) o tu domine (adesto nobis) idest ad defensionem nostram.

Carmen est quale illud primum dierum. Canitur ad horas vespertinas feria secunda. Alludens ad illud Gene. .i. quod aquę superiores ab inferioribus sunt distinctę, petit vt lumine fidei illustremur.

Immensi cœli conditor:
Qui mixta ne cōfunderēt:
Aquę fluenta diuidens:
Cœlum dedisti limitem.

Materia huius hymni est inuocatio quam facit autor: vt quemadmodum xps aquas ab aquis in secunda die separauit & partem in terra reliquit: & partem in cœlum attulit propter nimietatem aquę: ideo quia terra confusa erat & ne calor solis dissiparet res mundanas: ita diuidat mentes nostras de malis operibus. Sed queritur cur partem attulit in cœlum: & ad quid cœlum igneum est. Ignis leuis materie est. & ideo si non interposuisset aliud elementum puta aquam: ignis totam terram leuiter combureret: & si queratur qualiter aquę manent super ignem. Augustinus dicit quod fortitudo ignis aquam coagulat & coarctat. Item queritur: si cœlum mobile est rotundum: quomodo aquę manent sursum: Ambrosius dat hoc exemplum. quia multa corpora exterius sunt rotunda: quę interius sunt quadrata. & sic potest esse cœlum. Cœlestes namque nature igneę sunt: vnde spiritus dicitur purus ether: quia rogas .. ignis: vnde nisi vnda superioris & inferioris aquę ethera siue ignem temperaret: totam terram incenderet: & ruptam in puluerem dissiparet. (O Christe conditor immense) .i. sine mensura (cœli qui diuidens fluenta aquę) .i. aquarum cursus (ne confunderent mixta) .idest superficiem terrę: idest confusionem facerent (cœlum dedisti limitem) .i. terminum inter aquas superiores & inferiores.

Augustinus. Quo sunt aquę in cœlo. Ambrosius.

B in Firmans

Expositio hymnorum.

¶ Tu dico (firmas locū). s. inter aq̄s
coelestes & aq̄s terrestres. (coelesti
bus). i. angelis vel aquis & (simul
riuulis terræ). i. fluminibus vel pec
catoribus (vt vnda). i. aqua (tempe
ret flāmas) id est ignē firmamēti ne
flamē dissipent solum terrę (so
lum) id est soliditatem.

¶ O tu p̄ssime (infunde nunc). i. in
p̄senti (donū p̄ennis gr̄e). i. spūsan
cti (ne error) idolatrię vel origina
le p̄ctm̄ (vetus). i. antiquus (atte
rat). i. conterat (nos casibus nouę
fraudis). i. heresis vel diaboli. No
uus dicitur: quia nullus alius pec
cauerat per originale peccatum.

¶ Fides) nostra inueniat lucē tuam
o tu xp̄e & inueniendo (ferat iu
bar). i. splēdorem (luminis). i. spū
sancti & ferendo (iubar) tribuat se
nobis (hęc). i. fides (terreat cuncta
vana). i. cunctam prauitatem hære
ticam (nulla falsa comprimant). i.
deprimant (hęc) scilicet fidem. Alias, sic luminis iubar ferat & nō hęc

Firmans locum coelestibus
Simulq; terræ riuulis
Vt vnda flammam temperet;
Terræ solum ne dissipent,

Infunde nunc p̄ssime
Donum perennis gratiæ;
Fraudis nouę ne casibus
Nos error atterat vetus.

Lucem fides inueniat;
Hęc luminis iubar ferat.
Hęc vana cuncta terreat;
Hęc falsa nulla cōprimant.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur secūda feria
ad horas nocturnas. Hortatur nos: vt surgamus ad oratio
nem qua deum confiteamur, & peccatorū veniā petam⁹.

¶ Materia huius hymni est q̄ debe
mus surgere de lecto) id est de pec
cato: & deprecari Deū vt dimittat
nobis peccata nostra: scilicet p̄s
entia & p̄terita & futura. Cum
facimus inuocationem ad deum pa
trem sic debemus dicere. O deus
pater (refectis artubus somno). i.
sensibus nostris repletis in mundana delectatione (surgimus spreto cu
bili). i. ipsa delectatione: q̄a postq̄ fuerunt membra nostra refocillata
somno & reparata virtute: debemus cum indignatione spernere & ad
dei seruitium festinare & tunc Deus aderit nobis (deposcimus) id est de
precamur (te adesse) (scilicet p̄sentem (nobis canentibus) id est: laudan
tibus.

¶ Et ideo nō solū corde sed etiā lin
gua te deprecamur o domine lin
gua nostra concinat). i. laudet (&

Somno relectis artubus
Spreto cubili surgimus;
Nobis Pater canentibus
Adesse te deposcimus.

Telinguā primum concinat;
Te mentis ardor ambiat;
premium)

Vt actuum sequentium
Tu sanctę sis exordium.

idest principium nostrorum (actuum sequentium) vt omnis nostra a-
ctio a te semper incipiat. & per te incepta finiatur.

Cedant tenebrę lumini
Et nox diurno syderi:
Vt culpa quam nox intulit:
Lucis labescat munere.

p̄m̄ium) idest maxie super omnia
(atdor) idest amor mentis nostre
(ambiat).i. desideret te & ad quid
(vt tu sanctę) pater (sis exordiū)

☉ Tenebrę: idest vitia vel peccata
(cedant idest locum dent (lumini)
idest Christo (nox) supple cedat
(diurno syderi) idest soli (vt culpa)
idest peccatum (quam nox intulit)
nobis. i. diabolus (labescat (.i. euas-
nescat (munere). i. gr̄a (lucis). i. xp̄i

Labascat
nō labes-
cat legit
Antoni.

Precamur idem supplices:
Noxas vt omnes amputes:
Vt ore te canentium:
Lauderis imperpetuum

☉ Nos supplices) idest humiles (p̄-
camur idē). i. illud & ad quid? (vt
amputes (.i. auferas) omnes noxas)
.i. omnia peccata & vitia vt laude-
ris in perpetuum ore canentium te.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur feria secūda
ad laudes matutinas aduentante luce: filium qui est splen-
dor patri: deinde patrem ipsum multa petens implorat.

Splendor paterne glorię
De luce lucem proferens:
Lux lucis & fons luminis
Dies diem illuminans:

☉ Materia huius hymni est p̄ris &
filij & sp̄s sancti credulitas: q̄ tm̄
pater sit in filio & filius in pre &
sp̄s sanctus p̄cedens ab vtroq̄. Et ad Hebrę
per hanc credulitatem rogamus vt os .i. qui
cōfirmet. i. conferat nobis suā gra-
cum sit
tiam: vt sit nobis cibus & potus. splen.

☉ Paulus
splen.

patris: quia per patrem glorificatur) proferens lucem) idest sp̄itū san-
ctum (de luce) idest de patre vel (proferens) idest manifestans (lucem). i.
te ipsum æternam lucem venientem in hunc mūdum de luce paterna. (O
lux idest filius lucis idest patris & (fons & origo luminis) scilicet sp̄s
tus sancti (tu dies illuminās diē) idest: quos p̄dicatione illos apostolo-
rum facis illuminari.

Verusq̄ sol illabere:
Micans nitore perpeti:
Iubarq̄ sancti spiritus
Infunde nostris sensibus.

☉ Et o tu christe qui es (verus sol
illabere). i. descēde (micans nitore
perpeti) idest perpetuo lumine eter-
no (& infunde) idest mitte (iubar)
idest splendorem spiritus sancti
(nostris sensibus) idest nostris mē-
tibus: vt non solum vocemus te. fi-
lium & patrem.

B ūñ

Votis

¶ Et non solū vocemus te filiū (vo-
tis vocemus) id est deprecemur cum
desiderio vocemus inq̄ (te p̄rem pe-
rennis gl̄ie). i. p̄petuē: quia infinita
erit: & vocemus (vt p̄ potētis gr̄e
religet). i. restringat v̄mittat in ex-
xilium (culpam lubricam). i. libidi-
nem q̄ facit hominem cito labi de bono ad malum. statu innocētie ad
statum culpe.

¶ Dixi inuocemus & quare: vt pa-
ter (informet). i. componat (actus
strēnuos). i. honestos: scilicet bōas
operationes (& retūdat). i. frangat
dentē). i. fortitudinē (inuidi). i. dia-
boli. Nā quēadmodū aliquis mor-
det escā: ita diabolus mordet & se-
dueit christianos operādo mala in
eis (& secundet) id est faciat prosperos (casus nostros asperos) scilicet ca-
stigando nos sepissime faciat secundare (donet nobis gr̄am gerendi) . i.
patiendi eosdem casus asperos .

¶ Modocōuertit se ad fides. q. d. fili-
us infundat in nobis iubar facti spi-
ritus & actus n̄ros dirigat & (gu-
bernet mentem). i. animā n̄ram (&
regat) eam castam in fide catholica
fidei corpore) sanctę ecclesie vt fi-
des nostra (ferueat) id est ardeat (ca-
lore) charitatis vel amore spiritus
sancti (nesciat venena) id est hereses (fraudis) id est diaboli.

¶ Vt mens sit nescia fraudis (Xps
sit nobis cibus) id est p̄dicatio dei
q̄ reficiat nos: id est mentes nostras
vt cibus reficit corpus: & hac cō-
mestione: id est p̄dicatione: habea-
mus potum id est fidem. Fides est
charitas p̄dicatiōis (q̄) pro &: chri-
stus sit cibus celestis (& fides) sci-
licet catholica sit noster potus (leti) id est alacres vel hilares (bibamus so-
briam ebrietatem) id est temperatam. s. infusionē spiritus sancti: vt nos
seruet a peccō & ebrietas spūs est sobria. i. tēperata & modesta. quia ho-
mines inflammat amore dei: & seruat ab amore peccati: quia sicut ille qui
est ebrius obiuioni tradit omnia nec recordatur. sic qui est plenus spiri-
tu sancto vel gratia spiritus sancti omnia mundana obliuiscitur.

¶ Hic dies). i. p̄sens vita (letus tran-
seat). i. exterminetur (letus dies). i.
adueniat ad nos (& pudor). i. casti-
tas sit (vt diluculū). i. vt aurora lu-
ceat (fides sit velut meridies) & fer-

Votis vocemus te patrem
Patrem perennis glorie:
Pater potentis gratie
Culpam religet lubricam.

Informes actus strenuos
Dentē retundat inuidi:
Casus secundet asperos.
Donet gerendi gratiam.

Mentem gubernet & regat
Castam fidei corpore:
Fides calore ferueat:
Fraudis venena nesciat.

Christusq̄ nobis sit cibus:
Potusq̄ noster sit fides.
Leti bibamus sobrie
Ebrietatem spiritus.

Letus dies hic transeat
Pudor sit vt diluculum

Fides

Fides sit: vt meridies.

Crepusculum mens nesciat.

Aurora cursus prouehit:

Aurora totus prodeat

In patre totus filius

Et totus in verbo pater.

Additio. Memini videre textum sic.

spiritus sanctus, pmoueat recursus nostros ad Deum.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur feria tertia ad nocturnas horas per noctis tenebras: petit a christo qui est vera lux: vt ignorantie tenebras; & somni desidia a nobis discutiat.

Confors paterni luminis

Lux ipse lucis & dies:

Noctem canedo rumpimus:

Assiste postulantibus.

tum mundum illuminauit. O xpe (confors). i. equalis vel conscius eius nature: qui est pater: quia vnu est nomen patris & filij & spūs sancti (paterni luminis) tu inq̄ christe confors luminis (tu ipse lux). i. filius q̄ lux est Ioānis. i. (lucis). i. p̄ris (& dies) dierum vel omnium luminū (rumpimus noctem) idest peccatum (canedo) idest laudādo te. & ideo (assiste postulantibus) tecum precibus.

Aufer tenebras mentium:

Fuga cateruas demonum:

Expelle somnolentiam:

Ne pigritantes obruat.

Sic christe nobis omnibus

Indulgeas credentibus:

Vt prosit exorantibus:

Quod p̄cinentes psallimus.

Carmē est q̄le illud primo dierū. Canit̄ ad laudes matutinas feria

iiij. Quod quēadmodū gallus nos a somno excitat: ita &

christus a socordia, deinde xpi misericordia m implorat.

Ales diei

ueat amore spiritus sancti sicut meridies feruet: etiam (mens crepusculum nesciat). i. peccatm: quia crepusculum est (lucis) idest diei finis & noctis principium.

¶ Aurora). i. p̄r) prouehit cursus). i. ducit filium suum ad sui superiora (aurora prodeat) idest manifestetur totus in substantia deitatis. q̄a filius in substantia deitatis totus est in patre (& pater totus in verbo) .i. in filio quia totus est vnus deus.

¶ Amot recursus prouehit hoc est.

¶ Materia huius hymni est resurrectio noctis. & sicut nos surgēdo rūpimus noctē: ita xps surgendo rūpit mortē (idest (vicit peccatm: vel sicut dies adueniens noctis vmbra effugat: sic adueniente vero lumine .s. christo: ip̄e christus vitiorū idest peccatorū tenebras effugauit & to

¶ Aufert tenebras) idest ignorātiā mentium nrarum (fuga cateruas demonū). i. turbas malignorū spūum (expelle sonolentiā). i. aīme pigritiā: ne illa somnolentia .i. peccatōrū dormitio vel negligētia (obruat). i. p̄cipiet (pigritates). i. i peccatis dormiētes.

¶ Sic). i. talr (o xpe indulgeas). i. m̄fereris (oibus credentibus nobis): (vt qd̄ p̄cinentes). i. laudātes (psallimus) ore. s. & corde (psit exorantibus). i. pficiat nobis de peccatibus.

Expositio hymnorum.

Ales diei nuncius
Lucē ppinquā p̄cinit:
Nos excitator mentium
Iam christus ad vitam vocat.

per scripturas sacras ad opa virtuosa p̄nunciāns q̄ in pximo est venturus: eius vero aduentus tempus ignoratur. vnde benedicitur. Surgite & vigilate: quia nescitis diem neq̄ horam. & c. (Ales). i. gallus (nuncius diei p̄cinit). i. p̄dicat (lucem). i. diem nobis (propinquā. Christus excitator mentium) n̄rarum (vocat nos ad vitam iā). i. iā ad se vocat nos.

Auferte clamat lectulos
Aegros sopore desides:
Castiq̄ recti ac sobrii
Vigilate: iam sum pximus.

Christus (clamat) idest vocat & p̄cipit nobis dicens (o desides. i. o pigri (auferte) idest relinq̄te (lectulos egros). i. carnalitatē vel corda vestra (sopore). i. peccato irretitam aut in sequētes libidinē. et vigilate caste postulantes (recte) non toruose (sobrie) non ebrie. Et bene

ne debetis facere hoc: quia ego (x̄ps iam proximus sum) vobis. Vel secū dum aliam litteram. o (casti) anima & corpore & o (recti) verbo & opere (sobrii). i. temperati cibo & potu (vigilate: iam sum proximus.

Iesum ciamus vocibus:
Fientes precantes sobrie
Intenta supplicatio
Dormire cor mundū vetat.

Et quia christus est proximus o fratres (sciamus) idest vocemus (iesum) vos dico (fientes precantes) idest cum fletu rogantes illum (sobrie) idest cum sobrietate sine omni foeditate (intenta supplicatio) idest assidua deprecatio (vetat cor mundum dormire) idest in aliquo mortali peccato.

Tu christe somnum discute:
Tu rumpe noctis vincula:
Tu solue peccatum vetus:
Nouumq̄ lumeningere.

O tu christe (discute) idest dissipa vel (discute) idest diuide (somnia) idest peccatum vel diabolū ne nos decipiat (& tu rumpe) discutiendo (vincula noctis) idest diaboli vel poenas inferni: quæ dicuntur noctes. vt nos non decipiant (tu

solue peccatum vetus) idest originale (& ingere) idest imitte (nouum lumen) idest spiritum sanctum qui dicitur nouus: q̄a ensciendo a nobis vetera & peccata: nos renouat lumine gratiæ.

Carmen est quale illud primo dierū. Canit ad horas vespertinas feria tertia: quo die quia terra protulit herbam virentem: petit nostra peccata gratiæ vigore mundari.

Telluris

Telluris ingens conditor
 Mundi solum qui eruens
 Pulsis aquę molestiis
 Terram dedisti immobilem,

nostra acceptabilia ad fructificandū
 totius orbis (qui eruens). i. diuidens
 (solum mundi ab aquis). f. ab infe-
 rioribus & a superioribus (atq;) p &
 (dedisti terram immobilem) & hoc
 (pulsis molestiis) idest elementis quę
 valde molesta erant dum inter se
 essent confusa: idest simul mixta.

Vt germen aptum proferens
 Fuluis decora floribus:
 Fœcunda fructu susteret:
 Pastumq; gratum redderet,

Mentis peruste vulnera
 Munda vigore gratiæ:
 Ut facta fletu diluat
 Motusq; prauos atterat.

missa (fletu) idest gemitu. atterat. i. auertat
 (prauos motus) idest refrenet
 nostros prauos actus. Alias, vigoris gratia.
 i. mediante gratia sancti spūs qui est fōs
 & origo totius grę.

Iussis tuis obtemperet:
 Nullis malis approximet:
 Bonis repleti gaudeat:
 Et mortis actu nesciat.

Et mens illuminata (obtemperet
 iussis tuis) idest obediatis
 tuis (& non approximet) idest non
 accedat vel appropinquet (malis
 vllis) scilicet operibus: sed gaudeat
 impleri bonis operibus (& nesciat
 actū mortis). i. nō cognoscat mor-
 tale pētm vel pœnas inferni.

Carmē est quale illud primo dierū.
 Canitur ad horas noctur-
 nas Feria. iiii. Surgentibus.
 per noctis somnū ad confiten-
 dum christo: petit peccatorum condonationem.

Rerum creator optime
 Rectorq; noster aspice:
 Nos a quiete noxia
 Mersos sopore libera.

pice nos. i. libera nos (a quiete noxia) q̄
 q̄ carnē oblectāt: noxia sunt sanctę
 animę. nos dico (libera) redime (miseros).
 i. obrutos (sopore). i. pēto:

Te xp̄e

Materialia huius hymni est de p̄ca-
 tio quā facimus ad Deū: vt sicut de
 us pater fecit cœlū & terrā: & diuisit
 sit supiora ab inferioribus: ita sua
 st̄ns legēs pietate n̄ra peccata dimittat.
 Et si dū: nō at-
 cut dedit terram immobilem vt face-
 ret fructū gratū: ita faciat membra
 st̄ns: An-
 to. adno-
 tauit.

Ut illa terra. f. (proferens). i. pro-
 ducens (germen aptum). i. cōgruū
 hominibus (sisteret). i. permanēt
 (fœcūda). i. abūdās & fertilis (fru-
 ctū) acceptabili. illa dico (decora)
 .i. speciosa (fuluis floribus) idest ru-
 beis & albis (q;) pro & (redderet
 gratum pastum) acceptabilem tā
 hominibus q̄ pecudibus.

O xp̄e (mūda). i. p̄rga (vulnera
 perustę mentis). i. pētm vel flāmas
 anime peccatricis: & hoc (vigore
 gratiæ) idest spiritus sancti (vt di-
 luat facta) idest emēdet peccata cō-

Et mens illuminata (obtemperet
 iussis tuis) idest obediatis
 tuis (& non approximet) idest non
 accedat vel appropinquet (malis
 vllis) scilicet operibus: sed gaudeat
 impleri bonis operibus (& nesciat
 actū mortis). i. nō cognoscat mor-
 tale pētm vel pœnas inferni.

Carmē est quale illud primo dierū.
 Canitur ad horas noctur-
 nas Feria. iiii. Surgentibus.
 per noctis somnū ad confiten-
 dum christo: petit peccatorum condonationem.

Rerum creator optime
 Rectorq; noster aspice:
 Nos a quiete noxia
 Mersos sopore libera.

pice nos. i. libera nos (a quiete noxia) q̄
 q̄ carnē oblectāt: noxia sunt sanctę
 animę. nos dico (libera) redime (miseros).
 i. obrutos (sopore). i. pēto:

Te xp̄e

Expositio hymnorum.

Te christe sancte poscimus ;
 Ignosce tu criminibus ;
 Ad confitendum surgimus ;
 Morasq; noctis rumpimus.

¶ Ideo poscimus).i. deprecamur te
 o (sanctę xpe ignosce).i. parce cul
 pis omnibus (vel ignosce tu crimi
 nibus) nr̄is omnibus (surgimus)
 de virtute in virtutē. s. cōfitendo
 peccata & (rūpimus moras) idest
 impedimenta (noctis).i. diaboli.

Mentes manusq; tollimus
 Prophetam sicut nouimus:
 Nobis gerendum præcipit
 Paulusq; gestis censuit.

ps. cxviii:

¶ Tollimus).i. subleuamus (men
 tes).i. cogitationes (& manus).i.
 opationes (sicut nouimus pphetā)
 s. David (qui precipit).i. iubet no
 bis gerendum) idest faciendum di
 cens. media nocte. &c. (& paulus cē
 suit).i. scripturis suis indicauit: di
 cens. Hora est iā nos de somno sur
 gere (gestis) idest factis.

Vide malum quod gessimus:
 Occulta nostra pandimus:
 Preces gementes fundimus
 Dimitte quod peccauimus.

¶ O deus (vides) malū qđ gessim⁹)
 .i. fecimus & ideo (pādimus occul
 ta nostra).i. peccata. s. per confes
 sionē (gemētes. i. suspirātes (fundi
 mus tibi pces (& ideo (dimitte).i.
 dōa (qđ peccauimus).i. dīngimus.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur ad lau
 des matutinas. Feria. iiii.

NOx / & tenebrę nubila /
 Confusa mūdi & turbida /
 Lux intrat: albescit pollus:
 Christ⁹ venit discedite.

¶ O (nox (.i. diabole. &c. Nox ali
 qñ accipit p ira pro tēpore: pro dia
 bolo: & obscuritate & ideo (o tes
 tenebrę).i. o pctā: & nubila discor
 dię hereticorū (& turbida mundi)
 .i. turbationes & seditiones (con
 fusa).i. pmixta (discedite).i. recedi
 te. quia sicut nox diē: sic pctā iustiti

am. & diabolus xpm fugit. Recedite in quā & benedebetis: quia (xps in
 trat) mentes fidelium (polus).i. corpus (albescit).i. nitescit bonis operi
 bus. quid dicam per singula (xps venit). s. in corda nostra.

Caligo terre scinditur
 Percussa solis spiculo:
 Rebusq; iam calor redit
 Vultu nitentis syderis.

¶ Color.
 nō calor
 emendat
 Antoni.

¶ Caligo terre).i. obscuritas nr̄a
 (scinditur).i. diuiditur. vel secta he
 reticorum. caligo dico (percussa ra
 dio solis aspectu xpi).i. diuino ver
 bo. & (calor).i. vigor spūs sancti q
 recessit ppter p̄sentiā tenebrarum
 (iā reddit) animabus nr̄is (vultu ni
 tentis syderis) idest splendore spi
 ritus sancti. qui est verus sol.

¶ Additio. Rebusq; iā calor reddit. Melius diceret calor: quia in nocte oia
 vident subnigra: & adueniente luce reddit calor rebus: quem
 nox abstulerat: iuxta illud. Vergili. Et rebus nox abstulit atra colorem.

Vergili.

Te xpe

Te christe solum nouimus:
Te mente pura & simplici
Flendo canendo quæsumus:
Intende nostris sensibus,

¶ O christe nouimus te solum (re-
demptorem & illuminatorē (te) &
non aliū puramēte (& simplici). i.
sine hypocrisi (quæsumus flendo)
pectā (canēdo). i. laudando te (intē-
de) idest p̄bc assensum (nostris sen-
sibus) idest intentionibus:

Sunt multa fucis illita:
Quæ luce purgentur tua:
Tu lux eoi syderis
Vultu sereno illumina.

¶ Multa. i. multæ virtutes (sunt illi-
ta nobis). i. iunta vel vncta (fucis)
idest falsis coloribus. Fucus d̄r fal-
sus color qui mixtus iter veros co-
lores obfuscat eos: q̄ omnino (pur-
gentur tua luce) idest tuo splēdore

bene dico tua luce quia o tu x̄p̄e es lux (eoi syderis) idest orientalis: scilicet p̄ris: & ideo (illumina nos sereno vultu). i. claritate sp̄s sancti.

Additio. Fucus color ceruleus est: nā licet sumatur pro animali furtim mella ap̄u deuoranti: tamen secundum Seruīū herba est qua tinguntur vestes & verus color amittitur & per translationem sumitur p̄ fraude seu astucia & infidēs quibus veritas occulatur vt Terēti. fucum factum mulieri. inde est fucō. as. quod est coloro. as. Vergi. n. georgi. Al̄ba neq̄ assyrio fucatur lana veneno. inde ēt fucilis. pe. cor. i. falsus.

Fuco. as.
Vergili.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur ad horas vespertinas quarta feria: in qua sol & luna creati sunt. Itaq̄ illorum officia commemorat: petitq̄ cor nostrum illustrari.

Cœli deus sanctissime:
Qui lucidū centrū poli
Candore pingis igneo:
Augens decoro lumine:

¶ Materia huius hymni est laus q̄ consona voce. s. corde & opere tenemur deo p̄soluere: ideo. s. q̄a ad vtilitatem nostri omnia cōstruxit & fecit vt cœlum & terram & multa alia. Primo fecit cœlum & terrā: postea mare: quarta die solem & lunam. &c. Itē vt ad brauium suę re-

munerationis nobis pateat accessus præterita & p̄sentia dimittendo peccata nos ad sui amorē faciat puenire (O sanctissime deus cœli q̄ pingis). i. decoras lucidū poli cētrū. i. spaciū vel p̄ctū poli vel zodiacū p̄ quē signa decurrūt. zodiacus anial interpretatur. cētrū est medietas spherę: Hic posuit cētrū p̄ cœlo. i. p̄tem p̄ toto (igneo cādore). i. splendore tu dico (augēs decoro lumine). i. claritate. s. centrū poli cū p̄ctura. s. claritate stellarum.

Zodias. ¶
Centrum

Quarto diei qui flammeam
Solis rotam constituens:
Lunę ministrans ordinem:
Vagosq̄ cursus syderum:

¶ Tu qui cōstituēs rotam solis flāmeam). i. ardentem quarto die. Notandum est q̄ per q̄ttuor dies mundus sine sole p̄mansit. Prima die facta est angelica creatura. Secunda die cœlum & aēr. Tertia die terra & aqua. Quarta die Sol & Luna. Quinta die pisces & aues. Sexta

Operatio-
nes dieꝝ.

Expositio hymnorum.

sole animalia (& hoies (& tu es ministrans) tribuens (ordinē lunę & va-
gos) idest varios (syderū cursus) idest stellarum motus: quia nō currūt
curso eodem semper stelle: vel quantum ad planetas est vagus cursus alius
us: est enim cursus lunę alius cursus solis. alius syderum.

Vt noctibus vel lumini
Direptionis terminum:
Primordijs & mensium
Signum daret notissimum.
Illumina cor hominum.
Absterge sordes mentium:
Resolue culpę vinculum
Euerte moles criminum.

¶ Et quare: vt luna daret (terminū
direptionis) id est separationis vel
diuisionis noctis. vel etiam lumini
diei: vt daret notissimum signū pri-
mordijs idest principijs (mēsiū)
quia mensis habet. xxx. dies paulo
plus vel minus.

¶ Et quia tu fecisti hęc omnia: illumi-
na cor hominum & absterge sor-
des) idest prauas cogitationes mē-
tium nostrarum (resolue culpę vin-
culum: euerte moles criminum). .i.
magnitudines peccatorum.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur ad horas no-
cturnas feria. v. Petimus a Christo per noctis tenebras vt
animi caliginē excussa lumen gratię in nobis infundat.

NOx atra rerum contegit
Terre colores oim
Nos confitentes poscimus
Te iuste iudex cordium.

¶ Materia huius hymni est rogare
Deū: vt ipse caliginem mētis ac cor-
poris a nobis expellat. Rogamus
etiā in hoc clementiā Dei: vt nos
defendat ab hoste antiquo & expel-
lat intrinsecā obscuritatē & mētis
& corporis caliginē & sui luminis cla-
ritatē cōcedat. (Atra nox (.i. diabo

Ius v̄p̄ctm̄. cōtegit obtenebrat (colores oim rerū terre) quia noctis obscuri-
tas oīa cōtegit & colores herbarū & ceterarū rerū in suis p̄fūdis tenebris
(obducit & sepellit. Sed cū hoc sit nūc q̄ lucē sȳris habeamus in mēte &
hoc in medijs noctibus .i. quādo mūdus sedet in tenebris & plus semper
crescunt incendia carnis: iurgamus cōfidentes Deū. s. iudicē cordiū nr̄o-
rū. & rogemus iudicē vt auferat a nobis caliginem peccatorū & det no-
bis suę gr̄ę dulcedinem. Et ideo cū nox atra cōtegit. .i. tenebrosos reddit
colores omniū rerū terre (nos cōfidentes) tibi peccata nr̄a (poscimus te)
.i. poscimus ea quę sunt vitę. .s. misericordiā (te dico) o iuste iudex cor-
deum). .i. animarum nostrarum & quare.

Vt auferas piacula:
Sordesq; mentis abluas.
Donec; christę gratiam;
Vt arceantur crimina.
Mens ecce torpet impia.
Quam culpa mordet noxia:
Obscura gestit tollere
Et te redemptor querere.

¶ Vt auferas piacula (idest graua
peccata (& abluas mentis sordes)
idest suggestiones diabolicas quę
pungūt nos. & (xp̄e donec grati-
am) sancti spiritus (vt crimina ar-
ceantur). .i. expellantur: & quare.

¶ Dico q̄ expellantur crimina. & q̄
re: quia ecce mēs impia) idest pec-
catrix (torpet) idest pigrescit) q̄
mētem culpa noxia) .i. mala (mor-
det) idest ligatam tenet (& mens
gestit

gestit (idest cupit) tollere) idest depellere a se (obscura) idest peccata & gestit te querere o redemptor.

Repelle tu caliginem
Intrinsicus q̄ maxime;
Ut in beato gaudeat
Se collocari lumine,

¶ Et q̄a gestii te (repelle intrinsicus) idest ex amina (caliginem) cecitatem peccati (q̄ maxime) idest multum ut illa mens (gaudeat se collocari in beato lumine) idest eterna beatitudine:

Carmen est quale illud primo dierū. Canit ad laudes matutinas feria quinta. Veniente luce petit a nobis abigi tenebras peccatorum; cū maxime habeamus iudicem cūcta cernētē.

Lux ecce surgit aurea;
Pallens fatiscat cecitas.
Que nosmet in p̄ceps diu
Errore traxit de uio.

¶ Iste hymnus cōtinet idē cū superiori hymno: sed intētio vsus hęc est: s. ne oculi peccēt. Hic ponit anapestus p̄ spōdeo & spōdeus secdo loco ponit p̄ iābo. Nox vsq̄ modo texit colores terre. s. modo discedit quia (ecce lux aurea). i. euāgelica predicatio (surgit) in corda n̄ra

& ideo omnis cecitas (pallens) idest diabolus (fatiscat). i. euanescat. q̄a cecitas (traxit). i. duxit (nosmet ipsos in p̄ces). i. in ruinam vel in p̄cipitium (diu) idest multum de uio errore.

Hęc lux serenū conferat;
Purosq̄ nos prestet sibi;
Nihil loquamur subdolum;
Voluamus obscurum nihil.

¶ Dixi q̄ lux surrexit & ideo (hęc lux conferat nobis serenū). i. v̄tutē spūs sancti & (prestet nos puros). i. donet nobis puritatem animę (sibi) idest ad honorē suū. & hoc sic (vt nihil loquamur subdolum). i. deceptiuum (& nihil voluamus obscurū). i. nullum cogitemus p̄ctm.

Sic tota decurrat dies;
Nec lingua mēdax nec man⁹;
Oculi ne peccent lubrici,
Nec noxa corpus inquinat.

¶ Tota dies) idest totū tēpus vitę n̄re (decurrat sic) vt nō loquendo subdolū (nec lingua mēdax sit). i. ne dicat mēdaciū (nec manus peccēt). i. nō faciāt aut operētur aliqd mali (nec oculi lubrici peccēt). i. v̄dēdo & cōcupiscēdo illicita (nec noxa). i. culpa (inquinat) idest nō polluat corpus nostrum.

Speculator astat desuper
Quinos diebus omnibus
Actusq̄ nostros prospicit/
A luce prima in vesperum,

¶ Et nolite peccare q̄a (speculator). i. dñs (astat). i. p̄spicit (desuper). i. de cœlo (q̄ nos oibus diebus). i. q̄ti die & (actus n̄ros p̄spicit). i. videt & cōsiderat (a prima luce). i. a natiuitate (in vesperū) vsq̄ in noctē.

Expositio hymnorum.

Carmen est: quale illud primo dierum, Canitur ad horas vespertinas quinta feria, quo die ga ex aqua pisces & aues create sunt: petit vt non deprimamur peccato nec extollamur superbia.

M Agne deus potentie:
Qui ex aquis ortu gen?
Partim remittis gurgiti:
Partim leuas in aera.

Natura
pisciu &
auiu vna:

ris: auesq; multiplicentur super terram. Pisces & aues de aqua sunt orti. Sed aues no comeduntur in omni tempore vt pisces. Qd' ideo sit: quia aues per coitu generantur: vt & nos generamus. qd' no est in piscibus. Vel quia sunt calidiores nature: Intendit etiam autor rogare deum vt nos qui sumus abluti sacro baptisate sic seruet: vt nesciamus lapsus criminum & vt mala culpa non deprimat nos. i. criminalia peccata (O deus magne potentie qui remittis genus). i. pisces & aues. genus dico (ortu ex aqua). s. baptismatis (partim gurgiti. i. in mari. i. in inferno vt pisces. i. malos homines (& leuas partim in aera) vt aues. i. bonos homines q. d. Sicut in aere aues collocasti: ita in caelo homines vel sanctos.

D imersa lymphis imprimens:
Subuecta coelis irrogans:
Vt stirpe vna prodita
Diuersa rapiant loca:

sa loca) vt aera & aqua: id est vitam

L argire cunctis seruulis:
Quos mudat vnda sanguinis:
Nescire lapsus criminum:
Nec ferre mortis tedium.

V t culpa nullum deprimat:
Nullum leuet iactantia:
Elisa mens ne concidat:
Elata mens ne corruat.

¶ In hoc hymno continetur quid Deus fecit in quinto die. s. creauit pisces: & aues ex aqua & ipso die ex ea aqua fecit partim immisit gurgiti vt pisces: partim leuauit in aera vt aues. Creauit quoque cetera gradia benedixitque eis dicens. Crescite & multiplicamini & replete aquas maris:

¶ Tu dico (imprimens). i. sumergens (immersa). i. deorsum miserat vt pisces. i. malos homines (lymphis). i. aquis infernalibus (& irrogans). i. subleuans (subuecta). i. sursum uecta vt aues. i. puros homines (prodita). i. orta vna stirpe). i. vno baptisate renati (rapiant: id est accipiant (diuersa loca) vt aera & aqua: id est vitam

¶ Et tu quae omnia fecisti largire). i. tribue hoc. s. (nescire lapsus criminum). i. casum illum: qui in baptismo dimissus est (cunctis seruulis) tuis (quos vnda sanguinis). s. tui mudat a peccato nec pro & non: tribue nos (ferre) id est portare: vlt habere (tedium mortis) id est pro poenam diaboli.

¶ Ad hoc largire (vt culpa). i. graue peccatum (non deprimat) id est aggrauet vel aggrauat vllum Christianum (& iactantia) id est superbia de bonis (non leuet) id est non tollat vllum (& mens elisa) id est percussa vel vulnerata

¶ Ad hoc largire (vt culpa). i. graue peccatum (non deprimat) id est aggrauet vel aggrauat vllum Christianum (& iactantia) id est superbia de bonis (non leuet) id est non tollat vllum (& mens elisa) id est percussa vel vulnerata

sa vel vulnerata a vitis (ne concidat): idest non incidat in desperationē
(ne) p & (clara mens). i. inflata per superbiam (ne corruat) in infernū.

Carmen est: quale illud primo dierum, Canitur ad horas
nocturnas feria sexta. petita deo medicinam peccatorū
iam preteritorū: & antidotum quo premuniamur ab in-
stantibus peccatis.

TV trinitatis vnitas
Orbē potēter qui regis:
Attende laudum cantica:
Quæ excubātes psallimus.

vnitas). i. o tu sancte spiritus qui procedis a patre & a filio (trinitatis) vs-
nus deus in trinitate (qui regis). i. qui gubernas (potenter) idest poten-
tia tua (orbem). i. mundum (intende). i. respice vel ausculta (laudādū can-
tica) idest carmina hymnorum nostrorū. quæ) cantica (excubantes). i.
vigilantes (psallimus). i. cantamus.

Nam lectulo consurgimus
Noctis quieto tempore:
Ut flagitemus vulnerum
A te medelam omnium.

Nam consurgimus omnes lectu-
lo). i. desida. Lectulus dicitur ab ele-
ctis & mollibus herbis super quibus Lectus vn
de.
antiqui quiescebant (quieto tem-
pore) idest in horis mortis: & ad
quid (ut flagitemus) idest implore-
mus (a te medelā oīm vulnerū). i. indi-
gētā oīm peccatorū nr̄orum.

Quo fraude quicquid demonū
In noctibus deliquimus:
Abstergat illud cœlitus
Tuę potestas glorię.

Quo. pro ut. & (ut potestas glo-
rię tuę). i. tuę laudis (abstergat). i.
abluat (cœlitus). i. diuinitus illud
peccatū & quicquid vitiorum .i.
peccatorū) deliquimus) idest frau-
de vel deceptione demonum peccas-
uimus in noctibus: idest in tene-
bris vitiorum.

Ne corpus adsit sordidum:
Ne torpor instet cordium:
Nec criminis contagio
Te pescat ardor spiritus.

(Ne) pro & & pro non (nostrum
corpus nō sit sordidū). i. pollutū vel
foetidū (nec torpor). i. pigritia vel
malicia (cordiū) nr̄orum (instet no-
bis & ardor spūs). i. amor vel grā
spūs sc̄ti (nō te pescat). i. nō deficiat in
nobis (cōtagio). i. ppter maculam
vel iniquationē (criminis). i. pct̄i.

Ob hoc redemptor quesumus
Reple tuo nos lumine:

Ut amor tuę grę non deficiat in
nobis (ob hoc) idest propter hoc
(o redemptor quesumus te: reple
nos tuo lumine) idest splendore (p

C Per quod

Expositio hymnorum.

quod lumen (non ruamur vllis actibus) idest non cadamus vllis peccatis (circulis dierum) idest in reuolutionibus) dierum.

Per quod dierum circulis
Nullis ruamur actibus.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur ad laudes matutinas Feria sexta: quia iam lux solis aduentat. Petit vt illustremur diuina luce quo permaneamus in spe/fide/& charitate.

¶ Materia huius hymni est inuocatio ad Christum filium beatę Marię virginis vt dignetur nobis suam misericordiam tribuere & dexteram porrigere: vt mereamur corroborationem fidei spei & charitatis obtinere. o christe tu dico (æterna gloria cœli) idest angelorū: vel quæ per te glorificatur: & (o beata spes mortalium) idest christianorum & (o vnice celsi tonantis) idest cœlestis patris secundum diuinitatem: & (o proles) idest filii (castę virginis) secundum humanitatem.

¶ Da dexteram) idest auxilium tuum nobis (surgētibus) a vitijs (& ita mens nra sobria) idest abstinēs (exurgat) scilicet ad laudē tuā (q̄) pro & (illa flagrans) idest ardens (in laudē) .i. cōmemorationē Dei (repēdat) .i. p̄soluat (debitas grates) .i. hymnis & canticis deo oipotētī.

¶ Lucifer .i. stella matutina) idest Christus natus refulget & nunciat mundo (lucem sparsam) idest natam & vndiq̄ dispersam. & vere nunciat: quia (caligo noctium) idest obscuritas diaboli (cadit) idest recedit. & ideo (lux sancta) idest Christus qui est lux sanctificata (nos illuminet) lumine spirirus sancti & sanctificet nos & saluet nos.

¶ Et ipsa lux manens) idest permanens in (nostris sensibus) idest in nobis: quia habemus quinque sensus corporeos (repellat a nobis) (noctem) idest diabolū (sæculi huius) idest mundi. & illa lux (seruet pectora) nostra (purgata) a vitijs (omni fine diei) idest omni tempore vitę nostrę.

A Eterna cœli gloria
Beata spes mortalium:
Celsi tonantis vnice
Castęq̄ proles virginis:

Da dexteram surgentibus:
Exurgat & mens sobria:
Flagransq̄ in laudem dei
Grates rependat debitas.

Ortus, refulget lucifer:
Sparsameq̄ lucem nunciat:
Cadit caligo noctium:
Lux sancta nos illuminet.

Manensq̄ nostris sensibus
Noctem repellat sæculi.
Omniq̄ fine diei
Purgata seruet pectora.

Quæsitā

Quæsitâ iam primum fides
 Radicet altis sensibus:
 Secunda spes congaudeat:
 Quâ maior extat charitas.

¶ Fides) quæsitâ a nobis in baptis-
 mo (iâ primû). i. cito. ideo dicit (pri-
 mum) quia fides prima cognoscit
 inter virtutes in illo loco: vbi dicit
 Fides spes & c. (radicet). i. ponat ra-
 dices sensibus nr̄is (altis). i. pfundis
 (secunda spes). i. prospera: p̄ quam
 spem speramus vitam (congaudeat). i. simul letetur & crescat (qua). i. f.
 spe: & etiam fides charitas extat maior. iuxta illud apostoli. Maior autē
 horum est charitas.

Additio. Legitur etiam quæsitâ iam pridem fides & fecunda spes cō gau-
 deat. i. fertilis cum meritis bonorum operum.

Ap̄tus .i.
 Cap. iij.

Carmē est q̄le illud primo dierū. Canit ad horas vesptinas fe-
 ria. vi. Quodie q̄a bestiæ & reptilia cū homie creata sūt: p̄
 pter hominē purgari a peccatō & donari eternis p̄mis petit

Plasmator hominis deus:
 Qui cūcta solus ordinans:
 Humum iubes producere
 Reptantis & feræ genus.

¶ In hoc hymno cognoscit illd̄ qd̄
 fecit deus in sexta die: creatis si qui-
 dē reptilibus. s. piscibus: auibus: &
 alijs bestijs: sexta die formavit de-
 us Adā & p̄fecit eū oibus aīalibus
 dicēs. Crescite & multiplicamini &
 replete terrā: & dñamini piscibus

maris & volaptibus coeli & vniuersis q̄ viuunt sup̄ terrā: posuitq̄ eū in
 paradiso deliciarū: vt oparet & custodiret illud. Intēdit itaq̄ autor rogare
 deū: vt sicut fecit hominē sup̄iorē cūctis aīantibus: sic faciat vt nō sit in-
 ferior animalibus p̄pter peccatā sua. Querit cur deus hoies creauit q̄s ma-
 los futuros p̄sciebat: quia sicut p̄uidit qd̄ mali essent facturi: sic ēt p̄uide-
 bat de malis factis eorū qd̄ boni ipse facturū esset: v̄l q̄ boni hoies essēt de
 futuri. O (d̄us plasmator). i. creator (hois). s. Adē (q̄ solus ordinās cūcta)
 .i. disponēs (iubes producere). i. p̄creare p̄mittis (humū). i. terrā vel humū
 .i. ecc̄liam. s. bonos & malos hoies. Ecclesia est congregatio fidelium (ge-
 nus reptantis) vt serpentum (& feræ) idest bestiarum.

quare de-
 us creauit
 futuros
 malos.
 Ecclesia.

Qui magna rerum corpora
 Dictu iubentis viuida:
 Vt seruiant per ordinem
 Subdens dedisti homini.

¶ Et o tu deus qui fecisti (dictu iu-
 bentis) idest verbo tuo p̄cipien-
 tis (magna corpora) idest iumenta
 pecora bestias omnium specierum
 diuersarum (viuida) idest animata
 (& subdens) idest supponens illa
 animalia (dedisti homini vt seruiāt
 per ordinem) idest vt omnia aīalia

supposita sint homini qd̄a: vt hoies illa aīalia comederēt. s. boues oues lepo-
 res & porcos & talia. & alia vt illis vterēt & illa eq̄tarēt: vt eq̄s & mulos
 & sic de ceteris.

Repelle a seruis tuis
 Quicquid per immundiciā:

¶ Et o d̄us: repelle a seruis tuis qd̄
 suggerit. i. ifert (se p̄ imūdiā). i. p̄
 aliq̄ sup̄fluitatē: culpā v̄l turpitudi-
 nē: vel per sordidā comestionē: aut

Expositio hymnorum.

moribus) idest per prauam cōsuetudinem: vt cum aliquis postq̄ incipit peccare neq̄t se abstinere: sed vult semper perseuerare (aut interse- rit se) idest miscet (actibus). i. operationibus. s. cum mala facimus: Da p̄mia). i. remuneratonem gaudiorum eternorū (da munera gratiarum) idest dona spiritus sancti (dissolue vincula litis) idest desolui diavel disrumpe peccatum odij (astringe). idest coniunge foedera pacis) idest contubernia superne pacis.

Aut moribus se suggerit:
Aut actibus se interserit:

Da gaudiorum p̄mia
Da gratiarum munera:
Astringe pacis foedera:
Dissolue litis vincula:

Carmen est quale illud primo dierū. Canitur ad horas nocturnas die sabbato. Surgentibus nocte ad cantandum; pettt vt ardentes igne spūs sancti vitam æternam mereamur.

¶ Materia huius hymni est cognitionem habere trinitatis in vnitate & vnitatis in trinitate. Intendit etiam autor rogare Deum vt cingat lumbos nostros cingulo castitatis & adurat: idest inflāmet vt repleat corda nostra igne spiritus sancti vt casto corpore & mūdo Deo seruire mereamur. (O deus summe clāmentie): idest alte pietatis & o(factor) idest cōpositor (machine): idest structure (mundi: tu dico vnus potentialiter) idest in potētia. secundum diuitatem (& trinus personaliter) idest trinus in personis.

S Mundicq̄ factor machine/
S Umme deus clāment iæ/
Vnus potentialiter/
Trinus personaliter:

¶ Et tu pius nominatiuus provocatiuo (suscipe benigne n̄ros fletus) idest lachrymas (cū cāticis): idest cum hymnis vel laudibus (quo) p vt (fruamur te largius) idest amplius & hoc (corde puro): idest mundo (foidibus: idest a vitijs.

Nostros pius cum canticis
Fletus benigne suscipe:
Quo corde puro sordibus
Te perfruamur largius.

Tria cogunt ho- minē peccare
¶ Adure). i. accēde (igne cōgruo) idest spiritu sancto (lumbos nostros & iecur). scilicet hepar morbidum ad morbum & peccatum inclinatum. Et nota q̄ hęc tria iecur: cerebrum: lumbi cogunt hominē peccare vt sint accincti. idest lumbi sint casti contra libidinem (perpetim) idest semper (remoto pessimo luxu). idest iniquo luxu: idest remota pessimaluxuria & alia vitia sint procul.

Lūbos iecurq̄ morbidum
Adure igne congruo:
Accincti vt sint perpetim
Luxu remoto pessimo.

Vt quicq̄

Vt quicq; horas noctium
Nunc concinendo rūpimus
Donis beatę patrię;
Ditemur omnes a fatim.

¶ Vt quicq; .i. q. cūq; (cōcinendo) .i. psallendo (rūpimus) .i. dum vigila-
m. .f. diuidimus horas noctiū (oēs ditemur) diuites efficiamur (a fati)
.i. abundanter (donis beatę patrię)
.i. beatitudine .f. patrię cęlestis.

Carmē est quale illud primo dierū. Canit ad laudes matutinas die sabbato, facta mentione lucis aduentātis: petit illustrari diuina luce: vt fruamur cognitione dei post mortē.

A Vrora iā spargit polum
Terris dies illabitur;
Lucis resultat spiculum
Discedat omne lubricum.

¶ Hymnus iste continuatur supio-
ri: ita nos rūpimus horas noctium
vt nos omnes ditemur idest diuites
simus in xp̄o & ecce (aurora) .i.
xp̄s (ianī spargit polū) .i. illuminat
corda hominū. Hortat ēt nos vt ta-
liter nos habeamus in hoc seculo vſ
in mane vt ad illud vltimū mane ve-

nire possimus & audire mereamur. .f. Venite bñdicti p̄ris mei & c. nam finito mundi termino p̄ctōres p̄petuę tenebris obscuritatis tradent. Fisci-
celibus vero & iustis q; in hac vita sunt: nō in noctē: sed in lucē gloriam
& premium effluet. .i. abundāter clarescet. & hoc est quod p̄camur (Aurora) idest Christus (spargit polum) idest illuminat mentes vel eccl̄iam
(& dies illabitur) idest immergitur (terris & spiculū) idest pulchritudo vel aspectus lucis idest claritas resultat. & ideo (omne lubricū) idest
omne peccatum discedat a nobis.

Phantasma noctis decidat;
Mentis reatus subruat;
Quicquid tenebris horridū
Nox attulit culpe: cadat.

¶ Phantasma) .i. phantasia vel illusio (noctis) idest diaboli (decidat)
.i. cadat vel ruat) reatus) idest c̄pa
(mentis subruat) .i. cadat a nobis
(& quicq; horridū) .i. deforme
(culpe nox) idest diabolus vel nocturna cogitatio (attulit nobis in tenebris) cadat a nobis.

Vt mane illud vltimum.
Quod p̄stolamur cernui;
In lucem nobis effluat
Dum hoc candore cōcrepat.

¶ Vt mane illud vltimū (.i. iudiciū futurum vſ claritas .i. aduētus xp̄i quod mane cernui) idest inclinati (p̄stolamur) speramus vel spectamus (effluat) idest eueniat (nobis in lucem dum hoc) idest nox con-
crepat) idest resonat (candore) .i. cantu vel laude.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur ad horas vespertinas die sabbato: quia iam sol tēdit ad occasum: petit diuino lumine illustrari; Hortaturq; Deum omni tempore laudare.

Expositio hymnorum.

¶ In hoc hymno materia sumit̄ circa qualitatem t̄p̄is die recedente & nocte adueniēte: intendit inuocare trinū Deum in p̄sonis & trinitatē in vnitate vt fundat in cordib⁹ nostris lumen sp̄s sancti: vt supplices mereamur laudare Deū .s. in p̄speris & in aduersis. & ita concedat nobis: trāfire diem & noctem sine p̄ctō & sine impedimento sathanę & hoc est (o beata trinitas). i. o Deus lux hoīm vel mundi vel angelorū (& vnitas p̄ncipalis). i. q̄ habet p̄ncipatum super angelos (sol). i. xp̄s (igneus recedit) a nobis iam: ideo (infunde lumen). i. sp̄m (cordibus nr̄is). i. sensibus vt illud habere mereamur.

¶ Dico infunde sp̄m sanctū: vt deprecemur te & adiuues nos in principio vel mane. i. in t̄p̄e matutino laudum (carmine) sero, mane, meridie & tota die debemus laudare Deū. & orare per singulas horas. s. quotidie & omnibus horis in omni t̄p̄e. Vnde ait p̄pheta. Vespere: & mane: meridie: & c. (deprecemur vesperi). i. in fine m̄ndi (nostra supplex) idest humilis gloria laudet te (per cuncta s̄cula) idest per omnia s̄cula & hoc perpetue: idest sine fine.

Carmen est dimetrum iambicum magna ex parte cacometrum. Canitur aduentus tempore: itaq; & incarnationis Christi & vtriusq; aduentus illius mentionem facit.

¶ Materia huius hymni est de aduentu Christi & de incarnatione eiusdem quia Deus descendens de cœlo se exinaniuit formā serui accipiēs: & humiliavit se vsq; ad mortem & qualiter egressus est de honestissima clausula virginis tanq; sponsus de thalamo suo: cui sponte oia obediunt. s. terrestria, cœlestia, & infernalicia. Intendit etiam rogare Deum vt per hanc incarnationem nr̄as p̄ces exaudire dignetur & a sagitta diaboli liberare. O conditor) qui est compositor (alme syderum). i. stellarū o (æterna lux credentium). i. xp̄ianorum fidelium. o Christe redemptor omnium) hominum (exaudi p̄ces supplicum) idest humilium tibi supplicantium.

Alm⁹ vn̄. Additio. Conditor quid & vnde vide vt supra in hym. Aeternę rerum conditor. Almus aut̄ ab alēdo d̄r. alit aut̄ cōditor nr̄. i. creator Deus omnia q̄ cōdidit p̄ cōseruationē: q̄a sicut sine ipso factū est nihil: ita sine eius cōseruatione nihil p̄maneret in esse: iuxta illud. Vergi. vi. aenei. Principio cœlū & terras cāposq; liquētes. Luc. q. g. l. t. q. a. Sp̄s intus alit & c.

O Lux beata trinitas
Et principalis vnitas:
Iam sol recedit igneus:
Infunde lumen cordibus.

Te mane laudum carmine
Te deprecemur vesperi:
Te nostra supplex gloria
Per cuncta laudet s̄cula.

Conditor alme syderum
Aeterna lux credentium:
Christe redemptor omnium
Exaudi preces supplicum.

alio &c. est autem proprium Dei epithetum & attributum esse alium. Syderum autem dicitur notate. nam si superior est conditor. ergo & inferior. ut explodatur heresis negantium visibilibus esse conditorum & eorum qui sydera & planetas adorant aut observant. Aeterna lux credentium. tangitur in his verbis secundum dei beneficium. scilicet reformationis: quia primum fuit formatio. Christus dicitur a chrismate. id est unctio & interpretatur unctus. quia ille est regale sacerdotium in aeternum secundum ordinem melchi. Redemptor vero dicitur a redimendo. redimo vero a re & emo. per interpositionem. d. euphoniae causavit est in redeo. bene dicitur redemptor quia pretio sanguinis suos a captivitate liberavit. quod summum est beneficium secundum Augustinum. Exaudire plus est quam audire: quia audit Deus omnes & exaudit in nomine suo petentes. dicitur precibus supplicium. nam Deus humilia respicit: dando gratiam. alta vero a longe cognoscit.

Qui condolens interitum
Mortis perire saeculum;
Saluasti mundum languidum;
Donans reis remedium,

¶ Qui condolens). id est nobiscum dolens vel compatiens (saeculum). id est saeculares (perire interitum) id est poena infernali (saluasti) id est liberaasti de potestate diaboli (mundum languidum) id est languentem in peccatis (donans remedium) id est redemptionem tui sanguinis (reis) id est peccatoribus.

Saeculum

¶ Additio. Saeculum dicitur a sequendo ab eo quod sequatur atque in se revolvatur. est autem proprie saeculum spatium centum annorum ut videre est in carmine saeculari horatii. Reus dicitur quicumque rem suam defendit in iudicio & licet innocens sit: quia contra reum semper est praesumptio. accipitur pro nocente: unde dicitur: reus est mortis.

Reus.

Vergente mundi vespere
Ut sponsum de thalamo
Egressus honestissima
Virginis matris clausula,

¶ Vergente mundi vespere) id est appropinquante vel declinante fine mundi: es sic (egressus) supple (viti) pro sicut (sponsum egreditur (de thalamo) egressus inquit de (honestissima) id est castissima (clausula) id est claustrum (virginis Mariae matris tuae).

¶ Additio. Vergente a vergo. is. scilicet vel. xi. quod est inclinatus. redescendit. Vergente ergo id est appropinquante ad finem. Unde apostolus. postquam venit plenitudo temporis misit de. fi. &c. clausula signanter dixit: quia de ea dictum est. mulier circumdabit virum: non enim alia unquam circumdedit: salvis videlicet pudicitiae virginis claustris.

Vergo.
is.

Cuius forti potentiae
Genua curvantur omnia

¶ Et ideo quia egressus es: vel quia saluasti mundum (forti potentiae eius) id est christi (omnia curvantur genu) id est laudando ipsum (coelestis)

Cuius

Expositio hymnorum.

(coelestis) idest angeli (terrestria)
 .i. hōies (fatentē subdita). i. cōfite-
 tur illi subiecta esse (nutu). i. spon-
 te & ad suā voluntatē: & q̄a obedi-
 unt nostro saluatori. & omnia clamāt

Deus me fecit ideo te deprecamur.
 Te deprecamur agie
 Venture iudex saeculi:
 Conserua nos in tempore
 Hostis a telo perfidi.

¶ Ergo quia ita est (deprecamur te
 o agie). idest o sancte (venture iu-
 dex) idest ad iudicium (conserua
 nos in tempore) in hac vita (a telo
 hostis perfidi) idest a suggestione
 diaboli: qui sagitta dicitur.
 ¶ Et quia Deus misit filium suum
 Christum vt nos redimeret: refera-
 mus gratias ei (laus honor virtus
 gloria Deo patri & filio, sancto si-
 mul paracletō) idest cōsolatori (in
 sempiterna saecula. Amen. idest si-
 ne sine.

Laus honor virtus gloria
 Deo patri & filio:
 Sancto simul paracletō
 In sempiterna saecula. Amen.

Carmen est quale illud primum dierum. Canitur tem-
 pore aduentus Christi. Itaque cōmemorata illius eterna
 generatione primi aduentus in quo carnem assump-
 sit: & secundi quo venturus est: meminit.

¶ Iste hymnus agit de supra dicta
 materia & cōtinuatur superiori: ita
 xp̄s egressus est de utero ȳginali vt
 sp̄sus de thalamo suo. & ideo oia
 humiliant. & nō est mirū quia ip̄e
 descendit de p̄e. i. de caelo. & hęc
 est responsio cōtra hereticos q̄ di-
 cebāt xp̄m venisse: sed non de patre
 quibus r̄ndēdum est. (O supnū verbū). i. dei filius) p̄diēs). i. manifestās
 te ineffabiliter (a p̄e olim exiēs) q̄n̄ incarnatus es) qui de matre natus
 subuenis). i. succurris (orbi) perditō (cursu). i. plenitudine (tp̄is decli-
 ui). i. proni vel declinati ad finem saeculi.

Verbū ^{hili adios} supernū p̄diens ^{magnifstam}
 A patre olim exiens:
 Qui ^{maado} natus orbis subuenis
 Cursu decliui temporis.

¶ Et tu q̄ es talis illumina nūc in p̄-
 senti tuo lumine n̄ra pectora (& cō-
 crema). i. accēde (tuo amore). i. tua
 gr̄a (vt audito p̄conio). i. p̄dicatio-
 ne apostolorum: v̄l audito p̄conio
 p̄phetarū (lubrica). i. peccata (sint
 pulsa) a n̄ris cordibus (tandē) in fi-
 ne separationis corporis & anime.

Illumina nunc pectora:
 Tu oq̄ amore concrema:
 Audito vt p̄conio
 Sint pulsa tandem lubrica.

¶ Et o tu supnū verbū). i. o fili dei
 (cū aderis). i. affueris v̄l adueneris
 (iudex post). i. in fine mūdi (rima-
 ri). i. expiri vel ingrere (facta: pecto

Iudexq̄ cum post ^{genus} aderis:
 Rimari facta pectoris:
^{querere}

Reddens

Reddens vicem pro abditis
Iustisq; regnū pro bonis.

ris).i. peccata cogitationū. (& sis reddens vicē) idest remuneratiōē (p abditis) idest p occultis peccatis (& iustis).i. sanctis regnū æternū

pro bonis operibus: quæ in p̄senti sæculo operati sunt.

Non demum arctemur malis
Pro qualitate criminis:
Sed cum beatis compotes
Simus perennes cēlibes.

¶ Et non arctemur).i. nō cōstringamur (demū).i. ad vltimū malū (p qualitate criminis) idest p magnitudine vel cumulo peccatorū (sed simus cōpotes).i. simul potentes simus cum beatis).i. sanctis (perennes).i. perpetualiter: vel pennes .i. habitatores cœlorū: (cēlibes) idest cœlestem vitam ducentes:

Carmen est dimetrū iambicū ex patre cacometrū. Canitur aduētus xp̄i tpe. Et facit mentionē vtriusq; aduētus sicut in superioribus hymnis factum est.

Vox ecce clara intonat
Obscura queq; increpat:
Pellatur eminus somnia:
Ab æthere xp̄s promicat.

¶ Materia huius hymni idē est qd̄ in supradictō hymno dictū ē supius. q̄ xp̄s v̄it olim a p̄re. q̄ ecce vox. i. p̄dicatio xp̄i intonat (ecce clara vox .i. i oānes cœlestis (intonat).i. terribiliter p̄dicat de nube carnis poenitētiā (& increpat q̄q; obscura).i. oīa vitia vel p̄ctā. & ideo oīa (somnia)

.i. vana & muta p̄ctā (pellant eminus).i. lōge q̄a (xp̄s iā pmicat).i. fulget (ab æthere).i. de cœlo. i. vel a diuina scriptura. Eminus pe. co. significat de longinquo loco. q. extra manens vel. q. emanibus vt telū qd̄ eminus ia cīt. Vox p̄fecta est alta. clara. suavis. alta vt clamare in sublimis sufficiat: clara vt aures audientiu adimpleat. suavis vt aures audientiu blandiat. Si qd̄ ex his defuerit p̄fecta vox: non erit. Hæc Isidorus.

Eminus

Mens iam resurgat torpida
Que sorde extat faucia:
Sidus refulget iam nouum:
Vt tollat omne noxium.

¶ Et ideo (mens nostra torpida).i. pigra (resurgat) a vitis (que mens extat faucia) idest manet vulnerata (sorde) idest peccato. Bene dicit q̄ surgat mens: quia (sydus).i. xp̄s (refulget) p̄ sp̄m sctm (nouū).i. d̄ virgine natū (vt tollat).i. remoueat a nobis (omne noxiū).i. p̄ctm.

Et fursum agnus mittitur
Laxare gratis debitum:
Omnes pro indulgentia
Vocē demus cū lachrymis.

¶ Agnus).i. dei filius (mittit e fursū).i. de celis) laxare).i. condonare (debitū).i. originale p̄ctm vel p̄enas p̄cti (gratis).i. donouel sponte sua: & sine aliq̄ remuneratiōe. & ideo (oēs demus vocē cum lachrymis).i. cōfessionē p̄ctorum (p̄ indulgentia).i. p̄ remissionē p̄ctorum.

Secundo

Expositio hymnorum;

¶ Bene dico demus vocē cū lachry-
mis: vt cū ille agnus (fulserit). i. ful-
gens aduenerit (sc̄do). i. aduentu. i.
in iudicio & (horror). i. pavor illi-
us (cinxerit). i. circūdederit (mūn-
dum) idest mūdānos. nos non pun-
niat). i. non dānet (preatu) idest p
peccato (sed pius). i. xp̄s propicius
data a potestate diaboli.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur ad horas diu-
turnas tempore natalis Christi: in quo duplicis ort⁹ ei⁹
mentionē facit: in tempore à matre; æternaliter à patre.

¶ Materia huius hymni est inuoca-
tio ad Deum vt veniat oñdere par-
tū virginis sed non ex virili semine:
sed diuino spū coopante esse factū
& qliter egressus est a p̄re: & regre-
ssus ad p̄rem & qliter est eq̄lis p̄ri
& loquitur de p̄senti q̄si d̄ futuro. v̄
possum dicere sc̄dm l̄ram (Vēi redē-
ptor gētū). i. oñde te illis q̄ in mūdo
ptor (O xp̄e redētor gētū). i. gētū v̄
oñde partū virginis) Marię. & ideo
(qa talis ptus decet deū) videlicet de
¶ Vere talis partus decet deū qa nō
ex virili semine (sed mystico spira-
mine). i. secreto & sc̄to) verbū dei)
.i. filius dei (factū est caro). i. homo
(& fructus vētris) Marię (floruit)
.i. sicut flos creuit. vnde Maria vir-
go est: filius eius flos.

¶ Et ecce (aluus ȳginis). i. vēter Ma-
rię (tumesceat). i. crescit. & tñ (clau-
stra pudoris). i. virginitatis (p̄ma-
nent integra) qa virginitas non est
violata (& vexilla) supple oim virtu-
tū. i. miracula (micāt). i. fulgent vel
virtutū quarū Deus est vexillum. i.
custos. & ideo (Deus versatur in templo) quia receptus est a Simeone
vel versatur in templo idest in aluo Marię virginis.

¶ Christus procedens de thalamo
suo). i. de vtero virginis: quia illa
fuit ille lectus castitatis scilicet (de
regia aula pudoris) idest de palatio

Secundo vt cum fulserit:

Mundumq; horror cinxerit:
Non pro reatu puniat:
Sed pius tunc nos protegat.

(nos tunc protegat) idest defen-

Laus honor virtus gloria
Deo p̄ri & filio. Sc̄to simul &c.

Veni redemptor gentiū:
Ostende partū virginis:
Miretur omne sæculum:
Talis decet partus deum.

habuerūt noticiā tui. hoc ē. vēi redē-
ptor (O xp̄e redētor gētū). i. gētū v̄
oñde partū virginis) Marię. & ideo
(ome sc̄m). i. sc̄pes (miret). i. mirene
spū sc̄to & Maria ȳgine p̄manēte.

Non ex virili semine/
Sed mystico spiramine:
Verbum dei factum caro
Fructusq; ventris floruit.

Aluus tumescit virginis:
Claustra pudoris permanēt:
Vexilla virtutum micant:
Versatur in templo deus.

Procedens de thalamo suo
Pudoris aula regia:

Gemine

Gemine gigas substantie
Alacris vt currat viam,

regali existens (gigas gemine substantie) idest diuinitatis & humanitatis: quia deus est & homo. Gigas dicitur eo qd inseparabilis & ir

reuocabilis ad vitam huius mundi occurrit nobis. Vnde David. Exultauit vt gigas ad currendam viam suam, &c. (vt alacris currat viam) idest de hoc mundo transeat ad patrem.

Egressus eius a patre;
Regressus eius ad patrem;
Excursus vsq; ad inferos;
Rekursus ad sedem dei,

¶ Egressus eius a patre) qn descendit in vterum virginis, (regressus eius ad patrem) qn redit in celum. Vn David a summo celo egressio eius & occurfus eius vsq; ad summum eius: & ipse ait in euangelio. Ego ueni a patre in mundum: iterum relinquo mundum & vado ad patrem (excursus recursus ad sedem dei). i. ad dexteram patris.

vsq; ad inferos) qn descendit ad inferna (recursus ad sedem dei).

Aequalis aeterno patri
Carnis tropheo accingere:
Infirma nostri corporis
Virtute firmans perpeti.

¶ Et o tu xpe (aqlis aeterno patri) secundum diuinitatem (accingere tropheo) i. victoria carnis scilicet iduere carnem: quia per carnem triumphauit super diabolum. tu dico (firmans) idest roborans (perpeti) idest perpetui virtute (infirma) idest vite scilicet fragilitates (nri corporis) & anime.

Præsepe iam fulget tuum;
Lumenq; nox spirat nouum.
Quod nulla nox interpollet
Fideq; iugi luceat,

¶ Vere procedis de thalamo (o tu xpe quia (præsepe tuum) idest ecclesia (iam fulget) virtutibus & (nox spirat) idest emittit (nouum lumen) idest natum sine peccato: qd lumen (nulla nox) idest nulla obscuritas

hereticorum: quia heretici dicunt te non accepisse carnem (interpollet) idest obscuret (& luceat) lumen tuum (iugi fide). i. assidua virtute.

Carmen est dimetrum iambicum cacometrum. Canitur ad horas diurnas tpe natalis xpi. Facitq; mentionem vtriusq; ortus xpi: sicut in superiori hymno factum est:

Christeredemptor oium
Ex patre patris vnice;
Solutus ante principium
Natus ineffabiliter,

¶ Materia huius hymni est inuocatio qua facimus ad xpm vt sicut dignatus est accipere carnem humanam & illam sibi vnice: ita pces nras exaudire dignetur & nos a peccatis liberare (O xpe redemptor gentium vel oim (qa oes genes redimisti tuo sanguine & o tu (vnice). i.

O tu vnigenite (patis ex pre) procedens. tu dico (solus natus ineffabiliter (secundum diuinitatem. Vnde ait scriptura. Generationem eius quis enarrabit; (ante principium) ante mundi constitutionem.

Tu lumen

Expositio hymnorum.

☩ **O** xpe (tu es lumen & splendor pa-
tris) quia per te pater innotuit mu-
do (tu spes perennis) idest perpetua
spes omniu (intende) idest exaudi
pces quas famuli tui fundunt (per
orbem) idest per omnes gētes quæ
per vniuersum orbem orāt assidue
apud te.

☩ **D**ico q̄ debes ad pces nras inten-
dere. q̄a assumpsisti humanā carnē
(O autor nostre salutis). i. redem-
ptionis memento) idest recordare
(quia sumpseris quōdam) idest in
tempore (formam). i. similitudinē
(nostri corporis ex virgine illiba-
ta). idest intacta : q̄ ante partū & post partū & in p̄tu virgo p̄mansit.

☩ **P**resens dies) idest natiuitatis (te-
statur sic) ita (currens per anni cir-
culum) idest per vnumquēq̄ an-
num : quia tu solus adueneris exi-
stens (salus mundi a sede patris). i.
ueniens de cœlo operatus es salutē
in medio terre.

☩ **H**unc) idest diem v̄l autorem (cœ-
lum) idest cœlestes vel stelle. per cœ-
lum stella quæ apparuit magis id-
est tribus regibus vel angeli intelli-
guntur qui pastoribus cum nimio
gaudio dixerunt. Gloria in excel-
sis deo & per (mare) tyrānos. vel
quia mare se p̄buit calcabile ip̄i dō
(terra) idest terrena potestas vel pastores (hunc mare) quia magi nauis-
gio venerunt (& omne quod in eis est) scilicet in cœlo & terra (laudat
hunc autorem) idest Deum vel patrem (tui aduentus) omne dico) exul-
tans cum cantico) idest hymno.

☩ **E**t non solum terra & mare lau-
dant te : sed etiā (nos quoq̄) idest si-
militer. qui sumus redempti tuo
sancto sanguine (concinimus) id-
est canimus (nouum hymnum) id-
est nouam laudem (ob diem) idest
propter diem natalis tui.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur ad horas di-
urnas tempore natalis Christi : commemorat quæ admo-
dum Christus sumpto homine natus est ex Maria virgine.

Hymn⁹ est Seduli⁹ p̄ ordinē alphabeti incipiēs tetrasticha
ab. A. Vsq̄ ad. G. litteram.

Tu lumen splendor patris :
Tu spes perēnis omnium :
Intende : quas fundunt pces
Tui per orbem famuli.

Memento salutis autor :
Quod nri quōdā corporis
Ex illibata virgine
Nascendo formā sumpseris.

Sic p̄sens testatur dies
Currens per anni circulum :
Quod solus a sede patris
Mundi salus adueneris .

Hunc cœlum / terra hūc / mare
Hūc / omne quod in eis est :
Autorem aduentus tui
Laudat / exultans cantico.

Nos quoq̄ : qui sancto tuo
Redempti sanguine sumus :
Ob diem natalis tui
Hymnū nouū concinimus .

A Solis ortus cardine
Ad vsq; terre limitem:
Christum canam' principē,
Natum Maria virgine.

quia ab ortus solis vsq; ad occasum vniuersus orbis canit Deū. i. laudat. v' aliter. dico q; eius p'sepe iam fulget nouo lumine & ideo canamus ipm natum de Maria virgine principem mundi.

A solis ortu vsq; ad occasum. (A solis ortu cardine) idest ab origine mundi. vel (solis) scilicet ab oriente solis (vsq; ad limitem terre): idest vsq; ad occidentem (canamus): idest laudamus (xpm Principem) idest Deum principem xpm dico (natum de Maria virgine) vel (natum) idest filium Marię virginis.

Beatus autor sæculi
Seruile corpus induit:
Vt carne carnem liberans /
Ne perderet quos condidit.

In hoc hymno agitur de incarnatione domini & de natiuitate quō Sedulius puerpera enixa est xpm qui nō horruit stabulum & p'sepe. & sic continuatur superiori. Dixit q; cælum & terra mare & omne quod in eis est laudate eum principem. & vere

Sedulius
est autor.

Caste parentis viscera
Cœlestis intrat gratia:
Venter puellę baiulat
Secreta: quæ non nouerat.

Bene dico q; debemus laudare deum qa (btūs autor). i. factor (sæculi induit). i. assumpsit (seruale corpus). i. formā serui & conditor carnis nrę (liberās carnē) nrām (carne) sua: qa formā hominis assumendo carnē nrām liberauit. & qre (ne pderet hoies q's condidit. i. creauit.

Et vere induitur: quia gratia cœlesti idest ipse Christus (intra viscera castę parentis): idest matris. et sic (venter Puellę baiulat): idest portat (secreta) scilicet cœlestia quæ non nouerat ante conceptionem.

Domos pudici pectoris
Templum repente fit dei.
Intacta nesciens virum
Verbo concepit filium.

Et vere baiulat secreta q̄ nō nouerat. qa (domus). i. aluus (pectoris) Marię (pudici). i. casti (fit tēplū dī). i. domus dei (repente). i. cito (domus) dico intacta (nesciēs virū) p carnis cōmixtionē (cōcepit). i. por

tauit (filium idest Christum. & hoc verbo operante scilicet virtute spiritu sancti. vel (verbo) idest post verbum: quo Gabriel predixerat ipsum nasciturum. Vnde dicitur. Ecce concipies & paries filium &c.

Enixa est Puerpera:
Quem Gabriel predixerat.
Quam matris aluo gestiēs /
Clausus Ioānes senserat.

Dico q; concepit & vere qa (puerpera) idest Maria pariens puerū (enixa) idest peperit filium (quem gabriel pdixerat) nasciturū & (quē Ioānes clausus aluo matris) scilicet Helisabeth (senserat). idest cognouerat (gestiēs (idest gaudens.

Gabrpi
Luce. ci.
ce concie
es.

Fœno iacere pertulit
P'esepe non abhorruit

Ideo pertulit vel patitur famē & ipse puer. i. xps (pertulit) idest passus est (iacere) vel poni (fœno) p'g

Paruoq;

Expositio hymnorum.

sepis (p̄sepe ēt nō abhorruit). i. refu-
tauit vel repudiauit (p̄sepe). i. sta-
bulū (q̄) pro & (pastus est). i. nu-
tritus (paruo lacte) virginis (per
quem) scilicet christū (ales). i. nutrix Maria a qua nutriebatur ipse X̄ps
(nō esurit). i. non patitur famen. Maria enim christum portabat & x̄ps
eam regebat. & quem cœlum & terra cape non potuit: alius beatę vir-
ginis portauit.

Additio. Per quē nec ales esurit. i. Maria a q̄ x̄ps nutriebat non passa est
famen. Hoc forte ideo dicit quia matres lactātes pueros magis
esuriūt & sitiunt alijs hoībus. sed Maria virgo x̄pm lactabat & x̄ps ipam
regebat taliter q̄ nec plus esuriuit. nec sitiuit. Et nota q̄ est differētia in-
ter lactare & lactere. nā illud referē ad matrē: hoc autē ad puerū. vnde ver-
sus: lacteo lac suggo. lacto lac pr̄beo nato. Sed diuā virginē Mariā & fili-
um sitiuisse & esurisse sepe legimus. nā pauper erat. & nec habebat vbi
reclinaret caput. intelligat ergo de auibus cœli. quippe illū lactabat Ma-
ria: q̄ volucres cœli pascit. vt d̄r Matt. vi. & Luce. xi. & in psalmo. cxlvi.
Quidam iumētis escā ipsorū & pullis coruorū inuocātibus eū. paruo er-
go lacte cōtētus est q̄ oīa animātia nutrit. Et libet vt de coruorū intelliga-
mus pullis. quia corui dicuntur negligere nidū: sed industria sua derelin-
quūt ibi vermes vt refert Plinius: quibus pulli nutriūtur: hoc autē non si-
ne prouidentia dei: sine quo nec foliū arboris nec passer ad terram descen-
dit. vt refert Hieronymus vnde Job. xxxvii. Quis preparat coruo escā
suam quando pulli eius clamant ad Deum vagientes eo q̄ non habeāt ci-
bos. q. d. solus Deus dicamus ergo ales .i. coruus: saluo meliori iudicio.

¶ Et quia natus est (chorus) idest
societas (cœlestium) idest spiritū
(gaudet & angeli) idest throni &
dominationes & principatus & po-
testates. Et sic de ceteris (canit deo
gloriā. & pastor) idest creator oīm
(fit palam) idest notus & natiuitas
sua fit cognita & nūciata (pastori-
bus) iuxta turrim Abnā: iuxta quē locum pastores p̄ cōsuetudine aderāt
& erat illa planicies apta pastoribus illius regionis ad seruandum ibi vi-
gilias noctis super greges eorum.

**Carmen est quale illud nocte surgentes. Canitur in fe-
sto epiphanię domini: narrat quo pacto magi cum
tribus muneribus venerunt ab oriēte quesitum Sal-
uatorem nostrum.**

¶ Materia huius hymni est p̄para-
tio gaudiū d̄ natiuitate x̄pi redēpto-
ris & gaudiū annūciatū est nobis
per angelum apparentem & pasto-

**Paruoq̄ lacte pastus est:
Per quem nec ales esurit.**

**Gaudet chorus cœlestium:
Et angelicanunt deo:
Palamq̄ fit pastoribus.
Pastor creator omnium.**

NVnciū vobis fero d̄ sup̄nis
Nat⁹ est x̄ps dñator orbis
In Beth lecm

**Lactare.
Lactere.**

**Plinius.
Hiero.
Job.**

In bethleē iudę sic em̄ ppheta
Dixerat ante.

rentibus deū q̄ duxit eos preuia vsq; ad ipsum. In cuius natiuitate He ro des & qlibet malus cōfundit̄ vel doctrina mala & pnciositas siue mali Signa in natiuitate christi
tia t̄pis eo nascēte cessauerūt .i. idolorū cultura & sacrificia vana seditio nes & bella: quia in natiuitate xp̄i pax fuit per vniuersum orbē. Et vox angeli loquentis (fero). i. afferro (nūciū vobis de sup̄nis). i. de cœlo (xp̄s di codñator orbsi) filius dei natus est (in Bethleē iudę). i. in ciuitate illa que forte accedit tribui iudę (enim) pro quia (propheta dixerat) id est ppheta uerat sic futurum esse.

Hūc canit letus chor⁹ angelorū:
Stella declarat: veniunt eoi
Prīcipes: dignū celebrañ c̄stū
Mystica dona.

Chorus āgelorū canit hūc (.i. xp̄m (chorus dico letus (exultās & laudans Deū (stella) q̄ ducit magos. i. sapiētes (declarat). i. manifestat eis saluatorē (eoi). i. oriētales (prīcipes). i. reges (veniunt celebrare). i. honorare Deū. s. p̄ dignū cultū (& offerre mystica dona.) Deo. Stella de clarat. Luce. ij.

Additio. Nota q̄ dicit tres reges magos venisse ad adorandum dñm. hic aut̄ reges ideo magi dicti sūt q̄a sapiētes erāt a magnitudie sciētię. nā magus dictio est p̄fica: q̄ apud eos significat sapiēs: sic em̄ Perse magos vocant sapientes: vt gręci philosophos. latini sapiētes galli dryudas. egyptij pphetas siue sacerdotes. Inde gynosophistas & assyr̄ chaldeos a chaldaea asię regiōe. Magus etiā apud nos incantator dici pōt ex officio.

Th⁹ domyrhā trocletē humādo
Bract̄as regi chryseas decēti
Dū colūt vñū meminere trino
Tres dare terna.

Isti tres reges meminere). i. in memoria habuerunt afferre tria mune ra. s. aur̄. thus. & myrrhā (& meminere dare) id est offerre deo thus. & myrrhā (trocletē). i. rotūdā q̄ est ar bor ita dicta a loco vbi nascit̄ & ha bet aureū colorē & declinat̄ hęc tro cletis huius. tis (humando) quia

mortalis erat & meminere Deo offerre (bract̄as chryseas) id est lami nas aureas quia chrysis gręce est aurum latine (regi decēti) id est christo (dū colūt) id est veneratur (vñū deum) & meminere dare tria munera illi trino) id est trinitati quia vnus sunt pater & filius & spiritus san ctus.

Gloria patri monadi canamus
Cum deo trino genit̄q; p̄li:
Flamini necnō ab vtrocq; fuso
Corde fidelī.

Gloriam canamus monadi) id est vnitati trine cum Deo (& spiritu sancto fuso ab vtrocq;) vel trine mo nadi) id est deo qui est trinus in p̄sonis & vnus in essentia. Dicitur enim hęc monas. ad is. & est gręcū & significat vñū (canamus proli diuē) id est genit̄ a patre (cum deo vtrocq;) i. sp̄sctō (fuso. i. p̄deūti (ab

p̄re) & n̄ tm̄ canam⁹ p̄ri (sed etiam flami ni). i. sp̄sctō (fuso. i. p̄deūti (ab vtrocq;.)

Carmen

Expositio hymnorum.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur in festo epiphaniae (hoc est) apparitionis dñi: & narrat quemadmodum Magi stella duce venerunt in Bethleem: preterea miraculum in nuptiis factum.

Sedulius
est autor.

¶ Materia huius hymni est conclamationio quam facimus contra Herodem qui audita natiuitate xpi amittere regnum timuit: ideoque multos pueros interfecit. Intentio autoris est trahere de tribus miraculis die epiphaniae factis. scilicet de magorum apparitione. de aqua in vinum conuersa & de xpi baptismo. Et nota quod hymnus iste continuatur superiori: ita dixi quod xps natus est & pertulit iacere in feno. unde Herodes de natiuitate eius iratus: occidit multos pueros: timens ne amitteret regnum. sed non deberet: quia ille qui Rex est regum & dominus dominantium non venit ut ei regnum auferret: sed totum mundum in tanto crimine inuolutum a peccatis liberaret. O (impie herodes hostis quid) id est cur) (times venire xpm: ipse non arripit mortalia: qui regna dat coelestia.

Ibant magi.
Matth. ij.

¶ Magi ibant) questum christum & adorare eum (sequentes stellam praeviam (.i. precedentem) quam viderant) requirunt (lumen) id est Christum (lumine) id est stella (& fatentur Deum munere (scilicet. thure, auro, & mirrha.

Hostis Herodes impie
Christum venire quod times:
Non arripit mortalia:
Qui regna dat coelestia.

Ibant Magi: quam viderant
Stellam sequentes praeviam:
Lumen requirunt lumine.
Deum fatentur munere.

¶ Coelestis agnus (.i. christus) attigit (.i. suscepit) (lauacra) id est baptismum (puri gurgitis) id est iordanis (& sustulit) id est abstulit a nobis abluendo nos per baptismum peccata: quae non detulit) id est secum non portavit: quia immunis erat & absque peccato.

Lauacra puri gurgitis
Coelestis agnus attigit:
Peccata quae non detulit:
Nos abluendo sustulit.

Hidit
rubescunt.
Ioan. ij.

¶ Et ideo dico (nouum) inauditum genus potentiae (hydriae rubescunt) id est flavescent scilicet aquae intro missae. ponit enim continens pro contento. (Et vnda) id est aqua (iussa fundere in vinum mutavit originem) id est naturam precepto dei.

Nouum genus potentiae
Aque rubescunt hydriae:
Vinumque iussa fundere
Mutavit vnda originem.

Carmen est omni lege carminis solutum. Canitur ad horas vespertinas in festo diuinae Mariae. Cuius patrocinium atque fauorem multipliciter nobis imploramus.

Aue maris stella

A Ve maris stella
Dei mater alma:
Atq; semper virgo
Foelix coeli porta!

¶ Materia huius hymni est salutatio ab angelo facta sic dicente. Ave gra plena dñs tecū: q̄ virtute altissimi obūbrata fuit & solo verbo cōcepit. Intēdit ēt auctor ipsam Mariam inuocare: vt nomē Eue p̄ quā mors intrauit mutet. & vt soluat

vincula p̄ctōrū & p̄stet nobis vitā eternā a cūctis reatibus absolutis. hīc etiā laudare nos hortat & gl̄ificare hūc diē p̄pter hoc q̄ euasimus de domo diaboli. & venimus potius p̄ fidē & grām dei ad ipsam: & d̄r hoc per simile & facit cōparationē. Sicut. n. stella p̄stat ducatū nautis vt veniāt ad portū: ita ducatu virginis Mariæ venimus ad portū. i. ad xp̄m. O stella maris). i. mūdi (aue. i. salue (o alma). i. sc̄tā mater dei atq; aue (sp̄). i. æternaliter (virgo) quia ante partū & in partu & post partū (o porta foelix coeli aue). i. salue.

Additio. Hoc carmen dimetrū iābicū brachycatalecticū hoc est duabus syllabis deficiens voluit esse sed nō cōstituit nisi in principio. nam aue iambus est. maris iterū iambus. stella spondeus est. quia in fine carminis syllaba indifferens est.

Sumens illud aue

Gabrielis ore:

Funda nos in pace

Mutans nomen Eue.

¶ Et q̄a tu es (sumēs illud aue). i. salutationē q̄ fertur ore gabrielis (fūda nos in pace). i. in eterna beatitudine. tu dico (mutans nomen Eue) in aue. i. maledictionē Eue in vitā eternam. i. in tuam benedictionem.

¶ Et q̄a tu virgo facta es stella maris. & q̄a mutasti nomē Eue. i. maledictionē Eue: & dedisti nobis b̄ndictionē & cōfudisti mortē & dedisti nobis vitā p̄petuā: iō (solue vincla) .i. ligamēta peccati humani (reis). i. p̄ctōribus & (profer) idest tribue (lumē cecis) idest fidelibus (& p̄le

Solue vincla reis:

Profer lumen cecis:

Mala nostra pelle:

Bona cuncta posce

le). i. ab̄ice a nobis (mala n̄ra & (posce). i. postula a filio tuo (cūta bona.

Monstra te esse matrem:

Sumat per te p̄ces:

Qui pro nobis natus

Tulit esse tuus.

¶ Monstra te esse matrē). i. ostende te placādo filium tuum & filius tuus (sumat p̄ces) nostras per te. filius dico ille (q̄ tulit). i. sustinuit (eē tu natus pro nobis) vt nos saluaret.

Virgo singularis

Inter omnes mitis:

Nos culpīs solutos

Mites fac & castos.

¶ Et quia sustinuit esse filius tuus ideo o (virgo singularis) q̄a nulla similis est tibi: quia post partum virgo: in partu virgo & ante partum (mitis inter oēs). i. humilis supra omnes alias mulieres: & o vir

go: castitatis mater (fac nos solutos a culpīs & fac nos mites) id est mansuetos: (& castos) id est in corpore & in anima fac nos mundos.

D

Vitam

Expositio hymnorum.

¶ Et quia mater es castitatis & sua-
uitatis o (virgo p̄sta). i. dona (vis-
tam puram) nobis (& para). i. tri-
bue (iter tutum vt vidētes Iesum fi-
lium tuum semper collētemur). i.
gaudeamus in eo. s. in p̄senti ei lau-
des persoluētes & in futuro cū ple-
nius & perfectius cognoscentes gaudeamus & exultemus cum domino
nostro filio tuo.

¶ Et quia descēdit dñs n̄r in vterū
virginis ideo (laus). i. gl̄ia (sit Deo
p̄ri decus) honor sit sūmo xp̄o ex-
celso & sp̄i sct̄o sit honor: trinus p̄
pter trinitatē p̄sonarū: & vn̄ p̄pter
vnitatē essētie: v̄ vn̄ honor sit tri-
bus. i. p̄ri & filio & sp̄i sct̄o. Amē.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur ad horas no-
cturnas in diebus festis diuę Marię. Cuius laudibus annu-
merat: qđ Deum genuit & in lucem effudit.

¶ Intentio huius hymni est qđ au-
ct̄or vult ostendere hoc qđ p̄phete
de xp̄o nūciauerūt in genitrice Dei
Maria esse cōpletū. Ostendit simili-
ter qđ cliter claustrū Marię baiulat
Christū. Et nota qđ Deus fecit ho-
minē & posuit eū in paradysō terre-
stri: & p̄cepit ei ne comederet de ligno vite .i. de pomo qđ erat in medio pa-
dy si: sed diabolo suadēte Euę: & Euā postmodū adē similiter suadēte am-
bo comedentes: & sic diabolo placentes. mortaliter peccauerūt. Et post
p̄ctm̄ tātē corruptōis de paradysō statim a dño eiecti se nudos esse cogno-
uerūt. Videns ergo Deus qđ aliter nō posset redimere genus humanū nisi
p̄ foeminā: in vterū virginis filiū suū destinavit: & incarnari voluit: p̄ quē
sumus redēpti & a p̄ctō liberati: vnde grates reddere tenemur. Dictū est
superius qđ Maria stella maris est mater Dei: & ēt quē cōlū & terra cape-
nō poterant. tamen claustrum Marię eum baiulat. Construe (claustrū)
ide st venter beatę Marię (baiulat) illum Deum (quem regentem trinam
machinam) mundi scilicet cōlū terram mare vel (machinam) ide st anis-
mę concupiscibilitatem rationabilitatem sensualitatem (quem) scilicet
Christum (terra) ide st boni (pontus) ide st mali (æthera) ide st cœlestia
(colunt) ide st honorant (adorant) ide st commendant (p̄dicant) ide st
nunciant.

¶ Dico qđ cōlū ide st cœlestis: s. ter-
ra ide st terreni. Et omnia siue cœ-
lestia siue terrestria laudant ide st
adorant illum quem cōlū & terra
capere nō poterāt & vere quia (vis-
cera puellę) ide st beatę Marię (perfusa) ide st repleta (gratia cœli) ide st ro-

Vitam p̄stā puram;
Iter para tutum;
Vt videntes Iesum
Semper collētemur.

Sit laus Deo patri;
Summo Christo decus:
Spiritu sancto
Trinus honor vnus. Amen.

Q Vē terra pōtus æthera
Colūt / adorāt / p̄dicāt:
Trinā regētem machinam
Claustrum Marię baiulat.

Cui luna sol & omnia
De seruiunt per tempora

Perfusa

Perfusa coeli gratia
Gestant puellę viscera.

Beata mater munere
Cuius supernus artifex
Mundum pugillo continens
Vētris sub arca clausus est.

rerum (pugillo) idest in dispositione.

Beata coeli nuncio
Fœcunda sancto spiritu;
Desideratus gentibus;
Cuius per aluum fusus est.

re cœlesti gestāt Christum (cui) .s. Christo (luna) idest variatio lunę (sol) in cursu suo (& omnia deseruunt) .i. famulant (p tpa) .i. tpaliter. Et quia tulit xpm possumus dicere q̄ est (btā mater munere) .i. donis filij (sub arca) .i. circūdatione & secreto (ventris cuius) .s. matris (supernus artifex) .i. cœlestis creator (clausus est) ille dico (continēs mundum) idest vniuersitatem oīm

Et quia supernus artifex clausus est sub pectore virginis Marię possum dicere q̄ virgo Maria sit (beata nuncio cœli) .i. angelica salntatione. Maria dico (fœcunda) .i. fertilis spū sctō (per aluum cuius) .i. Marię (fusus est) .i. missus & natus est de virgine Maria desideratus a iudeis & gentibus scilicet xps.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur ad laudes matutinas diebus festis diuę Marię. Eius laudi attribuit q̄ deum lactauit; & p̄ eā recepimus; qđ per Euam amisimus.

O Gloriosa domina
Excelsa supra sydera:
Qui te creauit prouide
Lactasti sacro vbere.

uertit sermonem suum ad ipsā ostēdendo eam esse gloriosam: dicens. (O gloriosa domina excelsa supra sydera) .i. o sponsa domini Maria (excelsa) .i. alta (supra sydera) .i. in sumo cœlo: vbi non est aliqua vis ventorū) tu lactasti sacro vbere illum: qui te creauit prouide) .i. sua sapientia.

Quod Eua tristis abstulit:
Tu reddis almo germine:
Intrent vt astra flebiles;
Coeli fenestra facta es.

Et Tu reddis) idest restituis (almo germine) idest sancto filio tuo: illud supple: paradysum (qđ Eua tristis) idest misera (abstulit) a nobis & es (facta fenestra cœli) idest Christi (vt flebiles) idest flentes peccata sua (intrent astra) idest est cœlos.

Dñi Tu regis

O gloriosa foemina legendū est inquit Antonius.

Expositio hymnorum.

¶ Dico q̄ hoīes flētes sua peccata in-
trant cōelos & vere q̄a es (ianua) .i.
ostium (alti regis fulgida) .i. splen-
dida (porta lucis (idest christi) & (o-
gentes redēptę) scilicet a xp̄o (palu-
dite) .i. gaudere vitam esse datam p̄
virginem. scilicet Mariam.

Carmen est quale illud nocte surgentes. Canitur in festo hy-
popantes hoc est p̄sentationis siue purificationis diuę Ma-
rię: cuius auxilium petit atq̄ fauorem.

¶ In hoc hymno agit auct̄or de na-
tiuitate xp̄i: & q̄liter debet esse cō-
pletū in Maria qd̄ p̄phetę nūciaue-
rūt: q̄ cōcepit & peperit filiū: & si-
meon gauisus suscepit eū in tēplo.
Dicimus ergo q̄ p̄phetę senserunt
de aduētū & de natiuitate xp̄i. Esa-
ias enim dicit. In medio duū aialiu
cognoscetis. i. inter bouē & asinū.
& alibi. Egredietur virga de radice
iesse. &c. Abacuc sentiens de Christo similiter ait. In medio duū aialium.

Esaias.

Abac.
ij.

&c. Multi p̄phetę annūciauerunt & prophetauerunt de Christo hoc to-
tū cōpletū est in Maria: q̄a natus baptizatus crucifixus & in templo pū-
tat̄ & a iusto Simeone & ab Anna vidua susceptus. vnde a p̄sonis illis q̄
dño obuiauērūt dictū est festū illud in quo hymnus iste cātur hypo-
pani dñi. idest obuatio. constructio (qd̄ chorus vatum) idest exercitus
prophetarū. s. David & aliorū. chorus dico (venerandus cecinit) .i. p̄phe-
ta uit (olim repletus) .i. adimpletus sp̄sctō (constat) .i. manifestum est
(esse factū) idest cōplectum in Maria genitricis dei.

Additio. Ordo aut̄ quā hic cōmētator certe minus bene cōstructionem
appellat (nā cōstruere vnde cōstructio) metaphoricē sumitur
ab edificiis & est simul struere ordinare & fabricare. Ordo aut̄ est diges-
tio & in suo cuiusq̄ partis loco collocatio. velut in acie fit vbi pedites
vbi alę. &c. est (illud constat esse factum in Maria genitricis dei. quod cho-
rus vatum &c.

¶ Et vere cōstat esse factū: q̄a .s. bea-
ta virgo cōcepit dñm) .i. xp̄m deū
coeli & terre (& virgo) .i. Maria (pe-
perit illū: quē gessit vel concepit .i.
portauit (atq̄) pro &) meruit in-
uiolata manere) idest mansit incor-
rupta post partum.

¶ Quem .s. christum (Simeon ius-
tus & senex) .i. Simeon annosus
sacerdos (sumpsit) .i. suscepit (in vl-
nis) .i. in brachijs suis (in domo) .i.
in templo (domini gauisus) .i. letus.

Simeon
sumpsit.
Luce. ij.

Tu regis alti ianua
Et porta lucis fulgida:
Vita data per virginem
Gentes redemptę plaudite.

Quod chorus vatum ve-
nerandus olim
Spiritus sancto cecinit repletus
In dei factū genitricis cōstat
Esse Maria.

Hęc deū coeli dominūq̄ terre
Virgo quem gessit peperitq̄
virgo:
Atq̄ postptū meruit manere
Inuiolata.

Quē senex iustus simeon in vlnis
In domo sūpsit dñi gauisus:
Hoc qd̄ optauit p̄prio videre
Lumine christum.

Tu libens

videre suo proprio lumine qd' optavit. s. Christum qd' optavit per multa tempora. vel si textus habeat ob hoc optatum proprio videre lumine xpm. Cōstrue sic. ob hoc ergo qd' videre proprio lumine. s. oculis carnalib' xpm optatum: quem diu anteq' inoreretur videre desideravit.

Tu libēs votis petim' p̄cantum
Regis eterni genitrix faueto:
Clara q̄ celsi renitēs olympi
Regna petisti.

Sit deo nostro decus & potestas:
Sit & la' p̄pes sit honor p̄nis:
Qui poli sūma r̄sident in arce
Trinus & vnus. Amen.

Carmen est asclepiadeū: constans spondeo / duobus coriambis & pyrrhichio: sed defecit vna syllaba: q̄a cathalecticon est. Cantur in trāsitu beatę Marię.

O Quam glorifica luce coruscas
Stirpis dauidicę regia proles:
Sublimis residēs virgo maria
Supra cœligēas etheris oēs.

Comendatio a meritis est quia ipsa peperit Christum saluatorem nostrum. Cantatur hymnus iste in transitu beatę Marię qualiter transiuit de hoc mundo ad patrem. vel si maui dicere qualiter in assumptione Christus eam assumpsit. Vtrū assumpta fuerit cum corpore aut sine corpore dubitatur: sed melius est vt eam credamus assumptam in corpore. O regia Proles. proles stirpis dauidicę o Maria quę es ramus ipsius David. ipse enim fuit quercus a qua ramī procedunt. & tu es ramus & stirps & proles quę ponuntur pro eodem: sed non idem significant. est enim proles quod aliunde habet initium. stirps idem est q̄ truncus a quo ramus velut a patre filius procedit. (O q̄ (idest quantum (glorifica luce). s. gloriosa (coruscas) idest splendida es virgo Maria: tu dico sublimis. i. sublimi. s. in cœlo tu es (residens). i. sedens super omnes etheris cœligenas). i. super angelos genitos. quia in cœlo fuerunt creati angeli a Deo.

Additio. Hic versus quinq; pedibus constat scilicet spondeo, trocheo, iambo, datilo, & spondeo siue trocheo.

¶ O tu genitrix). i. mater æterni regis. s. xpi qui caret principio & fine (petimus te faueto). i. cōcede (votis). i. p̄cibus (p̄cantū). i. famulorū (libēs). i. libēter (q̄) pro & (tu renitens). i. splendēs (petisti). i. accepisti v' accessisti (clara regna olympi celsi) idest alti cœli vel sic & clara renitens petisti idest accepisti regna celsi olympi.

¶ Decus & potestas sit deo nostro perpes salus vel laus) idest perpetua gloria sit illi (& perennis honor sit illi). i. deo nostro (qui residet in sūma arce poli). i. in altitudie cœli (trin) in p̄sonis & vnus in substantia.

¶ Hoc metrum est tetrametrū sunt hic quattuor versus: & in vnoquoq; eorum sunt quattuor pedes quorum primus est spondeus. secundus iambus. tertius dactilus. quartus spondeus siue trocheus. Materia huius hymni est duplex commendatio ipsius Marię. tam a genere q̄ a meritis. cōmendatio a genere quia ipsa est de regia stirpe. s. David. Cō

Expositio hymnorum.

O Maria (mater cū virgineo honore) hoc est existens mater & virgo: tu virgo inq̄ (casta parasti aulā pectoris). i. pectus tuū (dño) & q̄ parasti viscera tā mūdāta. & ideo (hic). i. ex illis viscerib⁹ (nat⁹ ē xp̄s Deus. i. dignatus est nasci (corpore) idest quantum ad corpus quia humanitatem sumpsit in te.

Quē cūctus venerans orbis adorat) quē omnes hoies venerant & adorant (cui). i. ad honorem cuius (omne genu flectitur). i. oēs flectūt genua. a quo. s. xp̄o (nos petimus te veniente). i. intercedente (gaudia lucis æternę (abiectis tenebris) idest est peccatis remotis a nobis.

Superius fecit autor apostrophā ad Beatam Mariam: sed in hoc loco ad patrē: vt ip̄e dignē nobis dare q̄ p̄dicta sunt: dicēs. (O pater luminis omnis). i. origo & factor totius claritatis (largire nobis hoc) scilicet gaudia: largire inq̄ (per propriū natū). i. amore filij tui (& sacro flamine) idest amore spiritus sancti) qui Christus (viuit tecum in nitida) idest munda (ęthra). i. in cœlo (regnans ac moderans sæcula cūctā) idest oēs gentes existentes in hoc sæculo.

Carmen est dimetrum iambicum cacometrum. Canitur in quadragesimali ieiunio quod est tēpus ad poenitentiam peccatorum apūssimum.

In hoc hymno rogat autor Deum vt in hoc tempore tribuat nobis cor poenitens: & quos longa iniquitate pietas expectauit: sua benignitate ad se cōuertat. O xp̄e sol iusticię. i. splendor pietatis (tenebrę noctis) idest peccata nostrę mentis scilicet cęcitas (dehiscant) idest recedant (nunc) idest in hoc tempore (vt lux virtutum redeat) idest virtutes bonorum operum in nobis redeant: idest reuertantur.

Da tēpus acceptabile) cōgruū ad poenitentiā qđ añ passionē. s. in veteri testamēto nō erat: q̄a ocul⁹ p̄ oculo: & dens p̄ dēte dabat: mō aut nō sic (tribue nobis cor poenitēs vt benignitas). i. misericordia tua conuertat. s. ad se de pctō) quos. s. nos (longa pietas). i. mansuetudo tua (suffert). i. sustinet.

Tu cū virgineo mater honore,
Angelorū dño pectoris aulā;
Sacris visceribus casta parasti
Nat⁹ hic deus ex corpore xp̄s:

Quem cūctus venerans orbis
adorat,

Cui nūc rite gēu flectit̄ om̄e;
A quo nos petim⁹ te veniēte
Abiectis tēbris gaudia lucis,

Hoc largire p̄ luminis omnis
Natū p̄ propriū: flamine sacro;
Qui tecū nitida viuit i ęthra
Regnans ac moderans sæcula cūctā.

(viuit tecum in nitida) idest munda (ęthra). i. in cœlo (regnans ac moderans sæcula cūctā) idest oēs gentes existentes in hoc sæculo.

I Am Christe sol iusticię
Mentis dehiscant tenebrę
Virtutum vt lux redeat
Terris diem cum reparas,

(vt lux virtutum redeat) idest virtutes bonorum operum in nobis redeant: idest reuertantur.

Da tempus acceptabile;
Et poenitens cor tribue;
Conuertat vt benignitas:
Quos longa suffert pietas,

Quiddamq̄

Quiddamq; poenitentię
Da ferre q̄uis grandium:
Maiori tuo munere
Quo demptio sit criminum.

¶ O x̄pe da q̄ddā).i. paululū (poeni-
tēcie ferre).i. agere nobis (quo).i.
p̄pter q̄ p̄niam (dēptio).i. ablutio
(criminū) sit: & hoc (tuo munere
maiori) criminibus: quia delet cri-
mina (licet) pro q̄uis (grandium)
.i. magnorum peccatorum.

Dies venit dies tua:
In qua reflorent omnia:
Letemur in hac vt tuę
Per hanc reducti gratię.

¶ Vere debes dare p̄niam quia tua
dies iudicij vel paschalis festiuitas
v̄it quia nos sumus in quos fines
sc̄orū deuenerūt dies. s. pascha (ve-
nit).i. accedit. dies dico illa (in q̄). s.
die omnia. s. mētes hoīm (reflorēt)
.i. micant virtutibus. ideo (letemur

in hac) die (vt) pro sicut (reducti sumus) idest redempti (per hanc tuę gra-
tię) idest ad tuam gratiam: & redemisti nos: idest saluasti.

Te rerum vniuersitas
Clemens adoret trinitas:
Et nos noui per veniam
Nouum canamus canticum.

¶ Et ideo (o clemens Trinitas) in
personis & vnitas in essentia (vni-
uersitas rerum) idest vniuersę res
(adoret te & nos. facti noui per ve-
niam) idest per tuam gratiam) ca-
namus canticum nouum) idest iu-
bilum. idest quod mente nec ore po-
test exprimi.

Præsta beata trinitas:
Concede simplex vnitas:
Vt fructuosa sint tuis
Ieiuniorum munera.

¶ O beata trinitas præsta) idest do-
na scilicet trinus deus in personis
(& o simplex vnitas) idest in sub-
stantia (concede) idest iube (vt mu-
nera ieiuniorum) nostrorum (sint
fructuosa) idest fructus bonos fe-
rentia tuis fidelibus ieiunantibus

idest vt ieiunia nostra sint acceptabilia & tibi placentia.

Carmen est quale illud primo dierū. Canitura principio qua-
dragesimalis ieiunij: petit orationes nostras exaudire tem-
pore illo quo: per ieiunium carnem maceramus.

A Vdi benigne conditor:
N̄ras p̄ces cū fletibus
In hoc sacro ieiunio
Fusas quadragenario.

¶ Materia huius hymni est cōmen-
datio ieiunij & hortatur nos ieiun-
nare. & Deo seruire & in hoc tem-
pore ieiunij in orationibus plusq̄
in alijs diebus insistere: vt in die
iudicij habeamus vitam æternam.
(O benigne conditor) idest crea-

tor omnium rerum (audi preces nostras cum fletibus) preces dico fus-
sas (in hoc sacro ieiunio quadragenario) idest in numero. xl. dierum: qui-
bus digne ieiunare debemus.

Expositio hyn norum.

Quare ieiunia ista sunt. **Additio.** Ne te lateat lector ieiunia ideo esse instituta: quonia in veteri lege p̄ceptū erat decimas deo & primitias de omnib⁹ bonis reddi. In quadragesima aut̄ soluitur decima dierū. Nā secundū Grego. de cō. distin. v. quadragesima a prima dñica quadragesimę vsq; ad paschalis festiuitatis gaudia: sex hebdomadę veniūt: quarū dies. xli. fiūt. Ex quib⁹ dū sex dies dominici de ieiunio subtrahuntur: non plus remanent in abstinentia q̄ triginta & sex dies: sed vt numerus quadraginta dierum quibus christus ieiunauit impleatur: recipiuntur quattuor dies precedētis hebdomadę. Itaq; dū per. ccc. lx. dies annus ducit: nos per triginta & sex dies affligimur: quasi anni nostri decimas deo damus: vt qui nobis meritis ipsis per acceptū annū viximus: auctori nostro nos in eius decimis mortificamus. Sed quia in decimas incidimus: cōdignum est nosse pro primitijs dierū vite nostrę quattuor tempora in singulis annis deuenisse. & ne primā diē vniuscuiusq; mēsis ieiunarem: quater ter pro quattuor diuersitatibus tēporis anni carnē maceramus. vt iuxta Pauli vocē hostia viua fiat.

Quare ieiunamus. xl. dies.
Debem⁹ dare decimas deo & primitias dierū

¶ Et quia fundimus preces (ō alme scrutator) idest inquisitor omnium cordium nostrorū: benedico scrutator quia (tu scis) idest cognoscis (infirma virium) quia tu scis (exhibe) idest ostēde, vel da gratiā remissionis tuę (reuersis ad te.) idest peccantibus

¶ Bene dixit reuersis quia (peccaui mus (multū quidē). i. certe (sed parce). i. condona confitentibus peccata (& confer). i. tribue (medelā languidis). i. medicinā peccatoribus (ad laudem tui nominis) .i. ad hoc vt nomen tuū laudetur.

¶ Et conferendo medicinam (dona conteri). i. minui per abstinentiam comestionis (corpus) nostrū extra se (sicut mēs sobria) .i. abstinēs vel modesta (ieiunet prorsus) .i. omnino (a labe). i. a putredine (criminū) idest peccatorum.

¶ In hoc hymno hortatur nos auctor, vt ab omni pctō abstinēamus & rogemus deum cū lachrymis & p̄cibus, ut ipse remittat peccata nostra nobis: & nos mundet ab omni vitio. i. peccato (quib⁹). s. peccatis (offendimus deū) (contra nos) (corde. i. vna cogitatione) (verbis) (idest iniquis sermonib⁹ & turpiloquijs) (operibus) idest prauis & illicitis actibus.

**Scrutator almæ cordium
Infirma tu scis virium;
Ad te reuersis exhibe
Remissionis gratiam.**

**Multum quidem peccaui mus;
Sed parce confitentibus;
Ad laudem tui nominis
Confer medelam languidijs.**

**Sic corpus extra conteri
Dona per abstinentiam;
Ieiunet vt mens sobria
A labe prorsus criminum.**

E Cce tempus idoneum
Medicina pecaminum:
Quibus deum offendimus
Corde; verbis; operibus:

Qui pius

Qui pius & propicius
Nobis pepercit hactenus:
Ne nos cū nostris perderet
Tantis iniquitatibus,

deret) sed ita (pepercit) vt mediante paterno auxilio ad ipsum veniamus
& amodo in bonis operibus perseueremus.

Hunc igitur ieiunjs
Cum precibus & lachrymis:
Multisq; bonis alijs
Placemus deuotissime,

orātes petitis credite & fiet vobis (& cum lachrymis) compunctionis
& cū multis bonis alijs (placemus eū deuotissime). i. cū magna deuotioe.

Vt nos à cunctis sordibus
Purgans ornet virtutibus:
Angelicis & cœtibus
Nos iungat in cœlestibus,

Et quia precepit nobis misericor
diter (placemus) idest placitū nos
bis faciamus (hunc) scilicet deum.
quomodo? (cū ieiunjs) idest cum
abstinentia cibi & potus. & cum
(precibus). i. cū orationib; assiduis
q̄a ipse ait. Petite & accipietis. &
alibi. Amē amē dico vobis quicq; d
& cum lachrymis) compunctionis
(placemus eū deuotissime). i. cū magna deuotioe.

Dixi q; placemus eum deuotissi
me, vt ipse purgās nos a cūctis sor
dibus) idest peccatis (ornet nos vir
tutibus) faciat nos p̄seruare in eis
(& iungat nos in cœlestibus). i. in
regno cœlorum (angelis cœtibus)
idest societatibus angelorum.

Sit benedictus genitor
Eiusq; vnigenitus:
Cum spiritu paraclito
In sempiterna secula. Amen.

Genitor idest deus pater sit bene
dictus (q;) pro & (eius vnigenit;)
idest christus, qui est filius vnicus
eius sit benedictus (cum spiritu pa
raclito (idest cansolatore in semp
terna secula. Amen.

Clarum decus ieiunij
Mōstratur orbi cœlitus:
Quod christ; autor omniū
Cibis dicauit abstinens.

In hoc hymno hortat nos & ad
monet autor ieiuniorū hūilita
tem & autoritatē habere a chri
sto & efficaciamur, vt antiq; patres
Moyse & Helias cōsecuti sunt vi
tam eternam: ita consequamur. Cō
structio (clarū decus ieiunij) idest
comēdabile ieiuniū (monstratur)

Mrt. iij.

idest datur (cœlitus orbi) idest mundo, quod ieiunium christus autor
omnium rerum abstinens (cibis dicauit) idest sanctificauit (vel autor)
idest factor omnium rerum (dicauit). s. ieiunium.

Hoc Moyse charus deo
Legisq; lator factus est:

Hoc) idest ex hoc ieiunio (Moy
ses) cui data est lex in tabulis lapis
deis (factus est charus deo). i. ama
tus a deo (& legislator) idest dator
legis (hoc Heliam leuauit in curru
igneo per aëra) idest per aërem ad

Hoc heliam

Expositio hymnorum

coeli: quia helias transgressus iordanem cum socio suo Heliseo fugiens persecutiones Iezabeth dimisso pallio raptus est curru igneo in caelum, hoc est paradisum terrestrem. postea Heliseus reuersus percussit iordanem cum pallio: & aqua recessit: & transiit sicco vestigio.

¶ Hoc. i. ex hoc ieiunio Daniel uiderat mysteria. & hoc cognouerat per spiritum sanctum (victor) idest superator (leonum) & (per hoc) sanctum ieiunium (Ioanes amicus intimus sponsi). i. christi fidelissimus (claruit). i. clarus factus est.

¶ Et quia isti facti sunt sancti vel beati. (O deus dona nobis: ut nos possimus haec sequi) per exempla eorum (parsimonie). i. abstinentie cibi & potus (& tu auge robur). i. fortitudinem mentium: dans spiritale gaudium, hoc est letitiam spiritus.

¶ O pater presta nobis haec. s. quae supra orauimus (per filium) idest amore filii (& per alium). i. spiritum sanctum: tu dico existens vnus deus (per eum) idest in eternum (cum his) scilicet filio & spiritu paraclete (triplici cognomine.)

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur a principio quadragesimalis ieiunii. Commemorata ieiunii ratione multipliciter dei misericordiam; atque peccatorum veniam implorat.

¶ Materia huius hymni est commendatio ieiunii: & hortatur nos ieiunare & deo seruire hoc tempore in ieiunijs & orationibus & bonis operibus plusquam alijs diebus, ut inde habeamus vitam eternam. O fratres (seruemus hoc ieiunium) in quo modo sumus scilicet caste & honeste (nos docti) idest instructi (ex more). i. ex consuetudine (mystico) idest figurato: ieiunium dico (ductum notissimo circulo) idest reuolutione (quaterdeno dierum) idest per quadraginta dies vel ducto, scilicet circulo.

¶ Lex data per Moysen (& prophetam). s. Helias & alij (pretulerunt primitus hoc) ieiunium (& christus sacrauit illud postmodum) idest

Hoc Heliam per aera
Curru leuauit igneo.

¶ Heliseus reuersus percussit iordanem cum pallio: & aqua recessit: & transiit sicco vestigio.

Hoc Daniel mysteria
Victor leonum uiderat:
Per hoc amicus intimus
Sponsi Ioannes claruit.

Haec nos sequi dona deus
Exempla parsimonie:
Tu robur auge mentium
Dans spiritale gaudium.

Presta pater per filium
Presta per alium spiritum;
Cum his per aeuum triplici
Vnus deus cognomine.

EX more docti mystico
Seruemus hoc ieiunium.
Dono dierum circulo
Ductum quater notissimo.

Lex & propheta primitus
Hoc pretulerunt postmodum:
Christus

Christus sacrauit omnium
Rex atq; factor temporum

ni de perdita tempora p opera nra praua ieiunado p. xl. dies, & a malis abstinendo: & bene debemus ieiunare: quia prophete ieiunauerunt & (christus rex atq; factor omnium teporum sacrauit) illud ieiunium.

Vtatur ergo parcus
Verbis; cibis; atq; potibus;
Sermo; iocis; & arctius
Perstemus in custodia.

diate crapula in peccatis labimur. & venter mero estuans de facili fumescit in libidinem. & non solum istis vtatur parcus: sed etiam (iocis) illicitis (& somno). i. dormitione. & (arctius) idest strictius (pstemus) idest perseueremus in custodia anime nostrae.

Vitemus autem pessima;
Que subruunt mentes vagas;
Nullumq; demus callido
Hosti locum tyrannidis.

¶ Et quia prophete & postea Xps consecrauit hoc ieiunium (vtatur ergo parcus). i. temperatius qm in alijs dieb; (verbis) malis (& cibis & potibus). i. a superfluitate comestiois & ebrietate abstinemus: quia mediante crapula in peccatis labimur. & venter mero estuans de facili fumescit in libidinem. & non solum istis vtatur parcus: sed etiam (iocis) illicitis (& somno). i. dormitione. & (arctius) idest strictius (pstemus) idest perseueremus in custodia anime nostrae.

Dicamus omnes cernui;
Clamem; atq; singuli;
Ploremus ante iudicem;
Flectamus iram vindicem.

¶ Dico qd relictis vitijs pstemus in custodia virtutum (& vitem). i. abstinemus a nobis (autem pessima). i. peccata vel praua opa (q subruunt mentes vagas). i. aggrauant (q) p (& non demus vllum). i. vllam causam (tyrannidis). i. peccatis vel crudelitati (callido hosti). i. diabolo: vt conetur nocere nobis.

Nostros malis offendimus
Tuam deus clementiam;
Effunde nobis desuper
Remissor indulgentiam.

¶ In hoc hymno hortatur autor vt rogemus deum precibus & lacrymis, vt ipse auertat a nobis iram suam: & remittat nobis delicta nostra. Nos (oes cernui). i. inclinati & humiles (dicamus). i. confiteamur. s. peccata nostra (& singuli). i. quilibet nostrum (clamemus). i. vociferemur p venia (& ploremus). i. defleamus. s. peccata nostra (ante iudicem). i. christum: qui est futurus iudex iudicare viuos & mortuos & seculum per ignem. & quare dico qd clamemus: s. vt (flectamus iram vindicem). i. iracundiam vindicantem & vindictam accipientem de commissis peccatis.

¶ O deus nos offendimus). i. irritamus (tua clementiam). i. tua benignitatem (nris malis). i. carnalibus operibus. & qa tu pius & misericors es: & dixisti: nolo mortem peccatorum, sed vitam: & vt couertantur & uiuant p cordis compunctionem (o remissor). i. condonator delictorum (effunde). i. emitte nobis (desuper) idest de superno folio indulgentiam peccatorum.

Memento qd sumus tui;
Licet caduci plasmatis;

¶ Et mittere debes de caelo nobis vitam: qa nos redemisti sanguine tuo (& ideo memeto) o dne (qa tui sumus) redempti (licet) p qmuis (caduci

Ne des

Expositio hymnorum.

¶ **si** plasmatis).i.fragilis nature quia de limo terre (& precamur) te dñe (ne tu des).i.ne permittas (alteri).i.inimico humani generis (honorē nominis tui).f.nos:quia nomine tuo xp̄e: xp̄iniani vocati sumus. ¶ Et quia alter non debet occupare honorē nominis:rogamus te (laxa).i.dimitte nobis (malum).i.pctm̄ (qd' gessimus).i.qd' male ppetrauimus (& auge).i.augmenta (bonū qd' poscimus) a te (quo) pvt (possumus).i.valeamus (placere tibi tādem).i.hic in p̄senti.i.in cōsp̄ctū tuo (& perpetim).i.perenniter.

Carmen est quale superius. Canitur in tempore quadragesimalis ieiunij: multipliciter dei misericordiam & peccatorum veniam implorat.

¶ Materia huius hymni est rogare Deum vt hoc quadragesimali tempore nos famulos suos deuotos exaudire dignetur & nostrū acceptare ieiunium vt sic digne capiamus paschalia sacramenta. Inquit ergo (o largitor).i.o summe Deus dator (p̄m̄ summi).i.æternę beatitudinis) qui es vnica spes mundi: id est in quē solum mundus sperare debet quia creator & redēptor est. nā sua passione & morte gloriosa nos redemit (intende: id est attende suscipe (p̄ces seruorum).f.tuorū (clamantiū ad te).i.ad tuam misericordiā & hoc

Boetius.

¶ Quia secūdū Boetiū seuerinū. q̄ operā medicātis expectat: oportet vt medico suū vulnus detegat. infirmo more defectū suū nūc detegit nostra cōsciētia: vt inde opē medicantis imploret dicens (nra cōsciētia mōstrat).i.fateē (offendisse te graue).i.grauius ad iracundiam puocasse. non q̄ ira cadat in Deum: sed loquendo more humano. Vt David. Domine ne in furore tuo arguas me neq̄ in ira tua corripas me. &c. (quam). scilicet conscientiam o Christe (nos supplicamus vt mūdes) id est expurges (ab omnibus piaculis) id est ab omnibus maculis peccatorum.

¶ Demonstrat solius dei esse semp̄ misereri & parcere. quia ipse dixit in quācūq̄ hora igemuerit pctōr &c. (si renuis).i.recusas p̄ces nras exaudire & mūdare nos a pctis (qs̄ tri

Nedes honorem nominis
Tui precamur/alteri.

Laxa malum quod gessimus:
Auge bonum qd' poscimus:
Placere quod tandem tibi
Possimus hic & perpetim.

Summe largitor prēmij
Spes qui es vnica mundi:
Preces intende seruorum
Ad te deuote clamantium.

Nostra te conscientia
Graue offendisse monstrat:
Quam emūdes supplicam⁹
Ab omnibus piaculis.

Si renuis: quis tribuet?
Indulge quia potens es.

Tecorde

Te corde rogare mundo
Fac nos precamur domine.

rogare te mūdo corde) idest nostra consciencia mūda & ppter ea erit ac
ceptior & letabimur impetrasse.

Ergo accepta hoc nostrum
Qui sacraſti ieiunium;
Quo myſtice paſchalia
Capiamus sacramenta.

& vini. Sacramentum eucharistię ſecundum Magiſtrum ſententiarum Magiſter
in. iij. diſtin. in. ix. duobus modis ſumitur ſcilicet ſacramentaliter & ſpi
ritualiter. eſt & alia littera. ſ. acceptare infinitiuus vel impatiuus paſſiu
ſic. i. redaris acceptus ad noſtrum ieiunium paſſiue: quia non reperit de
ponens: non fit colluſio in hoc verſu.

Summa nobis hoc conferat
In deitate trinitas:
In qua gloriatur vnus
Per cūcta ſęcula deus. Amē.

¶ Summa trinitas in deitate. i. deus
trinus in perſonis (cōferat nobis)
.i. conferre dignetur nobis (hoc). ſ.
quod rogatum eſt (in qua). ſ. trini
tate (vnus Deus) ſcilicet per eſſen
tiam (gloriatur) idest letatur ſcili
cet regnans per cūcta ſęcula. idest
æternaliter.

Carmen eſt quale illud primo dierum, Canitur
in quadrageſimali ieiunio a dominica in paſ
ſione. Commemorata Chriſti paſſione crucē
maximis laudibus proſequitur.

Vexilla regis prodeunt
Fulget crucis myſterium
Quo carne carnis cōditor
Sufpenſus eſt patibulo.

¶ Materia huius hymni eſt talis: vt
dicit bñs Ambroſi. Paſſio dñi ve
nit: & quia venit debem⁹ de paſſio
ne aliqd agere: & q̄a debem⁹ de paſ
ſione aliquid dicere: ergo dicamus.
Vexilla regis. vexilla dñi ſunt iſta.
baptiſmus de quo ip̄e dicit. Niſi q̄s
renatus fuerit ex aq̄ & c. Itē vexilla

ſūt corpus & ſanguis ei⁹. Vñ ip̄e dicit. Niſi māducaueritis carnē filij hoīs. **Que ſūt**
& c. Cōſtrue (vexilla). i. ſigna (regis). i. xp̄i (p̄deūt). i. apparent (myſteri **vexilla**
um). i. ſacrificiū. ſ. paſſio. xp̄i crucis fulget: quia expugnauit diabolū q̄ **domini.**
myſterio (conditor). i. creator carnis (ſufpenſus eſt patibulo) & hoc car
ne pro humano genere: vel in carne ſua propria.

Confixa clauis viſcera/
Tendens manus veſtigia:

¶ Ego dixi q̄ xp̄s ſufpēſus eſt patibu
lo). i. cruce: & ideo xp̄s (imolata eſt
hoſtia (v̄talis eſt l̄ra. ſ. in ara crucis

Redemptionis

Expositio hymnorum.

gratia redemptionis. i. saluationis
humani generis (tendēs). i. extēdēs
manus suas in cruce & tendēs (ves-
tigia) sanguinis ipsius: & per hoc
nota quod sanguis fluxerat per totum corpus ipsius. tendēs dico viscera nu-
meralia: quia in tantum fuit extēsus christus in cruce: quod omnia membra
ipsius poterāt numerari (confixa). i. perforata (clauis). Clauem sunt
positi in manibus suis, & pedibus, & lācea in latere: & ex inde exiuit san-
guis & aqua. ex inde dico manauit sanguis redemptionis & aqua baptis-
matis, ex quibus nos xpiani regeneramur in fonte & in sacro baptis-
mate.

Nota glo **Ecce mysteriū crucis fulget per**
fācirca sa totum mundum: quia per crucē ha-
cramenta bemus altare. per corp⁹ christi, ho-
stiā: per sanguinē, vinum: & per su-
dorem, aquā, ex quibus sacrificiū
facimus singulariter. quia ex imo-

latiōe crucis sibi fit altare. & ideo per crucem habemus altare, in quo sa-
crificamus (quo). i. in quo (patibulo) vulneratus (insup). i. super clauos
(mucrone). i. acumiē (lanceę dirę). i. crudelis. & ad quod ad hoc. s. (vt nos
lauaret crimine). i. a peccatō (vnda. i. aqua) (manauit). i. pfluuit cū sanguine.

Et eo tempore perpetrata sunt quę
scripta sunt de christo per prophe-
tas. Vnde ipse sumens acetū in cru-
ce cū spongia, dixit. consumatū est
(quę David cecinit). i. prophetas
tauit (fidelis carmine) in psalterio
sunt impleta ista (dicendo nationi-
bus). i. gentibus diuersis (deus regnauit a ligno). i. a passione surrexit.

Et quia pependit in cruce possu-
mus proferre vocem admiratiōis.
O quantum fuit ornata (arbor de-
cora). i. pulchra (& fulgida). i. splē-
dida (ornata). i. decora (purpura
regis). i. purpureis mēbris christi.
Arbor dico (electa tangere) id est
sustinere (tā sancta membra digno
stipite) id est sancto trunco.

Vere beata fuit arbor vel crux in
qua pependit precium mūdi. s. chri-
stus (brachijs). i. cornibus (cuius)
id est crucis (precium seclī) intus
(pependit) arbor dico (facta statera)
(libra) (corporis christi) tulit
prędam tartaris. Nā descendēs dñs
de cruce ad tartara nullum de suis ibi reliquit. In hoc loco sermo dirigis
tur ad crucem.

Et quia ex statera facta (O crux aue)
de te saluo: tu dico (vnica spes) (nos

Redemptoris gratia
Hic immolata est hostia.

Quo vulneratus insuper
Mucrone dirę lanceę.
Vt nos lauaret crimine
Manauit vnda sanguine.

Impleta sunt: quę concinit
David fidelis carmine:
Dicendo nationibus
Regnauit a ligno deus.

Arbor decora fulgida
Ornata regis purpura:
Electa digno stipite
Tam sancta mēbra tāgere.

Beata cuius brachijs
Seclī pependit precium:
Statera facta corporis
Prędamque tulit tartaris.

O crux aue spes vnica
Hoc passionis tempore:
Auge pijs

Auge p̄ns iusticiam
Reiſq; dona veniam.

stra (auge) idest multiplica (iusticiam p̄ns) idest pietatem habentibus (hoc tēpore passionis & dona veniam) idest remissionē peccatorum, scilicet reis.

Te summa deus trinitas
Collaudet omnis spiritus:
Quos per crucis mysteriū
Saluas: rege per sæcula.

¶ Et quia nos redemisti tuo sanguine. ideo (o summa trinitas deus) omnipotens (omnis spiritus collaudet) te & quos scilicet homines p̄ mysteriū crucis. i. per passionē (saluas). i. liberas (rege p̄ sæcula) cūcta.

Carmen est dimetrum iambicū cacometrū. Canitur in quadragesimali ieiunio a dñica in passione. Narrat quemamodū p̄ redēptione generis humani xp̄s natus atq; passus est.

P Ange lingua gloriosi
Prælium certaminis:
Et super crucis tropheum
Dic triumphum nobilem:
Qualiter redemptor orbis
Immolatus vicerit.

¶ Hymnus iste continuatur superiori. dixerat enim q̄ dñs positus fuit in cruce & latus eius perforatū. & sic deprecamur eū, q̄ sicut mortuus est. i. sicut corp̄ assumpsit in virgine: & in cruce mortificari passus est pro n̄ra redēptione: & ad inferna descendit: cū diabolo pugnavit: & eum superavit: sic faciat nos

vincere cūcta nobis aduersa, scilicet diabolu & mundū & concupientiā eius: & domesticū inimicū. s. carnē de quo dicitur. Quāto familiaris magis est pestis: tāto periculosior. (O lingua pange). i. manifesta (præliū certaminis gloriosi). i. victoriā, quā xp̄s obtinuit moriēdo secundū carnē, quādo vicit mortē morte sua. Vnde ipse ait. O mors ero mors tua. &c. (& super tropheū). s. de victoria (crucis dic triumphum nobile) de inimicis fugatis (qualiter redemptor) i. liberator (orbis) i. totius mundi (immolatus) in ara crucis (vicerit). i. vicit diabolu. Et nota q̄ ante passionē christi diabolus duas manus. i. duas potestates. s. in corpore & in aia hominis habuit: quia quosdā in corpore & in aia: quosdam tantū in anima post mortē trahebat post se: sed modo post passionē. vnā habet. s. de duabus potestatibus amisit vnā. ¶ Manus autē dicitur a manando ex eo q̄ ex brachijs manet, vel quod digiti manant ex ea.

Pestis eo periculosior q̄ familiarior. Diabolus habet duas manus. Man. vii.

De parentis prothoplasti
Fraude facta condolens:
Quando pomi noxialis
Morte morſu corruit:
Ipse ligno tunc notauit
Damna ligni: vt solueret.

¶ In hoc loco apostrophat se autor si aliq̄ forte diceret quare fuit immolatus christus. respōdeo sic. ga condoluit de deceptione primi parentis. s. Adæ (Christus condolens de facta fraude parentis) n̄ri Adæ (prothoplasti. i. primi formati: quādo corruit primus parēs (morte). i. in mortē. & hoc (morſu vetito pomi noxialis). i. nociui (ipse)

Christus (tūc notauit) p̄ordinando signauit (lignum). s. sanctæ crucis. (vt solueret). i. recuperaret (dāna ligni). i. q̄ venerāt p̄ lignū. i. pomū vetitū.

Hocopus

Exp ositio hymnorum.

¶ Benedico q̄ x̄ps tunc notauit lignū vt solueret dāna ligni. quia nullo alio modo poteramus recuperari & hoc aggre dicitur dicere (Ordo salutis nostrę depoposcerat) hoc opus scilicet vt deus carnē sumeret & patibulū crucis subiret & per lignum dāna ligni soluerent (vt ars) idest deus qui est artifex oīm rerū (falleret) idest destrueret (artem multiformis proditoris). i. diaboli. & vt christus (ferret medelam) idest salutē oīm gentium (inde) idest ex illa re scilicet a ligno (vnde) idest de quo ligno (hostis). i. diabolus (leserat. i. nocuerat.

¶ Ergo quando) idest postq̄ (plenitudo temporis) idest quādo vltima etas (venit) idest vt deus sacrificaret filium (conditor orbis) idest Christus (natus missus est ab arce patris) in mundum (atq̄ factus caro) vel carnalis (prodijt) idest exijt (de ventre virginali.) Et nota q̄ sicut flos sine macula pulcher & olēs & suauis nascitur: ita x̄ps sine semine & sine crimine de vtero virginis

¶ Infans). i. x̄ps (positus inter arcta) idest angusta (præsepia vagit) idest plangit. Et nota q̄ vagire est proprium puerorum (virgo) Maria mater sua (alligat membra) sua inuoluta pannis & fascia) idest vitella cingit pedes & manus & crura stricta.

¶ Gloria & honor sit vsq̄ quo altissimo deo (vna). i. simul (patri & filio inclyto) idest glorioso (paracleto) idest spiritui sancto sit laus & gloria similiter coeterna & equalis maiestas & tribus personis & vni deo (cui laus est & potestas) p̄ æterna sæcula. Amen.

Carmen est simile dimetro iambico. Canitur tpe ieiunij a dñi ca in passione: cōmemorata x̄pi passione conuertit se ad laudes crucis: in qua passus est.

Lustrū & vnde. ¶ Nota q̄ lustrū d̄r spaciū. v. annorum & d̄r a lustrādo eo q̄ romani lustrabant per spaciū. v. annorum totam romam. & nos similiter per

Hoc opus nostrę salutis
Ordo depoposcerat:
Multi formis proditoris
Ars vt artem falleret:
Et medelam ferret inde:
Hostis vnde leserat.

¶ vt christus (ferret medelam) idest salutē oīm gentium (inde) idest ex illa re scilicet a ligno (vnde) idest de quo ligno (hostis). i. diabolus (leserat. i. nocuerat.

Quando venit ergo sacri
Plenitudo temporis:
Missus ab arce patris
Natus orbis conditor.
Atq̄ ventre virginali
Caro factus prodijt.

¶ Marię prodijt.

Vagit infans inter arcta
Positus præsepia:
Mēbra pannis inuoluta
Virgo mater alligat:
Et manus pedesq̄ crura
Stricta cingit fascia.

Gloria & honor deo
Vsq̄ quo altissimo:
Vna patri filioq̄
Inclyto paracleto
Cui laus est & potestas.
Per æterna sæcula. Amen.

L Vtra sex qui iā per acta
Tēpus implens corporis:
Se volēte natus ad hoc
Passione

Passione deditus :

Agnus in cruce leuatur

Immolandus stipite,

strū dī lupanar meretricū & in vtracq; significatione dī a lustro. as. p con-
trariū quia parū illustrat. i. illuminat. Hymnus iste sic continuat. xps car-
naliter erat. xxx. ānoꝝ cū esset deditus passiōi. Lustra sex & c. Et nota ac-
cusatiui vel ablatiui casus possunt ibi legi. Ablatiui sic legunt. xps. qui est
implens tps. i. etatē corpis humani sex lustris iā pactis. & textus pōt hēre
lustris sex q; iā pactis. Frequētius tñ est vt accusatiui ibi legant sic (xps q;
est implēs tps). i. etatē corpis hūani. s. p sex lustra (iam pacta natus se volē
te). i. spōte natus (ad hoc) vt patere (agnus). i. xps sine macula (dedit^o pa-
ssiōi leuat in cruce) a iudeis (imolandus). i. sacrificādus (stipite). i. ligno.

Hic acetum; fel; arundo;

Sputa; clavis; lancea;

Mite corpus perforatur;

Sanguis vndaprofluit;

Terra; pontus; astra; mūdus;

Quo lauantur flumine,

quinq; etates debemus lustrare to-
tam romā. s. sanctā ecclīā vincētē ini-
micos. & ēt lustrū dī obscurū lati-
bulū ferarū. s. cubile ferarū. Item lu-
strū dī lupanar meretricū & in vtracq; significatione dī a lustro. as. p con-
trariū quia parū illustrat. i. illuminat. Hymnus iste sic continuat. xps car-
naliter erat. xxx. ānoꝝ cū esset deditus passiōi. Lustra sex & c. Et nota ac-
cusatiui vel ablatiui casus possunt ibi legi. Ablatiui sic legunt. xps. qui est
implens tps. i. etatē corpis humani sex lustris iā pactis. & textus pōt hēre
lustris sex q; iā pactis. Frequētius tñ est vt accusatiui ibi legant sic (xps q;
est implēs tps). i. etatē corpis hūani. s. p sex lustra (iam pacta natus se volē
te). i. spōte natus (ad hoc) vt patere (agnus). i. xps sine macula (dedit^o pa-
ssiōi leuat in cruce) a iudeis (imolandus). i. sacrificādus (stipite). i. ligno.
¶ Hic). i. in cruce dederunt ei (fel &
acetū (vī fel mixtū aceto (& arūdo)
i. calam^o tradit ei in signū derisiōis
p sceptro & pter hęc (sputa) adhibi-
ta sūt ei (corpus mite). i. suauē pfo-
rat clavis & lancea & inde (sāguis vn-
da). i. aq; (pfluit). i. exiuit dī corpe e-
ius: q; flumie. i. p q; sāguis effusiōe
(terra). i. hūiles (pōtus). i. fluctuātes
vitio (astra). i. iūsti (& mūd^o). i. mū-
dani (lauant). i. purgant. Per aquā

debemus intelligere baptismū. per sanguinē chrisma. Et quidam dicūt q;
angeli boni purgati sunt de labe quam habuerunt de illis qui ceciderunt:
vt lucifer & sui complices. & ideo dicit astra.

Agn^o in
cruce le-
uat. & c.
legēdū est
Autore
Antonio.

Quid in-
telligit p
aquam &
sanguinē
Christi.

CruX fidelis inter omnes

Arbor vna nobilis;

Nulla silua talem profert.

Fronde / flore / germine,

Dulce lignū / dulces clauos /

Dulce pondus sustinet.

¶ Et quia redemit nos in cruce leua-
tus: oēs debemus clamare (O crux
fidelis arbor inter oēs vna) . i. sola
(nobilis) quia (nulla silua profert
talem) arborē (frōde) . i. ptectione
(flore) . i. decore (germine) . i. frus-
ctu vel radice vel (flore) id est xpo q;
vocatus est flos a pphetis. qā sicut
flos pcedit sine foeditate vī aliq; pu-
tredine: ita Christus ex vtero virgi-
nis processit sine aliquo peccato (dī
ce lignum) fuit illud quod sustinet dulces clauos Christi (& dulce pon-
dus) id est Christum.

Flecte ramos arbor alta;

Tensa laxa viscera;

Et rigor lentescat ille;

Quem dedit natiuitas.

¶ Et quia precium mundi pepen-
dit in te: ideo (o arbor alta flete)
id est humilia (ramos) id est bra-
chia crucis (laxa) id est relaxa (vis-
cera Christi tensa) id est extensa in
te (& ille rigor) id est duricia (lē-
tescat) id est molescat (quem) ri-
gorem (natiuitas) id est natura (de

E

Vt superni

Expositio hymnorum.

dit) tibi (vt tēdas stipite). i. in cruce (miti) idest humili membra superni regis.

¶ Tu sola fuisti digna (ferre precium seculi) idest sustinere illum qui fuit apreciatus .xxx. argenteis (atq; preparare portum) quasi nauta mundo (naufrago) idest periclitanti. i. hominibus periclitantibus (quem mundum facer cruor) idest sancti sanguis (perunxit) idest mūdauit ille dico (fusus) corpore agni.

Vt superni membra regis
Miti tendas stipite.

Sola digna tu fuisti
Ferre seculi precium.
Atq; portum preparare
Nauta mundo naufrago:
Quem facer cruor perunxit
Fusus agni corpore. Amē.

Metrum est iambigum. Auctor est Ambrosius, &c.

¶ Materia huius hymni est inuitare nos ad laudem festi paschalis cum militauerimus contra diabolum. dicit ergo. Chorus noue. &c. Notandum est quod primo vocabatur ciuitas illa Iebus. secundo Iebusalem. tertio

Quibus
noib; vo
cabatur
ante Ieru
salem &
quare.

Ierlm q;
druplici
ter accipi
tur: scdm
iij. sēsus
sacre scri
pturæ.
Melos vñ
Mel vñ.
Sicera.

Salem. Quarto Ierusalem per quod significatur multiplex hominis status. Iebus enim interpretatur conculcamentum: & hoc est quando aliquis in adolescentia intorsus efficitur. Iebusalem interpretatur pax conculcationis. & hoc est quando aliquis habitat & delectatur in predictis. Salem interpretatur pax: & hoc est quando aliquis reuersus est ad vitas. Ierusalem interpretatur visio pacis. & hoc est quando aliquis fruatur celesti gaudio. Vnde hoc nomen Ierusalem quattuor modis accipitur ad litteram. Ierusalem est illa ciuitas Palestine. Anagogice Ierusalē est ecclesia triumphans. scilicet chorus celestis patrie. In hoc loco accipitur sic (Chorus noue Ierusalē) idest noue anime. scilicet cuiuslibet hominis bene insonati & purgati vitas (promat noua dulcedine) idest dulce melos. Melos dicitur a mel: quia sicut mel fit ex diuersis generibus rerum: ita melos est quod fuit ex diuersis notulis nouum. Vnde caritate domino canticum nouum. Mel dicitur a miscendo. vnde prohibebatur in lege quod nemo in sacrificio poneret mel, sed super sai. Mel enim fit ex diuersis generibus rerum. Homo non debet esse diuersus, sed vniformis in bono. vnde vinum & sicera non bibet. Etiam sumitur hic vinum in mala significatione. Vinum fit ex vno genere rerum. illi bibunt qui tale quid faciunt semp: quod nulli sit reprehensibile. Sicera fit ex diuersis generibus rerum quæ duo mixta vnum corrumpit aliud. vt de seruisia aut granum corrumpit aquam: aut aqua granum. Ille ergo bibit sicera qui facit aliquid quod videtur de genere bonorum cum non sit (chorus) dico colens festum paschale (cum gaudijs sobrijs) conuenit ad corpus. vnde. Sobrie & iuste & pie viuamus in hoc seculo. iuste quo ad proximum. pie quo ad deum: sobrie quo ad nosmetipsos.

¶ Additio Mel non dicitur a miscendo: sed a meli greco. Melos autem non dicitur ab hoc nomine mel: sed est grecum: & est cantus suauius, siue dulcis modulatio.

Quo xps

Quo christus inuictus leo
 Dracone surgens obruto:
 Dum voce viua personat
 A morte functos excitat.

¶ Quo scilicet festo paschali (christus inuictus leo) vt narrat Phisio-
 logus. Sicut leo rugitu suo resusci-
 tat catulum post triduum: ita pas-
 ter filium. quare dictus est leo. ille
 dico (surgens dracone) idest diabo-
 lo (obruto) idest lapso (dum viua

voce personat) vt genimina viperarum: quis docuit vos fugere a ventu-
 ra ira: Vel generaliter potest legi de angelis qui viua voce resuscitabunt
 mortuos ad iudicium (excitat functos a morte) secundum primam litte-
 ram (a morte) idest a mortali peccato: secundum aliam (a morte (quā
 omnis homo habebit.

Quam detiorarat improbus:
 Prædam ^{traaxera} refudit tartarus:
 Captiuitate libera
 Ipsum sequuntur agmina.

¶ Ipse scilicet deus (refudit) idest
 retro fudit vlt' reddidit (prædā quā
 tartarus) idest infernus (improbus)
 idest insatiabilis (deuorant) idest
 ad se traxerat (captiuitate libera)
 idest anime sanctorum (libera agmi-
 na sequuntur iesum) vnde illud quo
 cūq; pergis. &c.

Iesum canendo supplices
 Regem ^{admiratione} precemur milites:
 Vt in suo clarissimo
 Nos ordinet palatio.

¶ Nos supplices .i. humiles (preca-
 mur ipsum regem) idest christum
 nos dico milites: precemur inq; re-
 gem cum prece & laudibus (vt or-
 dinet nos i suo clarissimo palatio)
 idest in coelo inter sanctos. vnde in
 euangelio. In domo patris mei mā-
 siones multę sunt.

Per sæcla mentis nescia
 Patri supremo gloria:
 Honorq; sit & filio;
 Et spiritui paraclito. Amen.

¶ Gloria sit patri supremo) idest
 excelso (per sæcla) idest per sæcula.
 & est ibi sincopa. gloria dico (nes-
 scia mentis) idest incomprehensibi-
 lis possibilitate humana. Vnde
 deus regnabit in eternum & vltra.
 & (honor sit) scilicet patri cū filio
 & spiritu paraclito. Amen.

Carmen est dimetrum iambicum cacometrum. Canis-
 tur tempore paschalis resurrectionis. Commemorat
 beneficia; quæ ex Christi passione atq; resurrectio-
 ne accepimus.

¶ Omnes isti hymni habent vnam materiam & vnam intētionem: quia
 de passione christi & de resurrectione tractant. Ostendit enim q; sicut
 mortuus est propter delicta nostra: sic & resurrexit ppter iusticiam &
 iustificationem nostram: & contulit nobis verum pascha. idest transi-
 tum de terra ad coelum: & de inferno ad paradysum.

Expositio hymnorum.

Itē rogat vt sua resurrectio sit nra redēptio & in paschali tpe vel gaudio idest in die iudicij defendat nos a periculo mortis. i. a dānatione. Vel materia huius hymni est vt Deū deprecemur vt sicut ille plasmavit Adā & accepit corporis eius formā: vt nos redimeret a pte diaboli & iungeret nos Deo p̄ri: ita liberet nos ab oī delicto in hoc paschali gaudio. O (dñe æternæ rex) quia in omni tpe es rex regū. tu dico (creator oīm rerū) & q̄ semper es filius cū p̄re (ante sæcula). i. ante mundi constitutionem.

Qui plasmasti hoiem vel formasti de nihilo (in primordio) idest in principio mūdi (cui) idest Adę (de disti vultū simile). i. mētē similem per rationem (tui imagini). i. tuæ formę. vnde. i. gene. Formavit Deus hoiem ad similitudinē suam.

Quē Adā. f. (diabolus) hostis idest infidiator (humani generis) vti hostis) q̄a nos in Adā deceperat ideo (tu formā) Adę dignatus es assumere vt sic nos redimeres. & hoc est cui Adę dignatus es assumere corporis formam.

Dico q̄ dignatus es formā serui accipere ad hoc (vt redimeres hominem). f. Adam & alios (quē) hominē (iam ante plasmaueras) & nos redimēdo cōiungeres deo (p̄ri p̄ cōtuberniū). i. p̄ vnionē vti p̄ habitaculum vel coniunctionem (carnis) id est humanitatis.

Quem editum idest natum (ex virgine) Maria (omnis anima) id est omnis spiritus rationalis (pauescit) idest mirat (p̄ quē credimus resurgere nos) dum veneris iudicare viuos & mortuos (deuota mēte.

O tu xpc (qdōasti nobis). i. oīb̄ credētib̄ pie & qd̄ (id̄lgētiā) originalis p̄cti. i. remissionē (p̄ baptismū) q̄ tenebamur ligati vinculis cōsciētię.

Qui dignatus es suscipere crucē) i. passionē crucis p̄pter hominē & (dedisti tuū sanguinē precium nre salutis) quia cum sanguine tuo emisti nos & redemisti.

Et q̄a tot & tanta fecisti: q̄ nos a morte liberasti. ideo (o autor oīm rerū q̄sumus). i. rogamus te in hoc

Qui mundi in primordio
Adam plasmasti hominem:
Cui tuæ imagini
Vultum dedisti similem.

Quem diabolus deceperat
Hostis humani generis:
Cuius tu formam corporis
Assumere dignatus es:

Vt hominem redimeres:
Quē ante iā plasmaueras:
Et nos deo coniungeres
Per carnis contubernium.

Quem editum ex virgine
Pauescit omnis anima,
Per quem & nos resurgere
Deuota mente credimus.

Qui nobis per baptismum
Donasti indulgentiam:
Qui tenebamur vinculis
Ligati conscientię:

Qui crucem propter hominē
Suscipere dignatus es:
Dedisti tuum sanguinem
Nostræ salutis precium.

Quæsumus autor omnium
In hoc paschali gaudio:
Ab omni

Ab omni mortis impetu
Tuum defende populum.

omni periculo: ne denuo in mortem corruamus.

Carmē est dimetrū iambicū cacometrum. Canitur tempore
paschalis resurrectiōis; cōmemoratis: ihs q̄ in resurrectiōe
Christi contingerunt. Petit corda nostra ab illo possideri.

Aurora lucis rutilat;
Cœlū laudibus intonat;
Mūndus exultans iubilat;
Gemens infernus vlulat.

paschali gaudio).i.tua resurrectio
ne (defende).i. protege (populum
tuum) a morte æterna iam redem-
ptū (ab omni mortis impetu).i. ab

☞ Materia huius hymni est lauda-
re Deum & extirpare vitia & adhe-
rere virtutibus. Et nota q̄ ecclesia
d̄r aurora. q̄a sicut aurora expellit
tenebras: ita eccl̄a p̄nit̄ extirpat
vitia & peccata. Aurora dicit̄: quia
x̄ps surrexit: cœlestes creature in

Ecclesia
d̄r auro-
ra.

tonant laudibus: & hoīes exultātes laudant. & diabolus: vlulat & gemit.
Expone ergo sic (aurora lucis rutilat). idest q̄n aurora pullulat & incipit
diescere (cœlū).i. cœlestis creatura (intonat).i. resonat (laudibus mūndus
exultans iubilat).i. hoīes credētes in Deū cantant (& infernus gemēs).i.
diabolus vlulat. i. plangit quia dolet de amissione eorū: quos tenebat mor-
tuos. s. Adā & alios: quos secum Deus traxit ad requiem.

Cum ille Rex fortissimus;
Mortis confractis viribus;
Pede conculcans tartara;
Solvit a pœna miseros.

☞ Dico quod cœlum tunc intonat
laudibus (cum Rex ille fortissimus)
idest Christus (conculcans pede)
idest potestate sua (tartara) idest
diabolum (soluit) idest liberavit
(miseros homines a pœna diaboli.
& hoc confractis viribus mortis)
idest diaboli.

Ille qui clausus lapide
Custoditur sub milite:
Triumphans pompa nobili
Victor surgit de funere.

☞ Vere fractis viribus mortis. i. dia-
boli solvit a pœna miseros hoīes.
quia (ille clausus lapide).i. monu-
mēto (custodit̄).i. vigilat (sub mili-
te).i. sub militibus: singulari p̄ plu-
rali p̄ synedochē (qui triūphās).i.
veniens (pōpa nobili).i. victoria:

quia tunc animas ab inferis extraxit (surgit).i. se sursum erigit (de fune-
re) idest de morte (victor) idest triumphator.

Solutis iam gemitibus/
Et inferni doloribus/
Quia surrexit dominus
Resplēdēs: clamat angelus.
Tristis erant apostoli
De nece sui domini:

☞ Accipe d̄ p̄dicto v̄su: x̄ps erat vi-
ctor (solutis iā gēitib⁹ & inferni do-
lorib⁹) (āgelus resplēdēs).i. valde ni-
tēs (clamat) dicēs mulib⁹. Ite dicite
discipul⁹ ei⁹ & Petro q̄a surrexit. d.

☞ Ita dixerunt angeli mulieribus
(quia apostoli erāt tristes de nece)
idest de morte (sui domini) quem
dominum (serui imp̄n) idest iudēi

E iij Quem pœna

Expositio hymnorum.

(damnarant) id est damnauerāt cru-
duli pœna mortis.

¶ Et quia apostoli erāt tristes de
nece sui domini. ideo (angelis præ-
dixit mulieribus blando sermone
dominus videndus est in Galilea a
vobis (quantocyus) id est cito.

¶ Illę mulieres dum pergunt (con-
cite) id est sollicitę dicere hoc apo-
stolis (videntes eum viuere) id est
christum (osculantur pedes domi-
ni) id est locum vbi perfoderant eū
perfidi iudei.

¶ Quo agnito) id est quo audito:
quia surrexit dominus (discipuli)
id est apostoli (pergunt propere)
id est festinanter (in galileam vide-
re faciem domini desideratam) sci-
licet ab eis.

¶ Sol nitet) id est splēdet (radio suo
mūdo) scilicet paschali gaudio cla-
ro (cum) id est quando (apostoli)
cernūt iam christū visu corporeo.

¶ Diximus q̄ tunc apparuit disci-
pulis: sed quidam illorū. s. Thomas
cum abesset in aparitione narranti-
bus alijs non credidit. Vnde domi-

Quare ostendit dñs cicatrices discipulis. nus ostendit ei sua vulnera. & ait. Noli esse incredulus sed fidelis. Et no-
ta q̄ quattuor de causis cicatrices vulnerum ostendit dominus. s. vt esset
signū victorię. vt deinceps de resurrectione non dubitarēt & non crede-
rēt eum phantasticū corpus accepisse: aut vt essent ad patrē intercessio.

¶ Constructio (Ostensa sibi vulne-
ra). i. ostensis vulneribus (sibi). i.
apostolis in fulgida carne Christi
illi apli (fatent) .i. p̄dicāt (voce pu-
blica). i. manifesta dñm surrexisse.

Lu. xxiij. Ioan. xx. ¶ O christe clemētissime rex tu pos-
side .i. guberna (corda n̄ra). i. mē-
tes simul cū corporibus (vt redda-
mus .i. persoluamus ad honorē tuū
omni tēpore (laudes tibi debitas.)

¶ **Quē pœna mortis crudeli
Serui damnarant impij.**

Sermone blando angelus

Prædixit mulieribus.

In galilea dominus

Videndus est quātotius.

Illę dum pergunt concite:

Apostolis hoc dicere:

Videntes eum viuere:

Osculatur pedes domini.

Quo agnito discipuli

In galileam propere

Pergunt: videre faciem

Desideratam domini.

Claro paschali gaudio

Sol mundo nitet radio:

Cum christum iam apostoli

Visu cernunt corporeo.

Ostensa sibi vulnera

In christi carne fulgida:

Resurrexisse dominum

Voce fatentur publica.

Rex christe clementissime

Tu corda nostra posside:

Vt tibi laudes debitas

Reddamus omni tempore.

Carmen est dimetrum iambicum cacometrum. Cani-
tur in tempore paschalis resurrectionis. Dicit q̄ chri-
stus est nostrum verum pascha. Facitq̄ memoriā
passionis & resurrectionis eius.

Ad coenam

AD coenam agni prouidi
Et stolis albis candidi:
Post transitum maris rubri
Christo canamus principi.

& bibit. q̄ vero digne: habet vitā aeternā. Nos vero positi (Ad coenam agni prouidi). i. ad accipiēdū corpus & sanguinē dñi: vel ad vltimū p̄ceptū christi: quia sicut post coenam nullū restat prandiū: ita post nouū testamen- tum nullum restat p̄ceptū. (Ad coenam agni prouidi & agni candidi sto- lis albis). i. cū virtutibus (canamus principi christo) i. laudemus eū de resurrectione post transitum maris rubri). i. post baptismum vel post gloriam resurrectionis.

Cuius corpus sanctissimum
In ara crucis torridum;
Cruore eius roseo,
Gustando, viuimus deo.

¶ Sanctissimum corpus cuius chri- sti torridum). i. crematū: quia pas- sum (in ara crucis gustado) id est su- scipiēdo (eius roseo cruore viuimus deo) id est diuine.

Protecti pasche vespere
A deustante angelo:
Erepti de durissimo
Pharaonis imperio

Dico q̄ viuim⁹ deo p̄tecti. i. defēsi v̄ seruati (vespe pasche). i. vltima etate v̄ mysterio resurrectiōis xp̄i. q̄ nocte pasche factū ē (ab angelo deustate) i. p̄cutiēte primo genita egypti (erepti) i. liberati (de duris- simo ip̄erio pharaonis. i. diaboli.

Iam pascha nostrū christus est:
Qui immolatus agnus est:
Synceritatis azima
Caro eius oblata est.

¶ Cōstrue (xp̄s est iā n̄m pascha) i. transitus de vitis ad virtutes (qui xp̄s est agnus). i. patiens (imolat⁹) p̄ oibus nobis: vel sic (quia xp̄s im- molatus p̄ nobis) est agnus synce- ritatis. i. puritatis (caro ei⁹ oblata)

i. sacrificata (ē azima) i. sine fermēto, v̄ sine amaritudie. Azima dicit̄ ab a q̄ ē sine & zima q̄ ē fermētū: v̄ amarū inde azima q̄si sine amaritudie.

Azima
vnde

O vere digna hostia
Per quā fracta sunt tartara:
Redempta plebs captiuata
Reddit ad vitę premia.

¶ O vere digna hostia). i. sacra (per quā). i. hostiā (tartara sunt fracta) & p̄ quā (plebs captiuata). i. aīę san- ctōꝝ in inferno detētę: sūt redēptę (& p̄ quā premia vitę) eterne sunt reddita (plebs dico captiuata redit) i. reuertit̄ (ad p̄miā vitę. f. eterne.

Cum surgit christus tumulo:
Victor reddit de baratro:
Tyrannum trudēs vinculo
Et referans paradisum.

¶ Cum) i. q̄n (xp̄s surgit tumulo) i. de sepulchro (victor reddit de ba- ratro). i. de fouea inferni (trudens) i. claudēs (tyrānū). i. diabolu (vīn- culo) i. cū potestate sua ligās eū (&

referans paradisum) fidelib⁹ tuis. q̄a tua mia hoc fecisti. ideo rogam⁹ te.

Carmē est quale illud primo dierū. Canitur in re diuina ascē- sionis dñice. Commemorata christi ascensione & regno illi a patre tradito: petit illius beneficium in die iudicij.

E iij Aeterne

Expositio hymnorum.

Quæternæ rex altissime & redemptor fidelium quo .i. p. quæ mors (soluta deperit) destructa extitit vel perit vel (mors) est descensus ad inferna: quia sancti illuc modo non descendunt. vt ante passionem xpi (triumphus). i. victoria gratiæ datur iam glorificatis in anima & corpore glorificandis in resurrectione.

Tu scandens .i. ascendens (tribunal). i. sede (dexteræ patris). i. ad equalitatē patris (potestas omnium rerum) (est collata). i. attributa à Iesu. scilicet christo. & hoc (cœlitus) i. diuinitus. Possumus dicere qd solus est ad dexterā p̄ris: ceteri ordines sanctorum ad sinistrā respectu claritatis fidei (q̄ potestas nō erat) ei (collata hūanitatibus). i. q̄ diu, v̄ q̄n erat in mūdo.

Dico qd potestas datur diuinitus christo: quæ non erat humanitas. vt trina rerum machina). s. cœlestium terrestrium & infernorum condita a te (flectant genu iam subdita) id est flectentes genua cœlestes terreni & infernales sint subdita) id est humiliata tibi ad honorem tui.

Angeli videntes) humanam formam vel naturam (tremunt). i. mirantur. s. quia videbant humanam naturam per ipsum christum ad dexteram patris collocatam & exaltatam. & hoc (vice versa mortalium) tremebant & mirabantur. **E**t nota qd ante natiuitatem christi angeli ab hominibus se adorari patiebantur: sed non postea sicut legimus de Ioanne: qui cum vellet angelum adorare: inquit angelus Ioanni. Noli me adorare: seruus tuus enim sum & fratrum tuorum (Caro) Adæ (culpat nos) id est per Adam in peccatum cadimus (caro christi purgat nos) id est per christum de vitijs ad virtutes surgimus (caro) dei. & deus (regnat) quia christus deus est & homo.

O christe tu esto nostrum gaudium manens p̄ditum) id est nobis paratum honoratum, vel sublimatum (olympo) id est in cœlo (tu qui regis) id est gubernas fabricam mundi) vincens mundana gaudia (id est amor tuus supere xcellit omnes delectationes mundi).

Quasi diceret superexcellit gaudia mundi. & (hinc nos precantes quesumus) id est deprecamur te (ignosce

A Eternæ rex altissime
Redemptor & fidelium:
Quo mors soluta deperit
Datur triumphus gratiæ,

iam glorificatis in anima & corpore

Scandens tribunal dexteræ
Patris potestas omnium:
Collata Iesu cœlitus:
Quæ non erat humanitas,

ad sinistrā respectu claritatis fidei
i. q̄ diu, v̄ q̄n erat in mūdo.

Vt trina rerum machina
Cœlestium terrestrium:
Et infernorum condita:
Flectant genu iam subdita,

Tremunt videntes angeli
Viceversa mortalium:
Culpat nos caro; purgat caro
Regnat deus dei caro,

Tu esto nostrum gaudium,
Manens olympo p̄ditum:
Mundi regis qui fabricam
Mundana vincēs gaudia,

Hinc te precantes quesumus:
Ignosce tu criminibus:

Et corda

Ante xpi
natiuitatem
angeli adorabantur.
le. apoca. xxij.

Et corda sursum subleua:
Ad te superna gratia.

ſce criminib⁹).i. dimitte nobis pec-
cata noſtra (& ſubleua) .i. ſurſum
leua (corda ad te ſuperna gratia) .i.
pro ſumma miſericordia.

Vt cum rubente cœperis
Clarere nube iudicis:
Pœnas repellas debitas:
Reddas coronas perditas.

¶ Nos queſumus te (vt cum) ideſt
quãdo (cœperis clarere) .i. fulgere
(repente) .i. feſtinanter (nube iu-
dicis) .i. chriſti (rubente) .i. clareſcē-
te .i. te ipſo iudice adueniente: a no-
bis (repellas pœnas debitas) ꝑ Adã
(& reddas) .i. tribuas per gratiam

(cordis perditas) & culpam inuētã & collatã ſecundum meritũ per
gratiam: quia non neceſſitate cogente: ſed voluntate & gratis a morte li-
berauit, & ſaluauit nos.

Gloria tibi domine:
Qui aſcendis ſupra ſydera
Cum patre & ſancto ſpiritu
In ſempiterna ſæcula. Amē.

¶ O domine) ieſu chriſte (qui ſcan-
dis ſupra ſydera) ideſt ſuper om̄es
cœlos (gloria) ideſt laus & honor
(ſit tibi, cum patre & ſancto ſpiri-
tu in ſempiterna ſæcula. Amen) .i.
ſine fine.

Carmen ex dimetrum iambicum cacometrum. Cani-
tur in feſto aſcenſionis dominicę. Agit chriſto gratias
q̄ pro nobis paſſus mortem: nos a morte liberauit.

Ieſu noſtra redemptio:
Amor & deſiderium:
Deus creator omnium:
Homo in fine temporum:

¶ O ieſu noſtra redemptio) tu dico
(amor & deſiderium) noſtrum. .i.
amor deſiderabilis (deus creator
omnium) quies (in fine temporũ)
factus (homo) vnde deus & homo
& hoc in vltima etate

Que te vicit clæmentiam:
Vt ferres noſtra crimina:
Crudelem mortem patiens:
Vt nos a morte tollerēs.

¶ Que .i. quanta (clæmentia) ideſt
pietas (vicit) ideſt compulit te (vt
ferres) .i. portares vel deleres (no-
ſtra crimina) ideſt peccata (patiens
crudelem mortem: crucis (pro pec-
catis noſtris. & q̄re: vt (tollerēs) .i.
liberares nos a morte) i. a diabolo.

Inferni clauſtra penetrans;
Tuos captiuos redimens;
Victor triumpho nobili
Ad dexteram patris reſidēs.

¶ Tu penetrās) .i. frãgēs (clauſtra
inferni) redimēs ſanguine tuo (ca-
ptiuos) q̄ tenebant iuſte in inferno
(reſidens ad dexterã patris) mens
(victor triũpho nobili) .i. deſt mi-
rabili victoria.

Ipla te cogat pietas:
Vt mala noſtra ſuperes
Parcendo: & voti compotes
Nos tuo vultu ſaties.

¶ Ipa pietas (q̄ cogit te) vt ſubires
mortẽ crucis (cogat) i. impellat te
(vt ſuperes nra mala) .i. dimittas
nobis debita nra (& ſaties) .i. im-
pleas & frui facias (nre voti) .i. deſiderij (tuo vultu) .i. pñtia.

¶ Ipla pietas (q̄ cogit te) vt ſubires
mortẽ crucis (cogat) i. impellat te
(vt ſuperes nra mala) .i. dimittas
nobis debita nra (& ſaties) .i. im-
pleas & frui facias (nre voti) .i. deſiderij (tuo vultu) .i. pñtia.

Tueſto

Expositio hymnorum.

¶ Et tu quies futurus nostrū premium: esto nostrū gaudium) .i. in presenti & in futuro (& nostra gloria) idest laus (sit in te semper) .i. in omni tēpore (p̄ cūcta sēcula. Amē.

Carmen est quale superius. Canitur in festo ascensionis domini ad laudes. Describitur christi ascensio in cœlo: & petit illius beneficium in die iudicij.

Additio cū glo ^{Materia presens} tis hymni est describere gloriosam christi ascensionem: & regnum cœlorum sibi traditum a patre. propter quod ecclesia inuitat nos ad noua cantica per soluenda deo. dicens (canamus hymnum glorię & hymni noui) .i. nouę laudes (personēt) scilicet nunc (cum christus ascendit ad thronū patris) idest ad cœlum, & hoc (nouo tramite) idest admirando. quia mirabātur angeli humana natura per ipsum christum ad dexterā patris ascendente.
¶ Incipit discursus ascensionis sic: (christus transit potenter) .i. cū magna maiestate & potestate (culmina) .i. altitudinem (poli) .i. cœli & hoc (nobili triumpho) .i. inaudita victoria (quiderisus a mortalib⁹ assumpserat) .i. destruxerat mortē scilicet nostram: morte. s. sua.

¶ Tunc. s. cū christus transibat culmina poli: apostoli stantes in monte mystico chrisimatis: quia ibi cōfirmati fuerunt in fide (cum matre virgine clara) .i. cum maria immaculata dei genitrice (videbant gloriam iesu ascendentis in cœlum.

¶ Et cum apostoli cū Maria virgine (prosecuti scilicet essent) .i. respicerent. hoc: idest gloriam iesu ascēdētis in cœlum (lęto lumine) idest lętis oculis (sydera) .i. oēs ciues syderet. i. cœlestis curię (ducere) idest perducere (cordibus lętis regem seculi) idest christum & hoc per auras) idest per cœli tractus.

Quos scilicet discipulos cum matre Iesu (angeli alloquentes) idest ad eos loquentes: inquit (quid vos stantes) scilicet arrectis in cœlum Iu minibus cernitis astra (hic) .s. q̄ ascēdit triūpho nobili est suluator Iesu.

Tu esto nostrum gaudium:
Qui es futurus premium:
Sit in te nostra gloria
Per cūcta semp̄ sēcula. Amē.

HYMNŪ canamus glorię.
Hymni noui nūc p̄sonēt:
Christus nouo cum tramite
Ad patris ascendit thronū,

Transit triumpho nobili
Poli potenter culmina:
Qui morte mortē assūpserat
Derisus a mortalibus.

Apostoli tunc mystico
In mōte stantes chrisimatis:
Cum Matre clara virgine
Iesu videbant gloriam.

Hoc prosecuti lumine
Lęto potenter sydera:
Lętis per auras cordibus
Ducere regem sęculi.

Quos alloquētes angeli:
Quid astra stantes cernitis?
Saluator hic est (inquit)
Iesu triumpho nobili.

¶ Inquit (quid vos stantes) scilicet arrectis in cœlum Iu minibus cernitis astra (hic) .s. q̄ ascēdit triūpho nobili est suluator Iesu.

A vobis

Avobis ad cœlestia;
 Qui regnās nūc assūpt⁹ est;
 Venturus inde sæculi
 In fine iudex omnium.

¶ Dico quod hic est saluator Iesu (qui regnans assumptus est a vobis) .i. a v^{ro} aspectu (ad cœlestia) scilicet regna & (v^{er}turus) .s. est (inde) .i. a cœlo in fine sæculi (iudex omnium) .s. viuorum & mortuorū.

Quo nos precamur tempore
 Iesu redemptor vnice;
 Inter tuos in æthera
 Seruos benignus aggrega,

¶ Ecce hic petitur beneficiū a deo in die iudicij. Ordina sic. (quo tempore) .i. in quo tempore iudicij (& Iesu vnice redemptor precamur) id est rogamus te (aggrega) id est aduna vel cōiūge tu benignus nos (in æthera) .i. super cœlum (inter tuos seruos) .i. inter ciues cœlicos.

Da nobis illuc sedula
 Deuotione tendere;
 Quo te sedere cum patre
 In arce regni credimus,

¶ Da nobis) prosequitur. id est cōcedas nobis (tendere) id est ire (deuotione sedula) id est festina (illuc) .i. ad eum locum (quo) id est in quo (credimus te sedere cū patre in arce regni) .s. cœlestis.

Gloria tibi domine;
 Qui scandis supra sydera;
 Cum patre & sancto spiritu
 In sempiterna sæcula. Amē.

¶ O domine gloria sit tibi: qui scādis) id est ascendis supra sydera) .i. super cœlos, vbi regnas cum patre & cū spū sancto in sempiterna sæcula. (Amen) id est ita fiat.

Carmen est quāle illud primo dierum, Canitur in festo penthecostes; hoc est quinquagesimæ. Spiritum sanctum implorans petit; vt illius amore nos inflammet; & in dei gratia confirmet.

Veni creator spiritus;
 Mentis tuorum visita;
 Imple superna gratia;
 Quæ tu creasti pectora,

¶ Materia huius hymni est spiritus sanctus quē pater promiserat quādo dixit Iohel. Effundam de spiritu meo super omnem carnem. Filius promisit quando dixit. Si assumptus fuero in cœlum: mittam vobis paraclitum: & apostolis simul

Iohef. 7.

orantibus in hora tertia mundus tonuit. & subito venit spiritus sanctus & apostoli inflammati spiritu sancto diuersis loquebantur linguis magnalia dei. Intentio est rogare deum, vt purget peccata nostra superno splendore & illuminet grā spūs facti: vt expellat a nobis visibiles & inuisibiles hostes, vt habeamus vitam permanentem cum ipso. O (creator) sancte spiritus dei (veni & visita mentes tuorum fidelium: & veniendo (imple pectora superna gratia: quæ tu creasti) id est fecisti.

Qui paracle

Qui paracletus .i. cōsolator (diceris donum dei altissimi & diceris fons viuus. de quo nō cōmunicat alienis. vel fons viuus aque salientis in vitā æternā. & diceris (ignis) quia corda hoīm ad dilectionē dei & p̄ximi accēdis & vitia. i. peccata consumis. & diceris (charitas) quia facis diligere Deū & proximū. & diceris (spiritualis vnctio) quia de spiritali vnctiōe idest de spiritu sancto vngis corda hominum vt humilentur in baptismo.

Septem dona spir̄it̄is facti. **T**u es septiformis munere) idest donis (gratiæ) idest p̄pter septiformem gratiam. Septē enim sunt dona spir̄it̄is sancti. spūs sapiētie & intellectus: spiritus consilij & fortitudinis. spiritus sciētie & pietatis & amoris (tu) es (digitus) idest potentia (dextre Dei) quia sicut nodi digitorum varij sunt. ita varia sunt dona spūs sancti. & (tu) es (promissum patris) & ditans: idest faciens diuites guttura vel pectora (sermone rite) idest recte. vel tu es (ditans guttura promissum) idest promissio:

Et tu qui oparis oīa (accende lumen sensibus) .i. mētibus nr̄is: & infunde cordibus nr̄is (amorē) .i. dilectionē dei (firmans infirma) .i. debilia (nr̄i corporis p̄petim) .i. perēniter vel p̄petuo (virtute) .s. mirabiliter cū virtute perpetua & semper nos (firmans) .i. protegens.

Repellas hostem lōgius) idest remoueas eum procul (q̄) pro. & dones pacem protinus) idest cito (vitemus omne noxium) .i. peccatum (sic te p̄quio) .s. te ductore.

Dico (o sancte spiritus. vt per te sciamus patrem atq̄ noscamus filium) & (credamus te vtriusq̄ spiritum) idest procedentem a patre & filio) omni tempore.

Carmen est quale illud primo dierū. Canitur in festo penthecostes: quo spiritus factus missus est ad discipulos christi: narratq̄: que in eius missione facta sunt.

Materia huius hymni est eadem que & in p̄missio. Spiritus idest cōsolator. vel aduocatus. dicitur cōsolator: quia cū sumus in p̄ctis trahens

Qui paracletus diceris
Donum dei altissimi:
Fons viuus/ignis/charitas/
Et spiritalis vnctio.

Tu septiformis gratiæ:
Dexterae dei tu digitus:
Tu rite promissum patris
Sermone ditans guttura.

Accende lumen sensibus;
Infunde amorem cordibus:
Infirma nostri corporis
Virtute firmans perpetim.

Hostem repellas longius:
Pacemq̄ dones protinus.
Ductore sic te p̄quio
Vitemus omne noxium;

Per te sciamus: da patrem
Noscamus atq̄ filium:
Te vtriusq̄ spiritum
Credamus omni tempore.

Iam Christus astra ascēderat:
Regressus vnde venerat:
Promissa

do nos ad coelestem patriam ipse spiritus sanctus cum splendore feruenti apparuit discipulis suis. Et quia sermo igneus futurus erat: ideo in ignea linguaeius apparuit: quia facit eos ardētes in dilectione dei & proximi, & perito sermone affluentes. Construe (Christus ascenderat iā) secundū

Promissa patris munera
Sanctum daturus spiritum.

humnitatem (astra) idest coelos (christus) dico (egressus) idest reuersus vnde venerat daturus apostolis munera (promissa patris) idest spiritum sanctum.

Solemnis vrgebat dies:
Quo mytico septemplici:
Orbis volutus septies
Signat beata tempora,

¶ Solemnis). i. festiualis (dies vrgebat). i. festinabat vel imminebat septies septem, q̄ sunt. xlix. & vno addito: vel per septem intelligimus temporalia. i. corporalia: quia per septē totum tēpus vitę nostrę voluitur in quo debemus liberari a peccatis

vt perueniamus ad illā beatitudinē: quę intelligitur per. xl. dies, in quibus ieiunare debemus: vt peruenire possimus ad diem sabbati. i. ad requiem (quo die mystico). i. figuratiuo (septemplici). idest per figurā septēplis cē (orbis) idest septima (voluptus septies) idest per. xl. & .ix. dies (signat beata tempora) scilicet futura. i. eternam requiem.

¶ Et quia christus ascēderat (dum hora tertia) videbat esse (cunctis) oibus apostolis (mūdus intonat repente). i. subito: & ille sonus vel mūdus (nūciat deum venisse orātib; ap̄tis). i. simul in vnū locū cōgregatis & orātib; & expectātib; promissionē dñi sui. s. xpi. cū ipse de illa

Dum hora cunctis tertia
Repente mundus intonat:
Orantibus apostolis
Deum venisse nunciat.

promissione eius ante ascēsiōnē locutus fuisset: dicēs. vado & venio ad vos & mittā vobis paracletū. i. cōsolatorē: qui docebit vos oēm veritatē. & ita facti perfectiores in omni scientia erant, quia diuersa genera linguarum loquebantur, & prędicabant magnalia dei.

¶ Et qm̄ quidē pater misit spūm. ergo (ignis). i. spūs (decorus). i. pulcher (est almus de lumine p̄ris) qui spūs (cōpleuit) vt haberēt scientiā loquēdi (pectora) apostolorū vel hominum (fida). i. fidelia christi & hoc (calore). i. ardore (verbi). i. filij.

De patris ergo lumine
Decorus igneis almus est:
Qui fida christi pectora
Calore verbi compleuit.

¶ Viscera apostolorū impleta. i. facta) gaudēt) quia fecit eos loquētes & etiā ardētes in amore & (afflata). i. inflamata spiritu sancto (intonant diuersas voces). i. loquuntur idiomata omnium linguarū. & (fatentur: vt fantur magnalia dei). i. mirabilia dei. i. prędicant nomē christi.

Impleta gaudent viscera
Afflata sancto spiritu:
Voces diuersas intonāt,
Fantur dei magnalia.

Actū. n.

Ex omni

Expositio hymnorum

¶ Ex omni gente). i. ex omnib⁹ gē/
b⁹ (cogniti) sunt apostoli. s. a grę/
cis, latinis, barbaris (cunctisq; ad/
mirantibus) apostoli (loquuntur lin/
guis omnibus) que sunt. lxxij.

¶ Cū apostoli ita loquebantur oēs
admirabatur sic loquētes: creden/
tes deum in eis esse: sed iudea incre/
pat eos. id est plebs iudeorū (incred/
dula) i. infidelis. illa dico (vesana) i.
infana (toruo spiritu). i. superbo
(cōcrepat alūnos). i. discipulos chri/
sti (ructare crapula musti). i. affir/
mat eos vno inebriari.

¶ Aestimabāt iudæi q̄ prænimo
potu musti. i. per ebrietatē aposto/
li taliter loquebantur (sed Petrus
occurrit signis) i. miraculis (& vir/
tutibus docet). i. probat pfidos iu/
deos (pfati). i. loqui (falsa Iohelis) pphete (testimonio) pphetauit em̄
Iohel sic. Effūdā de spū meo sup oēm carnē & pphetabūt filij v̄ri & filię.

Iohel.

¶ Laus sit patri cum filio simul &
sancto paracleto) id est spiritu san/
cto. & (mittat nobis) omnibus fi/
delibus (charisma) id est donum
sancti spiritus) vel gratiam spiri/
tus sancti.

Carmē est quale illud primo dierū. Canitur infesto pētheco/
stes sicut & superiores hymni. Narrat quid ex hac missione
cōsolatoris spūs euenerit. Petñtq; illius dono nobis infūdi.

¶ Materia huius hymni est spiritus
sanctus quē pater & filius pmise/
runt Ioheli dicente. Effūdā de spi/
ritu meo super omnem carnem &
prophetabūt filij vestri & filię ve/
strę. & filius dicit. Si assumptus

fuero in cœlum mittam vobis paracletum. & apostolis orantibus mun/
dus intonat. & venit spiritus sanctus in speciē ignis: quo apostoli inflā/
mati loquebantur magnalia dei varijs linguis. Queritur hic vtrum fi/
lius sit a patre non factus sed genitus & preiacēti materia dico ex substā/
tia patris & non ex aliquo: sed ex patre. Similiter dico de processione spi/
ritus sancti: quia fit ex patre & filio, & de substantia vtriusq; coequalis
eis & non ex aliquo factus nec ex nihilo. Cōstructio (orbita) id est reuo/
lutio (anni reduxit nobis beata gaudia: cū spiritus paracletus effulsit)
id est resplenduit (in discipulos.)

Ex omni gente cogniti
Græcis; latinis; barbaris:
Cunctisq; admirantibus
Linguis loquuntur omnibus.

Iudæa tunc incredula
Vesana toruo spiritu:
Ructare musti crapula
Alumnos christi concrepat.

Sed signis & virtutibus
Occurrit: & docet Petrus
Falsa profari perfidos
Iohelis testimonio.

Sit laus patri cum filio:
Sancto simul paracleto:
Nobisq; mittat filius
Charisma sancti spiritus.

Beata nobis gaudia
Anni reduxit orbita:
Cum spiritus paracletus
Effulsit in discipulos.

Ignis vibrante

Ignis vibrante lumine
Linguae figuram detulit:
Verbis ut essent proflui:
Et charitate feruidi.

¶ Construe (ignis). i. spiritus sanctus cum splendore feruente apparuit discipulis: quia sermo eorum futurus igneus erat. & ideo in lingua & igne apparuit: quia fecit eos ardetes in dilectione dei & proximi &

pariter sermone affluentes: quod dicitur hic ignis. i. spiritus sanctus (detulit figuram linguae Vibrante). id est feruente (lumine suo). i. splendore (ut illi apostoli & discipuli essent proflui). i. facundi. & loquentes (verbis). i. varijs linguis (& feruidi). i. ardentis & inflammatis charitate.

Linguis loquuntur omnium:
Turbæ pauent gentiliū:
Musto madere deputant:
Quos spiritus repleuerat.

¶ Apostoli (loquuntur linguis oim) & ideo) turbæ gentiliū pauent). i. mirant. & turbæ illæ (deputant). i. valde putant (madere). i. abundare (musto). i. vino. illos (quos spūs sanctus suo splendore repleuerat.

Patrata sunt hæc mystice
Paschæ peracto tempore:
Sacro dierum numero
Quo lege fit remissio.

¶ Cum filij israel. xl. & ix. annis per desertū errassent. l. anno iuxta montē Synaicum fulgore & tonitruo legem acceperunt. Item in lege moysi. Filij israel emebant seruos & ancillas & agros & possidebant. xl. & ix. annis: in l. anno omnes liberabatur. inde dicitur annus iubileus. i.

remissiois. & significat octauam diē resurrectionis, in qua o omnes liberati erant a seruitute diaboli. & hoc est (mystice) figuratiue (sunt patrata). i. cōpleta (peracto). i. cōpleto (tēpore paschæ (sacro nūero dierum) i. quinquagenario (quo nūero fit remissio in lege moysi vel mystica) i. figuratiua.

Te nunc deus piissime
Vultu precamur cernuo,
Illapsa nobis cœlitus
Largire dona spiritus.

¶ Opissime deus (precamur te nunc) id est in presenti (vultu cernuo). i. prono (largire) dona spiritus sancti (illapsa nobis cœlitus) id est diuinitus infusa.

Carmen est dimetrū iambicum cacometrū. Canitur in festo
Eucharistiæ: id est bonæ grauiæ: hoc est corporis xp̄i. Narrat
quēadmodū hoc sacramētū in cœna institutū est a christo.

Pange lingua gloriosi
Corporis mysterium:
Sanguinisq; preciosi
Quem in mundi precium
Fructus ventris generosi
Rex effudit gentium.

¶ Materia huius hymni gloriosissimi: quæ de christo infinite glorioso & solemnissimo est quoddam preceptū obseruatiæ dignum ab ecclesia militati approbatū & dictū. vñ diligentissime huic fides adhibenda iuxta aurelij Aug. dictū in epistola ad fundamentū. Euangelio nō non crederem: nisi quia ecclesia appro-

bat. Quod quidem preceptum est ut pangamus & cantemus corde &
Lingua

Nota glo
sam.

August.

Expositio hymnorum.

lingua eucharistiæ siue corporis christi mysterium: pro quo est aduertē
dum, q̄ differentia talis est inter tria vocabula ibi reperta. s. mysterium,
Mysteriū & vñ. sacrificiū, & sacramentum. Nam primo mysteriū dicitur sacrum secretū,
Sacrificiū & vñ. vel sacrum absconditum. Et ratio est ex sua deriuatione sumpta: quia dicitur
a mystis, vel a mystice græcè, quod idem est q̄ secretū latine. Sacrificiū
vero generaliter non proprie secundum Isidorum est victima: &
Sacramētū & vñ. quecumq; in ara crematur & ponitur. & sic sumitur pro oblationibus
quas antiquitus faciebant. s. vitulorum, hircorum. &c. Sacramentum ta
Isidorus. men intelligitur sic. idem est q̄ sacrę rei signum quātum ad ethimologiā
vocabuli. vel sacramētum est rem sacram continēs. Nam aliud cernitur:
aliud intelligitur. Et dicitur a sacer. sacramētū. ti. quod idem est qd̄ pi
Mattheus. gnus sponsionis sicut iusiurandum datur alicui, vt sit fideiussor. Quas
propter tantum ergo sacramētum. s. eucharistię, de quo hymnus canta
tur: est datum nobis in pignus beatitudinis: & promissi aduentus ad iu
diciū. Nam promisit christus q̄ habet alias oues ducere ad vnum ouile.
& erit vnus pastor secundum Matth. & in alio loco. Veniet filius homi
nis in nubibus cœli. &c. & etiam in alio loco quasi pollicendo dixit. Estote
parati: quia qua hora nō putatis filius hominis veniet: sicut iam antea
iusiurandum fecerat, & compleuit. vt Abraam testāte zacharia. Iusiur
rādū quod iurauit ad Abraam patrem nostrum daturum se nobis. quod
de facto completum reuera accepimus in die natiuitatis. Quod quidem
sacramētū & mirabile mysteriū & a seculis nō auditū: instituit in die pa
rasceue, existens ille rex mansuetus cum discipulis factoque sermone cōso
latiuo ex vno latere: & ex altero multę amaritudinis: quia dixerat. nocte
Nota du hanc scandalum propter me patiemini. Circa quod potest esse vnum du
bium. bium: quare magis institutum est tali die a christo istud sacramentum,
& non in alio tempore: cum ratio dubij potest esse ista. Prima dispo
sitiō secundū philosophos debet procedere formam. quia in. ij. de anima
& vi. metha. actus actiuorum sunt in patiēte dispositio. Sed baptis
mus est dispositio ad hoc sacramentum: ergo baptismus est prior: vltra.
Cū baptismus fuit institutus post passionem: ergo sac. amētum altaris
debuisset institui post passionem. Respondeo q̄ hoc sacramentum tota
ecclesię curia docente: in hac die institui debuit: & non ante, nec post: q̄
plurimis: præsertim quattuor responsionibus arcta & mota. Prima est
ratione huius sacramenti necessarię assignationis: nam necessitas qua assi
gnatur quare hoc sacramentum institui debuit: est signum: quia ad per
fectionem nostram exigebat. vt. s. caput nostrum christus realiter corpo
ri coniungeretur. Sed toto tempore præcedenti christus sub propria spe
cie nobiscum constitutus est. ergo non oportuit ante hoc sacramentum
institui: sed tūc & in illo tēpore quādo corpus assumptū oblaturus erat
Eusebius. Eusebio attestante. Secunda ratio est ratione legalis figurationis: nam
christus q̄ diu fuit in mundo cōuersatus: figuras legis obseruare voluit,
Apostolus factus sub lege, vt eos qui sub lege erant redimeret a peccato secundū apo
stolum. Sed veniente veritate cessat figura & vmbra. Veniente luce: ergo
christo recedente per mortem: quando figurę leges terminandę erant de
buit institui. Tertia ratio est, ratione representatiōis: nam hoc sacramē
tū est representās terminū dñicę passionis: ergo congruū erat imminē
& iam passione institui. Quarta ratio: ratione fortioris impressionis:
quia que

quia que ultimo fiunt magis memorie imprimuntur & comendantur ergo ultimo post coenam institui debuit, ipso christo recessuro. Et hæc ratio tangitur in decretis. de conse. distin. n. cap. liquido. ubi dicitur quod in memoria & in expressione passionis christi est institutum. Restat dicere & respondere ad rationem factam, quod est necessarium eundem esse ordinem institutionis sacramentorum & perceptionis: & causa est: quia ad finem qui nobis prestituit ultimo peruenimus. Ideo eucharistia quodammodo est finis baptismi: quia per baptismum aliud consecratur ad eucharistie perceptionem sicut per ordinem ad eius perceptionem. hoc per acto redeamus unde digressi sumus: quod si illi tres pueri a camino ignis liberati in laude dei quoddam canticum cecinere. scilicet. Benedicite omnia opera domini. Et zacharias propheta aliud canticum. Et iustus Simeon aliud canticum & hymnum non parua iucunditate cecinit: ob hoc quod verum redemptorem Iesum in vlnis suis tenuit: hic de cetero factus videns & gaudens: ita dicit. Nunc dimittis seruum tuum dñe. Et ecclesia talia supradicta cantat & precipit canere. Quanto magis istud sacramentum sacramentorum quantum verbis possumus exprimamus canendo & iubilando, per quod non modo tres pueri: immo infiniti homines ab inferni igne liberant. Quod etiam non solum vnum illuminauit: immo totum mundum. quod non solum in brachijs illud eundem Iesum recipimus: sed in pectoribus tanquam in tabernaculo suo nobiscum cenans & conguadens. Et illud est de quo psalmista David in persona dei mandat, quod cantemus. ps. xcvi. Cantate domino canticum novum: cantate domino omnis terra. Cantate dño & benedicite nomini eius: annunciate de die in diem silutare eius. i. christum contentum in hoc sacramento. Nam istud est novum in tempore: quia ante in nulla lege nec nature, nec scripturæ. Nouum in excellentia, quia nouum antea & post excellentius. Nouum in consecratione: quia nusquam verbis similibus aliquod sacramentum fuit consecratum, nec veteris, nec nouæ legis. Nouum in assumptione: quia in alijs quod sumitur masticatur, frangitur, de quo quitur, digeritur. Ibi semper assumptum realiter integre: & absque vlla mutatione augmenti, nec detrimenti, Quobrem ecclesia militans absque ulla ruga propter tantum sacramentum saluberrimum omnibus primatum publice letanter: verbis in celum eleuatis non parua armonia cantat & precipit canere iuxta dictum sponsi. scilicet. christi. Exemplum do vobis: ut quem admodum ego facio: quod sic faciatis: ut patet ex expositione litterarum. Ad quam veniamus sic dicendo. O (lingua militie christianæ (non perfidie iudeorum, non porci mahometi suorumque complicum (pange) idest cane, vel tanquam tuba exalta vocem laudando & quid: (mysterium) idest diuinum secretum, vel diuinum absconditum: ex eo quod aliud cernitur: aliud creditur, vel intelligitur (gloriosi corporis). scilicet. iesu christi iam gloriosi & immortalis, & impassibilis. Et pange mysterium (sanguinisque preciosi) quia lauit nos in sanguine suo (quem). scilicet. sanguinem preciosum ille (rex gentium). i. gentilium & omnium gentium: quia cum iudei abdicarunt & negarunt te regem: quem Pilatus gentilis in persona omnium gentilium cognouit esse regem iudeorum, dicens. Regem vestrum crucifigam: (effundit) idest sparsit pro peccatoribus & peccato primi parentis (in mundi precium) idest in satisfactionem pro mundo: qui cum sit finitus: infinitum non valebat soluere. Rex dico supple (fructus ventris generosi) idest filius intemeratæ

psalmista
Quare
hoc sacra
mentum dñ
nouum,

Expositio hymnorum

merate virginis. & potest intelligi vna figura grāmaticalis: secūdū quā permittitur poni pars pro toto vel etiā (fructus ventris generosi). i. proles illius q̄ ex vtrac̄ parte essentiali. s. corporis & aiæ ex profapia regia est procedēs. Nā Matthei primo. fili⁹ David q̄ rex excellēs in veteri testamēto fert: & hoc sc̄dm carnē & cū parētesi debet legi: vt patet bñ intuēti.

¶ Et iste nāq̄ rex (nobis datus) est supple a deo patre (nobis natus). i. propter nos, non p̄pter angelos: vt nos redimeret & liberaret a pctō, & nos glorificaret. & hoc ex intacta virgine). s. nō corrupta nō solū corpore: verū etiā mēte & aiō: quia voto se deo obtulit spōsam (& in mūdo cōuersatus). i. in terra sc̄tā q̄

mediū mundi dicit cū doctōribus legis disputauit: & cū alijs dū prädica bat & miracula innūterabilia faciebat: vt cōplerēt quod dixit Abacuch. Et in terris visus. & cū hominibus cōuersatus est: & etiā conuersatus est in mūdo (sparso verbi semine). i. mediāte semine diffuso verbi diuini: dū prädicabat per partes illas iuxta illud. Semen est verbum dei: quia inde nascitur fructus gr̄e per cōuersionē ab eo: fructus saluatiōis per verā obseruatā & custodiā illius verbi diuini: iuxta illud) Beati qui audiunt verbū dei: custodiunt illud: & sequitur (Sui moras incolatus). i. tarditates & dilationes sui (incolatus). i. exilij a sua patria vnde exiuit: & peregrinatiōes per. xxxiij. annos (clausit). i. cōclusit & p̄fecit (miro ordine) id est nouo: ideo miro, q̄a nouo. Nam per prius voluit ministrare q̄ ministrari: prius voluit facere quam docere: & de post docere operando: & voluit per prius miracula facere: vt ostēderet se verū deū: q̄d non docuit vsq̄ ad etatē. xxx. annorū. Voluit pati: vt nos nō patiamur propter ip̄m: vt pote voluit omnes derisiones per prius pati. vt nos quascunq̄ illatas cōtumelias sine murmuratione pateremur: voluit p̄ nobis mori: vt nos p̄pter ipsum parati simus mori. Vltimate anteq̄ illā immanissimā mortem suscepit: disposuit medicamen sufficientissimum ad surgendū ab infirmitate ad sanitatē. & a morte peccati ad vitā animæ. vt non oportere iterū crucifigi: vt rursus a peccato liberarentur homines: quibus dispositis pie misericorditer ordinatis: finiuit peregrinationē ad patrem: vnde exiuit per temporalem generationem reuertendo. cum quo quidem semper est idē: quantū ad diuinitatē.

¶ Et sequitur. deuote christiane: cupis scire quo in tēpore ordinauit tantam medicinam: tantum subsidiū pro his qui in lucta demonū
mat. xxvi
 Luc: xxij.
 Mar. xiiij. cadūt: hoc fuit quando ille sumus rex regum & dñs dominantū fuit (sedens cū fratribus). i. discipulis suis. Qui iā non serui: sed amici & fratres erant: quia ab vno eodē domino per creationē: quia sub vno

Nobis natus nobis datus

Ex intacta virgine.

Et in mundo conuersatus

Sparso verbi semine

Sui moras incolatus

Miro clausit ordine.

In supremę nocte cœnę

Recumbens cum fratribus;

Observata lege plene

Cibis in legalibus;

Cibum turbę duodenę

Se dat suis manibus,

iugo amoris: quia sub mortalitate tunc vna omnes erant: & hoc supple (in nocte illa diei iouis (sup̄ me cœne). i. vltimæ in corpore mortali supple & (obseruata lege plene & c.) idest postq̄ lege moyfi p̄fecte ē cōpleta obseruauit: quia comedit agnum pascale more legis. Nam nō veni soluerē re legē: sed adimplere, vt sepe dixi. aliter q̄ tunc: vt nunc supple (dat se). i. porrigit corpus suum (cibum). i. in cibū anime & angelorū (turbe duos dene) idest toti: congregationi. xij. apostolorū supple: vt augetur gratia & fortitudo ad resistendū indagatōni iudeorū corpus suum (dat se suis manibus) non medio alicuius ministri. Dando supple ad intelligendū bus. dū adhuc nō esse datā & cōcessam potestatem ministrandi & conficiendi alijs tantum sacramentum.

**Verbum caro panē verum
Verbo carnem efficit.
Fitq̄ sanguis christi merum;
Et si sensus deficit:
Ad firmādum cor syncerum
Sola fides sufficit.**

Et sequitur. Nam postq̄ in vltima cœna accepit panem in sanctas ac venerabiles manus (verbum caro). i. homo vel christus (panē verum) quem in manus suas suscepit supple (efficit). i. conuertit (carnē) idest in sui corp⁹ iuxta illud. Panis quem ego do: caro mea est p̄ mundi vita. & hoc supple (verbo). i. in

virtute verborum. s. hoc est corpus meum (q̄) pro & (merum). i. vinū vitis supple (fit sanguis christi). i. verbis consecrationis conuertitur in verum sanguinem christi (& si sensus). s. totus tangendo (deficit (& sensus visus videndo decipitur accidentia quolibet tantum sentiens: attamē scilicet (Ad firmādum cor syncerum) s. non fractum cōtagione infidelitatis. nō fractū duritia & pertinacia peccati: nō fractū malicia iudeorū (sola fides sufficit). i. solus assensus volūtatis ab intelligentia & sensu auditus procedēs iuxta illud. Fides non habet meritum vbi humana ratio prebet experimentum. Et sequitur. postq̄ virtuosus est honorandus. Et hi. iij. quanto magis vas omnium virtutum. ideo (I tantum ergo sacra

Fides nō
habet me
ritū vbi
humana
rō. & c.

**Tantum ergo sacramentum
Veneremur cernui:
Et antiquum documentum
Nouo cedat ritui:
Preestet fides supplementum
Sensuum defectui.**

mentum s. idest tam maximam rem sacratā & ineffabilem omniū virtutum plenam (veneremur nos cernui) idest humiles māsueti cum reuerentia & genuflexione & honore latrō tanq̄ ad deum (& antiquū documentum) doctrina legalis de agno paschali (cedat) idest det locum (nouo ritui) idest nouo generi cibi. vel doctrina legalis: tanquā vmbra: figura & quasi imperfectū

(cedat) idest cesset, dādo locum. su (nouo ritui) soli figurato & perfectis s. iuxta illud. Quando venerit quod perfectum est: cessabit quod ex parte sicut adueniente luce cedit vmbra (preestet fides supplementum) vt rite bene veneremur quod non videmus. & c. (fides) idest illa notitia enigmatica tanquam per speculū (preestet) idest exhibeat & ordinet (supplementum) & sic vice fungens (sensuum defectui) virtuti limitatē sensuum exteriorum: quo circa tale obiectum sunt deficientes & falluntur.

¶ Ideo propter infinitum bonum nobis collatum a sanctissima trinitate (laus sit genitori patri & genito). i. filio sit eadem laus & iubilatio, quæ est gaudium quod verbis explicari non potest. salus similiter quæ ab utroque nobis euenit & procedit: & non ex nobis. similiter honor & reuerentia latria. similiter virtus quæ anthonomatiçe charitas dici potest: & quæ omnes virtutes comprehendit: qua redempti sumus (quocumque) id est simul (benedictio) sit attribuenda prædictis. iuxta illud. Benedicti vos a domino qui fecit cælum & terram (quæ) pro & (laudatio compar) tota prædicta supple. i. simul equalis sit spiritui sancto sup. (procedenti) per æternalem processionem passiuam (ab utroque). i. a patre & filio. iuxta determinationem ecclesiæ. Amen. i. sine fine in perpetuum. Expositor submittit se determinationi & consilio ecclesiæ militantis. Dixi.

Carmen est simile asclepiadeo mixto glyconico: sed canticum. Canitur in festo Eucharistiæ ad heras nocturnas. prosequitur sicut in pange lingua institutionem sacramenti. Autor est sanctus Thomas aquinas.

Addit⁹ cū glo. Quia eadem est materia presentis hymni ac fuit superioris: videlicet agere de institutione sacramenti corporis christi, quæ in nouissima cœna saluator noster instituit. ad re-

medium totius mundi: tantum ordinem litteræ in presenti hymno explicabimus, quo ad rudes scholipetas. Sed primo nota quia ex omni actione christi nostra instructio demonstratur. Primo ponitur ordo institutionis sacramenti & materia. & designantur illi: quibus officium conficiendi sacramentum concessum est. s. presbyteri. ponitur etiam quomodo in hoc sacramento cessauit figura veteris legis: in quo omnia contingebant in figuris. Iuxta Pauli vocem ad corinthios cap. x. Figura autem huius sacramenti precessit quando pluit deus manna in deserto patribus: qui quotidiano pascebantur alimento. vnde panem cœli dediteis: panem angelorum. &c. sed illum panem manducantes mortui sunt. iste autem panis quem legifer christus dedit, vnius est: qui de cœlo descendit: & vite æternæ substantiam ministrat. Quod autem sacramentum sit sacræ rei signum. & quod tria in eo considerentur. s. sacramentum tantum. sacramentum & res sacra. & res non sacra: prætermissum facio: quia pinguiori minerua opus est. De hoc plura magister sententiarum in. iij. distin. ix. Erit ergo ordo. (Gaudia) gaudium est animi letitia alicuius presentis boni, opinione concepta. & dicitur. q. gaurium quod latine lætum sonat. gaudia ergo (sint iuncta sacris solennibus). s. corporis christi cuius festiuitate plusquam cæteris gaudendum est (& præconia). i. signa vel voces solemnitatis (sonent). i. cum sono exeant (ex præcordiis). i. ex intimis nostri cordis. (& vetera) id est obser-

Genitore genitoque
 Laus & iubilatio;
 Salus honor virtus quoque
 Sit & benedictio:
 Procedenti ab utroque
 Compar sit laudatio. Amē.

Sacris solennibus iuncta sit gaudia
 Et ex præcordiis sonent præconia:
 Recedant vetera: noua sint omnia;
 Corda voces & opera.

**Apost. ad
 Corin. x.**

**M. sniarū
 Gaudium
 & vnde.**

obseruationes veteris legis (recedāt) propter aduentū nouę. hoc est xp̄i figurati: vel sic (vetera). i. hō vetus: hoc est viciōsus: vñ expurgate vetera fermentū, vt sitis noua cōspersio: vt qui ante hac male vixit: post hac viuat nouiter: hoc est sine vitis: vetera ergo. i. mala opera perpetrata (recedāt). i. serparent (& oīa sint noua). i. renouata videlicet (corda, voces, & opera) vt interius & exterius simus azimi: hoc est puri ad celebrandum tantum sacramentum.

Noctis recolit cœna nouissima
Qua xp̄s credit agnū & azimā
Dedit fratrib⁹: iuxta legitima
Priscis indulta patribus.

¶ Et dico q̄ corda voces & opera sint noua: quia (cœna nouissima noctis) id est cœna vltimę noctis (recolitur) id est celebratur (qua) i. in qua cœna (xp̄s creditur dedisse agnū). s. paschalē (& azimā). i. pa-

Azima.

nē absq; fermento. i. amaritudine: & dicitur azima ab a q̄ est sine. & zima fermentū. q. sine fermento (fratribus). i. apostolis. nusq; em̄ nisi fr̄es: aut amicos, discipulos dñi cognominari vidimus in tota sacra pagina. teste Grego. (Iuxta indulta legitima). i. iuxta legē datā (priscis patribus) puta Moyse & patriarchis. nā supra dixit obseruata lege plene: q̄a nō veni soluere legē, sed adimplere. & est indultū concessum datū siue remissū vnde Gregorius Lucę. in. tempora indulta ne pereant.

Gregori⁹
Indultū.

Gregori⁹

Post agnū typicū expletis ep̄lis
Corpus dñicum datur discipulis:
Sic totū oibus q̄ totum singulis
Eius fatemur manibus.

¶ Prosequitur dicēs, q̄ post agnū typicū. i. post esum agni typici. i. figuratiui q̄ erat cibus corporis: dedit se in cibū aīę: & āgelorū. q̄a ip̄e erat verus agnus q̄ abtulit peccata mūdi. & c. (epulis ergo expletis). i. finitis post esum agni typici corp⁹

dñicum datur. s. a dño (discipulis) sic totū. i. totaliter fatemur datū esse oibus. id est duodecim christi discipulis (manibus eius) quod totum singulis. id est cuilibet illorum datum est.

Dedit ex frugib⁹ corpis ferculū
Dedit ex vitib⁹ sanguis poculū:
Dicēs accipite qđ trado vasculū
Omnes ex eo bibite.

¶ Dedit. s. xp̄s (ferculū cor). i. suū corpus in cibū, & hoc (ex frugib⁹) id est ex v̄o pane materiali. vñ Ioā. panis quē ego dabo caro mea est: alias dedit fragilibus. s. discipulis qui bene fragili erant: q̄a secundū

Ioannes.

Gregori⁹

Grego. non eos passio: non resurrectio: nō spūs sancti missio confirmauerat. dedit etiam (poculū) hoc est potū sanguinis sui: & hoc (ex vitib⁹) i. ex naturali vino. Et nota q̄ in die illi⁹ factissime cœnę dixit. nō bibā amodo de hoc genimine vitis donec. & c. q̄ causa in die trāfiguratiōis dñi cōficiat factū ex vino nouo: si inueniri possit, vñ saltē vt aliquātulū de matu- ra vua in calice liquat. & nouę vūę sup altare bñdicunt: vt pp̄s cōmunis- cet. Eutician⁹ em̄ papa statuit q̄ fruges noui bñdicerent sup altare. alias. dedit & tristibus. nā tristes erant ap̄li de nece p̄dicta sui dñi, dicens (acci. vas. q̄ trado). i. do vobis (& oēs bibite ex eo). s. poculo sanguinis mei.

Nota.

Eutician⁹
papa.

Sic sacrificium istud instituit:

Cuius officiū cōmitti voluit:

¶ Sic xp̄s instituit) i. tali modo sup dicto ordinauit (istud sacrificiū). s. sui corpis sāguinisq; (cui⁹ officiū)

F in Solis

Expositio hymnorum.

scilicet conficiendi sacramentū (vo-
luit cōmitti) i. appropriari siue tra-
di tantū (solis pbr̄is quibus sic cō-
gruit) .i. cōuenit aut est necessariū (vt sumāt) .i. recipiant ipsi (& dēt cete-
ris) .s. fidelibus vere cōfessis & cōtrictis: ad quorū remedium constitu-
tum fuit. nisi enim māducaueritis carnem filij hominis: & biberitis eius
sanguinem: non habebitis vitam in vobis. &c.

¶ Panis angelicus) .i. xp̄s q̄ est cib⁹
angelorū. vnde dicit. Ego sum pa-
nis viuus q̄ de cœlo descēdit (fit) .i.
efficitur (panis hoim) p̄ quibus na-
tus est (& panis hic dat cœlitus) .i.
diuinitus (terminū) .i. finē figuris
scilicet. typicis veteris testamenti. in quo vtsup̄ diximus cōtingebāt oīa
in figuris. (ō res mirabilis) .i. digna admiratiōe q̄a. s. (paup̄ seruus & hu-
milis) hoc est cuiuscūq; cōditionis seu status sit hō christianus: mānucat
dominum. hoc est factorē suum sacramentaliter sumit. & sumitur dupli-
citer. s. sacramentaliter & spiritualiter.

¶ O trina deitas (q̄) pro & (vna) .i.
ō deus trinus & vnus (poscim⁹ te)
i. a te (q̄a colimus te sic) .s. p̄ humilē
deuotionē celebrādo festiuitatem
corporis tui (visita nos) .s. p̄ grām
tuā. aliter erit sicut illud q̄ dicit in
oratione dñica. s. dimitte nobis debita n̄ra, sicut & nos. &c. vel dic visita
tu nos sic sicut colimus te: quia loquitur in p̄sona ecclesie: q̄ tota pulchra
est & bene colit deum (& duc nos per tuas semitas) id est per tua p̄cepta
quę sunt semitę dei directę ad cor. Vnde Gregorius semita dei ad cor di-
rigitur: ad lucem quā inhabitas (quo) .i. ad quam lucem (tendimus) q̄a
est finis religionis nostrę christianę.

Carmen est dimetrū iābicum cacometrū. Canitur in fe-
sto Eucharistię sicut superiores hymni ad laudes.

Addit⁹ cū glo. ¶ Iste hy⁹ silr ca-
nit in die coporis
xp̄i: & ē eiusdē materię cū p̄cedēti
b⁹. Demonstrat q̄liter legifer xp̄s
descēdit a summo cœlo & mortici-
nia n̄rę carnis assumpsit: vt in eadē
carne pditos redimeret: relinquēs p̄ memoriali suū sac̄m tanq̄ vltimum
eius testamētū. Ordo est (verbū sup̄) .i. xp̄s filius dei altissimi (p̄diēs) .i.
apparēs nobis (nec linqēs) .i. nec deserens (dex. pa) .i. sedē p̄ris sui. q̄a ver-
bū erat apud deū (existēs ad opus suū) .i. veniēs ad passionē sufferendā p̄
nobis p̄tōrib⁹ (venit ad vesp̄rā vitę) (vnde sup̄. v̄ gēte mūdi vespe. &c.)
¶ Et dico q̄ xp̄s veniēs ad vitę ves-
perā (pri⁹) .i. priusq̄ tradēdus. s. ef-
fct a discip̄lo. i. iuda traditōr (suis
emulis) .i. iudis iudeis b̄n̄ emulis:
vñ ē illd̄ sciebat em̄ q̄ p̄p̄t inuidiā
tradidissent illū (i mortē) s. corpālē

Solis p̄sbyteris q̄bus sic cōgruit
Vt sumant & dent cæteris.

Panis angelicus fit panis hoim;
Dat p̄is cœlit⁹ figuris terminū,
Ores mirabilis manducat dñm
Pauper; seruus; & humilis.

Te trina deitas vnacq; poscimus;
Sic tu nos visita; sicut te colimus;
Per tuas semitas duc nos quo tē
Ad lucē quā inhabitas. (dim⁹

V
Erbū supernum prodiēs
Nec p̄ris linquē dexterā,
Ad opus suum exiens;
Venit ad vitę vesperam.

In mortem a discipulo
Suis tradendus emulis;
Prius in vitę ferculo,
Se tradidit discipulis.

tradidit

Grego.

(tradidit) i. seipm dedit ad māducādū discipulis. s. suis (i. fercō) i. i. cibovite.

**Quibus sub bina specie
Corpus dedit & sanguinem:
Ut duplicis substantiæ
Totum cibaret hominem.**

¶ Quibus. s. discipulis suis duodecim (dedit) idest christus (corpus) scilicet suū (in cibū & sanguinē) s. in potum, & hoc sub bina (specie) idest sub duab⁹ naturis. s. panis & vini: ut modo cōficitur a pbr̄is: quā

īā illi fuerāt ordinati p̄sbyteri (ut cibaret totū hominem duplicis substantiæ) scilicet animę & corporis, vel potius humanitatis & diuinitatis.

**Se nascens dedit socium:
Conuescens in edulium:
Se moriens in precium
Se regnans dat in premium.**

¶ Nascēs) s. christus ex virgine Maria (dedit se socium) in humanitatem in qua natus est: & cum hominibus conuersatus (& conuescens) i. cenās. s. cum discipulis (dedit se in edulium) i. in cibum (& moriēs). s. christus ductus ad occisionē sicut

agnus (dedit se in precium). idest in redemptionem nostram (& iam regnans). s. in cœlis (dedit se) nobis. s. fidelibus (in premiū) idest in meritū & sempiternam remunerationem certaminis nostri.

Ecce merces eius cum eo. Esaię. lxiij

**O salutaris hostia
Quæ cœli pandis hostium:
Bella premunt hostilia
Da robur fer auxilium.**

¶ Cōuertitur modo ecclesia in persona totius populi ad petendū auxilium ex omnipotenti deo: dicēs. (o hostia salutaris) i. o christe victima salutifera (quæ pandis) idest aperis (ostium). i. ianuā cœli. i. paradisi (da robur). i. fortitudinem res-

sistendi diabolo (& fer). i. da (auxilium). i. adiutorium). s. quia bella hostilia). i. tristes contentiones hostium. i. demonum vel hæreticorum aut schismaticorum (premunt nos). i. vrgent nos peccatores.

**Vni trinocq̄ domino
Sit sempiterna gloria:
Qui vitam sine termino
Nobis donet in patria. Amē.**

¶ Cōclusio est totius hymni ad gloriam & laudē trinitatis vnitatisq̄ (gloria sempiterna). i. laus perpetua (sit vni domino). s. in deitate (q̄). i. & (trino). s. in personis, qui scilicet deus (donet nobis vitam sine termino) i. sine fine. & hoc in patria scilicet cœlesti. Amen.

Carmen est quale dactylicum hypercatalecticum. Canitur in festo beatę Agathę virginis & martyris: cuius martyrium describit & fauorem apud deum implorat

Martyris ecce dies agathę
Virginis emicat eximie:
Qua sibi christus eā sociat.
Et diadema duplex decorat.

¶ Prudētis q̄ hūc hymnū in honore bte agathę cōposuit: laudat deū q̄ tantā cōstantiā cōtulit factę agathę virgini. (Ecce). i. videte (dies agathę martyris eximie). i. magnę vrgis (emicat). i. valde splēdet: q̄. s.

die (xps sociat) i. cōiūgit (eā sibi) vlt' accedere fecit eā ad se) & duplex diadema). i. duplex corona. s. martyrię & castitatis (decorat). i. hornat eā.

Expositio hymnorum.

Additio. Hic hymnus Prudentio attribuitur: quē ego oculis transcurri
meis: nec tñ offendi: ni oculus me fecellit: sed nō inficies eo cum
hymnū sanctę Eulalię martyris in hoc genere cōposuerit. Noueris tamē
vt in titulo posui: metrum esse Alemaniū dactylicū trimetrum hyperca
lecticū constās tribus dactylis & semipede. scanditur sic. m̄ ys. ecce. di.
es. aga. the. Vbi autem erat. quam christus eam sibi sociat. Verti. Qua si
bi christus eam sociat. vt stare mensura carminis. cetera demonstrabit
littera. Diadema corona est: & ornatus capitis gestamēq; regis. & dici
tur a diadeo gręco verbo quod est circūligo. vnde diadematus. i. diades
mate ornatus decorat. pe. cora. as. quod est honesto seu honorifico: &
descendit a decus. oris. & non a decor. is. vnde est decoro. as. pe. pro. & si
gnificat idem quod hono. as

**Diadema
Diadema
tus
Decoro.
as.**

¶ Decus) idest nobilis (stirpe) fuit
& progenie (elegās specie) idest de
cēs & conueniens & pulchra facie
(sed magis pulchra actibus atq; fi
de) idest operibus fidei. illa dico re
putans nil pro nihilo ducens (ter
rea) idest terrena (& prospera) terrenorum prosperitatem (& ligans). i.
retinens (sibi corde) idest mente (iussa) idest p̄cepta dei.

¶ Hec scilicet Agatha (fortior viris
trucibus) idest crudelibus (expo
suit sua membra) idest dedit (fla
gris) idest verberibus & flagellis
(mamilla torta a carnificib; docet)
manifestat (patulo) idest apte (q̄)
idest quātū ipsa Agatha fuerit (va
lido pectore. i. forti mēte & corpe.

¶ Cui Agathę carcer erat delicię) i.
pro delicijs vel loco deliciarum (pa
stor ouem Petrus recreat). i. cōso
latur (hanc ouem). i. agathā (& in
de gauisa) idest letā (& magis fla
grās). i. amore dei (cucurrit). i. susti
nuit (cūcta flagella ouās). i. gaudēs.

¶ Ethnica turba) i. gētilis vel paga
na q̄ iuxta ethnā habitauit (fugies
rogū). i. cōbustionē ipsa turba (me
retur opē) ipsius Agathę. i. meruit
auxiliū: ergo deus (p̄mat magis &
restringuat venerē). i. luxuria (his). i. omnibus (quos tituius). i. honor
vel signū (fidei decorat) i. honorat. Et nota q̄ quoddā tēpore ethna cepit
cōburere totā ciuitatē Catanentiū. ideo pagani venerūt ad sepulchū san
ctę agathę & acceperūt velū & p̄icerūt in ignē: & statī ignis extinctus est.

¶ Tu stella (renitēs). i. splēdēs (po
lo). i. i cœlo (q̄ si spōsa xp̄i supplica
dño p̄ miseris). i. p̄ nobis pctōrib;
(vt faciat coli). i. celebrari. tua festa
sic vt faueat. i. det auxiliū celebrātib; se.

**Stirpe decens elegans specie
Sed magis actibus atq; fide:
Terrea prospera nil reputās
Iussa dei sibi corde ligans.**

**Fortior hæc trucibusq; viris
Exposuit sua mēbra flagris:
Pectore q̄ fuerit valido
Torta mamilla docet patulo.**

**Delicię cui carcer erat
Pastor ouē petr' hęc recreat:
Inde gauisa magisq; flagrans
Cūcta flagella cucurrit ouās**

**Ethnica turba rogum fugiens
Huius & illa meretur opem:
Quos fidei titulus decorat:
His venerē magis ip̄a p̄mat.**

**Iam renitens quasi spon̄a polo
Pro miseris supplica domio:
Sic sua festa colitaciat:**

Se celebrantibus vt faueat.

Gloria

Gloria cum patre sit genito
 Spiritui prouideq; sacro:
 Qui deus vnus & oipotens
 Hanc memorę faciat memorę

¶ Gloria & laus sit genito .i. filio
 (cum patri & spiritui sancto) .i. tri-
 nitati (prouide qui deus vnus &
 oips faciat hanc .f. Agathā memorę
 memorę) suorę: & nr̄ orū q̄ ei⁹ festū
 & memoriā celebram⁹: meminere
 & nos adiuuet suis ꝑcibus. Amen.

Carmen est quale illud nocte surgentes. Canitur in festo bea-
 ti Benedicti abbatis: cuius vitā & miracula describens: pe-
 tit vt eius meritis peccatorę veniam cōsequamur.

Christe sanctorę decus atq;
 virtus
 Vita & forma via lux & auctor
 Supplicū vota pariterq; hymnū
 Suscipe clemens.

¶ In hoc hymno q̄ scribitur carmi-
 ne saphico mixto adonico agit au-
 tor de vita & habitu sancti Benedi-
 cti & de miraculis eius .f. de capiste-
 rio fracto in pueritia sua sanato &
 de puero a latice tracto. Intendit
 rogare deū q̄ est vita & lux omniū

fideliū: vt nr̄a vota suscipiat & peccata expellat & fauorē suū tribuat &
 gratiā suam concedat meritis sancti Benedicti. O christe tu decus) .i. ho-
 nor (atq; virtus sanctorū) quia per te virtuosi fiunt (& vita) quia per te
 viuūt) & forma) quia a te immutari debent. vnde dixit. Ego sum via ver-
 ritas & vita (via) quia per te eūt ad patrē (lux) quia per te illuminantur
 (& salus) quia per te salui facti sunt: & tu qui talis es (o clemēs) .i. o mise-
 ricors (suscipe vota supplicū) .i. supplicantū & pariter hymnū.

Additio. Hic hymnus nullas admittit collisiones syllabarū: quod apud
 auctores maxime antiquos aliquādo reperimus. & ꝑpterea nō
 sine metacismo q̄ barbarismi species ē & hiulca ꝑnūciatiōe ꝑtermisim⁹.

Qui tuū dudū benedictū ad te
 Attrahēs mire segregasti mūdo
 Vt ꝑba mūdi reprobarē discēs
 Te sequeretur.

¶ Qui attrahēs dudū .i. olim (tuū
 benedictū ad te) per virtuosa ope-
 ra (segregasti mire) .i. mirabiliter
 (mūdo) .i. a mūdo & q̄re: (vt discēs
 reprobarē) .i. cōtradocere vel sp̄nere
 ꝑbra mūdi) .i. peccata & mūdi ini-

quitates (Vt sequerē te) q̄a tu dixisti. Qui sequitur me nō ambulat in
 tenebris: sed habebit lumē vitę & misericordię: dicit dominus.

Cuius deuotum animum pueri
 Gratia præstās fidei valere:
 Qua valens mira precibus
 Mentefideli. (peregit

¶ Deuotum animū) .i. religiosum
 (cuius pueri) .i. Benedicti (gratia
 fidei) de qua plenus erat factus Be-
 neditus (præstans valere) .f. posse
 (qua gr̄a fidei valens) beneditus
 peregit (mira) .i. miracula: q̄ in dia-
 precibus) & mente fideli.

logorū libro possunt inueniri pro
 De hic extēdēs pedē in remotis
 Ardua scādēs cruciarimalēs:
 Corpis artus iuuenilis ardēs
 Castoq; amore,

¶ De hinc) .i. deinde (extendens pe-
 dem in remotis) locis .i. in heremo
 magis volens cruciari q̄ fouere ar-
 tus iuuenilis corporis. & q̄re: quia
 erat ardēs casto amore dei (scādēs)

id est ascen

Expositio hymnorum.

ascendens (ardua). i. excelsa (& fuit malens). i. magis volens (cruciari q̄
aouere artus). i. membra corporis iuuenilis: & quare: quia erat ardens
casto amore dei.

¶ Omnes resonemus). i. psoluamus
(gloriā). i. laudē p̄ri & (o alme). i.
sc̄tē sp̄is cōpar). i. equalis (vtriuf
q̄). s. p̄ris & filij. tu dico (vnus de
om̄i tpe secl̄i resonemus). i. psol
uamus (gloriā semper). i. in om̄i tē
pore (tibi). i. ad honorem tui.

¶ Construe (imbuit). i. docuit vel
impleuit (post hinc). i. deinde (hoies
beatos). i. bonos vel benedictos (re
gulis strictis). i. rectis (retūdi). i. re
frenari aīos supbos (& docuit sub
dere colla). i. mentem (seper iugo
dñi polorū). i. p̄ceptis domini.

¶ Ex q̄bus). s. discip̄lis sancti Bene
dicti (Maurus). s. sc̄tus existēs (se
dulus minister). i. diligēs admini
strator sancti Benedicti (obsequēs
p̄ri). i. obediēs p̄cepto p̄ris (traxit)
i. retraxit (equore). i. a mari (puerū)
s. Placidū discipulū sancti Benedicti (ductū gurgite) quia iam aqua ip̄m
mergebat (leuatum latice) idest extractum ex aqua.

¶ O christe p̄recamur veniā meri
tis hui⁹ sancti B̄ndicti (vt arceas)
idest repellas a nobis irā (& tribu
as nobis fauorē). i. auxiliū (p̄stans
gr̄am) virtutū & veniā peccatorū
(nobis) tu dico (mitis) idest sua
uis respiciendo (ad omnes.)

¶ O alme deus). i. sancte & rector. i.
gubernator (oramus). i. depreca
mur (p̄be) nobis vt fides nostra re
sistat vitijs atq̄ mīstra studijs vir
tutū pectore puro. gloriā patri.

Gloriam patri resonemus oēs
Et tibi cōpar vtriufq̄ semp:
Spiritus alme de⁹ vn⁹ omni
Tempore secl̄i.

Imbuit post hinc hoies beatos
Regl̄is arctis animos retūdi
Et iugo semper dñi polorum
Subdere colla.

Ex q̄b⁹ Maur⁹ sedulus minister
Gurgite ductū Placidū puerū:
Obsequēs patri latice leuatum
Equore traxit.

Huius o x̄pe meritis p̄recamur
Vt arceas iram tribuas fauorē:
Gratiā p̄stans veniāq̄ nobis
Mitis ad omnes.

P̄rebe oramus deus alme rector
Fides vt nostra vitijs resistat:
Atq̄ virtutum studijs ministra
Pectore puro.

Carmen est dimetrum iambicum cacometrum.

Canitur in festis sanctorum angelorum.

¶ In hoc hymno intēdit autor lau
dare dominū, intendit etiā in cōme
moratione sancti Michaelis gratia
vel amore ipsius archangeli collau
dare oēs angelos: sed maxime Mi
chaelē qui est princeps militie cœ
lestis. rogat itaq̄ & p̄catur: vt oēs
angeli nobis assistāt & demones a

Tibi x̄pe splendor patris
Vita virtus cordium:
In conspectu angelorū:
Votis voce psallimus:
Alternantes concrepando:
Melos damus vocibus.

nobis

nobis repellant: & mundos corde & corpore nos reddant. O christe qui es splendor patris, vita & virtus cordiū: quia sicut viuit corpus per animā: ita viuit anima p̄ xp̄m (psallimus tibi in cōspectu angelorū votis ac p̄cibus) vel corde, ore & voce (& damus melos) i. melodias (vocibus) nostris (cōcrepādo) .i. resonādo (alternātes) i. vocibus alternatis decātātes.

Collaudamus venerantes

Omnes cœli milites:
Sed præcipue primatem
Cœlestis exercitus,
Michaelē in virtute
Conterentem zabulon.

¶ Nos collaudamus venerātes oēs cœli milites) .i. angelos cœli (præcipue primatē cœlestis exercitus) .s. michaelē (cōterentē zabulō) .i. diabolu (in virtute) crucis. Michael quis est vt deus . quasi dicat . quis est ita fortis vt deus noster: q̄ creauit nos ad laudandū se: per hoc nomen Michael ostenditur q̄ nullus potest facere: quæ deus fecit.

Quo custode procul pelle
Rex christe p̄ssime
Omne nefas inimici
Mundo corde & corpore:
Paradiso redde tuo
Nos sola clemētia.

¶ Quo custode) .s. michaelē . o (p̄ssime) i. fortissime (procul pelle) .i. abijce longe (omne nefas) .i. omne peccatū (inimici) .i. diaboli: & redde nos sola vel facta clemētia (tuo paradiso) idest in requiem: nos disco (mundos factos corde & corpore) idest tam in anima q̄ in corpore.

Gloriam patri melodis
Personemus vocibus,
Gloriam christo canamus
Gloriam paracleto
Qui deus trinus & vnus
Extat ante sæcula. Amen.

¶ Et quo custode) scilicet Michaelē Christus expellat a nobis omne nefas inimici, & faciat nos mundos corde & corpore. ideo (personemus gloriam patri vocibus melodis) .i. dulcedinis, vel dulcibus melodis (canamus gloriā christo) idest eius filio: & canamus similiter eadem qualitate (gloriā) idest

laudem dei & honorē (paracleto) idest spiratui sancto (qui extat) idest manet deus trinus in personis: & vnus in vnitāte substantiæ (ante sæcula) idest ante omnia sæcula. Amen.

**Carmen est saphicū mixtum adonico. Canitur in festo
angelorum quorum auxilium petit.**

CHRISTE sc̄torū dec̄ agelorū
Rector humani generis
& autor:
Nobis æternū tribue benignus
Scādrere cœlum.

¶ Christe sanctorū decus angelorū. sc̄torū dicit ad differētiā malorū. Et nota q̄ autor facit hic inuocationem ad omnes & singulos bonos angelos (rector humani generis) & autor tu benignus tribue nobis (scādrere) idest ascendere (cœlum) idest regnū æternum.

Rogitemus

Expositio hymnorum.

Michael angelus pacis. ¶ Rogitemus mittat coelitus).i. dirigit (ad istam aulam).i. ad ecclesiam (Michaelē angelum pacis) qui nos placaret deo. quotiens magna nunciatur: a deo michael mittitur: quā vero maiora Gabriel mittitur, ut Marię, zacharię, ad medelā raphael mittit ut Thobie. ad hoc ergo mittat ut cuncta prospera crescāt veniēte Michael āgelo dei (crebro).i. requēter.

Gabriel angelus fortitudinis. ¶ Gabriel interpretatur fortis angelus. i. fortitudo dei, per quod intelligitur quod fortis fuit & potēs ad defendendum fortitudinē diaboli per virtutem sanctę crucis (& Gabriel fortis angelus volitet).i. volit ab alto cœlo (ut pellat antiquum hostem).i. diabolum: Gabriel dico (veniet sepius) ad istud templum. i. ad ecclesiam miseratus nostri.

Additio. Adonicus iste versus erat nostri miseratus: sed quia in nostri vitio se corripitur secunda: veteri nos miseratus: quod legitur melius etiam quam visere nostri. ut alij legunt.

Raphael angelus medicinae. ¶ O christe (mitte nobis angelum raphaelē medicum salutis nostrę) Raphael interpretat medicina dei. & significat christum, qui tulit nobis de cœlis medicinam cuius gratia mundati sumus ab omni peccato & liberati ab hoste antiquo (ut sanet) id est curet nos omnes (egrotos) in mēte (& dirigat actus nostros) id est nostras operationes prauas ad bonam operationem.

¶ Et quia facimus inuocationē angelorū (Maria genitrix dei nostri & totius chorus angelorū assistat semper) id est in omni tempore (nobis) omnibus (& tota concio beata) id est exercitus angelorum nobis assistat simul: & isti intercedāt pro nobis.

¶ Beata deitas) scilicet patris (ac nati) scilicet filij (& spiritus sancti prestat) id est tribuat (nobis) pariter hoc quod predictum est (gloria) cuius spiritus (reboat) id est personat in omni mundo.

Angelū pacis Michael ad istā
Coelitus mitte rogitemus aulā:
Nobis vt crebro veniēte crescāt
Prospera cuncta.

Angelus fortis gabriel vt hostē
Pellat antiquū: volitet ab alto:
Sepius templū veniatq; in istud
Nos miseratus.

Angelū nobis medicū salutis
Mitte de celis Raphael: vt oēs
Sanet egrotos: pariterq; nros
Dirigat actus.

Hinc dei nostri genitrix Maria
Totus & nobis chor⁹ angelorū
Semper assistat simul & beata
Concio tota.

Prestat hoc nobis deitas beata
Patris ac nati pariterq; sancti
Spiritus: cuius reboat in omni
Gloria mundo.

Carmen est dimetrum iambicum cacometrum.
Canitur in festo omnium sanctorum: quorum
omnium intercessionem pro nobis implorat.

Christe re

Christe redēptor omniū
 Conserua tuos famulos:
 Beate semper virginis
 Placatus sanctis precibus.

redemptor omnium: scilicet fidelium (conserua tuos famulos) qui tibi famulantur. tu dico (placatus sanctis precibus) beate Marię virginis. &c.

Beata quoq; agmina
 Cœlestium spirituum:
 Pręterita pręsentia
 Futura mala pellite.

Beata agmina cœlestium spirituum) i. angelorum (pellite quoq; idest similiter (pręterita mala). i. vitia pręsentia & futura a nobis.

Vates æterni iudicis
 Apostolicę domini:
 Suppliciter exposcimus
 Saluari vestris precibus;

Vates (idest o vos pphetę (ęterni iudicis) idest christi (o apostoli domini exposcimus) idest deprecamur (suppliciter) saluari vestris precibus.

Martyres dei inclyti
 Confessoresq; lucidi:
 Vestris orationibus
 Nos ferte in cœlestibus.

Martyres dei inclyti) idest nobiles & electi (& confessores lucidi) idest casti (ferte nos in cœlestibus) regnis (vestris orationibus.

Chorus sanctarum virginum
 Monachorumq; omnium:
 Simul cum sanctis omnibus
 Consortes christi facite.

Chorus sanctorum virginum & omnium monachorū facite (nos christi consortes) idest participes (cœlestis regni cum omnibus sanctis.

Gentem auferte perfidam
 Credentium de finibus,
 Vt christo laudes debitas
 Persoluamus alacriter.

Auferte idest remouete (gentem perfidam) idest infidelem (de finibus credentium) (& ad quid? (vt persoluamus alacriter) idest iocose (christo laudes debitas.

Gloria patri ingenito
 Eiusq; vnigenito:
 Vna cum sancto spiritu
 In sempiterna sæcula. Amē.

Gloria) idest laus sit (ingenito patri eiusq; vnigenito) idest filio iesu christo (vna) idest pariter. (cū sctō spū in sempiterna sæcula. Amē.

Iesu saluator sæculi
 Redēptis ope subueni.
 Et pia dei Genitrix
 Salutem posce miseris.

Hymnus iste continuatur superiori, sic dixi. O christe conserua tuos famulos: & bene debes: quia redemisti nos. O (iesu saluator sæculi subueni) idest succurre redemptis (ope) scilicet tuo auxilio. & o (pia dei genitrix posce) idest impetra (salutē aiarum) nobis miseris.

Expositio hymnorum.

¶ Omnes angelici cœtus) idest oēs angelorum societates seu exercitus (cunei) idest chori: patriarcharum & merita prophetarū (precētur) idest postulent vel impetrent (nobis veniā). i. indulgētiā peccatorū.

¶ Baptista) Ioānes (p̄curius) idest p̄cursor christi & (clauiger) scilicet Petrus (æthereus). i. cœlestis (cū ceteris apostolis) (soluāt nos a nexu criminis). i. a vinculis peccatorum.

¶ Sacratus chorus) idest sacer cœtus (martyrum & confessio sacerdotum) idest iustorum (& castitas virginalis) idest virginum abluāt nos a peccatis.

¶ Suffragia) idest patrocinia electorum vel monachorum (& omnes cœlici) idest cœli ciues angeli (annuant) idest faueant (votis). i. p̄cibus (supplicū) humiliū (& poscāt) i. impetrent p̄mium vite æternę.

¶ Laus honor virtus gloria sit deo patri & filio: simui sancto paracleto in sempiterna sæcula. Amen.

Cœtus omnes angelici
Patriarcharum cunei:
Et prophetarum merita
Nobis precentur veniam,
Baptista christi p̄curius
Et clauiger æthereus:
Cum ceteris apostolis
Nos soluant nexu criminis.

Chorus sacratus martyrum;
Confessio sacerdotum;
Et virginalis castitas;
Nos a peccatis abluat,
Monachorum suffragia:
Omnesq; ciues cœlici:
Annuant votis supplicum;
Et vitæ poscant premium,
Laus; honor; virtus; gloria;
Deo patri & filio:
Sancto simul paracleto
In sempiterna sæcula. Amē.

Carmen est dimetrū iambicum cacometrū. Canitur in festis
Apostolorū; quorum potestatem a christo traditā narrat.

¶ In hoc hymno facit autor inuocationem ad apostolos: vt ip̄i pro nobis deprecentur & suis precibus a nobis vitia repellant, vt venientes ad iudicium ne pro reatu puniant: sed æternis gaudijs repleri nos faciant.

Et nota q̄ dies iudicij non dicitur ideo q̄ tūc erit dies: sed apparebūt omnia nobis tūc in die (cœlum). i. cœlestis curia (exultet). i. gaudeat laudibus (terra). i. terreni. s. homines (resultent gaudijs) homines canunt. i. laudant (sacra solemnia). s. gloria apostolorum.

¶ Vos apostoli iusti iudices sæcli) idest sæculi (vera lumina mūdi) q̄a totus mundus illuminatur eorum p̄dicatione (precamur vos votis cordiū) idest precibus cordis (audite preces supplicum). i. humiliū.

EXultet cœlum laudibus:
RESULTet terra gaudijs:
Apostolorum gloria
Sacra canunt solemnia,

Vos sæcli iusti iudices:
Et vera mundi lumina:
Votis precamur cordium;
Audite preces supplicum,
Qui cœlum

Qui cœlum verbo clauditis:
 Seraſq; eius ſoluitis:
 Nos a peccatis omnibus
 Soluite iuſſu queſumus.

Quorum præcepto ſubditur
 Salus & langor omnium:
 Sanate ægros moribus
 Nos reddentes virtutibus.

Vt cum iudex aduenerit
 Chriſtus in fine ſæculi:
 Nos ſempiternis gaudijs
 Faciat eſſe compotes.

¶ Qui clauditis) ſcilicet peccatoribus (cœlum verbo) ideſt ſermone (& ſoluitis bonis ſeras) ideſt clauſuras (eius queſumus) precamur (vos ſoluite) ideſt abſoluite (nos a peccatis oibus iuſſu). i. p̄cepto.

¶ Præcepto quorum) .i. apoſtolorum (ſalus) ideſt ſanitas (& langor) ideſt infirmitas omnium hominũ (ſubditur: ſanate ægros) ideſt peccatores (moribus) ideſt prauis cogitationibus & volũtate mala peccandi (reddentes nos virtutibus) ideſt operationibus virtuoſis.

¶ Et rogam⁹ vos vt cum xp̄s iudex aduenerit in fine ſæculi faciat nos eſſe cōpotes ſempiternis gaudijs.

Carmen eſt quale illud primo dierum, Canitur in feſtis apoſtolorum, Quorum laudes enumerat.

A Eterna chriſti munera
 Apoſtolorum gloria:
 Laudes canentes debitas
 Lætis canamus mentibus.
 Eccleſiarum principes
 Mundi triũphales duces:
 Cœleſtis aule milites:
 Et vera mundi lumina:
 Deuota ſanctorum fides
 Inuicta ſpes credentium:
 Perfecta chriſti charitas:
 Mundi triumphat principẽ.

In his paterna gloria:
 In his voluntas ſpiritus:
 Exultat in his filius:
 Cœlum repletur gaudijs.
 Te nunc redẽptor queſumus:
 Vt ipſorum conſortio:
 Iungas precantes ſeruulos
 In ſempiterna ſæcula. Amẽ.

¶ Hymnus iſte continuat ſuperiorũ. .f. exultet cœlũ laudibus (nos canẽtes debitas laudes) xp̄o in honore apoſtolorũ (canamus lætis mētibus .i. iucũdis (gloria) .i. ad gloriã (apoſtolorũ eterna munera) .i. dona xp̄i q̄ ſua pietate nobis largit⁹ eſt.

¶ Iſti ſunt principes eccleſiarũ: iſti ſunt triumphales duces mundi). .i. triũphantes (iſti ſunt milites cœleſtis aule) ideſt palatij: & ſunt (vera mundi lumina) quia prædicatione illorum illuminatus eſt mundus.

¶ Fides deuota ſanctorum) ideſt obediens inuicta ſpes credentium p̄fecta chriſti charitas) ideſt amor (triumphat) ideſt ſuperat (principem mundi) ideſt diabolum. vnde. Venit princeps mundi huius & in me non habet quicq̄.

¶ Paterna gl̄ia ex̄tat in his). .f. apoſtolis (voluntas ſpiritus ſãcti) exultat in his (filius exultat in his) qd dicã p̄ ſingulas: cœlũ replet gaudijs.

¶ O redẽptor queſumus te nũc). .i. in præſenti (vt iungas præcantes ſeruulos conſortio ipſorũ). .f. apoſtolorũ (in ſempiterna ſæcula. Amen.

Carmen eſt

Expositio hymnorum.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur in festo
sto vnius martyris; cuius laudem narrat,

Deus tu sors) idest pars (tuorum militum) idest hereditas. vnde Dauid. Dominus pars hereditatis mee (& corona premiū) quia tu secundum meritum tribuis mercedē absolute nos (nexu criminis) idest laqueo peccatorū. nos dico canētes laudes martyris cui hodie festū celebrat.

Hic martyr (deputans) idest iudicans vel estimans (rite) idest recte (gaudia mundi & blandimenta esse noxia & caduca (puenit nēpe) idest certe (ad cœlestia regna.

Et ipse cucurrit fortiter) idest cōstās forti animo (pœnas) idest tormenta huius mundi transiuit (& sustulit) idest sustinuit (illas pœnas viriliter effundens sanguinem suū) & ideo possedit eterna dona.)

Ob hoc) idest propter hoc: quia pro te sanguinem fudit o (pñssime pater nos supplices poscimus) idest precamur te (precatu) idest precibus humilibus (in hoc triumpho in hac vectoria martyris dimitte noxiam) idest culpam (seruulis.

Materia huius hymni est: vt relictis delectationibus & vanitatibus huius seculi bona opera exercēdo, deum sequamur. o (martyr dei qui fuisti victor) victis hostibus. tu dico (triumphans sequendo vnicum filium patris: es modo frues cœlestibus) idest bonis.

Et quia tantis bonis fruēris (dilue) idest extingue (reatum) idest peccatum nostrum. tu dico (arcens contagium mali) idest diaboli (remouens tedium vite) scilicet famē sitim, nuditatem, frigus. scilicet nobis dando tēporalia necessaria,

Et quia (vincula tui sacrati corporis sunt iam soluta a nexibus) huius (seculi) dissoluti & est cū christo. sic (solue nos a vinculis seculi) idest absolute nos a peccatis, tuis precibus: & hoc amore filij dei.

Deus tuorum militum /
Sors & corona premiū /
Laudes canentes martyris /
Absolute nexu criminis.

Hic nempe mundi gaudia:
Et blandimenta noxia:
Caduca rite deputans:
Peruenit ad cœlestia.

Pœnas cucurrit fortiter:
Et substulit viriliter:
Pro te effundēs sanguinem:
Aeterna dona possidet.

Ob hoc precatu supplices,
Te poscimus pñssime:
In hoc triumpho martyris
Dimitte noxam seruulis.

Martyr dei: qui vnicum
Patris sequendo filium:
Victis triumphās hostibus:
Victor fruens cœlestibus:

Tui precatus munere
Nostrum reatum dilue.
Arcens mali contagium
Vitæ remouens tedium.

Soluta iam sunt vincula
Tui sacrati corporis:
Nos solue vinclis sæculi
Amore filij dei.

Carmen

Carmen est asclepiadeum mixtum gliconico.

Canitur in festis plurimorum martyrum.

Sctōꝝ meritis inclyta gaudia
Spāgamꝝ socij gestaꝝ fortia:
 Nā gliscit animus pmere cātibꝝ
 Victorum genus optimum.

martyrum. O socij pangamus) idest cantemus (inclyta gaudia. idest præ clara (meritis sanctorum & fortia gesta) eorum (nam animus gliscit). i. cupit vel gaudet (promere) idest laudare cum cantibus (optimum genus victorum) idest martyrum.

Hi sūt quos retinēs mūdꝝ i hor.
 Ip̄m nā sterili flore paridū (ruit
 Spreuere penitꝝ: teꝝ secuti sūt
 Rex christe bone coelitus.

Hi pro te furias atꝝ ferocia
 Calcarūt oīa seu aꝝ verbera;
 Cessit his lacerās fortiter vngula
 Nec carpsit penetralia.

dedit his martyribus (lacerans). i. puniens fortiter ultra queuis tormenta (nec) pro sed (& non carpsit penetralia m̄m: vel apostolorum). i. non fuerunt tracta vel diuisa eorum viscera: & hoc virtute dei: q̄a virtus dei erat in eis: vel non carpsit penetralia. i. intima eorum non potuerunt tormentorum generibus a proposito sancto retrahi.

Additio. Vngula formam habet diminutiui: tamen nō est nisi denominatiuum ab vngulis: & proprie dicitur de his: quæ carent digitis. Vnde plinius. In quadrupedibus solidas habēt vngulas: quæ nō sunt cornigera. hic autem sumitur similitudinarie pro quodam instrumēto vnico seu genere tormenti (quod quidem vocatur vngula) quo effodiebantur, & uellebanturq; beatorum martyrum carnes in sua passione.

Vngula.
 Plinius.

Cædūtur gladijs more bidētū
 Non murmur resonat: nō querimonia.

Sed corde tacito mens bñ cōscia
 Conseruat patientiam.

(Ipsi cædūtur) i. iugulātur gladijs crudelibus (more bidētū) .i. consuetudie ouium (murmur) eorū (nō resonat nec querimonia) .i. lamentatio non auditur (sed mens bene cōscia) .i. boni meriti (cōseruat patientiā tacito corde) q̄a fortes patientes & firmi erāt pfide xp̄i in bello.

G Additio

Biden. **Additio.** More bidentium. hoc dicit propter taciturnitatem & patientiam in tormentis quã ipse ferunt oues. vnde de christo. Esaias. sicut ouis ad occisionem ducetur, & sicut agnus nõ aperiet os suum. Sed nota quod quidam intelligunt bidentes esse oues vel bestias quę per etatem duos dentes altiores habent. Virgilietas macant de more bidentes. sed Calepinus (cuius dictis acquiesco) dicit hostias binas. idest duos annos habentes dici bidentes. q. bienes: sed longo vsu loquedi corrupta est vox & interiecta est. d. vt in redeo: & pro biensibus dicimus bidentibus. est & bidens instrumentum rusticum. Iuuenalis. viue bidentis & amas & culti vtilicus horti.

¶ Et quia omnia hec pro christi nomine patiebantur: igitur (quę vox & quę lingua poterit retexere). i. dicere vel explicare (munera) idest dona. quę tu martyribus pparas. nam ipsi (rubri fluido) idest fluente sanguine (ditantur) idest coronantur (laureis) idest coronis bene fulgidis.

¶ O summa deitas nos supplices. i. humiles (poscimus). i. rogamus te vt abluas. i. deleas (culpas nras). i. peccata nra & (subtrahas noxia) i. ipsa peccata a nobis: & (des pacem famulis) tuis (quoq;) idest similiter (nos omnes demus gloriam tibi) idest ad honorem tuum per cuncta secula. Amen.

Quę vox quę poterit lingua retexere:

Quę tu martyribus munera pparas:

Rubrinam fluido sanguine laudantur bene fulgidis. (reis

Te summa deitas vnaq; poscimus: Vt culpas abluas; noxia subtrahas.

Des pacem famulis; nos quoq; gloriam;

Per cuncta tibi secula. Amen.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur in festis plurimorum martyrum: quorum martyrium describit & constantiam in patiēdo: petitq; vt illorum iungamur consortio.

¶ Hymnus iste cum illo alio qui in festis Apostolorum decantari solet vnus est: tamen est diuisus principio bis repetito secundo dum taxat carmine primi versus commutato. scilicet Apostolorum gloria in hoc & Martyrum victorias.

Nã rota hymni sententia (qui oppido q; suavis est) vtrisque apte congruit: nempe apostoli dei omnes martyrium gloriosum pro christo perpessi sunt: & calicem dñi biberunt. Incitat itaq; nos hymnus ad decantandas laudes debitas p inuicta animi constantia in perferendis pro cõfessione verę fidei tormētis: quam gloriosi martyres habuerunt. (Nos igitur canentes) idest cum gaudio psallentes (laudes debitas: canamus lætis mētibus (idest hilari & iucundo corde) (munera) idest dona (æterna) idest perpetua (christi, & victorias martyrum.

A Eterna christi munera
Et martyrum victorias;
Laudes canentes debitas;
Lætis canamus mentibus.

tyrum.) Et nota q̄ martyr testis interpretatur. dicti martyres, q̄ pro Martyr.
pter testimonium christi mortem passi sunt. est q̄ græcum nomen. vnde
martyria testimonia dicta sunt.

**Terrore victo sæculi
Spretisq̄ pœnis corporis:
Mortis sacræ compendio
Vitam beatam possident.**

Declarat quomodo possident in recompensationem mortis vitam beatam: dicens. Martyres. scilicet possident. id est potenter habent taliter q̄ non auferetur ab eis in æternum (vitam beatam) id est incorruptibilem gloriam: & hoc compendio. id est in compendium & recompensationem mortis sacræ: & hoc (Terrore sæculi) id est huius mudi (victo) id est ab eis prius superato (q̄) pro & (pœnis) id est tormētis corpori infligēdis (spretis) id est pro nihilo habitis. compēdium etiam pro via breuiori & citius ad terminum ducenti q̄ ea quæ publica & protrita est sumitur in p̄senti parte: quoniam mors corporalis quā pertulerunt martyres admodum breuis fuit & satis compēdiaria ad assequendum terminum & metam sempiternæ & incorruptibilis vitæ.

**Traduntur igni martyres:
Et bestiarum dentibus
Armata seuit vngula:
Tortoris insanit manus.**

Genera tormētorum diuersa describit: dicens (martyres tradunt) id est applicantur (igni). i. ad ignē: vt comburantur (& dentibus ferarum) vt ab eis dilacerentur (& vngula) genus illud tormenti: de quo dixi in hymno sanctorum meritis (armata seuit) id est furit & crudescit contra martyres gloriosos (& manus tortoris) id est carnificis torquencis (insanit) id est nimio furore bachat, alias legitur armata seuit vngulis tortoris insani manus. Si autem lector diuersa tormentorum genera crudeliter martyribus sanctis allata legere volueris habes epistolā Pauli ad hebræos. scilicet. Sancti per fidem vicerunt regna. vbi videbis quemadmodum ludibria: verbera, vincula: carceres, experti, secti, tentati, & in occisione gladij mortui sunt. &c.

**Nudata pendent viscera:
Sanguis sacratus funditur:
Sed permanent immobiles
Vitæ perēnis gratia.**

**Te nunc redemptor quesumus
Vt ipsorum consortio:
Iungas precantes seruilos
In sempiterna sæcula Amē.**

(Viscera). i. martyrū (pendent). i. in tormentis nudata (& sanguis sacratus). i. sacrati corporis (funditur) id est p̄ terram spargit. (Sed ipsi). i. m̄yres (p̄manēt). i. p̄seuerant (immobiles) i. firmi in p̄posito moriēdi p̄ xp̄o & hoc (gr̄a) . i. causa vitæ perēnis). i. p̄petuæ gloriæ cuius causa leuia videbāt tormēta dulciaq̄. Concludit iam & petit a deo, vt sui famuli cōsortio sanctorū iūgātur in cœlis: dicens (o redēptor). i. christe q̄ tuo proprio nos sanguine redemisti (q̄sumus) i. rogam⁹ te (vt iūgas) i. iūgere velis seruilos p̄cantes

Expositio hymnorum.

cantes) idest nos tuos humiles seruos deprecates (consortio) scilicet ad
consortium & ceterum ipsorum martyrum. s. in sempiterna secula. Amen.

Carmen est quale illud primo dierum.

Canitur in festo martyrum.

Materia huius hymni est inuocare
regem martyrum: vt dirigat ad nos
aures sue clementie: & quod deliquimus
propter merita sanctorum: in
quorum commemoratione presens

R Ex gloriose martyrum
Corona confitentium:

Qui respuentes terrena ^{los q memo}
Perducis ad coelestia. ^{precian.}

hymnus cantatur parcere vel igno
scere dignetur. O gloriose rex martyrum corona) idest brauium & (mer
ces confitentium) nomen tuum (qui perducis respuentes terrena ad coes
lestia regna,

Terrea
non terre
na legit
Anto.

¶ Tu appone aurem tuam benignam
protinus) idest statim (nostris vo
cibus) & ignosce quod deliquimus:
qui (Pangimus sacra trophea). i.
victorias martyrum.

Aurem benignam ^{no co safran ca. /}
protinus ^{lampa. yliberal}

Appone nostris vocibus; ^{ana de}

Tropheas sacra pangimus:

¶ Tu vincis (seuiciam tyrannorum)
in martyribus parcendo confesso
ribus (quia non vis vt per marty
rium finiant vitam suam (tu vince)
idest destrue (nostra crimina dando
nobis indulgentiam (quia tu non
vis mortem peccatoris.

Ignosce quod deliquimus. ^{peccamus}

Tu vincis in martyribus. ^{atas}

Parcendo confessoribus:

Tu vince nostra crimina

Donando indulgentiam. ^{regalo}

Carmen est quale illud nocte surgentes. Canitur in fe
sto vnius confessoris: cuius laudes prosequitur.

¶ Materia huius hymni est: quod totis
viribus deum super omnia lauda
re debemus. Intendit etiam au
tor in hoc hymno tractare de ascen
sione illius confessoris. in cuius me
moria presens hymnus totis laudi
bus celebratur. (Iste confessor sacratus a domino) letus. i. exultans (mer
ruit hoc die). i. in hoc die (scandere). i. ascendere (secreta coeli) idest ad coe
los (festa cuius) sancti plebs deuota celebrat per totum orbem.

Iste confessor domini sacratus

Festa plebs cuius celebrat per or

Hoc die letus meruit secreta: (be

Scandere coeli.

Sacrata
non secre
ta emendat
Antonius.

¶ Qui. i. confessor (fuit castus)
in corpore & anima (pius). i. san
ctus (prudens) idest sapiens (humil
is pudicus) in verbis (sobrius) in
cibus (& quietus). i. tranquillus
(dum) idest donec (vegetauit). i.
nutriuit (artus) idest membra cor
poris eius (presens vita) idest qua
do erat in hoc saeculo.

Qui pius prudens; humilis; pudicus;

Sobrius; castus fuit & quietus;

Vita dum presens vegetauit eius

Corporis artus.

Ad sacrum

Ad sacrū cui⁹ tumulū frequēter
Mēbra lāguētū modo sanitati:
Quolibet morbo fuerint gra-
Restituuntur. (uata

Ad sacrum tumulum cuius con-
fessoris (membra lāguētum) idest
egrotātū (restituantur modo) .i.
in presentī (sanati) idest saluti fre-
quenter (quolibet morbo) idest a
quacūq; infirmitate illa membra
(fuerint grauata.)

Vnde nūc n̄ chorus in honorē
Ipsius hymnū canit hūc libēter
Vt pijs eius meritis iuuemur
Omne per æuum.

Vnde nunc noster chorus) nos-
trorum fratrū (canit hūc hymnū)
in honorē ipsius confessoris (liben-
ter) .i. volūtarie, & ad qd canimus?
(vt iuuemur pijs meritis) idest pas-
trocinjs & orationibus eius (per
omne æuum) .i. per cuncta sæcula.

Sit salus illi decus atq; virtus:
Qui sup̄ cœli residēs cacumē:
Toti⁹ mūdi machinā gubernat
Trinus & vnus. Amen.

Salus) idest gloria (decus) .i. hos-
nor (atq; virtus) semper erit illi deo
(qui residens supra cacumen) .i. su-
pra altitudinē (cœli) trinus in pers-
onis: & vnus in essētia (gubernat

machinam) idest fabricam totius mundi. Machina producit primam:
& propterea multi legunt fabricam.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur in festo
virginum: in quarum laude versatur

Iesu corona virginum
Quē mater illa concipit:
Quæ sola virgo parturit:
Hæc vota clemens accipe.

In hoc hymno laudat autor deū
in cōmemoratione sanctarum vir-
ginum: quæ domando fragilem se-
xum meruerūt scandere secreta cœ-
li. Rogat itaq; deum: vt nesciamus
vulnera corruptionis. O (Iesu cor-

rona virginum) (quem) scilicet mater illa mirabilis (concepit) scilicet
sancta Maria (quæ sola mater) inter alias (virgo parturit tu clemens acci-
pe (hæc vota nostra) idest preces. Nō potest concepit de ratione carmi-
nis, nisi concipit. vt annotauit Antonius.

Qui pascis inter lilia
Septus choreis virginum:
Sponsas decorans gloria:
Sponsisq; reddens premia.
Quocūq; pergis virgines
Sequuntur atq; laudibus:
Post te canentes cursitant:
Hymnosq; dulces personāt.

Tu q pascis) idest delectaris (in-
ter lilia) idest bona opera (septus)
idest circūdatus (choreis) idest or-
dinibus (virginū) & es (decorās)
idest coronās (sponsas) gloria: &
reddens sponsis premia.

Quocūq;) idest ad quemcūq; lo-
cum pergis: illę virgines sequuntur
te (atq; canētes cursitāt) idest cur-
runt post te laudibus (& personāt
dulces hymnos) idest laudes.

G iij Et quia

Sacrata
nō secreta
legit
Antonius.

Expositio hymnorum.

¶ Et quia virgines psonāt tibi laudes (deprecamur te adauge largi⁹). i. augmenta amplius (nostris sensibus. & da prorsus). i. omnino (nobis omnibus nescire vulnera corruptionis.

Te deprecamur largius:
Nostris adauge sensibus:
Nescire prorsus omnia
Corruptionis vulnera.

Carmen est quale illud nocte surgentes. Canitur siut superius in festis sanctarum virginum.

¶ Materia huius hymni est canere deo laudes & sequi vestigia eius. nam cōmemoratio sanctarum virginū agitur in isto hymno. (O proles). i. o fili Marię yginis. & (o opifex) idest creator (nr̄is quem) scilicet te virgo) Maria (gessit). i. portavit (virgo) scilicet Maria (peperit). i. parturit. nos (canimus festum virginis tropheum). i. victoriam & ideo (accipe). i. suscipe (votum) idest preces nostras.

¶ Hec tua virgo est (beata duplici sorte) idest castitate yginitatis & martyrio (dum gessit) idest desideravit (domare) idest macerare (fragilem sexum). f. fœmineum: qui sexus fragilis est. & illa (domuit). i. deuicit (cruentū) i. sanguinolentū v̄ crudelē (sæclū). i. diabolu corpe.

¶ Vnde q̄a domuit fragilem sexum. idest corpus suū (nec) pro non (& nō fuit pauescens). i. timens mortē nec se qua ḡra poenarū (nec fuit amica mortis). i. diaboli vel peccati. & ideo (sanguine fuso) i. cōsumato martyrio. ipsa ygo (meruit scādere) i. ascendere (secreta cœli) i. ad cœlos.

¶ Et q̄a meruit scandere cœlū (o alme deus parce iā culpīs) i. pct̄is (obtētū). i. p̄ce vel orōne (hui⁹ yginis) vitia remittēs (q̄) p̄vt. vt nos (puri) idest casti resonemus (tibi alimum hymnū). i. canticū. i. cantemus sanctā laudē (tibi). i. ad honorem tuum.

Virginis proles opifexq̄
matris;
Virgo quē gessit pepr̄itq̄ ygo:
Virginis festū canim⁹ tropheū:
Accipe votum.

(canimus festum virginis tropheum). i. victoriam

Hæc tua virgo duplici beata
Sorte dū gessit fragilem domā:
Corporis sexū domuit cruentū
Corpore sæclū.

Vnde nec mortem nec amica
mortis
Se qua poenarū genera pauescēs;
Sanguine fuso meruit secreta
Scandere cœli.

Huius obtētū deus alme nr̄is
Parce iā culpīs: vitia remittens
Quo tibi puri resonemus alimū
Pectoris hymnum.

Carmē est dimetrum iambicum aliqua ex parte cacometrū
Canitur ad horas vespertinas in natali continentium; quarum laudes profequitur & auxiliū multipliciter implorat.

Iesus ab

Iesus ab ore omnium
Collaudetur fidelium:
Qui fecit mentem foeminae
Constantem in certamine.

natione colligitur. & ex autoritate Antonij nebriffensis preceptoris mei qui preceptoris eorum naturam iam diu scrutatus est. Materia autem presentis hymni versatur circa laudes dei primum. & beatarum continentium. que relicto saeculo: & eius oblectamentis: & illecebris spretis in dei seruitio tam fideliter quam efficienter permanserunt: fragilem sexum domando. Deinde earum intercessionem apud deum petit: sed primo deus collaudatur: qui tantam constantiam eis prestitit (Iesus collaudetur) id est simul laudetur cum timore, fide & dilectione (ab ore & etiam mente omnium fidelium) (qui fecit mentem foeminae). s. huius cuius solemnia celebramus (constantem) id est perseverantem fortem & virilem (in certamine) id est in pugna & victoria vitiorum. i. peccatorum, vel inimicorum. videlicet diaboli calidi. brevis seculi. carnisque miserum. que summo opere obstant ad beatitudinem promerendam.

De S. Maria egyptiaca.

Alma egyptifilia
Negans terrena vilia:
Contempsit saecularia:
Dilexit & caelestia.

mentiam (negans). i. parvipendens (terrena vilia). i. veluti vilia transitoria & caduca (contempsit). i. spreuit (saecularia). i. omnia ista mundana pereuntia cursu velocissimo (& dilexit). i. amavit (caelestia) id est gloriam aeternam, quam exquisierat pernentia.

De sancta Elisabeth.

Elisabeth sanctissima
Orta de stirpe regia:
Contempsit saecularia.
Dilexit & caelestia.

stris regis ungarorum filia fuit (contempsit). s. pro christo (saecularia). i. regnum & seculi pompam (& dilexit caelestia) quia ab ineunte etate (ut refert historia) sanctissime vixit.

Honoravit miraculis
Eam nam a periculis:
Multos salvavit nominus:
Huius beate precibus.
Hanc oremus suppliciter:
Ut nos iuuetialubriter:

Hic hymnus dimetrus iambicus est. & aliqua ex Parte male mensuratus. ex eo quia syllaba per syllaba & pes per pede aliquando ponit. hoc autem genere versus maxima pars hymnorum constat: ut ex eorum examinatione colligitur.

Hic de Maria egyptiaca agit: discipulus (alma filia egypti). i. beata Maria egyptiaca: quae licet primo ad mundum peccatrix extiterit. tamen per. xlvij. annos in heremo dolore precedens vite: arctissimam vitam duxit in poenitentia.

Iste versus sanctae Elisabeth agit memoriae (Elisabeth sanctissima) bene sanctissima: nam a primogenito suae aetatis tempore in vera fide catholica fuit edocta (orta). i. nata (de stirpe regia). i. a genere regum. nam illustris regis ungarorum filia fuit.

Honoravit eam. i. dominus eam clarificavit, & hoc multis (miraculis) quod ex eo patet (nam dominus salvavit). i. liberavit (multos a periculis) tamen aique corpus. & hoc precibus huius. s. beate continentis, cuius solemnia celebramus.

Et quia taliter dominus eam clarificavit quod salvavit multos a periculis: ideo ad eius auxilium implorandum convertimur (oremus suppliciter)

Expositio hymnorum

deuote supplicem (hanc). s. gl'iosa
cōtinētē (vt iuuet nos salubriter)
ideft salutifere (ne dānemur). i. cō/
dēnemur cū impijs. i. cum cōdēnan
dis peccatoribus (in aduentu iudicis) quando venerit iudicare viuos &
mortuos & seculum per ignem.

¶ O pater ingenite) ideft non geni
te: quia pater a nullo est factus, nec
creatus, nec genitus (presta). i. cō/
cede & (o Iesu cū sancto pneuma/
te) ideft cū spiritu sancto (presta)
etiam, vt meritis sanctis huius bea
te continētis (fruamur gaudijs cō/
li). i. gloria paradisi. Amen.

Ne damnemur cum impijs
In aduentu iam iudicis.

Presta pater ingenite
Iesu cum sancto pneumate:
Vt eius sanctis meritis
Cœli fruamur gaudijs.

Carmen est quale superius. Canitur in eadem festiuitate:
ad matutinas horas & in eadem materia versatur.

¶ In presenti hymno inuitatur ec/
clesia catholica totaq; fidelium cō/
cio ad persoluendas deo nouas lau
des ppter egregias huius gl'iosę
continētis virtutes: eiusq; interces
sionibus petit nobis veniā & gra
tiam concedi. (Nouum ergo sydus) ideft hæc beata continens: cuius ho
die anniuersarius celebratur dies vel eius opera, puta humilitas, pauper/
tas spontanea, obedientia, patientia, & mundi contemptio: quibus ipsa
tanq; nouum emicuit sydus. sunt nancq; egregia sanctorum opera postea
ris imitanda sydera quedam spiritulia rutilo splendore corruscantia: qui
b' in hac lachrymarū valle illuminemur (emicuit) ideft apparuit in hac
beatę. N. conuersione (error vetus) ideft veteris legis (cōticuit) ideft ta/
cuit in ea & (rutilat. s. sydus). i. splendet (nouo splendore) ideft noua lu/
ce. scilicet legis nouę. Et propterea (plebs iubilat) ideft cum iubilo, pfert
(nouas laudes) ideft noua cantica in hac festiuitate continentium. pote
ris etiam dicere nouum sydus. i. hæc beata. N. tanq; nouum sydus post cō
uersionem.

Nouum sydus emicuit
Error vetus conticuit:
Nouo splendore rutilat.
Plebs nouas laudes iubilat.

¶ Dico q; plebs iubilat nouas lau
des in hac festiuitate (in cuius præ
conia). i. ad cuius præconia & lau
des proferendas (ecclesia saluat)
ideft disponat linguam ad cantan
dum & (promat) ideft manifestet

In crucis nunc præconia
Linguam saluat ecclesia:
Noui præconis gloriā
Promat sperando veniam.

gloriam noui præconis. ideft noui prædicatoris christi. vel nouę continē
tis. & hoc (sperando veniam) scilicet delictorum per intercessionē eius.
(Noui præconis) ideft noui prædicatoris christi, videlicet huius beatę con
tinentis. non enim minus fœmina q; vir potest esse præco. & dñr pcones:
qui ore publice denunciant qd est faciendū. q. præcinentes & ante annun
ciantes quod facto opus sit. Verg. Victorem Aeneas præconis voce cloā
thum

thum declarat. vnde & humanarum laudum precones dicuntur qui res egregiae gestas ab hominibus diuulgant. Habetq; hoc nomen fere semp actiuam significationē: licet hoc in loco passiuē sumatur: signidē eam significat quae ob excellentiam virtutū egregijs meretur excelli p̄conjs.

Dies sollemnis agitur

Dies salutis colitur:

In quo spes quae pmittitur

Hac attestante redditur.

De Maria aegyptiaca.

Ergo beata famula

Quae celsa tenes saecula:

Christo correignas veniam

Nobis poscas & gratiam.

De S. Elisabeth.

Ergo tu dei famula

Elisabeth per saecula:

Christo correignans veniam

Nobis poscas & gratiam.

Presta pater ingenite, vt supra.

Ad virginem dei genitricem Mariam. Odi decolos
tetraistrophos: cōposita per eūdem Petrum nuñez

Delgado presbyterum.

Virgo quae magnis meritis
coruscas.

Spirituū phœbo simul & dianę
Promis & mœstos facis inuenire

Prospera cuncta.

Ecce nos palmas madidosq;
ocellos

Tendim⁹ culpa misera parētis:

Alma declares iter ad beate

Gaudia lucis.

Regis eterni faciem decoram

Poscim⁹ nostrū scelus auferentē

Virgo sc̄torū speculū verē dum

Adeūdem præclarū virū ac R. dñm. D. Hieronymū pinellum

Hispalitanę academię præsulē dignissimū. Petri nuñez delga

do pbri, familiaris expositio in pprios sc̄torū hymnos.

¶ Dies solēnis agitur) i. celebratur
& (dies salutis colitur) idest vne
ratur (in quo spes). s. venię (q̄ pro
mittitur) .s. nobis (redditur). i.
donatur hac. scilicet beata continē
te (attestāte) idest promittente, vel
intercedente pro nobis.

¶ Ergo o beata famula) idest bea
ta serua christi (quę tenes). i. possi
des (saecula celsa). i. cœlestē patriā
(correignans) idest. simul regnans
(christo). i. cū christo (poscas no
bis veniā). s. delictorū in futuro &
gratiā. s. bene gerēde vitę in p̄senti.

¶ Ergo tu o Elisabeth famula dei cor
regnans) idest simul regnans (per sae
cula) cum christo: poscas nobis ve
niā & gratiam: vt supra dixit, p̄s
sens versus.

Sancta Maria,

Quę sum⁹ defer pietate plena

Nato & humani gn̄is patienti:

Nos celebrātes patiterq; flamē

Numine trinum,

Fortiter clames miserere fili:

Supplices ores famulos guo
bernet:

Qui sin⁹ mites populis & am

Viscera pandit. (pla.

Laudib⁹ patrē celebrem⁹ oēs:

Gloria flamē resonetq; natū

Virgo quā matrē veneramur

Sit benedicta. (almam.

Expositio hymnorum.

Carmē est quale illud pange lingua. Canitur ad horas vespertinas infesto dulcissimi nominis Iesu. Cui⁹ laudes profectitur: ad id illudq; celebrandum nos hortatur; vt in cœlis potestatem cœtui copulemur.

Superiori volumini lectores candidi ultra scholiorum additiones elucidationesq; alias q̄sdā hymnos de nouo adiecim⁹ (vt intuētib⁹ videre erit) eosq; ab his sanctore p̄p̄rijs. iō dignū duxim⁹ expectiolarī: vt suis locis appositis cum alijs & qualitatibus & materie eiusdem coniungerentur. quæ omnia qua potuimus bre-

uitate fecimus. & nunc denuo in quibusdam quæ nobis temporis ratio elmare suadebat castigata impreioribus tra lenda curauim⁹. Reliquū est vt simili compēdio scholiola quædam & ea quidem familiaria in proprijs sanctorū hymnis perstringamus. Atq; hanc corporis partem ab hymnis mira sublimitate & cādore refertis: qui in dulcissimi nominis Iesu anniuersario festo decantari solent: exordiamur. Nec enim immerito de eo siquidem scriptum est. Actuum. iij. Non est aliud namē sub cœlo datū hominibus in quo oporteat nos saluos fieri. &c. Horū igitur primus est gl̄iosi saluatoris. In quo hymnographus incitat in primis ecclesiā. i. x̄n̄i fideles ad decantanda p̄conia & excellentiā nominis Iesu: cuius laudes profectitur: dicēs: q̄ est dulce, gratum, ineffabile, effugās demonia. &c. Hortatur deniq; omnes vt cernui tam præclarū nomen veneremur: quatenus per illud supernorum ciuium consortio copulari valeamus. (Mater igitur ecclesia (quæ digne & perfecte colit deum: quoniam vt scribitur canticorum. iij. Tota pulchra est amica mea: & macula non est in te (pulchra roris). i. pulchritudinis & gratiæ cœlestis.) i. spū sancti. iuxta illud cāt. v. caput meū plēnū est rore (pādāt). i. p̄mat & cātet (nūc). i. in hoc festo anniuersario (p̄conia. i. p̄dicationē seu p̄nūciationē. Et nota q̄ p̄coniū proprie est ipsa p̄conis vox: tamen q̄ a p̄cone res gestæ pronūciari solēt: ideo quādoq; pro laude fama & gloria sumitur a genealogia: virtutibus corporis & fortunæ (nominis) quod est Iesus. quod omnis qui inuocauerit saluus erit. vt scribitur ad romanos. x. Neq; enim aliud nomen est sub cœlo datum hominibus in quo oporteat nos saluos fieri. Actuum. iij. (saluatoris gl̄iosi) id est plēni gloria. nomina enim in osus. habitationem siue copiam & plenitudinem significant. (Quæ) scilicet p̄conia & pronūciatiōes (latent) quia secreta & absōsa fuere (in corde) id est mente (genitoris). i. dei patris omnipotētis (ante sæcula) id est ab initio & ante mundi constitutionem. latebat nāq; nomen nostri saluatoris in mēte diuina donec ab angelo diceretur. Lucę primo. & vocabis nomen eius Iesum. &c.

Incipit iam recensere excellentiā nominis Iesu: dicēs. (Nomē istud) scilicet Iesus (est). scilicet dulce. i. suaue: quod ad delicio quidam de-

**Gloriosi saluatoris
Nominis p̄conia:**

**Quem in corde genitoris
Latent ante omnia sæcula:
Mater cœli plena roris
Pandat nunc ecclesia.**

p̄coniū

**Nomina
in osus.**

Dulce.

**Nomen dulce: nomen gratum
Nomen ineffabile:**

Dulcis

Dulcis Iesus appellatum

Nomen delectabile:

Laxat pœnas & reatum;

Nomen est amabile.

ducunt: q̄ dulcia maxime alliciant (est etiam nomē gratum) idest gratifoum. Gratus dicitur: qui gratiā pro beneficio refert. quandoq̄ gratus sumitur pro lēto: sicut ingratus sumit̄ p̄ tristi. Vergilius. Et cineri

Gratus.

ingrato sup̄ma ferebant. idest tristi (& nomen ineffabile) idest incensabile. hispanice enim ineffabilis: & hoc ineffabile dicit̄. lo que no se puede hablar. Nota tamen q̄ dei nomē & deum ipsum dicimus ineffabilem: non quia non possit dici quod est fari: sed q̄a finiri sensu & intellectu humano nullatenus possit: & quia de eo nihil digni dici potest (appellatū) idest vocitatum. Matt. i. (dulcis Iesus) quod interpretatur Soluator. appositiue (nomen delectabile) idest delectationem afferens: & hoc. s. nomē (laxat) idest remittit pœnas. idest supplicia p̄ peccatis debita. Dicta pœna teste Varrone a pendēdo: quia est supplicium: quo quis ob delictū afficitur (& reatum) idest culpam: siue vt dicūt Theologi obligationem ad pœnam. ideoq̄ est nomen amabile.

Vergili.

Ineffabilis dicitur deus: & quare.

Pena.

Varrōe.

Hoc est nomen adorandum:

Nomen summe glorię:

Nomen semper meditandum

In valle miserię:

Nomen digne venerandum:

Supernorum curiæ.

¶ Sequitur (hoc nomen est adorandum) idest debet adorari veluti nomen eius, cui debetur perfecta adoratio: quia solus deus est adorandus iuxta illd. Lucę. iij. Dñm deū tuū adorabis. & c. est etiam (nomē summe glorię) idest magne glorię: q̄a illi danda est gloria: iuxta illud. ps. cxij. sed nomini tuo da gloriam. (nomen etiam meditandum) idest medio animo versandū: hoc est co-

gitandum. meditari nāq̄ licet in alias significationes descendat, hoc prius significat. Vnde Hieronymus. ex hoc loco intelligimus non solum Herodem: sed sacerdotes & scribas necem domini fuisse meditato (semper) idest in omni tempore (& hoc in valle miserię (idest in hoc mundo: qui lacus & vallis miserię est. vnde est illud. ps. xxxix. Eduxit me de lacu miserię & de lute fecis. Est etiam hoc nomen. scilicet Iesus (semper venerandum) idest colendum. nam licet venerari proprie sit veniam orare. tamē sumitur pro colo, sicut coio pro veneror. Vergilius. Sūme deū sancti custos colaris Appollo: quem colimus. idest veneramur: & non in merito est venerandum: quia Ephe. primo est supra omne nomen, quod nominatur: non solum in hoc sæculo: sed etiam in futuro (curiæ) idest collegio supernorum. scilicet ciuium: & poterit esse curię datiuus: vt dt̄s vel positus pro ablatiuo si venerandum est participium. Mar. diligetis populo non propter premia Cęsar.

Meditari
Hirony.

Vergili.
Marcial.

Nomen istud predicatum

Melose est auditui:

Nomen istud inuocatum

Dulce mel est gustui:

¶ Prosequitur dicens: q̄ nihil obstat quo minus istud nomen. scilicet Iesus sit venerandū: quando qui de corporeos oēs reficit sensus & inplet

Expositio hymnorum.

Iubilum est cogitatum
Spirituali visui.

Melos.
Perfius.
Virgilius.
Dulce vel
amarum
obiectum
gustus.
Mel.

Cogito
Cicero
Iubilum.
Iubilare.
Augustus.
Vide.
Cerno.

Exalto.

implet nos omnes animi & corporis gaudimonium & suaue olentia, inde capimur, inquit igitur (nomen istud predicatum). s. popolis quibus debet predicari iuxta illud Actuum. ix. & continuo ingressus in sinagogam predicauit Iesum: quoniam hic est filius dei (est melos auditui) idest suauitas attrahens ad se auditum. Melos proprie dicitur cantus suauitas siue dulcis modulatio & priorem corripit. nam illud Presq. scilicet cantare credas pegaseium melos per duplex. ll. debet scribi: vt stet versus, vt apud Vergi. Reliquias danaum. & hoc de auditu. Transit nunc ad gestum cuius obiectum est dulce vel amarum. dicens (istud etiam nomen inuocatum). s. a nobis vel in nostrum fauorem: iuxta illud Iohelis. ij. Omnis qui inuocauerit nomen domini saluus erit (est mel dulce gustui) idest ad gustum: hoc est attrahit ad se gustum, velut mel obiectum eius. Mel autem latinum est a meli greco non autem a melos aut a miscendo: vt quidam imperiti putant. Nomen etiam istud scilicet Iesus (cogitatum) idest mente conceptum. fit namque iam transitus a sensibus corporis ad animum in quo etiam hoc nomen placidissimum sibi requirit mansionem. Cogito autem frequentatiuum verbum est a cogo cogis (quod ex co & ago abiectis a. & u. coalescit) & significat in vnum colligere. Cice. tus. i. coelum hoc in quo nubes, imbres, ventique cogantur. referturque proprie ad animum, vt quod in eo colligitur proprie cogitari dicat (est iubilum). i. singulare & inextimabile gaudium. vnde iubilare. teste Augustino: est proprie gaudium verbis non posse explicare & tamen voce testari, quod corde conceptum est & verbis explicari non potest: inde est illud. i. Paral. xv. ducebant arcam foederis domini in iubilo & sonitu buccinae iubilare. hispanice dicitur hazer alborbolas. iubilum vero aquellas mismas alborbolas (visui) idest nostre anime vel intellectui (spirituali) (sincopatum est p spirituali. visus proprie actus ipse videndi est: nam video ad animum transfertur: sicut cerno ad corpus.

Hoc nomen. scilicet Iesus est exaltatum (idest in altum eleuatum iuxta illud. psal. cxlvij. iuuenes & virgines senes cum iunioribus laudent nomen domini: quia exaltatum est nomen eius solius. (exaltatum igitur) idest manifeste laudatum: hoc namque per translationem significat exalto (iure superiori) idest diuina lege (& nomen iure) idest merito & ratione (formidandum) idest timendum. Deuterono. xxvij. timueris nomen eius gloriosum & terribile (effugans daemona) idest extra fugere faciens malignos spiritus. Marci. xvi. in nomine meo daemonia eicient. idest in virtute nominis mei (datum) idest concessum) nobis ad salutem) scilicet mentis & corporis: quia in nomine eius est nobis salus. Michee. vi. erit salus timentibus nomen suum: & hoc (diuina clementia) idest bonitate dei per quam viuimus, mouemur & sumus: & lex clementie in lingua eius. prouerborum. xxxi.

Hoc est nomen exaltatum
Iure superiori,
Nomen iure formidatum
Effugans daemona,
Ad salutem nobis datum
Diuina clementia.

Nomen

¶ Nomen ergo. concludit docens hoc nomen esse apprime venerandum: qm̄ si studiosus hoc est. virtute p̄ditus: est honorandus p̄ se ethichorū. in. Studio/ multo magis oīum virtutū vas & fons vberimus quale est hoc nomen. sus per se ergo (nos cernui) .i. humiles cū reuerentia & genuflexiōe (veneremur) honoran/ idest recolamus (tam beatum nomen) idest tāta beatitudine plenum: qa dus. actuum. in. non est aliud nomē sub cœlo datū hominibus in quo oportet uos saluos fieri. &c. (sic firmatum) idest fixum (in corde). .i. in animo nostro (sic) idest taliter (q̄ non possit erui) idest a nobis separari (vt copulemur) redit causam: idest vt coniungamur per hoc (in cœlis) idest in gloria paradisi (cœtui) idest consortio (supernorum) scilicet ciuium. Coetus autē nec te lateat lector cū. œ. dihpthongo scribitur a cœundo. idest in vnum cōueniendo. sine dihpthōgo vero piscis marinus & cete indeclinabile dicit.

Nomen ergo tam beatum

Veneremur cernui

Sit in corde sic firmatum

Quod non possit erui:

Vt in cœlis potestatum

Copulemur cœtui.

¶ Sit diuinę. &c. gratiarū actio est virtus & potentię sit diuinę maiestati. .i. diuino numini (& honor, laus & gloria detur trinitati summe) idest deo trino. & reuerentia par) idest æqualis (sit semper vnitati) idest vni deo per immensa sæculorum secula. Amen.

¶ Sit diuinę maiestati

Virtus & potentia.

Detur summe trinitati

Honor laus & gloria:

Semper tamen vnitati

Par sit reuerentia.

¶ Presēs hymn̄ in tres principales ptes diuidit, q̄ tria facit. In prima parte mira depingit gloriosi nominis Iesu laudes. In secunda conuertit sermonem ad nominatū redemptorem Iesum: petitq̄ vt ipse qui est spes nostrę suspirantis animę: auferat nubem tristitię: donetq̄ lucem glorię. In tertia deniq̄ p̄ res petita: ac si esset cōcessa reddit gratias deo: dicēs. tibi Iesu sit gloria. &c. dicit igitur (Nomen iesu magnificum) idest magnificę glorię. vnde est illud. n̄. Petri. i. Voce delapsa de cœlo huiuscemodi a magnifica gl̄ia. &c. scilicet (dulce canticum in aure) idest dulcedine eius allectas attrahit ad se aures, quando videlicet laudamus nomen dei cum cātico & magnificamus eum in laude. ps. lxxviii. (Et nomē Iesu est mel mirificum). .i. excellentissimū (in ore). s. fidelium) & est nectar cœlicum) idest dulcedo & cœlestis potio

Coetus.
Cetus.

Carmen est quale illud exultet cœlum. Canitur in eodem festo dulcissimi nominis Iesu: ad horas matutinas eius laudes prosequitur: & auxilium implorat. Horū autor creditur esse Augustinus in iubilo.

Nomen Iesu magnificū;
In aure dulce canticum;
In ore mel mirificum,
In corpore nectar cœlicum,

¶ Presēs hymn̄ in tres principales ptes diuidit, q̄ tria facit. In prima parte mira depingit gloriosi nominis Iesu laudes. In secunda conuertit sermonem ad nominatū redemptorem Iesum: petitq̄ vt ipse qui est spes nostrę suspirantis animę: auferat nubem tristitię: donetq̄ lucem glorię. In tertia deniq̄ p̄ res petita: ac si esset cōcessa reddit gratias deo: dicēs. tibi Iesu sit gloria. &c. dicit igitur (Nomen iesu magnificum) idest magnificę glorię. vnde est illud. n̄. Petri. i. Voce delapsa de cœlo huiuscemodi a magnifica gl̄ia. &c. scilicet (dulce canticum in aure) idest dulcedine eius allectas attrahit ad se aures, quando videlicet laudamus nomen dei cum cātico & magnificamus eum in laude. ps. lxxviii. (Et nomē Iesu est mel mirificum). .i. excellentissimū (in ore). s. fidelium) & est nectar cœlicum) idest dulcedo & cœlestis potio

me: auferat nubem tristitię: donetq̄ lucem glorię. In tertia deniq̄ p̄ res petita: ac si esset cōcessa reddit gratias deo: dicēs. tibi Iesu sit gloria. &c. dicit igitur (Nomen iesu magnificum) idest magnificę glorię. vnde est illud. n̄. Petri. i. Voce delapsa de cœlo huiuscemodi a magnifica gl̄ia. &c. scilicet (dulce canticum in aure) idest dulcedine eius allectas attrahit ad se aures, quando videlicet laudamus nomen dei cum cātico & magnificamus eum in laude. ps. lxxviii. (Et nomē Iesu est mel mirificum). .i. excellentissimū (in ore). s. fidelium) & est nectar cœlicum) idest dulcedo & cœlestis potio

n̄. Petri. i.

Expositio hymnorum.

Nectar.
Vergili.
Nectare. stis potio (in corde) scilicet nostro, & vt in summa dicam dum nomen Iesu cogitatur, est coelicum nectar in corde. dum pronunciatum mel mirificum in ore. dum auditur dulce canticum in aure veluti proprium eorum obiectum. pro quo sciendum qd nectar non dicitur a nectendo qd linguam (vt multi volunt) nectat: sed est nomen grecum, & proprie significat potum deorum sicut Ambrosia dapes eorum. Vergi. de liuore. Aut tradat Ganymedes ipse nectar. Non somnum capit aut quiescit vnq. hoc etiā nomine immortalitas designatur. vnde nectareus p̄ diuino & immortali.

¶ Prosequitur laudes. dicens (nil) idest nulla res (canit suauius). i. maiori suauiloquentia & delectatione. est enim nomen dei suaue iuxta illud. psal. cxxxiii. psallite nomini eius: quonia suaue est (nil auditur) idest auribus representatur (iucundius). i. quod magis iuuet aures & (nil cogitatur). i. mente concipitur (dulcius) quia dulcis & rectus dominus. ps. xxiii. (quam Iesus filius dei) sic enim paterna testatur vox. Mat. xvij. hic est filius meus dilectus: &c.

Nil canitur suauius:

Auditur nil iucundius:

Nil cogitatur dulcius:

Quam Iesus dei filius.

¶ Hoc nomē. ponit aliquas gloriosas huius nominis proprietates: dicens qd (hoc nomē) s. Iesus (ardet dul.) idest ardere facit corda fidelium: iuxta illud nonne cor nostrum ardens erat in nobis de Iesu dum loque, in via? & facite eos ardore charitatis incendi in proximos dulci eos amore prosequendo: quia vt inquit aposto. charitas omnia suffert, omnia sustinet. &c. (dulcescit mirabiliter) idest dulce fit mirū in modū & (sapit) idest dat saporem gustui & animæ nostræ. est enim methaphora sumpta a cibis corporeis (delectabiliter). i. maxima cum delectatione (qd) pro & (delectat) idest delicias ginit in nobis: eius namq. deliciae sunt esse cum filiis hominum) foeliciter). i. cum omni plenitudine foelicitatis.

Hoc nomen ardet dulciter:

Dulcescit mirabiliter:

Sapit delectabiliter:

Delectatq. foeliciter.

O tribus casib. iungitur. ¶ O particula tribus casib. iungitur solet. noiatiuo: vt o mos antiquus Persius. O vos patricius sanguis. &c. Actō: vt Cicero. O fortunata nata me consule romam. Vocatiuo: vt Persius. O iane a tergo. Virg. O reginam nouā cui cōdere Iuppiter arcē. Sed nota teste Valla qd tunc vehementem excandecentiā & iram significat cū actō iungitur (O igitur

O beatum incendium:

O ardens desiderium:

O dulce refrigerium:

Excedis omne gaudium.

Deus tepidoseuo met:

beatum incendium). i. o Iesus beatus ignis quo nos dei & proximi amore incensi ad beatitudinem prouocamur & (o desiderium ardens) idest fide & charitate: & spiritus sancti nos igne ardere faciens. ardentēs nāq. & non tepidos in fide nos esse oportet: nā tepidos ex ore suo se euomere dicit saluator apocalypseo. iij. (excedis tu subaudi o Iesus). i. superas (omne gaudium). i. gaudimonium & delectationem.

Iesuredem

Iesu redemptor optime.
 Spes suspirantis animæ
 Pellens nubes tristitiæ
 Nobis da lucem gloriæ.

¶ Iesus redemptor. hæc est secunda pars presentis hymni: in qua petit a redemptore nostro Iesu nomine: vt pulsa nube tristitiæ: det nobis lumen gloriæ: dicens. (O Iesu redemptor optime) optimus fuit redem

ptor: quia vt scribitur ad hebræos. ix. suo proprio sanguine nos redemit: appositue (spes animæ). s. fidelis (suspirantis) idest ad te tanq̃ ad consolationem & remedium in tribulationibus suspiria mittentis (da nobis) idest concede (lucem) idest claritatem (gloriæ). s. cœlestis & hoc (pellens) idest expellens prius (nubem) idest obscuritatem (tristitiæ) idest peccati: nam veluti homines tristes tenebricosum & absconditum præferunt vultū se: ita peccatū obscurā redit aiām: & ante acta opa bona mortificat.

Tibi Iesu sit gloria
 Honor virtus victoria
 Salus decus imperium:
 Et nūc & in perpetuū, Amē.

¶ Agit in hac vltima parte gratias deo: vt supra diximus p̃ repetita dicēs. o iesu glo. sit tibi & etiā. s. sit (honor & virtus) iuxta illud apocalypsis. vi. bñdictio & claritas & sapiētia & gratiarum actio, honor virtus & fortitudo sit deo nostro in sæcula sæculorum. Amen.

Carmen est quale illud aue maris stella. Canitur in eodem festo ad laudes matutinas. Immensam dulcissimi nominis Iesu virtutem describit.

Iesu fili dei
 Nomen singulare,
 Nomen sanctę spei:
 Nomen salutare.

¶ In presenti hymno intēdit autor quicunq̃ fuerit describere huius glōsi nominis Iesu singulares effectus, virtutem, primatum & excellentiam: veluti de eo, de quo scriptū est actuum. iiii. Non est aliud nomē sub cœlo datū hominibus sub quo oporteat nos saluos fieri: nisi in nomine Iesu. dicit igitur. o (Iesu fili dei) sic appellatus est ab homine illo ab spiritu imundo obseso. Marci. v. quid mihi & tibi Iesu fili dei altissimi: appos. (nomē singulare) idest excellens hoc aut̃ nomē singularis & .e. ā singulus dr̃: & singulus. q. sine angulo: q̃ caque vnica sunt nequeāt cōstituere angulū p̃ quod significatur vnicū & excellens & famatissimum tam in bonam partem q̃ malam: in bonā vt hic. in malam apud Apud Ciceronem pro silla. Me singulari immanitate & crudelitate peditum (nomen sanctę spei) idest per quod speratur & datur omne quod bonum est & (nomen salutare) idest salubre, vel fanitatem conferens: vt puta nomen Christi Iesu: qui salutare dicitur. Lucę. ij. Quia viderunt oculi mei salutare tuum: & alibi: & videbit omnis caro salutare dei, idest christum.

¶ In presenti hymno intēdit autor quicunq̃ fuerit describere huius glōsi nominis Iesu singulares effectus, virtutem, primatum & excellentiam: veluti de eo, de quo scriptū est actuum. iiii. Non est aliud nomē sub cœlo datū hominibus sub quo

Singularis

Cicero.

Prosequitur

Expositio hymnorum.

¶ Prosequitur dicēs q̄ nomē istud scilicet Iesus (est cibus) idest cibarium vere reficiens mentem. veluti cibus materialis reficit corpus: ut puta nomen illius pueri Iesu: qui Ioan. vi. dixit. caro mea vere est cibus. & (medicina) idest medela & antidotum ad sanandum langores nostros: vnde est illud Marci. in nomine meo super ægros manus imponent & bene habebūt. & (nomē Iesu est lux) scilicet vera que illuminat omnē hominem venientem in hunc mundum: ne in peccatorum tenebras decidat (seruans) idest conseruans vel præseruans stantes ne cadant (a ruina) idest a peccati reciduatione: per quam inanis efficitur anima deo (q̄) p̄ & (donans) idest concedens (solamen) idest cōsolationē: ne quis in aduersis oppressus desperet. Solamē autem magis est poeticum q̄ oratorium: teste Valla. vnde Vergilius. solamenq̄ mali de collo fistula pendet.

Solamen.
Valla.
Vergilius.

¶ Dixit q̄ nomen Iesu est solamen nec immerito: quia. s. (cogitatum) idest quodcūq; cogitationibus infigitur humanis (pascit) idest reficit cogitationē & (predicatum) idest cū predicatur (lucet). i. splendet (& inuocatum) idest quādo inuocatur (lenit) idest mitigat castas mentes: vel (lenit) idest lene blādum & suaue est per se (& fouet) idest recreat, conseruatq; (mentes) idest animas (castas) idest puras & a peccato immunes seu purgatas.

¶ Consolatur. &c. Pōnit alios huius gloriosi nominis effectus: dicēs. q̄ (cōsolat̄ tristes) idest in aliq̄ tristitia & calamitate positos p̄tōres (& saluat). i. saluos facit (pœnitentes) idest peccata sua plangētes per pœnitētiam veram: quæ est preterita mala plangere: & plangenda iterū nō committere. & dico q̄ saluat pœnitētes: quia ut scribitur actuum. x. per nomen eius remissionem peccatorum accipient omnes qui credūt in eū. & (cōfortat) idest animat: accēdit, & fortes facit (pugnātes). s. aduersus diabolum, carnē, & mūdū, tres aiæ inimicos: bellū gerētes & (sanat). i. sanitati restituit oēs morbos. i. omnes infirmitates, vel omnē languorem seu angore. i. corporis & animæ cruciatū per remissionem peccatorum.

Penitētia

Aiginimi
ci tres.

¶ Præstat. &c. Docet quādo sanat omnes morbos: dicens. q̄ hoc nomen (præstat) idest confert (cæcis) idest lumine orbatis, vel a natura ipsa, vel a casu (visum) idest lumē: facit ut videāt & s. præstat (sermonē mutis) idest facit mutos loqui (q̄) p̄ & (dat) idest concedit (claudis) idest truncatis pedibus & eis non valentibus consistere (gressum) idest vt

Claudus
vnde.

Cibus medicina

Lux est Iesu nomen:

Seruans a ruina

Donansq; solamen.

Pascit cogitatum:

Predicatum lucet:

Lenit inuocatum:

Castas mentes fouet.

Consolatur tristes:

Pœnitentes saluat:

Confortat pugnantes:

Omnes morbos sanat.

Præstat cæcis visum:

Et sermonem mutis:

Datq; claudis gressum:

Et auditum surdis.

idest vt

id est vt faciat gressum hoc est vt ambulēt. Et nota q̄ claudus dicit̄. quasi pedib⁹ clausus. id est impeditus q̄ ex pedibus aut cruribus fœmoribusue varicatis non potest gressus facere. & dat. scilicet (auditum surdis) id est facit surdos audire. quæ omnia in nomine Iesu discipuli faciebant. vnde est illud. Luce. vii. cæci vidēt. surdi audiunt. claudi ambulant. &c. **Surdus** *Surd⁹ vñ.* autem dicitur a sordibus quibus obtuse aures & in duriciē versę audi- *Iuuenal.* re non sinunt: & tam actiue q̄ passiuē sumitur. vt surdus sit qui non au- *Plinius.* dit & qui non auditur. Iuue. Surda nihil gemeret graue buccina. inde a Plinio surdæ herbæ appellatur: quarum nomina non sunt. non enim au- diuntur cum sint sine nomine: nosq̄ etiam ipsi absurdum dicimus dictū quando tale nunq̄ est auditum.

Nomen reuerendum

Suscitat defunctos:

Nomen expauendum

Liberat obsessos.

¶ Nomen. &c. prosequitur dicens: q̄ hoc (nomen. s. Iesus reuerēdum) id est maximaveneratione dignum quia donauit illi nomen: vt scribitur ad philipēses. ij. quod est super omne nomē: vt in nomine Iesu omne genu flectatur cœlestium terrestriū & infernorum (suscitat) id est sur- gere facit a morte (defunctos). i. functos vita. hoc est mortuos. nā vt di- cimus defunctus officio pro eo q̄ suo officio est p̄fectus: ita defunctus quoq̄ vita dicitur: qui vitam finiuit. teste Laurētio) nomen expauēdū) id est timendum: iuxta illud quod p̄dixerat David. ps. ci. timebunt gēs res nomē tuū domine (liberat) id est dissoluit (obsessos) scilicet homines a p̄ssuris & ab angustia diaboli. iuxta illud. Mar. xvi. in nomine meo demonia enūciēt. &c. *Defunct⁹ Laurēti⁹*

Quod a genitoris

Pietate datur:

Hoc in saluatoris

Nomine petatur.

¶ Declarat tātā esse huius glorio si nominis dignitatem vt in eo pe- tatur quicquid a patre petendū sit iuxta illud. quicquid petieritis pa- trem in nomine meo: dabit vobis: & illud eiusdem Ioannis cap. xvi. in illo die in nomine meo petetis. hoc igitur petatur (bonum consi- lium est (in nomine saluatoris) id est Iesu nostri redemptoris (quod da- tur) id est si quid volueritis dari, & concedi (a pietate genitoris) id est dei patris omnipotentis.

Sit laus trinitati

Salus atq̄ virtus:

Compar vnitati:

Honor; laus & decor Amē.

¶ Sit ergo laus trinitati) id est deo trino (salus atq̄ virtus compar). i. equalis (sit vnitati) id est vni deo: & honor. scilicet compar lux & de- cor. Amen.

Carmē est dimetrum iambicum cacometrum: hoc est male mensuratum. Canitur in dedicatione ecclesiæ. Rogat deum vt in hoc templo mereamur acquirere æterna bona; & cum suis sanctis perēniter possidere.

H In hac

Expositio hymnorum.

¶ In hac commemoratiōe cœlestis Ierusalem autor laudat deum: qui in hoc sacro templo infundit iugiter suam benedictionem. quapropter rogare debemus, vt in hoc tēplo sancto suo omnes pmereamur acquirere eterna bona: & ad epta cum suis sanctis peremniter possidere.

(Ierusalem beata vrbs) idest ciuitas cœlestis constituta, vel constructa de animabus sanctorum qui sunt viui lapides (est dicta) idest interpretata visio pacis (que) Ierusalem (cōstruitur in cœlis viuis ex lapidibus) idest sanctis animabus sanctorum que sunt viui lapides. illa dico (coronata) scilicet angelis (vt spōsata) idest sponsa (comite sponso) idest sicut mulier ornata est viro. idest spōso. ita ecclesia christo.

¶ Ista (noua sponsa) idest sancta ecclesia (veniense cœlo) idest christo ista dico (preparata nuptiali) idest virginali (thalamo vel lecto) idest thalamo baptismatis (vt) p sicut sponsata copuletur. idest coniugatur (domino platee) idest vie. scilicet perfecte ambulantes in vns domini (& muri) idest predicatorum illius spōse sunt (ex auro purissimo) idest splendore sanctorum: qui splendidi efficiuntur: vt aurum purissimum.

Sicut lapides in muro. ita aīe sanctorū ordinate sunt gloria.

¶ Lapidibus. idest sancti martyres (expolliti) idest aptati ad edificandum (tunlionibus) idest percussio nibus & afflictis (pssuris) idest tribulatiōibus. Sicut enim lapides in muro sunt edificati. ita anime sanctorum sunt ordinate in paradiso. (q) pro & (aptantur) idest ordinantur, vel disponuntur (suis locis per manus artificis) idest per manus filij dei. lapides dico (p mansuri sacris edificijs). i. cœlestib⁹ edificijs.

¶ Portæ (scilicet illius templi) (nitent) idest resplendent (margaritis) idest virtutibus (aditis) idest liminibus vel introitu (patentibus) idest apertis (omnis) scilicet christianus (qui ob christi nomen premitur) idest cruciatur (in hoc mūdo) idest in hoc seculo (introducitur illuc) idest in cœlestem Ierusalem (virtute meritorum) idest bonorum operum suorum.

V Rbs beata Ierusalem
Dicta pacis visio:
Que contruitur in cœlis
Viuis ex lapidibus:
Et angelis coornata
Vt sponsata comite.

Noua veniens e cœlo
Nuptiali thalamo:
Præparata vt sponsata
Copulatur domino:
Platee & muri eius
Ex auro purissimo.

Tunlionibus pressuris
Expolliti lapides:
Suis coaptatur locis
Per manus artificis.
Disponuntur permansuri
Sacris edificijs.

Porte nitent margaritis
Aditis patentibus:
Et virtute meritorum
Illuc introducitur:
Omnis qui ob christi nomen
In hoc mundo premitur.

Additio.

Additio. Adyta sunt secretiora templi loca: quæ adire non licet nisi summo pontifici. n. Vergi. Enç. hisq; adytis hæc tristitia dicta reperitur. hoc Seruius ibidē sentit: & dicitur ab. a. græce. quæ est sine & dys quæ est ingredior, quasi inaccessibile. templorum ergo penetralia dicuntur adyta: sicut ianue value. inde est dimunitiuum adyticulum.

**Angularis fundamentum
Lapis Christus missus est:
Qui compage parietis
In utroq; nectitur:
Quem sancta Syon suscepit:
In quo credens permanet.**

¶ Christus dicitur lapis angularis: quia a iudeis fuit reprobatus. vnde David. Lapidem quem reprobaue- runt edificantes. &c. Tamen duos populos in vnum coniunxit. s. iudaicum & gentilem (q). s. christus filius perduxit eos ad æternam beatitudinem summi regis. i. dei patris (fundamē-

tum) totius ecclesiæ (missus est a patre) vel est factus (lapis angularis) qui lapis (nectitur) id est coniungitur (compage) id est coniunctione (parietis in utroq;) id est in duobus populis. s. in iudaico & gentili (quem scilicet christum Syon suscepit sancta) Syon interpretatur ecclesia: vel speculatio (in quo) s. christo vel ecclesia (credens) id est christianus qui credit (permanet) id est firmiter stat. s. in fide sanctæ ecclesiæ.

**Omnis illa deo sacra
Et dilecta ciuitas:
Plena modulis in laude
Et canoro iubilo:
Trinum deum vnum quoq;
Cum fauore prædicat.**

¶ Omnis illa ciuitas) id est ecclesia militans (deo) id est ad honorem dei est (sacra) id est sacrata (& dilecta) id est amata a deo (plena modulis) id est cantilenis angelorum (in laudem dei & canoro) id est cantu. (vel canore iubilo) id est dulci exultatione.

Iubilus est gaudium illud quod est interius in homine quod omnino non potest proferri. nec omnino taceatur. scilicet præ animi exultatione. & sacra ecclesia prædicat (trinū deum) scilicet in personis (quoq;) pro & vnum in substantia vel essentia (cum fauore) id est cum prece.

**Hoc in templo summe deus
Exoratus adueni.
Et clementi bonitate
Precum vota suscipe;
Largam benedictionem
Hic infunde iugiter.**

¶ O summe deus exoratus) scilicet a nobis. id est tu deprecatus (adueni) per gratiam (in templo) id est in ista ecclesia (& suscipe vota) id est preces vel orationes deuotas (precantum) id est rogantium (clementi bonitate) id est tua pietate (infunde) id est immitte (iugiter). i. peremniter vel assidue (largam benedictionem).

**Hic promereantur omnes
Petita acquirere:
Et adepta possidere
Cum sanctis peremniter.**

¶ Hic) scilicet in sacra ecclesia. vel hic. i. in isto loco. cōgregatio oium fidelium vel omnes fideles (promereantur) id est mereantur (acquirere) id est adipisci & obtinere (petita) i. iustas & sanctas suas petitiones.

Hic & mereantur

Syon.

Expositio hymnorum

(& mereantur possidere) idest retinere (peremeriter) idest perpetuo (adepta) idest precibus suis acquisita: & mereatur (introire) idest ingredi (paradysum) idest coelum (cum sanctis, iustis, fideles dico (translati (in requiem) idest gaudium sempiternum.

Paradisum introire
Translati in requiem.

Carmē est saphicum endecasyllabum mixtum adonico quale est illud nocte surgentes. Canitur ad horas nocturnas infesto dedicationis almę ecclesię Hispalēsis. Intendit autor rogare deum; vt cōseruet nos intra hoc templum eius honorem celebrātes.

¶ Materia glōsissimi hymni p̄sentis est agere de dedicatione templi Hispalensis ecclesię & laudare deū: a quo petit ecclesia in persona totius populi christiani. vt velit infundere suam benedictionem & gratiā intra templum hoc. vt quicūq; beneficia petiturus ingressus fuerit:

CHriste cūctorum domina
tor alme:

Patris æterni genitus ab ore:
Supplicū vota pariterq; hymnū
Cerne benignus.

se impetrasse letetur. Narrat etiam quę commoda nobis proueniant ex hoc templo: dicēs. q̄ hic sumitur sacrosanctum corpus christi & haustū sui p̄ciosissimi sanguinis. & q̄ sacrosancti latices veternas abluūt culpas: & complura alia quę indicabit litterę p̄sentis discursus. inquit ergo.

**Claudius
nus.**

(O christe alme dominator cūctorum) scilicet hominum vel cūctarū rerum dominus: quia creator (genitus ab ore) idest a mēte patris æterni. vnde Claudius in Rufinū. Vox summi sensusq; dei quę fudit ab alta Mēte pater tantiq; dedit consortia regni (tu benignus) idest qui benignus & pius es (cerne) idest inspice. misericordes oculos tuę pietatis ad nos cōuertendo vota (q;) pro & (hymnum) idest laudem cum cantico (suppli cum) idest humilium seruorum fidelium. ¶ Non inficias eo candide lector in hoc hymno & in sequentibus quasdam syllabas breues pro longis inueniri. quas scienter pretermisimus, nec contra vsum ecclesię ageremus. quando quidem sacris parcendum est. quosdam etiam ex p̄cedētib; sine carminis qualitate p̄termisimus: quia sunt eiusdē qualitatis cum p̄positis sibi coniunctis.

Vergilius.

¶ Cerne dico o deus) idest tuo nos fauore p̄sequere (quo) p̄ vt (plebs tua supplex) idest hūilis (resonet) i. modulatū cāticum reddat vel representet. Vergi. resonat plangoribus æther. i. representat plan. (in honore puro) idest tibi debito: & hoc (in aula tua) idest in tēplo tuo (cuius festa annua) idest quę singulis annis solent fieri (redeunt) idest adueniunt (colenda) idest celebranda (tempore) s. isto. idest hodiernę festiuitatis die.

Cerne quo puro de⁹ in honore
Plebs tua supplex resōet i aula
Annua cuius redeunt colēda
Tempore festa.

Hæcdo

Hæc domus rite tibi dedicata
Noscitur in qua popul⁹ sacratū;
Corpus assumit: bibit & beati
Sanguinis haustum.

¶ Hæc domus) idest hec ecclesia siue templū (noscitur) idest cognoscitur (dedicata tibi) idest cōsecrata (rite) idest recte (in qua po.) scilicet christianus (assumit corp⁹ tuū sacratum) & bibit (haustum) idest

populum (beati sanguinis tui) hoc. n. pro memoria suę passionis & animarū remedio fieri p̄cepit. dicēs. Ioan. vi. nisi manducaueritis carnē. &c.

Hic sacro sãcti latices veternas
Diliuūt cūpas: perimūtq; noxas
Chrismate vero genus: vt creet
Christicolarum.

¶ Prosequitur explicans beneficia (sacrosancti latices) idest sacrate aque baptismi latex. omnis liquor potest dici latex. & est aqua subterranea latēs in venis terre. Lucanus inq. occultos latices obstrusaq; flumina querunt. latex etiam dicitur vinum a latēdo: quia latet in vasis

Latex.

Lucanus

siue in vite. Vergi. laticemq; lieum. &c. (deluunt) idest abluūt (hic) idest in hoc templo (culpas veternas) idest peccatum vetus originale tractū ex semine Adę (q;) idest & (perimunt) idest extinguunt (noxas) idest culpas (vt nouum genus christicolarū creetur) idest ex aqua baptismi regeneretur (chrimate) idest vnctione (vero) idest nouę gratię. e. in chrimate vitiose corripitur.

Vergili.

Chrima
interpretat
vnctio.

Hic salus egris: medicina fessis
Lumen orbatis veniaq; nostris
Fert offensis: timor atq; mœror
Pellitur omnis.

¶ Prosequitur dicens. q̄ etiã in hoc templo (fertur) hoc est datur (medicina) hoc est remedium corporis & animæ (fessis) hoc est languidis & infirmis, & in fide christi vacillantibus. & etiam datur (lumen orbatis) .i. cecis & obstinatis in peccato. & etiam (fertur venia nostris

offensis) idest nostris culpis & (omnis timor atq; mœror pellitur) idest repellitur in hoc templo,

Demonū sæua: perit hic rapina
Peruicax monstrū pauet & re-
tentat:

¶ Bene datur hic salus & medicina fessis: quia etiam (perit hic) idest deficit (sæua rapina demonum) .i. diabolox. nam aduersarius vester diabolus tanq̄ leo rugiens circuit querens quem deuoret (& nostrū peruicax) idest diabolus p̄teruis obstitatus & importunus (pauet

Corpa linquēs: fugit i remotas
Ocyus vmbas.

hic) idest timet (& retentat) idest retrofugit (& linquens corpora) scilicet hominum obsessorum vel peccatorum: quia per confessionem quę fit in hoc tēplo expellitur diabolus a corpore subdito peccatis (fugit ocys) idest citius (in vmbas) .i. tenebras (remotas) .i. separatas & infernales.

Gloria summū resonet parentē
Gloria natum: pariterq; sanctū

¶ Et quia tot tantaq; beneficia ex hoc templo nobis proueniūt (gloria resonet) idest laudet (parentem summum) idest deum patrē omnis

H iij potentem

Expositio hymnorum

potentem. & (natum) idest filium eius (q̄) pro & nos omnes (pariter modulemus) idest canamus (spiritum sanctum) dulci hymno (per omne æuum) idest per omne sæculum. Amen.

Carmē est quale superius in qualitate & materia. Caniturq̄ in dedicatiōe eiusdē ecclie ad laudes matutinas.

¶ Materia presentis hymni est eadem cū superiori. scilicet: agere de dedicatione ecclesie: & de laudib⁹ huius præstantissimi tēpli. similiter diuinum auxilium petere. ibi quæ sumus ergo deus: vt sereno annuas

vultu. inquit igitur (hic locus) idest hoc templum præstantissimum (vocatatur nempe) idest certe dicitur (aula) idest domus & basilica (regis imensi) idest omnipotentis dei (q̄) pro & vocitatur dico (porta niuei cœli) (quæ) scilicet porta. & debet esse relatiuum. alias nec versus, nec sensus stare: quoniam secundus pes saphici versus est spondeus. (accipit omnes petentes) idest euntes ad patriam vite. hoc est ad gloriam. vel petentes. quia teste Gregorio. peti vult cœlum. & rapi nostris fletibus. vnde est illud: petite & accipietis.

Gregori⁹

Turbo p̄ inis. & o/nis. Lucanus Vergili⁹.

¶ Quē) scilicet locum ecclesie (nullus turbo) idest nulla perturbatio aëris: vel immundi spiritus: aut heresis (quatit) idest cōcutit: quia est solidata in lapide illo angari: cui⁹ meminit David. psal. cxxviii. est enim proprie turbo ventus vehemens & volubilis opposita destruens. Lucanus auulsit laceros percussa puppe rudentes Turbo rapax. & tūc

mittit genitiuum per. inis. & etiam quando accipitur pro instrumēto lufforio: quo maxime delectantur pueri. Virgilius in. vii. de amata. Ceu quōdam torto volitans sub verbere turbo. quando vero mittit genitiuum in onis. est propriū nomē gladiatoris celeberrimi. Hora. ij. ser. corpore maiorem rides turbonis in armis (aut venti vagantes non diruunt) idest nō destruunt (q̄) pro & (nec imbres) idest agmina aquarum (penetrant). i. perforant (imber) per secundam declinationem non legi. nisi forte imbr̄i pro nimbi positum fuerit ante hac in hoc textu (nō tartarus piceus & horrens ledit) idest infestat & damnat. & hoc suis tenebris.

¶ Ecce p̄ populo petit ecclesia auxilium diuinum: dicēs. (Quæsumus ergo deus vt annuas) idest concedas respiciasq̄ nos (vultu sereno) i. non irato (& gubernes). i. regas (famulos). i. seruos tuos (qui celebrāt) amore summo). i. maxima lætitia (gaudia tui sacratissimi tēpli.

Spūm dulci modulem⁹ hymno
Omne per æuum.

Spūm dulci modulem⁹ hymno
Omne per æuum.

Hic loc⁹ nēpe vocitat⁹ aula
Regis imēsi niueiq̄ cœli
Porta que vite patriam petētes
Accipit omnes.

Turbo quem nullus quatit; aut
vagantes

Diruūt vēti penetrātq̄ imbres;
Nō tetr̄is ledit piceus tenebris
Tartarus horrens.

Quæsum⁹ ergo deus: vt sereno
Annuas vultu; famulos gubernes;

Qui tui sūmo celebrāt amore
Gaudia templi.

Nulla

Nulla nos vite cruciet molesta:
Sint dies leti: placideq; noctes:
Nullus ex nobis pereunte mudo
Sentiatis ignes.

prosequitur: dices (nulla molestia) idest nulla damna & incommoda (vite) nostrae presentis (cruciet) idest ledat nos celebrantes gaudia tui templi (& dies) scilicet vite nostre sint leti (q;) p & (noctes) sint

etiam (placide) idest dulces sine illusione, aut perturbatione daemonum: que solet fidelibus euenire, vt eos a suo recto proposito evertat & (nullus ex nobis) scilicet gaudia templi celebrantibus (sentiatis ignes) idest tormenta vltimi examinis dei iudicij (mundo pereunte) pro pereuntis mundi. aut sit absolute in die quippe iudicij ignis & tempestas valida in conspectu dei apparebit:

Hæc dies in qua tibi consecrata
Conspicis aram: tribue perene
Gaudiu nobis: vigeatq; longo
Temporis vsu.

Hec dies). s. est o deus (in qua conspicis) idest vides (aram) idest templum vel altare (consecrata) idest dedicatam (tibi) idest in honorem tui nominis, vel dico: o deus tribue nobis gaudium (perene) idest perpetuum (q;) pro & dies in qua conspicis aram consecrata tibi (vigeat)

idest duret in suo vigore & potentia. vigeat enim permanentiam dicit: vt habetur. iij. Regum. ix. c. adhuc fornicationes Iezebel matris tuæ & veneficia eius multa vigeat (longo vsu temporis) idest per longum spacium temporis ad gloriam tuam.

Gloria summum resonet parentem:
Gloriam natum, &c.

Carmen est dimetrum iambicum cacometrum. i. male mensuratum. nam cacos graece malum: & metrum mensuram significat. Canitur in festo diui Gabrielis archangelii ad horas vespertinas eius laudes commemorans.

Gabrielem veneremur
Summi regis nuncium,
Per quem deus delegauit
Suum ministerium:
Mundo lapsu nuuciando
Iesum dei filium.

In hoc hymno intedit autor laudare deum in commemoratione archangeli Gabrielis: cuius laudes describens ex officio & legatione: petit per eum nostras preces presentari ante deum: dicens. scilicet nos omnes (veneremur) idest laudemus (Gabrielem archangelum nuncium summi regis). i. dei patris, vel christi

qui: quem nunciavit incarnatum propter reparationem generis humani. Nuncius & res ipsa quae nunciat est & qui nunciat: nuncium autem non dicitur secundum Laurentium & Festum Pompeium (per quem. s. ga. (delegauit). i. misit. nam legare secundum Calepinum est legationem facere vel mittere (suum ministerium). i. suum sacrum secretum (nunciando) idest manifestando (mundo lapsu) idest preunti

Nuncius
Laurenti.
Festus Pompeius.
Calepinus.

H iij Iesum

Expositio hymnorum.

Iesum dei filium esse v̄turum: & nasciturum ex ventre virginis Mariæ:
Hoc metrum & illud. s. lustra sex qui iam peracta. & pange lingua. & ti
bi christe splendor patris. & vrbs beata Ierusalem. sic pretermisimus.
quia videbantur. q. ab omni lege carminis saluta. nam abūdant trocheis
in locis imparibus & in paribus aliquando spondeo & videntur catales
ctici. tales sunt hymni sequentes beatę Catherine.

Gabrie
interpretat
fortitu
do dei.

¶ Ecce in presenti parte petit auxili
lium diui Gabrielis. dicens (Gas
briel virtus diuina) & bene: q̄a Ga
briel fortitudo dei interpretatur for
tis enim fuit contra diabolum per
virtutē crucis(fortificat debiles)
idest nos peccatores: vt habeamus
fiduciam recuperandi veniam p̄ te
& ipse corrobora nos) idest confir
ma(vt vincamus inimicnm) .i. dia
bolum aduersarium nostrum: qui
rugiēs tanq̄ leo querit quem deuoret(& impetra) idest obtine a deo(vt
lapsus) idest peccata(remittantur) idest condonētur nobis. Et dicitur la
psus de labor laboris: quod idem est q̄ cadere. & quia in peccatū labimur
dicitur lapsus. teste Gregorio in homilia dñicę quartę aduentus.

Lapsus.
Gregori

¶ Laudat cum allegatione: dicens.
quod inter ceteros hic solus venit
ad annūciandum verbum incarnā
dum. dicit ergo(tu Gabriel fuisti)
scilicet angelus missus a deo. vt ha
betur Lucę. i. (ad thalamum) idest
ad domum virginis Marię (& deo
elegit te solum suum secretariū). i.
repositorium suorum secretorū. &
quia tu fuisti dei apocryfari⁹(pre
senta n̄ras p̄ces) idest nostras orationes ante deum cœli.

¶ Conclusio est ad laudem & glo
riam dei & Gabrielis Archangeli:
(gloria & honor deo), scilicet sit
(vsq̄quo) idest semper(altissimo)
& gloria sit (vna) idest p̄yter(pa
tri(q̄) p̄ filio & paracleto iclito)
i. magno & nobili: a quo bona cū
cta procedunt(qui condonauit tot
dona Gabrieli angelo) scilicet vt ef

Paracly
tus & vñ. descendit a para & clesis. quod a nostris dicitur aduocatus: teste Peroto
Perotus. in cornucopia: tradunt tamen tunc per. e. scribendum est. scilicet paracle
tus. ex eo quod per. i. infamen significare dicunt. tamen vsui frequentios
ri credendum est: quoniam per. i. scribitur communiter paraclitus a do
toribus totius sacrę pagine.

Gabriel virtus diuina

Debiles fortifica.

Vt vincamus inimicum

Ipse nos corrobora:

Vt & lapsus remittantur:

Ipse nobis impetra.

Angelus in mundum missus

Ad Marię thalamum;

Te solum deus eligit

Suum secretariū;

Nostras preces tu presenta

Ante cœli dominum.

Gloria & honor deo

Vsq̄quo altissimo;

Vna patri filioq̄;

Inclito paracleto;

Qui tot dona condonauit

Gabrieli angelo.

Carmen

Carmen est dimetrum iambicum ex parte cacometrū,
Canitur ad horas vespertinas in die sancti Isidori ar-
chiepiscopi Hyspalensis: cuius laudes profequitur.

Congaudeat ecclesia
Et presulis solemnia:
Confessoris Isidori
Honore colat cœlebri,

rat eum magna fortitudine & mira scientia floruisse. & maximo charita-
tis ardore accensum in clericorum & totius populi commodis: tam ani-
mę q̄ corporis inuigilasse: dicens. (ecclesia) scilicet militans: hoc est fide-
lium congregatio (cūgaudeat) idest simul & ad inuicē letetur cum triū
phate supernorum ciuim (& colat) idest veneretur (honore celebri). i.
frequenti, vel magna cum veneratione (solemnia) idest festum (Isidori
presulis) idest archiepiscopi Hyspalensis doctorisq̄ celeberrimi & con-
fessoris excellentissimi. Cuius vitam a primis incunabilis ad finem vsq̄
videre cupientes: remittimus ad sacrę scripturę hortos. vbi Seuerianus
pater: & Turtura mater: Leanderq̄: & Fulgentius episcopi fratres eius:
cum Florentina sorore veluti gemmę corruscantes apparebunt. cuius
etiam mortem suis discipulis propheticō spiritu longe ante prædictam
apertissime dignoscent.

Qui velut solis radius
Demptis prorsus hēresibus:
E deuotus martyrio
Dogmate fulsit vario.

mate vario) idest multiplici doctrina ad omniū vtilitatem. dogmata, vt
Ciceroni. Senecę: & Apuleio placet. scita decreta placita atq̄ consulta in-
terpretantur. Marcialis papillium notauit sic ab eo querens: Tu qui secta-
rum vires & pondera nosti. Dic mihi præcide papili dogma quid est.

Hispaniarum populis
Diuinę legis regulis:
Et romanorum moribus
Inuigilabat sedulus.

vel instruendis (regulis etiam diuine legis.

In clericorum commodis
Et pauperum subsidijs:

¶ In presentī hymno vniuersa fide-
lium congregatio incitatur ad leti-
tiam carpendam in solemnitate no-
stri gloriosissimi patroni Isidori:
commemoransq̄ autor eiusdē lau-
des circa erradicandā hēresim: decla-

¶ Qui) scilicet Isidorus (fulsit). i.
splēdit (velut) idest sicut (radius
solis illustrans totum orbem (hēre-
sibus dēptis) idest extirpatis & a ra-
dice euulsis: & etiam (deuotus). i.
deuote attentus (martyrio) idest
ad sustinēdum martyriū pro chris-
to, si interea occurreret (fulsit dog-

¶ Recenset vitam & industriā Isi-
dori in pōtificatu. dicens. q̄ etiam
sanctus Isidorus (sedulus) idest di-
ligēs (inuigilabat) idest insudabat
(populis) idest in populis (hispa-
niarum) scilicet instruendis regu-
lis diuinę legis: & etiā (in moribus)
romanorum. scilicet componendis

¶ Hic) scilicet sanctus Isidorus (cla-
rissimus legūlator) idest sanctam
legum dator (inhærebat) idest in-
sistebat

Dogma.
Marcialis

Expositio hymnorum

sistebat (arctius) idest impēsius & totaliter (incōmodis) idest in vtilitate (clericorum) eis in necessitatibus succurrēdo & honoribus extollendo & (in subsidijs) idest in auxilijs pauperum. diuidebat. n. substantiam suā trifariā. s. partim ecclesie: partim pauperibus. reliquū vero sibi. **¶** Quia deus cōtulit tantam gratiam beato Isidoro: vt sic viueret: & nobis bene viuendi normam relinqueret (laus honor virtus gloria) scilicet sit deo patri & filio & simul. idest pariter (sancto simul paraclito) idest consolatori in sempiterna secula. Amen.

Legum lator clarissimus
Hic inherēbat arctius:

Laus; honor; virtus; gloria:
Deo patri & filio:
Sancto simul paraclito
In sempiterna secula. Amē.

Carmē est quale superius. Canitur ad horas matutinas in eadē festiuitate sancti Isidori: cui⁹ auxiliū implorat.

¶ Quia de laudibus sancti Isidori in præcedenti hymno dictum: nūc consequenter in præsentī diuinum auxiliū per eius intercessionē petit fidelium caterua. deum suppliciter laudando: vt dignetur suorum seruorum vota suscipere: dicens.

M Agne doctor Isidore
Nos de hoc diro carcere
Fac poli reddi solio
Placato dei filio.

Grego.
Solum.

Sella.
Subsed/
As.
t dconius
Pedian⁹.

Inclytus:

Ouas o/
uat.

(O magne doctor Isidore fac) idest tuis precibus obtine (nos peccatores reddi) idest reduci (solio poli) idest sedibus patrie celestis: a qua teste Gregorio. per delectamenta decessimus. & per lamenta poenitentiae illuc redire tenemur. & est solium sella regalis: quod graeci thronum appellat. & dicitur a soliditate. vel per antistichon, quasi sedium a sedendo: vt sella, quasi seda. & subsellia, quasi subsedia. de quibus Asconius & Pedianus li. i. Verrinarū multa de hoc diro carcere). i. de hoc mūdo, vel de hoc corpore: in quo veluti in carcere vinculis. ita anima nostra tribus inimicis est irretita. scilicet mundo. dæmone. carne. & hoc debet fieri (placato dei filio) scilicet per tuam intercessionem.

¶ Et dico q̄ facias nos reddi solio poli) scilicet quia (o confessor inclyte) idest gloriose & præclare. inclytus graecum est ab en graece qd̄ est in. & cletos. clarus. Gene. xxxi. de Iacob dicitur & de illi⁹ facultate ditatus. factus est inclytus (chorus ecclesiae ouans) idest lætus valde.

ab ouas. uat. verbo dificiente in prima persona. quia prima carebant secundum Probum grammaticum: vt sunt furis. it. faris. tur. roras. at. que nunc in eadem proferuntur. furio. is. roro. as. & c. (& caterua fidelium colaudat per te) idest habendo te intercessorem (christum dominum.

Iesu christe rex gloriose
Vota seruorum suscipe:
Huius doctoris precibus
Nobis faue propicius.

Iesu

Iesu christe rex gloriae
 Vota seruorum suscipe:
 Huius doctoris precibus
 Nobis faue propicius.

¶ O Iesu christe quia tuam iustitiā
 timemus nosmetipsos reos accusan-
 tes: ad auxilium tuum per sanctorū
 intercessionem currimus. & ideo
 (o Iesu christe rex gl'ie suscipe vo-
 ta seruorum) & tu propicius. idest

pius (faue) idest faueas, noc est succurras nobis (p'cibus) idest per p'ces, v' propter intercessionem (huius doctoris) idest Isidori: cuius festa celebra-
 mus. Et nota q' propicius poterit esse aduerbium & melius propicius. i. Priscianus
 pie & benigne (quia teste Prisciano) nomina comparatiua in neutra ter-
 minatione efficiuntur aduerbia.

Da peccatorum veniam:
 Presta sanctorum gloriam:
 Vt tanti patris meritis
 Cœli fruamur gaudijs.

¶ Declarat modo quomodo poterit nobis fauere propicius. aut quid post fauorem p'itabit. dicens (Da nobis veniam peccatorū) idest remitte nobis peccata nostra (& presta) idest concede nobis (gloriam sanctorū). s. vt sanctis tuis in cœlo sociemur: vt fruamur gaudijs (cœ-

li) idest letemur æterna gloria. & hoc (meritis tanti patris). i. tam glorio- Fruor.
 si patris Isidori. fruiem est potiri aliqua re propter se ipsam. teste Valla. Valla.

Laus honor. &c. v' sup.

Carmen est quale superius. Canitur ad horas vesperti-
 nas in festo coronæ domini. Cōmemoratq; beneficia
 quæ ex passione atq; resurrectione christi accepimus.]

Lauda fidelis concio
 Spinæ trophæū inclytum:
 Per quam perit perditio:
 Vitæq; datur meritum.

¶ Materia presentis atq; sequentis
 hymni consimilis est. scilicet agere
 de christi passione: circa spinas: qui-
 bus gloriosissimum eius caput vn-
 diq; perforatum fuit. ostendit au-
 tē quod p'pter delicta nostra mor-
 tuus est. & quod dolores nostros

ipse portauit. vt Esaias ait. Declarat etiam quod ob id gaudere debemus
 summopere. quia eius passione redempti sumus: dicens. plaudat turba fi-
 delium: quod per spinę ludibrim purgat creator omnium spineti no-
 stri vitium. Signat etiam beneficia quæ ex eis coronatiōe seu passione su-
 scipimus. Inquit ergo (o fidelis concio) idest congregatio fidelium chri-
 stianorum. Concio idem est quod contentio. & populi multitudo. aut
 ecclesia. idem etiam quod alloqui populum & conuentum facere. sumi-
 tur etiam pro loco in quo concionatur aliquis. vt habetur. Deute. x. &
 Num. v. (lauda trophæum inclytum) idest victoriam nobilem (spinę)
 idest spinarū: quibus christus perforatus est caput gloriosum. trophæū:
 sunt autem Trophæa hostium spolia in arborum truncis, aut saxi affixa
 in victoriæ signum. Lucanus. Cumq; superba foret babilon spolianda
 trophæis. bene ergo laudabim' christi trophæū: quādo quidē tartarū spo-
 liauit (p' quā). s. spinā (p'ditio). s. n'ra (perit) perdit enim eramus ante xp'i
 passionē (q;) p' & (meritū vitę). s. æternę (dat). s. nobis vt p' eā viuamus.

Concio.

Trophæa
 Lucanus.

Explicat

Expositio hymnorum.

Explicat beneficia quæ contulit nobis dominus in sua corona dorosa. dicens (cum christus pertulit) idest pro nobis passus est (aculeum) idest vulnus tormentum spinarum. Aculeus stimulus est, siue

Aculeus:

ue genus tormenti pungens veluti acus a quo deriuatur. sumitur etiam pro cura siue anxietate (contulit) idest donauit nobis gratis (coronam vite per diadema spineum) idest per coronam illam spinis contextam. &

Diadema Prician^o. Isidorus. Iuuenal^{is}.

inflectitur diadema tã per primam quam per tertiam. teste Priciano. est diadema autem ornamentum capitis ex auro & gemis contextum: maxime mulierum. vt Isidorus libro. xix. cap. xxx. d. Iuuenalis. Ille crucem precium sceleris tulit hic diadema.

Plaudat ergo) idest gaudeat turba fidelium propter tantum beneficium (quod) idest quia creator omnium (purgat) idest emundat (vitium nostri spineti) idest nostrorum peccatorum culpam. spinetum autem a spina dictum est spinæ vero sentes sunt. spina etiam pro iunctura dorfi accipitur (per iudicium spinæ) idest per derisionem factam per spineam coronam. Nam iudei plectentes spineam coronam: illudebant ei, dicentes. aue rex iudeorum: propheta nobis. &c.

Spinetum. Spina.

Et quia presens hymnus canitur in tempore solennitatis resurrectionis. additur hic versus sic. Et quia tu liberaisti nos a morte (O autor omnium quesumus) idest rogamus te (in hoc gaudio paschali). i. in tua resurrectione (defende populum tuum ab omni impetu) idest ab omni periculo mortis, vel a peccato ne denuo in mortem incidamus.

Conclusio est totius hymni ad laudem & gloriam omnipotentis dei (laus ergo sit christo regi glorie pro virtutibus coronæ (qua) scilicet corona (reformans) idest renouans nos gratiæ suæ. idest ad gratiam suam promerendam (coronat in coelestibus) idest dat nobis coronam in gloria sanctorum: vbi regnat per infinita seculorum secula. Amen.

**Cum spinarum aculeum
Christus pro nobis pertulit.
Per diadema spineum
Vite coronam contulit.**

Plaudat turba fidelium:

**Quod per spine ludibrium:
Purgat creator omnium
Spineti nostri vitium.**

**Quesumus autor omnium
In hoc paschali gaudio:
Ab omni mortis impetu
Tuum defende populum.**

**Laus christo regi gloriæ
Pro coronæ virtutibus:
Qua nos reformans gratiæ
Coronat in coelestibus.**

in gloria sanctorum: vbi regnat

Carmen

Carmen est quale superius. Canitur ad horas matutinas in festo coronę Dñi; cui⁹ beneficia cōmemorat & fideles incitat ad persoluēda xpo cantica letitię.

A Terno regi glorię
Deuota laudum cātica
Fideles soluant hodie
Pro corona dominica.

hymnos deuote modulatos (regi æterno glorię) idest christo perpetuo regi cœlestis glorię (pro corona dominica) idest pro eiusdem domini corona gloriosa spinarum.

Coronat regem omnium
Corona contumelię;
Cuius nobis opprobrium
Coronam confert glorię.

¶ Corona contumelię) idest iniurię & vilipendi. nam cōtumelia est iniuria & graue conuicium in contemptum personę. Terentius. nam si ego hac cōtumelia digna sū. &c. patet etiam: quod propter iniuriā coronauerunt eū: dicentes: aue rex iudeorum. &c. (Coronant regem

Cōtume;

Terenti;

omnium) scilicet regum & rerum omnium dominū (cuius opprobriū) idest cuius crimen & maledictum oblatum donat nobis coronā glorię.

De spinarum aculeis
Christo corona plectitur;
Qua ministris tartareis
Mundi potestas tollitur.

¶ Corona plectitur) idest imprimi tur & applicatur christo: & hoc de (aculeis spinarum) idest de spinis & stimulis seu iūcis marinis (qua scilicet corona potestas mundi). i. facultas nocēdi super terrā (tollit) idest eripitur (ministris) idest a ministris (tartareis) idest infernalibus rugientibus ad deuorandū fideles.

Corona christi capitis
Sacro perfusa sanguine;
Pœnis solutis debitis
Reos purgat a crimine.

¶ Recte dæmonibus tollitur potestas nocendi in mundo. quia (corona capitis christi pfusa) idest spersa (sanguine suo (sacro purgat). i. emundat (reos) idest peccatores (a

crimine) idest a peccatis suis. & hoc pœnis debitis) idest quas pro peccatis debebant (solutis) idest condonatis & remissis in christi passione: quia peccata quę non detulit: nos abluendo sustulit.

Carmen est saphicum mixtum adonico. Canitur in festo natalitio sancti Ioannis baptistę. Cuius generationem; educationem; laudesq; prosequitur, atq; auxiliū implorat.

Hymnus iste

Expositio hymnorum.

¶ Hymnus iste vitam & mores habitū & conuersationem sancti Ioānis Baptistæ describit: orans & persuadens, vt eius consuetudinē imitemur: vt ad eius beatitudinem peruenire mereamur (ō sancte Ioānes solue). i. relaxa (reatū labij). i. oris (poluti). i. inquinati (vt famuli tui qant). i. possint (resonare mira). i. miracula (gestorum tuorū) idest factorum (fibris). i. venis (laxis). i. resolutis, vel vocibus apertis.

¶ Nuncius cœlso est veniens olympo). i. de cœlo. s. angelus Gabriel veniens olympo (promit). i. nunciat (te fore magnum nasciturum patri tuo zacharię) nomen tuum similiter promit: quia dixit Ioannes voci (& promit seriē). i. ordinē (vite gerendę) dicens: vinū & sicerā non bibet (ordine). i. scdm ordinem quem gessit.

¶ Ille) scilicet zacarias (dubius). i. incredulus (promissi superni) idest cœlestis promissiōis (perdidit prōpte modulos loquelæ) idest modū locutionis. Ambrosius dicit q̄ zacharias vocem amiserat in conso-

Ambrosius

nantibus: quia eas formare non poterat: sed tu reformasti (ō sancte Ioānes genitus) idest natus (organa vocis perēptę) idest extinctę vobis.

¶ Et tu positus) idest recūbens (cubili) idest vētre matris tuę (obstruso) clauso (senferas regem). i. christum (manētem) idest iacentē (thalamo) idest ventre Marię (hinc). i. hoc quod tu nouisti christū: ō Ioānes (parens vterq̄) scilicet zacharias & Elisabeth (pandit abdita) idest prophetauerūt abscondita. Pater dixit. Benedictus dominus deus israel. & hoc non suis meritis: sed (meritis) idest ppter merita (nati) idest filij. s. Ioānis. mater autē dixit. Vnde euenit mihi q̄ mater dñi mei veniat ad me.

¶ O sancte Ioannes (tu fugiens turmas) idest turbas (ciuium petisti antra) idest obscuram speluncam (deserti sub teneris annis) idest in etate duodecim annorū (ne posses maculare vitā) sanctā (famine) idest verbo ocioso. ociosū est verbū qđ aut vtilitatis rectitudine: aut iustę rationis necessitate caret (famine dico saltem leui). i. sine bono fructu.

VT queāt laxis resonare fibris.

Mira gestorū famuli tuorum
Solve polluti labij reatum
Sancte Ioannes.

Nuncius cœlso veniēs olympo
Te patri magū fore nasciturū:
Nomen & vite seriē gerendę
Ordine promit.

Ille promissi dubius superni
Perdidit prōpte modulos loq̄le
Sed reformasti genitus perēte:
Organa vocis.

Vētris obstruso positus cubili
Sēferas regē thalamo manētē:
Hinc parens nati meritis vterq̄
Abdita pandit.

Antra deserti teneris sub annis
Ciuium turmas fugiens petisti:
Ne leui saltem maculare vitam
Famine posses.

Prebuit

Præbuit hirtū tegimen camelus
 Artub⁹ sacris strophium bidentes:
 Cui latex haustum sociata pastū
 Mella locustis,

præbuerunt pastum. mella dico (sociata locustis) idest volatilibus.

Cæteri tantum cecinere vatum
 Corde præfago iubar affuturū:
 Tu quidē mūdi scelus auferētē
 Indice prodis,

mundi) idest peccatum (indice). i. cum digito: dicens. Ecce agnus dei.

Non fuit vasti spacium per orbis
 Sanctior quisq; genitus Ioāne:
 Qui nefas seclī meruit lauātem
 Tingere lymphis,

ptizare (lymphis) idest aquis iordanis (lauantem) idest christum purgātem (nefas) idest peccatum (seclī idest seculi. & est lbi sincopa.

O Nimis foelix meritiq; celsi
 Nesciens labem niuei pudoris.

Præpotēs martyr heremiq; cultor
 Maxime vatum, (tor

(heremi) idest loci solitarij. tu dico (maxime vatum) quia propheta &

Serta terdenis alios coronant:
 Aucta clementis duplicia quosdam:

Trina centeno cumulata fructu
 Te sacer ornant.

Vnde in euangelio. Alij sunt in lecto, ali j in via, ali j in agro. Hoc tractū est de euangelio vbi dicit de semine iacto in terrā. Aliud sexagesimū, aliud tricesimum, aliud ceteresimum fructū attulit. ideo dicitur hic sarta terdenis.

Serta

¶ Camelus præbuit hirtū tegimē) idest asperum vestimentum (sacris artubus bidentes) idest oues præbuerunt (strophium) idest cingulum (cui) idest Ioanni (latex). i. aqua p̄buit (haustum) & cui mella

¶ Cæteri vatum) idest ali j p̄phetæ (cecinerunt) prophetauerūt (tantū) idest tantū modo (corde præfago) idest prouido (iubar affuturum) i. christum venturum: sed tu discretus es ab alijs prophetis: dicens. Ecce agnus dei. &c. (produs). i. ostendis christum. s. (auferentem scelus

¶ Quisq; homo genit⁹ nō fuit sanctior Ioanne per spacium (vasti orbis) idest ampli mundi. Vnde veritas ait. Inter natos mulierum. &c. scilicet corruptarū mulierū. Quisdam opponunt de christo: sed non valēt: quia de virgine natus est. qui Ioannes (meruit tingere) idest bas

¶ Et quoniam meruisti christum tingere lymphis. tu dico (nimis foelix celsi meriti nesciens) idest ignorans (labem) idest sordem (niuei pudoris) idest pulchrę castitatis (martyr) idest testis præpotens dixisti. Ecce agnus dei. &c. vel (martyr). i. decollatus (& cultor) idest habitator

¶ Tres ordines hic notātur. scilicet tricesimus. sexagesimus. centesimus: in quibus continētur omnium hominum ordines. scilicet: continentes, cōiugati & virgines. qui & designātur per tres viros. scilicet per Noe, per Danielē, per Iob, per Noe coniugati. & per Iob continentes. per Danielem virgines designatur.

Tres ordines.

Tres hoī nū status

Expositio hymnorum

(Serta) idest corone (terdenis) idest triginta (coronant alios) scilicet cōiugatos: qui habent secum fidem trinitatis & adherent decem p̄ceptis legis. & alia sarta (aucta). i. augmentata (& duplicata clementis) idest ad duplum crescentia. scilicet in sexagesimum fructum (coronant quosdā) idest continentes: qui vixerunt in charitate: & habent sex opera misericordie & castitatis vel charitatis: vt pascere ieiunos, vestire nudos. &c. (Et trina) idest tria (serta comulata) idest aggregata ex ter triginta (aucta) per additionem denarij. scilicet per decem (coronant te o sancte Ioannes) quies virgo (centeno fructu) quia centesimus fructus coronat. idest ornat virgines. Et vt breuius exponamus. a tricesimo fructu, vel ordine cōiugati: a sexagesimo continentes. a centesimo virgines post dissolutionem corporis & anime coronantur in eterna beatitudine. Et nota q̄ tricesimus numerus surgit a ternario & denario: quia coniugati habent fidē sancte trinitatis & adherent decem p̄ceptis legis. Sexagesimus numerus a senario & denario surgit: quia continentes habent sex opera misericordie & charitatis. scilicet pascere ieiunos. &c. Virgines in centesimo ordine ponuntur, & significant perfectionem: quia centenarius numerus surgit a trino tricesimo: & denario. idest decem superaddito. & ita sunt centum: per cētum numerus perfectus intelligitur. in hoc ordine fuit beatus Ioannes non absurde: immo apte secundum loquelam digitorum. Per tricesimum numerum coniugatorum. & per sexagesimum continentium. per centesimum virginum merces accipitur. Periti enim prima computatione articulorum quam appellant loquelam digitorū in sinistra manu: per quam vita temporalis intelligitur vsq; in nonaginta nouem solebant computare. Centum autem & deinde in dextera parte: per quam celestis vita designatur. Vnde quedā de cētenario habemus in Iuuenale. x. Iam dextera computat annos. In hoc loco facit autor numerum suū per quinque digitos manus. scilicet p̄ pollicē. p̄ indicē. p̄ mediū. medicū & auricularem: auricularis in palma positus significat vnitatem. medicus cū ipso positus duo significat. medius cū ipis positus. scilicet in medio tria. deinde auricularis erectus medio & medico iacentibus quattuor significat. medicus cū illo erectus medio iacēte in palma: quinque designat. medius cum illis erectus sex significat. Item auricularis in palma extensus septem significat: medicus eodē modo positus. scilicet in palma: octo significat. medius simili modo positus. ix. significat. index qui vsq; huc nil fecit predicto modo positus. x. significat. amplexu pollicis adiutus. xxx. significat. Per quem numerū satis congrue accipitur merces cōiugatorum propter illorum mollem amplexum & vite delictionem & concordiam. Poles siquidem cum indice similiter astrictus sexaginta significat. Per quem numerum satis competenter accipitur merces continentium. Graue enim est ab amplexu & voluptuosa dilectione & cōsuetudine abstinere. vnde scriptū est. Nil cōsuetudine maius. In dextera dicitur. c. per quē numerum: quia sit in dextera parte: vita celestis intelligitur. Non immerito accipitur merces virginum: quia in hac vita mundam & immaculatam vitam ducentes: celestem & angelicam in quantum possunt ducunt.

Nota glo
sam.

Iuena.
Nomina
quinque di
gitorum
manus &
nota glo.

(Hinc) idest post hoc o sancte Ioannes (potens repelle) idest remoue (duros lapides) idest incredulitates (nri pectoris meritis opimis)

Hinc potēs nri meritis opimis
Pectoris duros lapides repelle
id est fer

Asperū planās iter & reflexos
Dirige calles.

idest fertilibus & magnis & fecundis (planans iter asperum) idest petrosum (dirige calles reflexos) idest curuos in peccatis & tortuosos.

Vt pius mūdi sator & redēptor
Mentibus pulsa leuione puris:
Rite dignetur veniens sacratos
Ponere gressus.

¶ Vt pius sator: & dicitur a sero. is. idest creator (mundi & redemptor mentibus puris pulsa leuione) idest liuore: abiecta & venenosa sorde victorum (veniens dignetur ponere gressus sacratos) idest sancta itinera (rite) idest recte vel ordinate.

Laudib⁹ ciues celebrāt superni
Te de⁹ simplex pariterq; trine;
Supplices & nos veniā pcamur
Parce redemptis, Amen.

¶ Superni ciues) idest cœlestes angeli celebrāt te laudib⁹ (o deus simplex) scilicet in substātia (& trine) scilicet in personis (pariter nos supplices) idest humiles (precamus veniam) idest indulgentiam (parce redemptis) idest dimitte nobis redēptis peccata nostra: quia redemisti nos sanguine tuo proprio.

ptis peccata nostra: quia redemisti nos sanguine tuo proprio.

Carmen est trimetrum iābicum cacometrū. Canitur in festis apostolorū Petri & Pauli: prosequitur ipsorum laudes.

Fœlix per omnes festū mū/
di cardines
Apostolorū præpollet alacriter
Petri beati Pauli sacratissimi:
Quos xp̄s almo cōsecrauit san-
guine
Ecclesiarū deputauit principes.

¶ Hic laudat autor deum in cōmémoratione Petri & Pauli qui deputauit illos esse principes ecclesiæ & potestatem dedit illis ligandi atq; soluēdi vincula peccatorū: vnde rogam⁹ eos vt reddāt nos deuotos fide: & spe robustos & repletos fōte gemine charitatis. impetrato ab eis viuere post mortē (ap̄lorū festū fœlix) idest beatum vel lētum (præpollet

alacriter) idest iocose præ alijs splendet (per omnes cardines) idest p̄ omnes partes mundi (apostolorum dico) scilicet beati Petri & Pauli sacratissimis: quos apostolos christus consecrauit almo sanguine & (deputauit) idest constituit eos esse principes ecclesiarum.

Hi sunt oliuæ duæ coram dño
Et candelabra luce radiantia
Præclara cœli duo luminaria
Fortia soluūt peccatorū vīcula;
Portas olympi reserāt fidelib⁹.

¶ Hi sunt duo oliuæ) & duo arbores fructuosæ & redolentes & sunt candelabra luce radiantia corā domino: scilicet cum lumine virtutū: quia dominus non posuit eos sub modio absconditos: sed super candelabra: idest in maiore claritate, siue charitate. scilicet romana ciuitate.

(& duo p̄clara luminaria cœli & soluūt) .i. rūpunt fortia vincula peccatorū (& reserāt isti duo) .i. ap̄iūt (portas olympi) .i. cœli (fidelib⁹) .i. xp̄ianis.

Expositio hymnorum

¶ Et ipsi. s. Petrus & Paulus (habent potestatem claudere supernas sedes) idest coelestes (habent potestatem claudere sermone). i. solo verbo. sicut clausit Anania & siphire cum dixit Petrus pecunia tua tecum sit idest peccata tecum sint in perditionem (& pandere). i. aperire (splendētia limina poli linguarum eorum claves factae sunt super alta sidera). i. super omnes doctores ecclesiarum (& repellunt larvas). i. culturas idolatrie. Larva

Larua.
Adoratio
latría &
idolatria

Dulia &
iperdulia

quoddam monstrum est: & in vultu hominis est: ut paucum inferat per quasdam phantasias nocturnas: intelligimus peccata quae apostoli repellunt ab eis quae eos sequuntur (ultra limites mundi. i. extra ecclesiam. Nota quod aliud est latría: & idolatria: quia latría est summę venerationis cultus soli deo adhibendus: vel latría est voluntaria professio diuinę maiestatis. Idolatria vero est cultus deo debitus creature exhibitus. Et hæc differentia solet assignari inter latría, idolatria, dulia, & iperdulia. de latría & idolatria quod sit distinctum est. Dulia vero est honor qui debetur sanctis. Vnde de beata virgine sciendum quod in quantum sit persona sancta ei debetur dulia: sed in quantum est mater dei debetur ei iperdulia. idest magna excellentia: quia iperdulia debetur excellenti: sicut est caro christi: beata virgo crux christi: quia fuit instrumentum nostre redemptionis. & concordat cum dicentibus quod est dulia maior & minor de latría & dulia differentias habent. c. venerabiles imagines. de consue. dist. in. in glosa ibi posita.

scituū. xij.

¶ Beatus Petrus rupit laqueos catenarum) quia ceciderunt catenae de manibus eius per angelum nuntiantem (mirabiliter) idest fortiter (christo iubente) & ipse (custos ouilis & doctor) fidelis ecclesie (& pastor gregis) christiani (& conseruator ouium). i. fidelium (arcens). i. repellens (truculentam rabiem). i. crudelē rabiem (idest sequitiam) (luporum). i. daemonum vel hereticorum.

¶ Quodcumque vinculis) idest sententiis (strinxerit) idest ligauerit & constringet (erit ligatum astris) idest caelis (& quod resolverit in terris arbitrio) idest iudicio suo (erit solutum super radium solis) (vel caeli) & erit iudex seculi in fine mundi.

¶ Petrus erat talis qualis superius ostenditur: sed Paulus (non impar huic). s. Petro equalis (doctor gentium & sacratissimum templum). i.

Habent supernas potestatem claudere

Sermones sedes pandere splendentia:

Limina poli super alta sidera:

Linguarum eorum claves caeli factae sunt:

Larvas repellunt ultra mundi limites.

Beat⁹ Petrus catenarum laqueos

Christo iubente rupit mirabiliter:

Custos ouilis & doctor ecclesie

Pastor & gregis conseruator

ouium

Arcens luporum truculentam

rabiem.

Quodcumque vinculis super terram

strinxerit

Erit in astris religatum fortiter:

Et quod resolverit in terris arbitrio

Erit solutum super caeli radium.

In fine mundi iudex erit seculi.

Non impar Paulus huic doctor

gentium

Electionis templum sacratissimum:

In morte

In morte

In morte cōpar; in corona par-
ticeps:

Ambo lucernę & dec⁹ ecelesię
In orbe claro coruscāt vibraie.

O roma felix q̄ tātorū principū
Es purpurata p̄cioso sanguine:
Excellis oēm mūdi pulchritu-
dinem

Nō laude tua sed sc̄torū meritis
Quos cruētatis iuglasti gladijs
d̄ns cruentatis).i. sanguinolentis: q̄a

Vos ergo modo gl̄iosi m̄ryres
Petre beate Paule mundi liliū
Cœlestis aule triūphales milites
Precib⁹ alm̄is v̄ris nos ab oībus
Munite malis: ferte sup̄ ethera.

Gloria deo p̄ immensa sēcula
Sit tibi nate decus & imperium
Honor potestas sanctoq̄ sp̄i:
Sit trinitati salus indiuidua
Per infinita sc̄lorū sēcula. Amē.
deus est salus omniū gentiū per infinita sēculorum sēcula. Amē.

AVrea luce & d̄core roseo
Lux lucis omne pfudisti
sēculum

Decorās cœlos inclyto martyrio
Hac sacra die q̄ dat reis veniā.

tyrto. tu dico (decorās cœlos. i. cœlestes creaturas (inclyto martyrio). i. nobili passione (hac sacra die). s. in hac festiuitate (quæ) dies (dat veniā) id est indulgentiam (reis) id est peccatoribus.

Ianitor cœli doctor orbis parit̄
Iudices sēcli vera mūdi lumina:
Per crucē alt²; alt² ense triūphās
Vitæ senatū laureati possident.
phās ense (laureati). i. coronati (possidēt senatū). i. principatū vitę eterne.

vas electiōis (& in morte). i. in passione (cōpar). i. c̄qlis huic: & in corona particeps & cōcors (ambo illi lucernę sūt & dec⁹). i. honor (ecclie coruscāt claro vibramine). i. magno splendore (in orbe). i. mundo. ¶ O roma felix). i. beata es (q̄ purpurata. i. decorata p̄cioso sanguine horū q̄ passi sunt (tantorum principū). i. tā magnorū. s. Petri & Pauli (excellis). i. superas (oēm pulchritudinē mūdi) nō tua laude (sed meritis sanctotum) i. propter sanctos (quos iugulasti). i. interfecisti (gladijs cruentatis). i. sanguinolentis: q̄a in te occisi sunt.

¶ Et q̄a habetis potestatem ligandi atq̄ soluendi. (ergo o martyres gloriosi. s. Petre & Paule (liliū) i. ornamentū vel flos (mundi milites cœlestis aule triumphales). i. victoriosi (munite). i. defendite nos ab oībus malis: v̄ris alm̄is p̄cib⁹ (& ferte nos sup̄ ethera). i. vsq̄ ad ethereū cœlū.

¶ Gloria sit deo p̄ immensa sēcula. i. p̄ immutabilia sēcula (& o tu nate). i. o fili dei viui (decus & imperiū) q̄ imperas cœlo & terræ, & mari: sit tibi honor & potestas & spiritui sancto indiuidua). i. inseparabilis: (salus sit trinitati) q̄ trinitas vnus

¶ O lux lucis). i. filius patris (perfundisti omne sc̄m). i. replesti (aurea luce). i. p̄dicatione apostolorū. lumina aurea dicti sunt apostoli sapientię proferētia splendore & bonitatis & bonę vitę quibus nos illumināt (& decore roseo). i. rubeo mar-

tyrio. tu dico (decorās cœlos. i. cœlestes creaturas (inclyto martyrio). i. nobili passione (hac sacra die). s. in hac festiuitate (quæ) dies (dat veniā) id est indulgentiam (reis) id est peccatoribus.

¶ Ianitor cœli). i. Petrus ostiarius (doctor orbis). i. p̄dicator mūdi. s. Paulus (pariter) i. simul sunt (iudices sēcli) & sunt (vera) mūdi lumina (alter). i. Petrus (triūphās). i. vincēs p̄ crucē (alter) alius. s. Paulus triūphās ense (laureati). i. coronati (possidēt senatū). i. principatū vitę eterne.

Expositio hymnorum.

¶ Apostropham facit ad Petrum: sic dicens (o petre bone pastor clemens accipe iam vota precantum) idest preces (& resolue vincula peccati potestate tibi tradita) a christo (qua potestate) claudis aperis (coelum) idest paradysum (cunctis verbo) idest sermone.

¶ O Paule doctor egregie (instrue) idest compone nostros mores (& satage) idest labora (transferre nos mente polum) idest coelestia mente cogitare & quæ in coelis sunt tota mente desiderare (donec) idest quo usq; perfectum in vtraq; parte. scilicet anima & corpore (largiatur) idest tribuat nobis in futuro (plenius) idest deus largiatur. illo (euacuato) scilicet penitus dimisso. idest mortalitate (quod gerimus ex parte) idest in hoc mortali corpore, quasi in aliam partem hominis. idest in futuro gloriabitur homo plenius & perfectius data sibi immortalitate vtriusq; partis. scilicet corporis & anime.

¶ Oliuę binę .i. duę oliuę (pietatis vnice) idest indiuisæ vel vni⁹ amoris (impetrate) idest postulate a deo nos (viuere deuotos fide & robustos) idest firmos (spe maxime repletos fonte geminę charitatis) .i. dilectione dei & proximi. impetrare in cę (post mortem crucis) idest separationem corporis & anime.

¶ Sempiterna gloria .i. æterna gloria (sit trinitati) in tribus personis (& honor sit eis atq; iubilatio) .i. laudatio sit ei trinitati in vnitae) scilicet vno deo (cui) trinitati q̄ est vnus deus (manet imperiū ex tūc) idest ab exordio mūdi (& modo) in p̄senti (per æterna secula) idest per omnia sequentia.

Iam bone pastor Petre clemēs
accipe

Vota p̄cantū & peccati vincula
Resolue tibi potestate tradita:
Qua cūctis coelū verbo claudis
aperis.

DOctor egregie Paule
mores instrue:

Et mente polum nostransferre
satage.

Donec perfectū largiat̄ pleni⁹
Euacuato qđ ex parte gerim⁹.

Oliuę binę pietatis vnice
Fide deuotus spe robustos ma-
xime:

Fōte repletos charitatis geminę.
Post carnem carnis impetrare
viuere.

Sit trinitati sempiterna gloria
Honor potestas atq; iubilatio:
In vnitae cui manet imperium
Ex tunc & modo p̄ æterna sc̄la.

Carmē est dimetrū iābicū cacometrū. Canit̄ in festo beatę Marię
Magdaleneę ad vesptinas horas. Memorat quēadmodū poenitētia ducta: ante xp̄i pedes delictorū suorum veniam cōsecuta est
adeo vt ipsum resurgentem a mortuis prima videre mereretur.
Eamq; exorat; vt pro nobis stet aduocata.

Laudat

Lauda mater ecclesia
 Lauda christi clementiam:
 Qui septem purgat vitia
 Per septiformem gratiam,

peccatrix: & fere iam ab ipsa fauce tartari detenta redit ad vite ianuam per lamenta poenitentiae & lachrimarum affluentiam: cuius conuersionem imitantes peccatores ad eius beatitudinem peruenire merebuntur. (o mater ecclesia) idest o fidelis congregatio christianorum (lauda) idest verbis extolle (clementiam) idest misericordiam christi (qui purgat). i. emundat & extirpat in Maria magdalena (septem vitia). i. septem peccata mortalia: & hoc (per septiformem gratiam) idest per septem dona spiritus sancti. que sunt, sapientia, intellectus, consilium, fortitudo, scientia, pietas, & amor. vel dic p septiformem gratiam. idest per septem virtutes que opponuntur peccatis. vt humilitas superbix. & castitas luxurix. & diligentia accidia. & sic de singulis.

Septē do
 na spūscī
 Septē vir
 tutes con
 tra pctā.

Maria soror Lazari
 Quæ tot comisit crimina:
 Ab ipsa fauce tartari
 Redit ad vitæ premia,

que commisit tot crimina) idest tãta & tam inhonesta genera peccatorum quod (amisso nomine) peccatrix dicebatur: & sic cognoscebatur (redit ad p̄mia) idest ad dona, vel ad limina (vite) scilicet æternæ: & hoc (ab ipsa fauce tartari.

Declarat qualis fuerit ante cōuer
 sionem: & qualis effecta sit post: di
 cens (Maria) scilicet magdalena. a
 magdalo castro cognominata. & di
 cta est Maria. q. amaræ mare: & mag
 dalena. q. manēs rea. hoc aperiet ca
 thalogus sanctorū (soror Lazari

Maria.
 Magdale
 na.

Post fluxe carnis scandala
 Fit ex lebete phiala:
 In vas translata glorie
 De vase contumeliæ.

scādaloſa (carnis fluxe) idest fragilis & spurcissime (trāslata i vas glorie) i. in habitaculū dei (de vase contumeliæ). i. malicie & spurcissimi peccati.

Fit) s. Maria magdalena (phiala)
 idest vas aureum p̄ciosum: quo vt
 habetur Exodi. xxv. offerebantur
 odora menta in templo (ex lebete)
 idest ex vase illi per quod eius pec
 cata designantur. q̄a lebes olla enca
 est, seu vas coquēdi aliqd sup ignē:
 (& hoc post scādala) i. post peccata

Phiala.

Lebes.

Aegra currit ad medicum
 Vas ferens aromaticum:
 Et a morbo multiplici
 Verbo curatur medici.

maticus. a. um. ab aroma. tis. gr̄c̄c̄ descendit quod latine sonat odoramē
 tum ex speciebus odoriferis confectum (& curatur) idest sanatur a (mul

Aegra) scilicet Maria mag. i. infir
 ma pondere peccatorum (currit ad
 medicum) scilicet christū: quia vi
 tē pristinae non sustinuit detrimē
 tum: sed afflata sancto spiritu tuit
 ad domum Simonis leprosi (ferēs
 vas aromaticum) idest plenū vn
 guenti nardi mystici preciosi. aro

Aromati
 cus.
 Aroma,

I in triplici

Expositio hymnorum.

triplici morbo) idest ab immundissima peccatorum lepra & hoc voce). i. per vocem (medici) quia dixit Iesus. remittuntur ei peccata multa: quia dilexit multum.

¶ Vnctio contriti cordis. s. ipsius Magdalene perungentis dominum (cum fluuio) idest abundantia lachrymarum: & (actio pietatis). i. actus vel demonstratio pietatis siue exercitiū. quia deuotis lachrymis cepit rigare pedes domini & capillis tergere (solut) zeugma ē ab inferiori nā hoc verbum respondet supradictis nominatiuis. soluit dico. idest absoluit (ream) idest magdalenam peccatricē (a vicio). i. a peccato.

¶ Diximus q̄ per affluentiam lachrymarum & magnam contritionem curata fuit a medico. declarat autē quātum valere lachrymæ illę. scilicet: q̄ prima vidit Iesum. scilicet post Mariam matrem: resurgētem ab inferis cū victoria) scilicet propter spoliū animarū sanctarū expectantium eius aduentum: & quia (ardebat plus ceteris) scilicet discipulis domini Iesu (meretur prima gaudia) scilicet resurrectionis dominice. & poterit esse prima: tam nominatiuis quam accusatiuis.

¶ Et quia x̄ps remisit tot tantaq̄ peccata Marię mag. vt daret fiduciam peccatoribꝫ sperandę pietatis (gloria sit vni deo pro sua gratia multiformi) idest infinita (qui remittit culpas & etiam supplicia) idest tormenta, siue pœnas debitas pro peccatis (& dat premia) idest recte cōuersis peccatoribus cōcedit gloriam æternā. hoc est seipsum. cuius fructio est gloria æterna.

Carmen est quale superius. Canitur ad horas matutinas in eadem festiuitate sanctę Marię magdalene: agitur quod in titulo p̄cedentis hymni:

¶ Ut superiori sic etiā p̄sens hymnus tractat de laudibꝫ diuę Marię magdalene. cuius intercessionem petit. narrat quidem quomodo contempsit & calcavit huius seculi pompā & fastus: igne sancti spiritus succensa. & pro dolore p̄cedentium delictorum gloriā consecuta est. Orbita ab orbe dicta est. vt vrbs & est rota currꝫ & eius vestigiū. vt ait Alconius. (orbita ergo lucis). i. dies huius

Contriti cordis vnctio

Cum lachrymarum fluuio

Et pietatis actio

Ream soluit a vicio.

Surgentem cum victoria

Iesum vidit ab inferis:

Prima meretur gaudia

Quæ plus ardebat cæteris.

Vni deo sit gloria

Pro multiformi gratia:

Qui culpas & supplicia

Remittit & dat premia.

orbita &
vnde.

Alconius.

Votiuā cunctis orbita

Lucis triumphat gratia:

Qua scandit astra vernula

Maria christi fulgida.

ta currꝫ & eius vestigiū. vt ait Alconius. (orbita ergo lucis). i. dies huius solemnitatis

solemnitatis beatę Marię mag. quę per annuã revolutionẽ. q. in rota nos
bis se rēp̄sentat. nam orbita proprie rotũditas est (votiua). i. aduocata
(cunctis). i. hominib^{us} respectu deuotionis. vel sic votiua. i. desiderata cũ
ctis. hoc est in voto cunctorũ respectu vite: quia omnes desiderant hunc
& plures alios dies videre (triũphat). i. letatur gratia. i. per gratiam con
cessam Marię (qua). i. in qua orbita (Maria vernula). i. serua xp̄i. quia ve
luti serua ad pedes dñi recubēs precio misericordię & suarum lachryma
rũ redēpta est (fulgida) hoc est effecta fulgida & splēdens in amore & dis
lectione nostri redēptoris, vel fulgi. i. iam mundata a peccatorũ lepra.

**Calcans beatam luridam
Sęcli ruentis machinam:
Ardore sancti spiritus
Ignem subegit lubricum.**

cus aqua (sęcli ruentis). i. mũdi pereũtis (subegit). i. subiugauit & calca
uit (ignem lubricũ). i. vilem & contagiosum huius mundi. & hoc (ardo
re sancti spiritus). s. succensa: qui eius lũbos iecurq; morbidum adussit.

**Hęc sacros Iesu lachrymis
Pedes rigauit intimis:
Terfit capillis osculans
Mentis tenebras expians.**

**Te quesumus gratissima:
Deposce clēmens veniam:
Cœlestis aule tinnulis:
Quo perfruamur organis.**

posce) idest impetra a deo veniam. i. nostrorũ peccatorum remissionem
(quo) pro vt (perfruamur). i. nos participes simus & lætemur organis.
organum. notissimũ instrumenti musici genus est. de quo ps. cxlviii. ac
cipitur etiam pro omni genere musici instrumenti (organis). i. cantibus
& melodia (tinnulis). i. bene sonantib^{us}: vt sit tinnulus. a. um: est autē tinnu
lus sonus liquidus & suavis & dulcis qualis est in gloria sanctorum. a. ti
nio. is. quod sonat reteñit el metal.

**Salue beata trinitas
Peremne manens gaudiũ:
Viua creatrix omnium
Quę regnas i ppetuũ. Amē.
(i ppetuũ.) i. sine fine p infinita seculorũ secula. Amen.**

Beata. s. Maria (calcās). i. floccipēs
dens & negligens (machinā). i. fa
bricā sui corporis siue mundanę cō
positionis insidias (Luridā). i. pal
lidā. tabidā. liuidāq; mœrētē & tri
stē. nā a loro dñi siue a luria gñre po
tiōis mortiferę pallidęq; vnde Ti
bullus. Diues in ignaua luridus or

Luridus
& vnde.

Tibullus

Hęc). s. Maria (rigauit lachrymis
intimis). i. visceralibus (pedes sa
cros Iesu: & (terfit). i. mũdauit: vel
exsicauit (suis capillis). s. p lintheo
habitis (osculās & expians). i. eua
cuās emũdāsq; (tenebras). i. pctā te
nebrosa q̄ mētes hoĩum cęca caligi
ne iuoluũt (mētis) i. aię ip̄ius marię.

Per eius intercessionem nostrorũ
peccatorũ cōdonationem petimus
(o gratissima deo). s. Mag. speciali
grā a deo dilecta (q̄sumus). i. roga
mus te (deposce tu clēmens). i. pia,
vel potius clēmens. i. clēmenter (de

Organũ.
Tinnulus

Cōclusio totius hymni ad laudē
& gloriã sanctissimę trinitatis (o
trinitas beata salue manēs). i. exis
stēs (gaudiũ perēne). i. ppetua bea
tudo (creatrix viua) i. increata.
oĩm (q̄ regnas). i. duras & pmanes

Expositio hymnorum,

Carmē est quale illud primo dierum; sed cacometrum,
Canitur ad horas vel pertinas in festo diui Iacobi ma-
ioris; cui⁹ merita cōmendās petit n̄as p̄ces exaudiri.

¶ Materia presentis hymni laudes
beati Iacobi apostoli p̄sequit̄. &
per eius intercessionem petit a deo
preces celebrantium sua festa exau-
diri & concedi. & primo petit vt
in iudicio sit prius. (O. s. deus hic
iudex. s. a te constitutus. nam dicit̄.

Hic iudicandis ouibus
Etiudex agnoscentibus:
Summo qui fultit merito
Sit pius in iudicio.

Matth. xix. se debitis & vos sup̄ duodecim sedes iudicātes duodecim tri-
bus israel (qui fultit) idest electus & splendidus fuit (summo merito). i.
secundum eius preclara merita. (Sit pius) idest mitis & misericors in iu-
dicio: & hoc ouibus iudicandis). i. ad iudicandas oues (agnoscentibus)
scilicet eum vel te: o deus per eum vel (agnoscentibus) scilicet peccata sua
quia qui non agnoscunt hic peccata sua per poenitentiam: & qui non cre-
dunt iam iudicati sunt: & percissi ab ecclesia secundum Augustinum.

Augusti.

¶ O sancte Iacobe. s. vel poti⁹ o de⁹
(absolute nos errorib⁹. i. ab errorib⁹
& pctis n̄is (in his p̄cib⁹ sacratis)
idest dedicatis tibi & (robora). i.
fortifica (stantes) idest permanen-
tes in statu gratie (ne). i. vt non (ca-
dāt) scilicet in peccata & (adiuua la-
pso) vt surgant. scilicet a peccatis in quibus iacent: & sepulti sunt.

In his sacratis precibus
Absolue nos erroribus:
Stantes ne cadant robora
Lapsos vt surgant adiuua.

¶ Petit etiam (vt qui colunt). i. ce-
lebrant & venerantur hodie hec fe-
sta (nomine). i. sub nomine aposto-
li. s. Iacobi (intersint). i. associetur:
& presentes sint (in perpetuum). i.
in eternum (solemnitati). i. festiui-
tati. & glorie (cælibum). i. vitā cœ-
lestem agētium, aut sanctorum. nā

Apostoli qui nomine
Hæc festa colunt hodie:
Solemnitate cælibum
Intersint in perpetuum.

Cælebs

cælebs dicitur coniugij expers: cælo aptus siue cælo beatus.
¶ O deus sancta trinitas). i. o deus
trinus & vnus (omnes fideles col-
laudent). i. adorent super exaltēt &
benedicant te (vt exaudias suppli-
ces). s. eos. i. suppliciter decantates:
(& cōferas). i. dones pacem cūctis.

Vt supplices exaudias:
Pacem cunctis & conferas.
Omnes fideles te deus
Collaudēt sancta trinitas:

Carmen est quale superius. Canitur in eodem festo:
ad quod celebrandum nos monet.

¶ Iste hymnus cum superiori ver-
sat. sed primo nota: q̄ incitat chris-
tianorum populum ad celebrandū

Exultet nostra concio
Aeterni patris filio.

Vocisq̄

Vocisq; modulatio
Canat hymnum cū gaudio.

beati Iacobi natalicium diem: cuius laudes & martyrium describēs petit apud deū eius intercessionē. inquit ergo (nostra cōcio) idest fide-

delium congregatio & christianorū vnio. quid sit cōcio vide in hymno coronę domini (exulter) idest letetur filio æterni patris (q;) pro & (modulatio). i. dulcedo & suauitas (vocis) scilicet nostre (canat. s. ei hymnū) idest laudem cum cantico. Hymnus græcę hynos. & interpretatur laus dei cum cantico. & si nō fuerit dei & cum cantico non erit hymnus. hos primum Dauid composuit.

Hymnus

Iacobi natalitia

Colamus cum letitia:
Qui ligauit dæmonia
Pro Philetī iniuria

Colamus) idest celebremus cū lætitia. s. maxima (natalitia Iacobi) idest solemnitatē diei: in quo natus est ad gloriam beatus Iacobus. nā cum sancti moriuntur tunc videntur nasci ad gloriā. & adpellamus natale seu nataliciū diem eorū: quia non nati sunt sancti. solius autem

Natale.
Natalicium.
natiuitas
Philetus
quis.

beatę Marię genitricis dei. & beati Ioannis natiuitatem celebramus: quia sancti nati sunt. & domini nostri Iesu christi: qui sanctus sanctorum est (qui ligauit dæmonia) idest per quē Iacobū angelus dei ligauit dæmonia & hoc (pro iniuria Philetī) hic fuit discipulus sancti Iacobi & prius Hermogenis magi. hoc autem fuit quando post conuersionem Philetī: misit hermogenes diabolos. vt adducerent Philetum & Iacobum vinctos. & venientes in aëre vlulare ceperunt. dicentes Iacobo quia angelus dei eos ligauit cathenis ferreis: & plurimum cruciauit.

Apostolorum omnium
Veritatem sequentium:
Primus subit martyrium
Cœlestē scandens solium.

Narrat beati Iacobi excellentiā qui vocatus est primus seu maior triplice ratione. primo ratione vocationis. quia primo vocatus est a christo. n. ratione familiaritatis: quia ipsum ad secreta admittebat. in. ratione passionis: quia (primus omnium apostolorū) idest inter ceteros apo-

Iacobus:
dī maior
triplici
ratione.

stolos (sequentium veritatem) idest christum (subit martyrium) idest passus est mortē. nā decolari iussus est ab Herode per Abiatar (scandēs) idest ascēdens p mortē martyrii (solium cœlestē). i. gloriā regni cœlestis

Ierusalem sententia
Capite plexus impia:
Compostellæ per maria
Dantur ei residia.

Dico q; subit martyrium (plex capite) idest percussus, vel decollatus (Ierusalē). i. in Ierusalē: & hoc (sentētia impia). i. p crudelem sentētiā (& residia) idest vltimę sedes siue vltima quies & locus permanens in posterū (dantur compostel-

lę). i. in cōpestella (per maria) idest ad quā appulit per maria vectus. nā discipuli eius metu iudeorum noctu corpus apostoli surripientes nauis sine remige imposuerunt. cetera aperiet cathalogus sanctorum.

Concludit

Concludit petēs eius beneficium (o Iacobe pastor pie & cōsolator ecclesiæ). i. fideiū (appella. i. in nostrum fauorē inclina (regē glorię) idest deū, vt ipse tuis p̄cibus placatus (audiat nos). i. n̄as preces (hodie). i. in presenti festiuitate. Amē.

Carmen est quale superius. Canitur in eodem festo: & incipit Hispaniam ad laudes sui gloriosi ducis decantandas.

Gloriosissimi hymni p̄sentis materia vltioris ceteriorisq; hispanię incolas: idigenasq; exhortatur, vt eximij patroni sui Iacobi solemnitate gaudens attollat: p̄ceteris nationibus. tū quia p̄ eius saluberrimam p̄dicationem idola reprobauit. tū etiā q̄a sui sacratissimi corporis thesaurū tanq̄ depositū seruat. inq̄t ergo. (o hispania) est aut̄ hispania regio n̄e Europę. dicta prius Iberi ab ibero: postea vero ab hispano siue

Hispania
Hispaniæ
p̄tes tres.
Mella.

ab hispali hispania cognominata est. Hispania autē tribus est disiuncta nominibus. Tarraconēsis in qua numantia vrbs erat clarissima. Bēthica vbi Hispalis & Corduba. Lusitania vbi Emerita est. autor est Mella (fœlix). i. nobilis p̄pter tm̄ patronum (gaude). i. lætare (exultās). i. gaudens & te glorificans (mētibus lætis). i. verbis mēbrisq; festiuis. Exultō em̄ de ex & salto dī (cantando laudibus dignis solēnia) idest festiuitatem (tui ducis). i. tui gloriosi Patroni Iacobi.

Declarat q̄re debeat exultare. dicens. q̄a (hic est ille) p̄ excellentiā dicitur (magnificus miles). i. nobilis & magnanimus (potēs certamine) idest in certamine: nā multa miracula operat̄ q̄tidie (primus glori.) idest glorificatus & laureatus (palma). i. victoria & corona martyri sui (agmine) idest ex agmine & numero apostolorum. quare autem dicatur primus siue maior vide superius.

Irię. es:
Iria. x.

Qui. i. beatus Iacobus (deductus) i. vectus naui (irię) i. ad illū locum. irię. es. ciuitas est boetię. Iria autē flauia vulgariter dicitur El padrō. in gallecia. ad quā beatus Iacobus post mortem delatus fuit (post sententiā mortis) dictatā ab Herode p̄

Dico q̄ dedit tibi notitiā regni cœlestis (vt reprobares) idest sperneres (idola) idest falsos deos (cum omnibus piaculis) idest peccatis expiatione dignis (iam facta) idest te eā existēte (facta) idest effecta (cre

O Iacobe pastor pie
Consolator ecclesiæ:
Regem appella glorię
Vt nos audiat hodie.

GAude fœlix hispania
Lætis exultans mentibus
Tui ducis solemnia
Dignis cantando laudibus.

Hic est ille magnificus
Miles potens certamine:
Primus palma glorificus
Apostolorum agmine.

Qui post mortem sententiā
Naui deductus irię:
Tibi didit notitiā
Regni cœlestis curię.

Vt reprobares idola
Cum omnibus piaculis:
Iam fide facta credula
Multis visis miraculis.

cula miraculis multis visis) idest per multa miracula a te visa & ab ipso facta ad gloriam dei. vel dic vt tu facta iam cred. mul. v. reprob. idola.

Carmen est dimetrum iambicum cacometrum. Canitur ad horas vespertinas in festo beatæ Annæ matris Mariæ genitricis dei. Narrat quemadmodum diuino nutu concepit & peperit gloriosissimam virginem Mariam.

Clara dei gaudia
Decantet nunc ecclesia:
In Anna dei famula
Pangens cœli miracula.

fuit nobili viro Ioachin primū, ex quo progenuit Mariam matrem redēptoris. & post eius obitū: anuente dño. habuit alterū, cuius nomen Cleophas. ex quo habuit alterā Mariā matrem Iacobi minoris: & Simonis & Iude. deinde habuit tertiū virum qui fuit zebedeus: ex quo habuit Mariam matrē Ioannis euangelistæ: & Iacobi maioris. Itaq; per eius intercessionē petit nobis autorē oīum reddi propiciū. dicēs. (ecclesia decātet nunc gaudia clara dei). s. huius p̄sentis festiuitatis anniuersarię diuę Annę (pangens). i. decantans (miracula cœli) scilicet esse completa (in Anna famula) idest serua dei.

Beata anna
tres maritos & tres
filias habuit.

**Anna regum progenies
Et sacerdotum series:
Stirpem illustrem patribus
Suis donauit actibus.**

¶ Laudat eā a gñe & ab operibus: quibus genealogiā suā decorauit Anna (appositiuē) p̄genies (regū). i. descēdens a gñe regū: & existēs caput gñatiōis regis regū (& series) i. ordo & discursus sacerdotū & patriarcharū (donauit suis actibus) i. suis operibus & meritis sanctis

dedit (vt decebat semper orationibus & ieiunijs insistendo) (patribus) i. suis antecessoribus (stirpem). i. filiam Mariam (illustrem). i. nobilem. nō enim primam visa est, nec habere secundam.

**Nupta dei iudicio,
Fidelī matrimonio:
Iuxta verbum angelicum
Fructum concepit cœlicum.**

¶ Nupta) idest coniugata fuit Anna (iudicio dei) idest diuina voluntate (matrimonio fideli) idest debita castitate celebrato cui peccatum deest: vt ait Beda (concepit fructū cœlicum) idest Mariam reginā cœlorum (iuxta verbum angelicum) dixit enim angelus Anna. ecce Ioachim vir tuus ex quo concipies: vestras enim preces deus exaudiuit.

Beda

**Infœcunda pro tempore
Prole marcescens corpore:**

¶ Infœcunda) scilicet fuit beata Anna. idest sterilis (pro tempore) scilicet aliquo & multo suæ ætatis, vel gratia tēporis. idest senectutis suæ marcescens

Expositio hymnorum

(marcescens) idest marcida vel exsiccata (prole) i. quo ad prole (corpore). s. exsiccato: cuius causa potifex despexit Ioachim: quia non reliquerat prole in Israel iam senex (sed per patre luminu). i. gratia patris luminu, hoc est dei omnipotentis (parit ia reginam virginum). i. virginem Mariam virginum decus egregium.

**Mria illu
minatrix
interpta**

¶ Petit beatę Anne intercessionem apud deum. dicēs (Maria filia plena gra reddat) i. efficiat nobis (autorē omnium) i. deū oipotentē (ppiciū) i. mitē & misericordē: & hoc (obtentu) i. interuētiōe Anne. s. mris sue.
¶ Laus sit paterno luminu). i. deo patri & (filio vlt). i. etiā (flamini) idest spiritui sancto (qui). s. deus trinus & vnus (transducatur) accipe simplex verbum solum & dic. ducat (nos trans additum cœli) idest intra ipsum cœlū (p meritū Anne) s. matris Marię genitricis dei.

Carmē est quale superius. Canitur in eodē festo ad matutinas horas. Collaudat Annam tanti fructus genitricem: qui nostrę redemptionis extitit principium.

¶ In p̄senti hymno agit etiā de laudibus beatę Anne. laudat eam veluti radicem & principium nostri remedij. quippe eam peperit quā p̄tus & astra. & cętera colunt. Anna ergo p̄cellsa) idest alta nobilis: vt decebat matrem tantę filię: alias p̄cellsam: & refertur ad virginē (genuit) scilicet illam virginem (excelsam) idest sublimem (supra sydera) idest super oēs cœlos & cœlestes (quā terra & pontus). i. mare (& ęthera). i. cœlum (colūt) idest venerantur & adorant (& astra cętera) idest oīa alia sydera seu cœli. ęther autem pro primo cœlo, vel pro altiore parte aëris. ab eo deriuatur ęthera. ę. fœminū: sicut ab hoc nomine aër aura. poteris etiā dicere in alio sensu. quā terra idest boni. & pontus idest mali. & ęthera. i. cœlestes colunt & adorant excelsam supra sydera.

**Aeter.
Aetera.**

Pomifer.

¶ Nā hec arbor). i. beata Maria (pomifera) a pomo & fero cōpositum est. i. fructuosa (pandens). i. extendens (ramos). i. prole triū filiarum (vt). i. veluti (hedera) pululans. i. ramosa. & (vt). i. veluti (oliua fructifera) i. p̄spera ramis & fructibus plena vtilissimis Oleo em̄ verscimur vngimur; & illuminamur. (progenuit fructum trinum) idest tres filias,

Sed iam per patrem luminu
Parit reginam virginum.

Obtentu Anne filia
Maria plena gratia:
Nobis autorem omnium
Reddat semper propitium.

Sit laus paterno luminu
Sit filio vel flamine:
Qui nos per Anne meritū
Cœli transducatur additum.

Q Vā terra pontus ęthera
Colunt: & astra cętera.
Excelsam supra sydera
Anna p̄cellsa genuit.

Nam hec arbor pomifera
Ramos pandens vt hedera:
Vt oliua fructifera
Fructum trinum progenuit.

Qui Marię.

Qui Marię vocabulo
Coniunctus vt in surculo:
Sed iam primus pro sæculo
Redimendo concipitur,

ficut (in surculo) idest sicut in trũco arboris cui inseruntur surculi seu rami. nam sicut Nicolaus Perotus in cornucopia asserit. surcus est palus cuius dimunitiuum est surculus. surculus enim proprie est qui inseritur. germen autem in surculis nascitur. alij enim surculum a furco tradũt pro trunco arboris & pro ramo abscisso: vt Ambrosius in quadam homilia quadragesimę (sed primus) scilicet fructus. idest prima Maria mater xp̄i concipitur iam pro sæculo redimendo) idest pro generis humani redemptione: ex ea nãq; natus est xp̄us: qui suo proprio sanguine nos redemit.

Nicolaus
Perotus
Surcus.
Surculus
Ambro.

Vt in mortis ergastulo
Dudum oppresso populo:
Cum salutari poculo
Subueniat dum oritur.

detento (dudum). i. iam diu (in ergastulo mortis). i. in infernali carcere.

Hęc est Maria regia
Fœminarum pręnuncia:
Velut gemma primaria
Clare fulgens producitur.

Hęc quę subuenit dũ oritur (est Maria regia) idest a regia progenie descendēs & regis regũ mater (pręnuncia) idest dux & aduocata (fœminarum. s. quę fulgens) idest splēdens clare (producitur) idest generatur & propagatur (velut. i. sicut gemma) idest flos, ex qua nascitur fructus. vulgariter dicitur yema (primaria) idest quę primo nascitur (alias primitia) gemma etiam sumitur pro lapillo precioso splendido & transparenti quod instar gumit tranlucet.

Gemma

Laus ergo sit ingenito
Marię primogenito:
Cum spiritu paraclito
Pro Annę fructu inclyto.

Sit laus ingenito) idest patri qui non fuit genitus (& primogenito) idest filio Marię (cum spiritu paraclito) idest cũ solatore (& hoc profectu) idest pro partu (inclyto). i. nobili Annę. quę virgenem mariã gloriosam filiã nobis condonauit.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur in die transfigurationis domini: ad vespas & matutinas horas. Christi q; trãssfigurati gloriã celebrat.

Gloriosam

Expositio hymnorum

Gloriosam christi transfigurationem coelitus vtriusque testamenti patribus reuelatam representat presens hymnus: in quo nos autor monet ad debitam christo adorationem offerendam (o Iesu redemptor). s. mundi existens. s. (lux nata). i. filius genitus (de lumine). i. de patre (tu clemens dignare). i. digneris (sumere laudes). i. hymnos (ps) p & (preces). i. petitiones, orationesque (supplicum). i. deuote supplicantium seruatorum.

Tu ergo Iesu qui dignatus es contegi carne quondam. i. incarnari ex Mariae carne virginea (p perditis) scilicet hominibus (confer). i. concede (nos effici). i. fieri membra (tui sacrati capitis) nam christus caput est: nosque eius membra.

O conditor. s. christe (tu apparuisti) i. videri te fecisti: in deitatis claritate te transfigurando (dignis testibus) id est tribus discipulis. s. Ioanni, Petro, Iacobo: qui erant testes

Thabor. noui testamenti (in monte) s. thabor. **Calepinus.** qui ut Calepino placet mons est in medio Galilee rotundus & sublimis existens (flammeus vultu). i. pclarus aspectu pre sole. i. plusquam sol. & (candidus). i. splendidus (amicu) id est veste ut nix.

Et tu conferes. i. simul adduces (vates vetustos). i. Moysen & Heliam veteris testamenti prophetas (additos nouis alluminis). i. noui testamenti discipulis (dedisti). i. concessisti (vtrisque). s. aluminis (credere te) s. esse deum (diuinitus). i. coelitus. habentem

O christe in hac gloriosa transfiguratione tua (paterna vox vocauit te filium suum coelitus). i. a celo descendens. dicens. Hic est filius meus dilectus in quo mihi. &c. quem scilicet filium xpm (nos fatemur) profiteremur regem. s. esse glorie. s. eterne. & hoc (fidei pectore) id est firma anime fide.

Petit autor dei auxilium sic: quia profitemur nos te esse regem glorie. ideo (quesumus) id est petimus (concede) id est da nobis) scilicet ut possimus (micare). i. splendere (motibus almis) id est sanctis conuersa

O Nata lux lumine
Iesu redemptor saeculi:
Dignare clemens supplicium
Laudes precesque sumere.

Qui carne quondam contegi
Dignatus es pro perditis,
Nos membra confer effici
Tui beati corporis.

Prae sole vultu flammeus
Vt nix amictu candidus:
In monte dignis testibus
Apparuisti conditor.

Vates alumnis additos
Nouis vestutos conferens:
Vtrisque te diuinitus
Deum dedisti credere.

Te vox paterna coelitus
Suum vocauit filium:
Quem nos fidei pectore
Regem fatemur glorie

Concede nobis quesumus
Almis micare moribus:
Vt ad polorum gaudia
Bonis vehamur actibus.

tionibus & virtutibus (vt vehamur) idest ducamur a te (ad gaudia polorum) idest ad gloriam cœlorū (bonis actibus) scilicet nostris vel (actibus) idest operibus bonis. scilicet præeuntibus.

Laus patri inuisibili;

Laus eius almo flamini;

Lausq̄ sit vnigenito

Orbis terrarū dño. Amen.

¶ Laus. s. sit p̄ri inuisibili) & (laus eius almo flamini) idest spiritui sancto ab eo procedenti (q̄) p̄ & (laus sit vnigenito) idest filio (domino orbis terrarum) Amen. idest ita sit.

Carmen est quale superius in qualitate & materia.

Caniturq̄ in eadē festiuitate intra laudū solēnia.

Festiua iam solemnitatis

Nobis recurrit annua;

Qua proles dei inclyta

Paterna fulsit gloria,

¶ Hymnographus i p̄sinti hymno ad sensum litterę domini nostri Iesu christi transfigurationē decantat: qui ante tres discipulos transfiguratus est: talis qualis in tempore iudicij extremi futurus est. non q̄ pristinam faciei formā: & corp-

poris humani veritatē amiserit: & aliud corpus saltem aëreum vel spirituales affumpserit: sed vt Euangelista testatur. resplenduit facies eius sicut sol. & c. in qua transfiguratione apparuerunt Moyses (qui moyses dicens erat: vt Iuue. tradidit archano quodcūq; volumine moyses. sed in vsu fręntior est moyses interposito. y.) & Helias in claritate magna. & Petrus qui dicit. domine bonum est nos hic esse: faciamus hic tria tabernacula. & c. (Solemnitatis ergo festiua) idest ad festum pertinens & iocunda (recurrit) idest aduenit nobis annua. i. q̄ singulis annis (qua). i. in qua (proles inclyta dei) idest ineffabilis filius dei (fulsit) idest splenduit (paterna gl̄ia) .i. diuinitate in qua patri manet semper equalis.

Moyfes.
Moses.

Perpicio nam lumine

Candido tectum pondere,

Christum in aruo hac die

Clari viderun heroes,

¶ Nam clari heroes) .s. Moyses & Helias & apostoli (viderūt in hac die lumine perpicio). i. clara luce, vel apertis oculis (christū in aruo) idest in mōte. s. thabor (tectum). i. superinductum (pondere cādido) idest clara diuinitatis gl̄ia. heros autem diuinitus homo est & secū-

dū Augusti. li. x. ci. dei dicitur a iunone q̄ gr̄ce hera appellat: quo nomine sc̄dm gr̄corū fabulas: qdā ei⁹ filius appellatus fuit. inde heroes.

Heros.

O quam digna celebritas

In qua polorum dignitas;

Telluris huius infima

Irradiauit nubila,

bras mūdanas (hui⁹ telluris). i. huius

¶ O q̄ digna celebritas). i. q̄ admirabilis festiuitas (in q̄ dignitas polorū). i. christus Iesus cœlorū gl̄ia (irradiauit). i. clarificauit (nubila infima). i. mundum ipsum vel tenebras mortalitatis quā ipse assumpserat.

O clientes eximij

Qui huius tan egregij

¶ O clientes eximij). i. o famuli gloriosi dñm deū colētes (q̄ viderunt suis oculis). s. p̄p̄ris (clarū decus) idest immen-

Expositio hymnorum.

idest immensam gloriā (huius prodigij) idest miraculi (tā egregij). i. tā ineffabilis & inauditi quale erat deum videri in terra ab oculis mortalium in ea claritate corruscantem, qua in cœlo residet semper.

¶ Concludit & petit dei adiutoriū dicens (tu nate vnice) idest primogenite patris (refoue) idest respice & adiuua (clē). i. pietate solita (cū cōtos qui colunt hodie deuote festū tuę glorię). i. tuę gloriosę trāffigurationis. Laus p̄r inuisibili v̄t sup̄.

Clarum decus prodigij
Suis viderunt oculis.

Tu nate patris vnice
Cunctos cœlmenter refoue;
Qui tuę festum glorię
Deuote colunt hodie.

Carmen est dimetrum iambi, cacome. Canitur in festo beati Laurentij ad horas vespertinas. cuius martyriū describitur: & constantia in passione demōstrat.

¶ Materia præsens hymni est agere laudes beati Laurētij martyris: eiusq; constantiam in passione explicare. ad quod incitat fidelium chorus. inqt ergo (chorus noster) idest nostra congregatio. s. fidelium (exulter) idest letetur (solemniter) idest cum solemnitate maxima (& concorditer in hoc festo Laurentij nescij) idest ignorantis (flecti). i. mo-

Laurēti

ueria rectitudine fidei. & hoc (tormentis) idest passione: quia nunquā in martyrio negauit christum. dictus est autem Laurentius a lauro: quia v̄toria obtulit in sui passione. quasi lauream coronam tenens.

¶ Beatus Laurētius natione hispanus romę eruditus ab ipsis in cunabulis christianus: & beato Sixto papa factus diaconus ministrabat, cui Sixtus tentus a Decio Cæsare thesauros ecclesię commēdauit: qui acceptos pauperibus erogauit. Tūc Decius (petijt) scilicet a beato Laurentio (reddi sibi quam totius) idest citius (quos Laurentius dispersit) idest pauperibus distribuendo.

¶ Postquā Decius cognouit thesauros esse a Laurentio pauperibus distributos (furens ira prænimia) idest maxima (recurrit ad supplicia). s. ingerenda Laurētio (sperās flectere). i. inclinare (suis tormētis sanctū dei) ad idola colēda (sed temere) idest stulte hoc sperabat.

Chorus noster solemniter
Exulter Et concorditer:
In hoc festo Laurentij
Tormentis flecti nescij.

Reddit sibi quam citius
Thesauros petijt Decius;
Quos dispersit Laurentius
Erogando foelicius.

Furens ira prænimia
Recurrit ad supplicia:
Sperans tormentis flectere
Sanctum dei sed temere.

Ligatis

Ligatis fune manibus
Rotatur super ignibus;
Candescente craticula
Stridet queque particula.

¶ Tuuc Laurentius iusso Decij cesaris ea tempestate imperantis (rotatur) idest inuertitur admodum rotæ in circuitu (sup ignibus) manibus scilicet prius (ligatis fune) idest corda vel aliquo ligamine (& queque particula) scilicet sui corp^oris (stridet) idest sonat diuidebantur enim eius membra (in craticula candescente) idest ignita. craticula diminutiuum ab hoc nomine crates: & est instrumentū ferreum quo vtimur ad assandum. Exodi. xxvij. craticulamque in mundum retis Eneam. Craticula.

Caro stridet & crepitat:
Martyr insultans clamitat;
Regira tortor corpora
Assata sunt incorpora.

¶ Caro stridet) idest sonat assando (& crepitat) idest finditur, seu aperitur cum sono. frequentatiuum est a crepo. pas. & (martyr) scilicet Laurentius (insultans) adest gaudēs & irridēs tortores (clamitat) idest vociferatur: dicens (o tortor) idest o carnifex. poterit dirigi sermo ad

Decium (regira) idest reuolue me & (manduca) quia iam assasti vnā partem: gira & manduca aliam: dicit hostiaria (nā assata sunt iam corpora.

¶ Regira tortor. Nota etiā q̄ aliter legitur textus iste. s. regira tortor corpora. Assata sunt incorpora. i. interfice & sine anima relinque. verbū nāq̄ est corporo. as. vnde cōcorporo & incorporo: q̄ hispanice dicitur incorporar quando vnū relicto esse prior: efficitur cum alio vnum corpus.

Sit christo regi gloria:
Qui iuste pensat omnia:
Pro se passis supplicia
Digne repondit p̄mia. Amē.

¶ Cōclusio est hymni ad laudem & gloriam dei: qui pro se passis digna repondit p̄mia (gloria sit xp̄o regi qui pensat). i. pōderat & gubernat ordinando omnia (iuste & repondit). i. dat p̄mia (digne) idest secundum merita & vltra (passis p̄ se supplicia) idest tormenta & passiones.

Carmen est quale superius in qualitate & materia.
Et canitur ad horas matutinas.

O Mira patientia
Mēbra torrentur omnia:
Ipse tamen tortoribus
Spretis insultat ignibus.

¶ Presentis hymni materia tractat de laudibus beati Laurentij. demōstrat autem eius constantiam in patiēdo: intercessionemque eius apud deum petit. dicit ergo (O mira patientia) idest admirabilis & laudāda (membra omnia) scilicet sancti Laurentij (torrentur) idest adurūtur assando (tamen ipse) scilicet Laurentius (insultat) idest illudit tortoribus (ignibus spretis) pro gloria paradisi.

Sequit ignis exterius
Intus sequire nescius:

¶ Ignis) scilicet materialis (sequit) idest crescit (exterius) idest extra corpus beati Laurentij: quia nō deficieban

Expositio hymnorum.

ficiebant alimenta (nescius sequere)
id est furorem immittere (intus). i.
intra corpus & viscera eius. nā (al-
ter ignis. s. sancti spiritus interior
& potentior) propter feruorem patiendi (resistit) id est vincit exteriorē
ignem a persequentibus sanctorum dei illatum.

Nam resistit potentior
Ignis alter interior.

Clima.

¶ Tangit breuiter originem beati
laurentij. dicens (ortus) id est oriū
dus fuit beatus Laurentius (clima
te hispano) id est ex partibus hispa-
nię: quia hispanus fuit. Clima enim
pars terre dicitur. sunt autem septē
climata diuersis disiuncta nomi-
nibus. vt videre est de climatibus
in sphaera. vbi multa Ioānes de sacro busto (& subsistit) id est stetit. romę
aduerbialiter. id est in roma (dogmate) id est pro dogmate: hoc est erudi-
tione. nam romę eruditus fuit: vel pro doctrina fidei christianę extollen-
da (& renascitur) id est iterum nascitur quantum ad gloriam martyrio
partam (laureatus martyrio) id est veluti laureis sertis martyrio coro-
natus per Decium imperatorem.

Ortus hispano climate
Romę subsistit dogmate
Renascitur sub Decio
Laureatus martyrio.

¶ O foelix permutatio) scilicet tem-
poralis vite cū æterna & (martyr
foelix) id est sanctissimus (in cambio)
id est in permutatiōe vite (qui gau-
det p̄mio æterno) id est gloria per-
petua (p̄ breui supplicio) id est pro
breui tormento. nam quod putatur hic esse, siue pœnę, siue glorię: momen-
taneum est. patrię aut cœlestis quis enarrare valeat quanta & q̄ in eter-
num durabilia sunt gaudia. hæc Gregorius super Lucam. xiiij.

O foelix permutatio
Foelix martyr in cambio:
Qui pro breui supplicio
Æterno gaudet premio.

Grego.

¶ Eiusdem sancti Laurentij glorio-
sam intercessionem imploramus.
(o martyr dei laudabil' tu ad sis no-
bis pacabilis) id est placidus & mi-
tis. i. faueto nobis (vt locus venię)
id est peccatorum remissio sit no-
bis apud regem glorię sempiternę
qui est Iesus christus filius dei.

Martyr dei laudabilis
Nobis ad sis placabilis:
Vt apud regem glorię
Per te sit locus veniæ.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur in festo
diui Martini: cuius laudes prosequitur.

¶ Autor commēdat & laudat deū
de cōuersione & habitu beati Mar-
tini: quia hic pauper & modicus cœ-
lum diues ingreditur: quia per con-
stantiam fidei confessionem trini-
tatis tria corpora mortuorū quo-
rum animę detenebantur clausæ in
inferno resuscitauit, rogat itaq; domnū: vt sicut per confessionem sanctę
trinitatis

R Ex christe Martini decus
Hic laus tua tu illius:
Tu nos in hunc te colere
Quin ipsum in te tribue.

trinitatis tres mortuos suscitauit ab inferno: ita suscitet nos a peccato:
& sicut induit pauperem parte suæ clamidis: sic nos induat iustitiam.
(O christe rex) æterne (decus) idest honor Martini (iste) idest Martinus
(est tua laus: tu es laus illius) Martini tui (tribue nos colere te in hūc). s.
Martinū (quin). i. insuper tribue nobis ipsum Martinū colere in te xpo.

Qui das per orbis cardines
Quod gēma fulget p̄sulū:
Da quos p̄mūt culpę graues
Soluat per ingens meritum.

En pauper hic & modicus
Cœlum diues ingreditur:
Cœli cohortes obuiant
Lingue; tribus; gentes; ouāt.

uiāt ei (lingue). s. oēs tribus isrl' iudei

Vt vita fulget transitus
Cœlis & aruo splendidus:
Gaudere cunctis pium est:
Cunctis salus sit hic dies.

Sit trinitati gloria
Martinus vt confessus est:
Cuius fidem per opera
In nosmetipsos roboret

MAartine par apostolis
Festum colētes tu foue:
Qui viuere discipulis
Vis aut mori; nos respice.

& quia globus igneus. scilicet spiritus sanctus descendit super eum (tu foue) idest resuscita a peccato (colētes tuum festum qui vis viuere aut mori discipulis) idest ad utilitatem discipulorum: quia nec mori timuit: nec viuere recusauit. vnde & ipse effundens orationes apud dominum. ait. O domine si adhuc populo tuo sum necessarius, non recuso laborē: fiat volūtas tua. quia nec viuere nec mori recusasti. ideo (respice nos) vt tuis meritis & precibus mundo corde & casto corpore existentes: aulam cœli ingrediamur: sicut fecisti in tempore tuo p̄latos ecclesie famulos.

K ij O Martine

¶ Tu qui das q̄ Martinus (gemma existens p̄sulū) i. episcopus & sacerdotum (fulget) idest splendet (per cardines) idest p̄ angulos (orbis) idest per quattuor partes mundi (da) idest concede vt Martinus soluat per ingens meritum nos (quos graues culpę). i. criminalia peccata (premunt). i. detinent.

¶ En) i. ecce (hic). s. Martinus (pauper) in diuitijs (& modicus). s. in persona corporis (diues) in virtutibus exeundo de mundo (ingreditur cœlū cohortes) idest exercitus cœli ob

(gētes) i. gētiles (ouāt) i. applaudūt. ¶ Vt) pro sicut (vita) illius (sic transitus) idest obitus eius (fulget) idest resplēdet (cœlis). i. in cœlo (& in aruo). i. in terra seu in mūdo. transitus dico (splēdidus) & ideo quia fulget (pium est gaudere cunctis) hominibus (& hic dies) idest hoc festum sit salus cunctis.

¶ Sit gloria trinitati) idest patri & filio & spiritui sancto (vt) pro sicut (Martinus confessus est) scilicet. fide & opere fidem cuius Martini & ipse deus roboret in nobis.

¶ In hoc hymno commēdāt autor beatum Martinum per constantiam fidei eius: quam habuit in suscitacione trium mortuorum (O martine par apostolis) idest æqualis suscitacione mortuorum trium: quia tres mortuos suscitauit (vt apostoli)

Expositio hymnorum.

¶ O Martine fac) idest effice nunc hoc presenti tempore. s. nos esse iustos (qđ gesseras). i. feceras (olim) pradicando (clarifica) idest illumina (nūc p̄sules ecclesie) idest platos (auge decus ecclesie & relide) idest frange vel reprime) fraudes sathanæ) idest diaboli aduersarij.

¶ Tu qui euiceras pro euiceraſti) scilicet euacuasti (chaos) idest infernum (ter) idest tres mortuos suscitasti: tu qui ter intraſti in inferum, resuscitando tres mortuos (suscitatos merſos). i. mortuos (reatu). i. culpa per peccatum primi parētis. scilicet Adæ & propria culpa (vt) pro sicut (diuſeras clamidem) pauperi (indue nos iustitiam.

¶ O Martine subueni) i. succur (monastico ordini) idest ordini monachorum (iam lapso) idest relapso in peccatis (pene) idest fere. & ad quid? vt recorderis quondam tuæ spiritualis gratiæ.

Fac nunc quod olim gesseras
Nunc p̄sules clarifica:
Auge decus ecclesie
Fraudes relide sathanæ,

Qui ter chaos euiceras:
Merſos reatu suscitast:
Diuſeras & clamidem
Nos indue iustitiam,

Vt spiritualis gloriæ
Quodam recorderis tuæ
Monastico nunc ordini
Iam pene lapso subueni,

Carmē est quale illud pange lingua. Canitur ad horas vespertinas in festo beatæ Catharinæ: ad quod celebrandum nos incitat: & martyrium describit.

¶ Presens hymn^o p̄ materia seruat nos primū icitare: vt corde & ore: & debita reuerētia collaudem^o beatæ virginis Catharinę merita deinde describere eius martyrium & constantiam in patiēdo demonstrare. necnon miracula ab ea in eadem passione celebrata. dicens. collaudemus (idest nos omnes christicolę si

mul laudemus (insignia) idest merita vel representationes virtutum Catharinę (& presentemus) idest offeramus ei (obsequia) idest seruitia: laudes & reuerentiā (cordis & oris) idest corporis & animæ nostræ (vt reportemus (ab ipsa laude). s. nostra) premia (equa) idest cōdigna. nā in persona ecclesie loquitur: cuius laus perfecta est. vel dic (ab ipsa) scilicet Catharina. Nomen autem & parentes: & multa alia de beata Catharina videre cupiētes: remittimus ad cathalogum sanctorum. & sequitur discursus Catharina per. a. & non per. e. a catharos quod est purus, vel catharizo purifico. legendum est, non autem quasi vniuersorum ruina: vt ille fabulatus est qui scripsit librum: qui dicitur legenda aurea.

Catharinę collaudemus
Virtutum insignia
Cordis ei presentemus
Et oris obsequia:
Vt ab ipsa reportemus:
Aequa laude premia.

Fulta

Fulta fide Catharina
 Iudicem Maxentium:
 Non formidat lex diuina
 Sic firmat eloquium:
 Quod confutat ex doctrina
 Doctores gentilium.

¶ Catharina fulta) id est premunita (fide) scilicet christi (nō formidat) id est non timet (iudicē Maxentiū) id est imperatorē Maxentiū cesarē ea tempestate Romæ imperātem. si autē Maxentius qui romę a p̄torianis militibus Augustus apellatus est. vel Maximinus: qui in oriēte contra christianos tyrannidem

exercebat. vel Constantinus: qui ex traditione paterna imperium sumpsit: fuerit: sub qua martyrizata est Catharina: ad huc sub iudice lis est. quia hi tres secundum cronicas tunc temporis imperabant. Sed Maxentium tenet ecclesia. nam scilicet (lex diuina) id est christus quem in pectore pro clipeo gestabat Catharina (sic firmat) id est fortificat eloquiū Catharine (q̄ confutat coram imperatore) id est vincit & cōfusus facit (ex doctrina) scilicet eorum: hoc est ex principijs philosophię. vel ex doctrina euangelica (doctores gentilium) quos adduxerat imperator vt disputarent cum Catharina. Erant autem quinquaginta qui in sapientia mundana omnes mortales excelebant & venerant ex diuersis prouincijs imensa munera accepturi si Catharinam vincerēt. fuerunt tamen victi ab ea & conuersi ad dominum. vt sequitur.

¶ Victi) scilicet doctores isti a Catharina (confitētur christū: & hoc erroribus suis relictis) id est p̄ christo sp̄retis deorum suorum cultus & p̄pterea (iudex) scilicet Maxentius (iubet vt cremantur) id est ignibus tradantur in medio ciuitatis (& nec ignis nocet pilis eorū) vel pilis pro capillis aut vestibus: quia nec vestes comburebantur &

Victi christū confitentur
 Relictis erroribus:
 Iudex iubet vt cremantur:
 Nec pilis aut vestibus
 Nocet ignis: & torrentur
 In iustis corporibus.

(tamen torrentur) .i. pro christo cremantur & martyres efficiuntur (corporibus) scilicet eorū (iustis) id est nullo igne tactis. q̄a vt refert historia per dei p̄seruationē flāmis iniecti sine lēsiōne animas dño reddiderūt.

Velut aurum comprobauit
 Fornacis adustio:
 Nam quos foris conseruauit
 Christus ab incendio:
 Coxit intus & purgauit
 Fides & confessio.

¶ Prosequitur explicans qualiter fuerunt illeſti doctores ab igne exteriori: non tamē ab interiori sancti spiritus. dicēs p̄ cōparationē quod (adustio fornacis) .i. incendiū comprobauit doctores illos (velut) .i. sicut aurum probatur in igne. nam fides & cōfessio suorū errorum, vel sanctę & indiuiduę trinitatis: qua mediāte tunc baptizati fuerūt baptismate sanguinis: q̄a triplex est baptismus. s. fluminis, flaminis, & sanguinis (coxit & purgauit) id est intra pectus (quos christus cōseruauit) id est liberauit foris ab incendio corporeo. quia eorum corpora incom-

buſta: post fuerunt secreta sepulta a christianis.

Expositio hymnorum

¶ Post hec) idest post martirium doctorum (rex) scilicet Maxentius (molitur . scilicet tribus vñs , blādīs , tñs , promissionibus , verberibus) idest procurat & properat (seduce re) idest subvertere (virginem) scilicet Catharinam blandis . i . verbis sed (nec molitur) . i . delinī & mo- uetur a fide christi (pmissis) idest pollicitationibus regis . dixit enim rex . sacrificia dñs & eris vxor mea : & veluti dea adoraberis (nec terretur verberere) idest tormento : quia simili- ter dixit rex : amittes caput . cui ipsa . fac quecuncq; animo concepisti tuo : sequitur (compeditur) idest compedibus ligatur : & (clausa) idest reclau- sa (carcere tetro) idest obscuro (custoditur) idest a militibus obseruatur & per duodecim dies fame cruciatur .

¶ Hic) idest tūc cum se rex videret illusum (furit) idest furore incitas- tur & (tabescit) idest perturbatur & ira maxima corrūpitur (& nec capitur intra se) idest a sensu defi- cit : propterea (quod nox) idest ob- scuritas noctis (nescit noctē) idest non habet obscuritatem ibi in car- cere Catharinæ . & furit etiā q̄ nox vertitur in diem : quia ita erat clara ac si esset dies . ingressa namq; regina illam inestimabili claritate fulgentem , & angelos eius plagas purgantes inuenit (multa turba) scilicet angelorum & virginum (crescit) idest ac- crescit (soli) scilicet Catharinæ & (ieiuna reficitur) idest faciat . nā per eos dies missa de cœlo candida columba : cœlesti eam pascebat alimento .

¶ Porphyrius fuit hic princeps mili- tum vir nobilis : consiliorum regis intimus custos : & solatium in la- boribus ipsius imperatoris & de- clinat Porphyrius . n . nā porphyrio . onis . pro aue & pro commentato- re Horati tantum . ergo (ne lumen) idest ne vita . vel dic (ne lumen) sci- licet cœleste (claudatur clausē) sci- licet Catharinæ . sine testimonio il- lius rei & miraculi ostensione (elucet) alias illucet etiam Porphyrio cum regina . nam ambos conuertit Catharina ad fidem christi . hoc est anteq̄ moreretur Catharina . vel lumen cœleste recederet ab ea : ad confirmatio- nem veritatis : quam p̄dicabat Catharina : cōuertitur Porphyrius ad ve- rum deum cum ducentis alijs (qui foederatur) idest coniungitur (reginæ collegio) idest societati fidei . coniungitur reginæ . intellige vxorem im- peratoris : quę absente marito amore Catharinæ subcensa cum Porphy- rio ad carcerem virginis accessit media nocte : & cum clarum & angelis

Post hec blandis rex molitur
Virginem seducere;
Nec promissis emolitur
Nec terretur verberere;
Compeditur; custoditur
Tetro clausa carcere,

sacrificia dñs & eris vxor mea: &
tormento: quia simili-
ter dixit rex: amittes caput. cui ipsa. fac quecuncq; animo concepisti tuo:
& (clausa) idest reclau-
sa (carcere tetro) idest obscuro (custoditur) idest a militibus obseruatur

Hic rex furit & tabescit:

Nec intra se capitur:

Quod nox ibi noctē nescit:

Nox in diem vertitur:

Soli turba multa crescit:

Ieiuna reficitur.

Claude lumen ne claudatur

Illucet Porphyrio:

Qui reginę foederatur,

Fide collegio:

Quorum fidem imitatur

Ducentena concio,

fociatum

sociatum inuenisset: vt supra diximus. a Catharina cōuerfa est ad christū: cum Porphyrio & ducentis militibus eius: veniente tamen marito extra ctis pri^{or} mammillis cum militibus est decollata (quorum fidem) scilicet reginę & porphyrii (cōcio) idest copia ducentorum virorū (imitatur.) idest sequitur.

Huius ergo concionis

Concordes constantia:

Vim mundanę passionis

Pari patientia

Superemus: vt cum bonis

Lætetur in gloria. Amen.

¶ Conclusio est totius hymni: qua exemplo supradictę concionis ad monemur superare vitia: vt lætemur cum bonis nos ergo existētes scilicet (concordes) idest vnanimis (constantia) idest propter constā tiam huius cōcionis supradictę in tollerādis tormētis (superemus vim) idest impetū (mundanę passionis) (patientia pari) idest simili patientia: vt lætemur pariter cū bonis in gloria per infinita seculorū sc̄la. Amē.

Carmē est quale superius. Canitur in eadem festiuitate ad horas matutinas: & in eadem materia versatur.

P Ange lingua gloriosę

Virginis martyrium:

Gemmę iubar preciosę

Descendat in medium:

Vt illustret tenebrosę

Mentis domicilium.

¶ Hymnus iste cōtinuat cum superiori. & primo præponit incipiendo decantare martyrium virginis: Secundo illud describit. Tertio suffragia implorare nos hortatur Catharinę virginis. dicens (o lingua) scilicet militię christianę (pange) idest manifesta: vel describe aut canere: vel tanq̄ tuba exalta vocem lau

dando (martyrium virginis gloriosę) scilicet Catharinę (iubar) idest Iubar maiestas: vel splendor diuinus (gemmę preciosę) idest Catharinę. vel potius christi Iesu eius sponsi. nam licet iubar sit stella que ante solis ortum nascitur. scilicet lucifer dicta quod iubata appareat. & claritas solis vel alicuius syderis: & sumatur pro splendore auri vel alicuius rei. tamē pro christo melius sumitur: vt in hymno sancti Ioannis. Iubar a futurū. idest christum (descendat in medium: vt illustret) idest clarificet (domicilium) idest habitationem (mentis) nostrę. scilicet (tenebrosę) idest obscure anime clausę in corpore subdito peccatis.

Virgo pœnisiā atrita

Rotarum patibulo:

Presentatur pręmunita

Fidei signaculo:

Geni necit orat ita:

Circumstante populo,

¶ Incipit pāgere martyriū. Virgo scilicet Catharina (iā atrita) idest fatigata pœnis: q̄a prius in carcere fuit: & spoliata scorpiōib⁹ cęsa fuerat (p̄sentatur patibulo) idest tor^o mēto rotarum. erat em̄ instrumētū q̄ttuor rotarū seris ferreis: & claus acutissimis circū spectū talr.

Patibulū
Catharinę

Expositio hymnorum

quod duę vno ordine: alię vero contrario impetu agerētur. vt deorsum dilacerarētur corpora sup imposita. (presentatur dico premunita signa- culo fide). i. signo crucis christi & (flectit genu) humiliter & (orat ita (.i. huiusmodi orationē facit ad dñm (pp̄o circūstāte). i. existēte circū.

¶ Sequit̄ oratio beatę Catharinę. & subaudi o deus suppliciter exoro (vt cōfirmes) idest ratam facias (spem tuorum) scilicet seruoꝝ hoc est meam & eorum quos ad te conuerti. vt nullius sit irritū votū, nec vacua postulatio (& honorem nominis) scilicet tui (& elidas) idest affringas dissipes & destruas (vim) idest virtutem & potestatem sup-

Numen. voluntas dei est. vt Vergi. Non hęc sine numine diuū eueniunt. i. sine vo-
Vergiliū. luntate. exoro etiam o deus (frange) idest vt frangas (ictu) idest violen- tia & impetu (fulminis) idest ignis venientis e cœlo (hanc struem ligno- rum) hęc machinam rotarum siue tormentum (ad laudem) videlicet tui nominis & circumstantis populi confirmationem in fide.

¶ Mox idest cōtinuo (completur) idest pficitur quod in oratione pe- tit & (mox iunctura) idest compo- sitio rotarū (dissoluitur) idest fran- git (pars molis pop.). i. remissa fle- xibilis atq; tenera (astās). i. p̄sens (territurex p̄ssura). i. ex angustia & timore concutitur siue ex diuis- sione rotę: quę quattuor milia ho- minum interemit (& pars) scilicet pop. susceptura baptismum coniungitur virgini: vt ab ea baptizaretur.

¶ Tūc regis vxor appositio (fides occultata fide) q̄a vt refert historia vsq; tūc se celauerat (emicat) idest splendet & micādo descēdit. ea em̄ desuper aspiciebat (exprobata). i. quę exprobauit & detestata est: (deos regis) idest idola mariti sui: (xp̄m p̄dicat regē) scilicet verū deum esse (& cruciata mammis tor- tis) idest a pectore euulsis iussu re- gis mariti sui (dimicat) idest pugnat pro christo (spe constanti) idest fis- ma in p̄posito & fide christi a beata Catharina suscepta. ¶ Recte pote- rit esse fide fidens occultata: & ego vidi textum & quadrat sensus sed me- lius fide videns occulta.

Vt confirmes spem tuorum
Et honorem nominis:
Et elidas superborum
Vim virtute numinis:
Struē deus hanc lignorum
Ictu frange fulminis.

Mox completur; mox iunctura
Rotarum dissoluitur:
Astans molis expressura
Populis pars territur.
Pars baptismum susceptura
Virgini coniungitur.

Fide fidēs occultata
Regis vxor emicat:
Deos regis exprobata
Christum regem p̄dicat:
Tortis mammis cruciata:
Spe constanti dimicat.

Decollari

Decollari cum iubetur
 Caput effert gladio:
 Petit sibi suffragetur
 Virginis oratio:
 Et defectu ne fraudetur
 Palmę suo premio.

martyrii sui: quia non tam velox & tam hilaris currebat ad martyrium, vel hoc dixit timens ne deficeret: ideo respondit Catharina. ne timeas dilecta a deo: quia hodie pro transitorio regno mutuabitur eternum: & pro mortali sponso tibi immortalem acquires.

Huius & nos imploremus
 Deuote suffragia:
 Mentis ita confirmemus
 Catharinę gratia:
 Vt reginę corregnemus
 In cęlesti patria. Amen.

(in cęlesti patria) id est in gloria (reginę) scilicet Catharinę: quia regina erat Costis regis filia, vel reginę dic potius q̄ referatur ad vxorem regis Maxenti: de qua est sermo in promptu.

Carmen est quale superius. Canitur ad laudes matutinas in festo beatę Catharinę: p̄sequit̄ sicut superiores hymni.

Presens dies expandatur
 In eius obsequium:
 Cuius virtus dilatatur
 In ore laudantium:
 Si gestorum teneatur
 Finis & initium.

(presens dies expandatur) id est eius laudes decantantium (si finis & initium gestorum) id est operū eius (teneatur) id est notentur: hoc est si series & ordo totius historię beatę Catharinę ab initio ad finem vsq; consideretur.

Verbo vitę solidatus.
 Profilit Porphyrius
 Cum ducentis decollatus:

Cum regina iubetur a rege decollari post extortionē māmillarum (offert) id est dat caput gladio (& petit vt oratio virginis Catharinę suffragetur) id est succurat sibi, veluti apud deū interuentrix (ne fraudet̄) id est priuetur (suo premio). i. laureola glorię (defectu palmę). i. propter defectum certaminis: aut

¶ Ultima pars hymni. in q̄ exhortamur suffragia beatę virginis (Catharinę implorare. (nos ergo imploremus deuote) id est humiliter petamus (suffragia) id est auxilium huius. scilicet Catharinę & (ita). i. taliter (confirmemus) id est fortificemus & cōfortemus (mentes) scilicet nostras gratia Catharinę (vt corregnemus) id est simul regnemus

¶ Quod p̄cedētes: id presens hymnus nos hortat̄ agere. videlicet decantare martyrium & laudes beatę Catharinę. dicens (presens dies expandatur) id est consumatur in obsequium. id est in gloriam: laudem: & seruitium (eius) scilicet Catharinę (cuius virtus dilatatur) id est extenditur & multiplicat̄ (in ore lau-

¶ Porphyrius hęc sepeliuit reginam vxorem imperatoris secrete. quęstione tamen facta ob eam causam multos ad supplicium pertrahi fecit imperator: sed Porphyrius prorsus

pena

Expositio hymnorum.

pens in medium exclamavit: dicēs. ego sum qui christi famulam sepe
livi & fidem christi recepi. tūc im-
perator iussit eū decollari. inq̄ter-
go (Porphyrius solidatus) .i. for-

tificatus & munitus (verbo vite profilit) idest in medium venit ad mor-
riendum pro christo & (decollatus est cum ducentis) scilicet militibus
suis: qui se esse christianos confessi sunt (& migrat) idest transit de vita
præsenti (socius palmę) idest martyrii. ex quo (Maxētius imperator ma-
turat) idest mature parat (cruciatus) idest tormenta Catharinę.

¶ Palma idest corona v̄p̄ martyrio
passionis (imminente) idest apro-
pinquante iam (inter) idest propo-
nit, seu introducit hęc quę sequū-
tur (o Iesu bone quisquis fuerit me-
mor mei in suo agone) idest in sua
morte vel tribulatione aut necessi-
tate (allequať quod ad te petierit)
me intercedente: hęc autem oratio
statim exaudita a deo responsum
fuit ab angelo. Veni dilecta sponsa mea tibi ianua cœli est aperta: veni co-
ronaberis. & his qui te inuocauerint optata presidia promitto.

¶ In hoc) idest inter ea temporis v̄p̄
inter ipsam orationem (caput) sci-
licet Catharinę amputatur idest au-
fertur (& lac fluit) idest emanat p̄
sanguine. idest loco sanguinis (&
corpus subleuatur) .i. rapit̄ & ele-
uatur multitudine angelorum: &
(collocatur) hoc est sepellit̄ (in cul-
mine supremo) idest in summitate
& vertice alto montis sinai. Sina
mons est eminentissimus in arabia de quo apostolus ad gal. iiii. mons est
in arabia qui coniunctus est ei quę nunc est Ierusalem & seruit. &c. hoc
nomine vrbs mesopotanię nuncupatur.

¶ Hęc .i. res (declarat) idest aperit
(& hęc explanat) idest manifestat
(& melius esset hoc in vtraq̄ parte
(meritū) .i. excellētiā (v̄ geneū) .i.
uirginis Catharinę (quod oleō ma-
nat incessanter) idest sine cessatiōe
(ex tūba) .i. ex sepulchro eius (cui
virtus sanat aculeum) .i. punctiōnē
seu dolorem (& omnis languoris) .i. totius infirmitatis corporeę.

¶ Vt hęc vñctio sancta vim) idest
violentiam & pœnam doloris cor-
poralis (sic infusio) idest aspersio
liquoris spiritualis) idest spiritus

Migrat palmę socius
Catharinę cruciatus
Maturat Maxentius.

Imminente passionis
Palma hęc interferit:
Allequatur Iesu bone
Quod ad te petierit:
Suo quisquis in agone
Memor mei fuerit.

In hoc caput amputatur:
Fluit lac pro sanguine:
Angelorum subleuatur
Corpus multitudinis:
Et sinai collocatur
In supremo culmine.

Hęc declarat; hęc explanat
Meritum virgineum:
Quod ex eius tūba manat
Incessanter oleum:
Cuius virtus omnis sanat
Langoris aculeum.

Vim doloris corporalis
Vt hęc sanat vñctio.

Sic liquo

Sina.
Aplus.

Sic liquoris spiritalis
Mundet nos infusio:
Et æterno temporalis
Dolor cędat gaudio. Amen.

sancti, qui concipitur ex anima nostra (mudet) idest purget nos a peccatis & (dolor tēporalis) idest corpore infirmitatis (cędat) .i. obediat (gaudio æterno) vlt potius discedat pcedat gaudio æterno .f.

Veniente, vt sicut vnctione corporali sanātur infirmitates corporis, ita per intercessionem beatę Catharinę infusione spūali sanētur vitia. Amē.

Carmē est quale illud christe redemptor omnium. Canitur ad horas vespertinas in festo beati Andreę apostoli, Cuius martyriū describit; & petit vt nostrarū precū stet exauditor.

GAude sacrata meritis
Andreę tellus inclyti;
Gesta reuoluens aurea
Quis petas ad cęlestia.

¶ Sacratissimi hymni presentis materia est de laudibus gloriosissimi apostoli Andreę tractare: cuius miracula & martyrium describit, petitq; per eius intercessionē nostras preces exaudiri a deo. dicit igitur. O tellus ex qua oriundus fuit An-

dreas, vel intellige achaiam (sacrata) idest cōsecrata meritis Andreę apostoli (inclyti) idest nobilissimi. quid sit inclytus vide supra (gaude) idest Andreas latare propter tātum patronum. & interpretatur Andreas decorus siue virilis ab andor quod est vir. (& reuoluens) idest recensens (gesta) idest opera (aurea) idest miracula Andreę (quis) idest quibus (petas) .i. eas (ad cęlestia) .i. ad cęlū. sicut ipse beatus Andreas: alias q̄ spectāt. hoc est que gesta habent respectū ad cęlestia. .i. potius diuina q̄ humana sunt.

Ortus israelitica

De gente legi subdita:

Qua patriarchę splendida
Fulserunt & fit deica,

¶ Ortus) scilicet fuit Andreas (de gente israelitica) idest ex populo israelitico (subdita) .i. subiecta (legi) hoc est obediante sancta & timorosa (qua) idest in qua (splendida) .i. clara (patriarchę) idest sancti veteris testamēti (fulserunt) idest splēduerunt (& fit) scilicet modo propter beatum Andream (deica) idest diuino deo dicata.

Germanus & clauigeri

Cęlestis aulę extitit;

Carnali tam propagine

Quam passionis genere.

¶ Extitit) scilicet beatus Andreas idest fuit Germanus. idest frater. nam germanus: ex eadem tantum genitrice est teste Varrone: tamen confunduntur & poetarum est: frater vero oratorum (clauigeri) idest Petri apostoli clauiculari (cęlestis aulę) idest paradisi tam propa-

Germanus
frater.

gine) idest generatione carnali (quam genere) idest imitatione passionis: quia vterq; crucem subijt pro christo.

Spargens

Expositio hymnorum

¶ Spargēs) scilicet sanctus Andreas, idest extendens, multiplicansq; (semina vite) idest doctrinam christi que est verbū dei (pellebat) simplex pro cōposito. idest expellebat procul detestādo (delubra) idest deos.

Delubrū

Hierony. Vergili.

seu idola gentilium. aut delubra. idest templa vel loca ipsis idolis dedicata. nam secundum Hieronymum super Iohel. Delubrū pro templo ponitur. inquit enim. vniuersa donaria in delubro eius consecrarunt. & Vergilius quid delubra iuuant (purgans) idest lauans, seu potius lauare cupiens Aegeam Pro cōsulem (lauacro) .i. in fonte baptismatis (q;) pro & (sacrans) idest consecrans & mundans plebem domino.

Vterq; spargens semina
Pellebat procul delubra:
Aegeam purgans lauacro
Plebem sacransq; domino.

¶ Describit hymnus miraculum a beato Andrea. factum dixit enim (Andreas scilicet tulit) idest abstulit (e faucibus mortis) idest ab ipsa morte: nam iam erāt suffocati (quater denos) scilicet iuuenes qui venerant nauigio: vt audirent doctrinam apostoli. & a diabolo per concitationem maris suffocati sunt (exanimes) idest iam mortuos: alibi iuuenes & non exanimes (eiectos) idest expulsos (a fluctibus maris & donauit) eos. scilicet (vsibus vite) idest dedit vitam suscitando eos.

Denos quater exanimes
Eiectos maris fluctibus:
Mortis tulit e faucibus
Vitæ donauit vsibus.

¶ Et quia in resurrectione. xl. viroꝝrum copiosa populi multitudo crescebat: baptismum recipiendo: & vxor Aegeꝝ erat iam conuersa ad christum (tulit) idest pertulit Andreas (suspendium) idest suspēsiōnem crucis. nam suspendium pro suspensione ponitur. vel suspendio vitam finiuit: idest pendendo interfectus est ægea. idest per egeam Pro consule fu. (contra dominum) tamē biduo viuens in cruce multos conuertens (reddidit) idest emisit spiritum (cælo) idest ad cælum. & hoc (ægea) pro con. adhuc: & contra dominum furente.

Aegeaq; pro consule
Furente contra dominum:
Crucis tulit suspendium
Reddidit cælo spiritum.

¶ Petit deniq; eius intercessionem (o agie). .i. o sancte Andrea. Agios dicitur ab. a. quod est sine & gis vs geos quod est terra quasi sine terra. aut pur. & dī latine agius. a. um idest sanctus. cta. ctum (pcamur te nunc suscipe) idest vt suscipias (libenter vota nostra (q;) pro & (fer) idest da (remedium tollēdo) idest abstrahendo a nobis (moles criminum) idest molestias & fastidia peccatorum.

Nunc te precamur agie:
Nostra libenter suscipe
Vota: ferq; remedium:
Tollendo moles criminum.

Agios & vnde. Agius. a. um.

Laus

Laus honor pax & gloria
 Dicatur ab ecclesia;
 Sit trinitatiq; vnice
 Constans æternofœdere.

¶ Laus honor pax & gloria dicat̃
 ab ecclesia (& sit trinitati vnice). i.
 deo trino & vno (q̃) p̃ (& cōstans)
 idest cōstantia sit etiam (æterno fœ
 dere. idest per infinita sæculorū sæ
 cula amen. aut constās. i. cōstanter.

Carmen est quale superius. Canitur ad horas matuti
 nas eiusdem festi beatę Andree; cuius martyrium de
 scribit & auxilium implorat.

Post Petrū primū principē
 Andreas est apostolus;
 Salutis verbum prædicans
 In Achaia prouincia,

¶ Martyriū beati Andree & ea que
 in eodem cōtigere: describitur præ
 sens hymnus. vt noster titulus de
 mōstrat & in textu cōtinetur (An
 dreas est apostolus primus). i. secū
 dus (post Petrum) scilicet germa
 num eius (primum principē). i. ec
 clesie. nam ipse fuit fundamentum ecclesie: quia tu es Petrus & super hāc
 petram edificabo ecclesiam meam. fuit enim beatus Andreas post Petrū
 fratrem vocatus. & primo post eum conuersus ad Christum (prædicans
 verbum) idest doctrinam salutis (in prouincia Achaia) sic dicta. est aut̃
 Achaia regio gręcię vndiq; circumsecta mari preterq; a Septentrione:
 cuius caput est Corinthus: & est dicta ab echeo. hæc etiam Herodoto pla
 cet. Danaa dicta fuit. vnde achei & achiri dicuntur gręci. Ouidius. Ah.
 quotiens dices quam pauper Achaia nostra est.

¶ Captus) scilicet beatus Andreas
 (in opido Patras) idest in ciuitate
 patrarum. declinatur autem patre
 arū. & est ciuitas achaię: cuius me
 minit Plinius. li. iij. (traditur) scili
 cet ab Aegea (carceri diro). i. cru
 deli: & ceditur. i. punit (pœna feria
 li) idest mortifera (& tortor) scilicet
 cet Aegeas: vel carnifex eum pcutiens (calet) idest incenditur (vesania). i.
 vecordia: crudelitate: & furia animi incensi ingerēdo pœnā martyri dei.

Achaya:
 vnde.
 Herodo
 tus.
 Ouidius.

Captus in Patras opido
 Traditur diro carceri;
 Ferali pœna ceditur
 Tortor calet vesania,

¶ Dixerat qđ tortor calebat vesa
 nia. nam (dilaniatus) idest dilacera
 tus (ictibus) idest flagellis. qa. xx.
 hominibus cęsus prius (suspendi
 tur) idest crucifigitur (ligno) idest
 in ligno crucis & (viuens biduo)
 idest per spectum duorum dierum
 in cruce (non cessat docere populū

Prę. arę:

¶ Dilaniatus ictibus;
 Ligno crucis suspenditur;
 Biduo viuens non cessat
 Fidem docere populum.

¶ Quia

fidem) icilicet catholicam. i. instruere populum in fide catholica.

Quia

Expositio hymnorum.

¶ Quia in cruce positus biduo susperuixerat Andreas: ideo (clamor plebis) idest totius populi (attollitur) idest insurgit & eleuatur contra ægeam (& .s. charus) idest dilectus deo & hominibus Andreas (exposcitur) idest petitur a populo: dico quod cl. pl. atto. (vt iustus & innocens reddatur). .s. populo vel in libertate redigatur (quod) pro & (sanctus & bonus queritur) idest inquiritur. scilicet ad eius doctrinam insequendam. alias bonis: idest a bonis

¶ Fallax) scilicet ægeas motus quem rimons populi (pperat) idest currit (ad patibulum) idest ad crucem in qua sanctus Andreas erat (quasi ad soluendum) idest ad dissoluendum apostolum, & deponendum de cruce: & (martyr) scilicet Andreas (deuotus) idest deuote patiens pro amore christi (in poenis arctioribus) hoc est grauissimis & valde crudelibus (orat) idest orationem facit ad deum: ne sineret eum viuum de cruce deponi: nisi prius acciperet spiritum eius. hanc orationem tradit Aug. li. de poenitentia. hic versus cum sequenti est ligatus.

¶ Dico quod apostolus orat dominum ne ægeas (impius resoluat) idest dissoluat & tollat eum (loris) idest ex ligaminibus illis: quibus ligatus pedebat in cruce (poteris modo dicere arctioribus: quia hic versus: vt dixi cum superiori ligatus est) populus tamen volebat eum deponere: sed oratione facta nubes circumfulsit eum: & migravit ad dominum. tunc Maxilla vxor ægeæ sepeliuit eum honorifice. ex eius autem monumento maxima expirat. ægeas vero domum rediens: a demonibus arreptus expirauit. & tunc frater ægeæ nomine Stratocles (indeptus) idest particeps (diuini muneris) vel potius dic indeptus & allecutus partem. scilicet diuini muneris. Indeptus autem ne relateat lector. ab indepisco. is. vel indepiscor eris. nascitur, quod est vsurpo. allequor. adeptus Plautus in aut. Nec partem tibi ab eo cui sit indepiscos. neque furem excipies hinc etiam indepto. as. frequentatiuum. Varro. Neptem aliquam indeptauit hereditatis. indeptus ergo. quasi iam spiritu sancto illuminatus (instigat) idest properat ad fratrem (iurgis) idest reprehensionibus (& iustis querellis.

¶ Hec sunt verba Stratoclis fratris ægeæ quod cum videret eum arreptum a demonibus: nihil voluit accipere de rebus eius. dicens (o ægea crudelissime quod tua sunt eant tecum) quia sufficit mihi christus Iesus: vt refert eius historia: gloria autem eius. scilicet Andree (completa). .i. perfecta est: quia migravit ad dominum (hosti callido) .i. iniquo (Ægea deuicto) .i. supato & obruto cum suis idolis.

Clamor plebis attollitur

Charus deo exposcitur:

Reddatur iustus innocens:

Sanctusque bonus queritur.

Fallaxque ad patibulum

Quasi soluendum properat:

Deuotus martyr in poenis

Orat ne arctioribus

Loris resoluat impius

Diuini indeptus muneris:

Frater instigat iurgis

Iustisque querimonijs.

Eant tecum que tua sunt

Ægea crudelissime:

Completa eius gloria

Deuicto hoste callido.

Imploret

Indeptus
Indepiscor.
Plautus.
Indepto.
as.

Imploret ergo meritis
 Suis pro nostris actibus;
 Ut mereamur consequi
 Sancta in fine premia,
 Laus honor. &c. ut sup̄. Amē.

¶ nris operibus seu peccatis (ut mereamur in fine). s. vite nostre (conse-
 qui p̄mia sancta). i. gloriā eternā & sanctorum consortium. Amen.

Carmē est dimetrū iambicū cacometrū. Canit̄ in festo sancti Nico-
 lai ad vesp̄as. Cuius vitam cōmendat. & miracula describit.

EXultet aula cœlica.
 Lætetur mundi machina.
 Dum refert solis orbita
 Nicolai solemn̄ia.

¶ Laudes gloriosissimi patroni no-
 stri Nicolai in p̄sentiarum versan-
 tur: eius em̄ miracula tā ab incūte
 etate perpetrata: q̄ post mortē fa-
 cta: ex amussim describit p̄ns hym-
 nus: eumq̄ ad nostram erga deum
 fauorem inclinat. sed nota primo:
 q̄ dictus est Nicolaus. a nicos qd̄

est victoria. & leos. qd̄ est populus. quasi victoria populi. i. vitiorū. vel
 eo q̄a multos populos docuit fugere vicia. fuit autem ciuis Patere vr̄bis
 Licie. pater eius Epiphanius: mater vero Ioāna dicta est: claruitq̄ in enar-
 rabilibus virtutibus: vt eius historia rēp̄sentat (Aula ergo cœlica). i. cœ-
 lum ipsum: qd̄ quidē cœlicolarū habitatio est (exultet). i. lætetur (& ma-
 china) idest factura mundi. i. ipse mundus (lētetur). i. gaudeat (dū orbi-
 ta solis). i. reuolutio anni hunc diem annuatim rēp̄sentans. de orbita vis-
 de in hymno Magdalene (refert). i. rēp̄sentat (solemn̄ia sancti Nicolai.

Quare dicit̄
 est Ni-
 colaus.

Qui vagitus infantia
 Decorauit mirifice;
 Dans virtutum primordia.
 Inter ortus crepūdia.

¶ Qui .s. Nicolaus) decorauit). i.
 illustrauit (vagitus). i. voces & la-
 chrymas (infantie sue) qn̄ nec pote-
 rat: nec sciebat loqui: nā vagire pro-
 priū est vocis infantū: dū plorāt.
 inde est vagitus p̄ vocibus, seu fle-
 ctibus infantū. & est v̄bū sumptū a sono vagiētis. sic em̄ Antonis nebris-

Vagio.
 Tagitus.

señ. magister meos in salutatiōe patriæ sue. Vagitusq̄ meos audit iste lo-
 cus (dans primordia). i. principia virtutum & miraculorū (inter crepū-
 dia). i. inter cunas ipsas, seu ornamenta infantū (ortus) i. natiuitatis sue.
 Crepūdia diūctur prima munuscula que dantur pueris: vt sunt fasciole,
 vestes, bulle, coralia, ensiculi, crepitacula. &c. hęc Calepinus.

Antonis
 nebrissen
 crepūdia.

Quarta cum sexta feria
 Semel fuggebat vbera;
 Iam in etate tenera
 Hac vsus abstinentia.

¶ Signat miracula facta inter ortū
 crepūdia sancti Nicolai. dicens (q̄
 (quarta feria). i. in die mercurij (&
 in sexta). i. in die veneris. de feria di-
 xi in principio hymnorū (sug. i. la-
 tebat semel vbera). i. mamillas ma-

tris. Nota q̄ dicimus lateo lac sugo, lacto lac p̄beo nato. (iam). i. ex tūc
 a puericia (vsus hac abstinentia in etate tenera) idest in infantia sua.

Signa

Expositio hymnorum

¶ Signat miracula post ei^s mortē. dicens (cuius tumba) idest cuius sepulchrum (fert) idest dat & manat (oleum nesciū oliuæ matris) idest non naturaliter sed miraculose factum: ideo subdit (marmor. s. tumba parturit) idest imittit (sudando) idest per sudorem (q̄ natura non pertulit) idest non produxit.

¶ O pater ingenite) idest non genite. q̄a vt scribitur in simbolo Athanasij. pater a nullo est fact⁹, nec creatus, nec genitus (presta) idest concede (o Iesu) idest o fili saluator noster presta etiam (cū pneumate san

Pneuma.

cto) idest cum spiritu sancto (vt iungamur ciuibus cœli) idest coniungamur sanctis in cœlo. & hoc (precibus) hoc est intercessione sancti Nicolai patroni nostri: sed nota q̄ pneuma. atis. grecum nomen est. latine autē sonat spiritus seu flatus. inde pneumaticus spiritualis. vnde etiam pneumatica organa dicuntur spiritualia. Pli. li. xix. Eputeo partibus pneumaticisq̄ organis tollendo.

Carmen est quale superius. Canitur ad horas matutinas eiusdem festi beati Nicolai.

¶ Hic qui per se hymnus apparet: frustum est precedētis in eo autem beatum Nicolaum exoratum induxit: vt stet aduocatus omnib⁹ qui eum in periculo querunt. vt secum in gloria lætentur. inquit ergo. (o pontifex) idest o presul (venerāde)

Pōtifex.
Scevola.
Varro.

Opifex.

idest digne venerationis maxime veluti qui angelica voce fuit consecratus in episcopum Mirrhæ ciuitatis. Pōtifex autem sacer magistratus, vt inquit Scevola a posse & facere dictus, vel vt inquit Varro a ponte. quia sublicius pons a pontificibus factus est primū. & restitutus sepe. & erāt maiores & minores: iter quos summus pontifex dictus est maximus: q̄d sit iudex omnium quæ ad religionem p̄tinent. Numa em̄ vt tradit Liuius pontificē fecit: ei⁹ omnia sacra: & iura publica & priuata subiecit (opifex) idest adiutor. & videtur ab opera deduci. & artificem atq̄ operatorem significat. non modo rerum: sed etiam verborum. potest etiam dici quasi opem ferens. (pius & non tardus) subueniendo in necessitatibus: tam in vita quā post mortē (cunctis qui querunt te) idest inuocant te (in periculo) & hoc corde credulo: hoc est credenti & perfectō.

Dispēdia

¶ Et quia tu es pius opifex (aufer) idest amoue a nobis vel a cunctis (qui querunt te dispendia) idest damna vel pericula mortis. dispendium

Cuius tumba fert oleum

Matris oliuę nescium:

Quod natura non pertulit

Marmor sudando parturit

Presta pater ingenite

Iesu cum sancto pneumate:

Vt Nicolai precibus

Cœli iungamur ciuibus.

O Venerande Pontifex

Pius nec tardus opifex

Cunctis: qui corde credulo

Te querunt in periculo

Aufer mortis dispendia

Confer vitæ stipendia.

Vt post

Vt post carnis exilia
Tecum simus in gloria.

enim dicimus: quod in curia vel ne-
gligentia: aut immoderatione dis-
pēdimus. vnde Teren. Vt ineat gra-
tiam sine suo dispēdio: & mihi pro-

fit (& confer) id est da nobis (stipendia) id est premiū & remunerationē **Stipēdiū**
certaminis vitæ. scilicet hui⁹ nostræ: & est stipēdium æs militare. seu pre- **Stips.**
mium quod militibus datur: & est compositum nomen ab stipe: & pen-
do. q. stips pōderata. stips aut ab antiq̄ dicebatur æs. q̄a anteq̄ signatū
esset nō numerabat: sed pōderabatur. Presta pater vnigenite: vt supra.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur ad lau-
des matuti. in eodem festo gloriosissimi patris no-
stri Nicolai: per cuius intercessionem petimus ab eo
nostrorum criminum condonationem.

Iesu redemptor omnium
Perpes corona presulum
In hac die clamentius
Nostris faueto precibus.

¶ O iesu redemptor omnium) sci-
licet fidelium (& corona) id est re-
muneratio & premium (perpes)
id est perpetua in æternum duratu-
ra (presulum) id est pontificū (fa-
ueto) id est succurre & fauorē præ-
sta (clamentius) id est solita pietas

te & maxima clēmētia (nostris precibus) id est nostris orationibus: fus-
sis in (hac die) scilicet solemnitatis sancti Nicolai gloriosissimi.

Tui sacrati nominis
Confessor almus claruit:
Cuius celebrat annua
Deuota plebs solemnia.

¶ Dico q̄ succurras nobis clēmen-
tius in hac die. scilicet in qua (con-
fessor almus). i. sanctus Nicolaus:
(confessor tui sacrati nominis) q̄a
te ipsum prædicauit (claruit) id est
clarificatus est: & splēdidus factus
(cuius solemnia) id est cuius festū
(annua) id est anniuersaria: qui sin-

gulis annis proueniunt (plebs deuota). i. humilis celebrat). i. veneratur.

Qui rite mundi gaudia
Huius caduca respuens:
Cum angelis cœlestibus
Lætus potitur premijs.

¶ Qui. s. sancto Nicolaus (respuens)
id est paruipendens (rite) id est res-
cte (gaudia caduca). i. transitoria
(huius mundi) in quo tam misere
& calamitose vitam ducimus (læ-
tus) ipse (cum angelis cœlestibus)
id est curiæ cœlestis ciuibus (potit
p̄m̄js) i. perēniter gl̄ia cœlesti fruit.

Huius benigne annue
Nobis sequi vestigia:
Huius precatu seruulis
Dimitte noxam criminis.

¶ O scilicet deus benigne) id est o
redemptor misericors iesu christe
(benignus) a bonus deducitur. &
proprie est qui bonis & dignis lar-
gitur. & est dictio cōposita ex bo **Benign⁹.**

Expositio hymnorum.

no & gignendo. vnde benignam terram decimus: fructus abunde reddē
tem. Plinius de egypto. Nulla est benignior tellus: nullus ager fertilior
(concede nobis sequi) idest imitari (vestigia) idest exempla mores & vi
tam huius. scilicet Nicolai (& huius precatu) idest ꝑcibus & intercessio
ne (dimitte) idest parce & remitte seruulis (noxam). i. culpā & peccatū.

¶ Concludit ad laudem dei (ō chri
ste) appositue (rex pijsime). i. ma
gnę misericordię (gloria sit tibi)
(q̄) pro & patri (cum spiritu para
cleto). i. bono & consolatori (nūc
& in perpetuum. Amen.

Sit christe rex pijsime

Tibi patriq; gloria:

Cum spiritu paraclito.

Et nūc & in perpetuū. Amē.

Carmen est Alcmanium dactylicū trimetrum hyper
catalecticum. Canitur in festo beatę verginis & mar
tyris Eulalię: cuius martyrium laudescq; profequitur.

¶ Si ante hac candide lector hic glo
riose virginis Eulalię hymnus: ru
biginosus inormis: ac perinde ob
securus intonuit. non culpa sua: sed
in causa fuit autor ignotus: & indi
scussa carminis qualitas. quę eum
turgidum: & ampulosum reddide
runt. nūc vero nostra ope securus publica tēdat. donec veniat in mediū.

Antonius nebrisseñ. lumen Hispanię super prudentium autor est Aure
lius prudentius clemens. qui hanc odem in laudem virginis Eulalię com
posuit. multūq; eius laudem celebrando: martyriū suum abū
danter explicat & miracula. laudatq; illam. primum a nobilitate patrię
& generis: dicit deinde q̄ ab ineunte etate dedit indolem, seu specimē ad
moriendum pro religione christi. continet ode. xliij. versus. composuit
etiā prudētius hymnū. s. Ales diei nūcius. & nox & tenebrę. quos cāit ec
clesia. q̄litas ergo erit. Metrū est Alcmaniū dactylicū trimetrū hypercata
lecticū cōstās trib; dactylis & semipede: & scandit sic. germine. nobilis eu
lalia. a. syllaba ista vltima dicitur semipes, seu cesura. Erit autem ordo (Eu
lalia) virgo illa sanctimonialis (nobilis) idest venerabilis & clara (ger
mine) idest in genere, vel generationis principio. fuit enim nobilib; or
ta parentibus: quo ad seculi pompam & (nobilior) idest excellentior (in
dole) idest prestantia & futura virtute, seu significatione mortis. scilicet
future pro christo sponso suo. nam ab infantia sua per Donatum presby
terum instructa in dei laudibus perseuerabat (sacra virgo ornat) idest de
corat (offibus) scilicet suis: q̄a ibi sepulta est (& colit amore) scilicet exer
cēdo miracula (Emeritam suam) idest ciuitatem Emeritensem: extra quā
passa est martyriū: vt refert historia. (cuius ab vbere) idest a cuius vber
tate, seu fertilitate (progenita) idest propagata est. nam fuit oriūda a vil
la: quę dicitur Pronciano: vltra Emeritam milliario fere. xxxvij. Emeri
ta aut augusta Hispanię oppidū, seu ciuitas est ad Lusitaniā spectans.

Germine nobilis Eulalia
Mortis & indole nobilior
Emeritam sacra virgo suam
Cuius ab vbere progenita est.

Emerita.

Proximus

Proximus occiduo locus est:

Qui tulit hoc decus egregiū

Vrbe potens pplis locuples:

Sed mage sanguine martyriū

Virgineoꝝ potens titulo.

¶ Topographia vtitur quæ descri-
ptio loci dicitur: nam describit lo-
cum qui tātum protulit. decus. &
eius fertilitatem designat. dicens.
(locus qui tulit) idest protulit, seu
progenerauit (hoc decus) idest san- **Egregius**
ctam Eulaliam (egreg.) idest emi- a.um.
nens & p̄stans: nam quod ex toto

grege eligitur excellens egregium decus. Terentius forma egregia &
etate integra (est proximus) idest propinquus & coniunctus (occiduo)
idest occidenti sole. Nam Lusitania quæ est pars vltioris Hispaniæ in
Europa oceano occidentali alluitur: in qua est ciuitas Emerita & Portu-
gale regnum (potens vrbe) scilicet Emerita. vel vrbe pro vrbibus est lo-
cus illius regionis (potens) vt sit singularis numerus pro plurali: & erit
tapinosus figura (locuplex) idest abundans populis (sed mage) idest ma-
gis potens sanguine martyriū (ꝝ) pro & (titulo virgineo) idest laude &
dignitate virginis Eulaliæ. nam per translationem bene sumitur pro lau-
de, seu dignitate: licet dicatur atuendo titulus.

¶ Signat quo tēpore sue gratis ad
passionem cucurrit beata Eulalia.
dicēs. quod (Eulalia attigerat qua-
ter (aduerbium est (tris hyemes). i.
duodecim hyemes. hoc est duode-
cim annos. pars pro toto. tris pro
tres actus pluralis est. Vergili⁹. tris
littore ceruos prospicit errantes.
numerat autem ab hyeme potius

Curculis tribus atq; nouem

Tris hyemes q̄ter attigerat:

Cū crepitāte pyra trepidos

Terruit aspera carnifices:

Supplicium sibi dulce rata.

quā ab alia parte anni: quia annus ingressum & terminū accipit ab hye-
me (curculis tribus atq; nouem) scilicet trāfactis. idest tribus atq; no-
uem reuolutionibus annorum finitis idem per diuersa. nā vt refert histo-
ria iam fere decimum tertium etatis annum intrabat (cum aspera) scilicet
Eulalia quo ad se in patiēdo, vel quia increpabat Calphurnianum atq;
tortores ipsos (terrui carnifices) idest tortores ipsos trepidos. idest pa-
uidos, vel festinos. Vergilius ene. iij. hic me dum trepidi crudelia limina
lirquunt immemores focū vasto cyclopi in antro. Seruius ibi trepidi. i.
festini (pyra) idest rogo crepitem. idest crepitum facientem propter li-
gna ardentia. in his autem antiqui mortuorum corpora concremare con-
sueuerunt (rata) idest quæ credidit & imaginata est (supplicium) idest
pœnam & incendium aculei cum lampadibus ardentibus circa eius late-
ra appositis: esse pro christo dulce sibi.

Trepid⁹.
Vergili⁹.
Seruius.
Pyra.

Iam dederat prius iudiciū

Tendere se patris ad solium:

Nec sua membra dicata toro

Ipsa crepūdia repulerat

Ludere neicia posiola.

¶ Iā dederat). s. sc̄tā Eulalia (prius)
idest ab ineūte etate (iudiciū) i. de
mōstrationē & sp̄e (se) s. velle (ten-
dere). i. p̄ martyriū ire (ad solium) i.
sedē & tribunal patris. i. dei om̄ipo-
tentis (nec dicata) subaudi dederat
iudiciū (membra sua nec dicata)
i. nec dedicanda. scilicet esse (toro)

L ij

idest viro

Expositio hymnorum

id est viro. hoc est quod nemini nuptura erat. scilicet virginem obseruatura (nam pusilla) id est puellula. diminutiui est. repullerat prius (ipsa crepundia) id est prima munuscula. vt crepitacula que dantur pueris. de quibus dixi supra in hymno sancti Nicolai (nescia ludere) id est quæ nesciuit ludere aliqua re. scilicet canere, vel iocari, vel psallere: quo ad seculi pompam veluti alię solent.

Succinū.

¶ Nesciebat beata Eulalia ludere, nec delectabatur illis: quibus ceterę puellę delectabantur, nam (spernere) id est spernebat infinitiu⁹ pro p̄terito imperfecto (succina) id est electrum desudans ab arboribus. vulgo dicitur ambar. vt puta. ex quo fiunt lineę calculorum: & etiã spernere (rosas flore) id est cum flore suo. vel alio quouis. & respuere pro respuebat monilia. vulgo dicitur cadena o collar de oro (fulua) id est aurea. & hoc quærat. s. (seuera) id est grauis (ore) id est aspectu (poteris etiã dicere seuera spernere. id est ad spernendum) & (modesta) id est honesta & temperata (gradu) id est incessu & (meditata) id est que in mente habuit, vel imitata est (caniciem) id est grauitatem senum. Nam dicitur in lib. sapientię. canis autē sunt sensus hominis: & etas senectutis vita immaculata moribus nimium teneris: quia supra dixit pusilla.

¶ In Prudētio nō est hic finis hymni: sed iste: sic venerarier ossa libet. Ossibus altare impositū. Illa dei sita sub pedibus. Prospicit hæc populosq; suos. Carmine propiciata fouet. Hunc autem finem ego hic apposui. (glia magna patri. &c. lra est clara. hæc habui sup hymnū sanctę Eulalię. si tamen non certū arripui iter: satis est ponere sapientem in via: a qua propter sentes alie nus erat. dixi.

Carmen est quale illud iam lucis orto sydere; Canitur ad horas matutinas in festo beatę Eulalię.

¶ Hūc hymnū rogatus composui: vt cantaretur in hac diocesi Hispanitana ad horas matuti. & propter ea breuiter ordinē textus delibandū p̄pono. Sed nota q̄ ex eius materia primo incitatur ad celebrandam gloriam beatę Eulalię: quam de dilectione dei laudamus & fauorē eius erga deum petimus. ergo (nos concinamus nunc) id est siml' cantemus (gloriam virginis gloriose Eulalię) necessitate ductus posui trocheum pro spondeo, vel iambo: vt no-

Spernere succina. flore roas;
Fulua monilia respuere;
Ore seuera. modesta gradu;
Moribus & nimium teneris
Caniciem meditata senum;

Gloria magna patri & genito
Spiritu simul ipsa sacro:
Qui deus vnus & oipotens
Cuius amore sit Eulalia
Nunc celebrantibus,

Nunc gloriosę virginis
Hic concinamus gloriã:
Eulalię vt precantum
Cœlo reseruet premium.

men

men virginis non abijceretur a carmine (vt reseruet) id est conseruet (in
 coelo premium precantium) id est festum glorie sue celebrantium.

Hæc namq; christum fortiter
 Dilexit & pro munere;
 Vitæ perennis gaudium
 Confert benignus conditor.

¶ Hæc namq; scilicet Eulalia virgo (dilexit) id est amore profecuta
 ta est maximo christū: & propter
 ea (benignus conditor) id est legis
 fer christus magnificus plasmator
 rerum omnium (confert) pro con
 tulit: id est dedit gaudium perenni
 nis vite) id est p̄rie celestis. & hoc

(munere) id est pro remuneratione sui certaminis legitimi.

O virgo dulcis vernula
 Quæ sic negasti peruigil;
 Pompam nocendi pessimã
 Necnon minas Calphurnij.

¶ Ecce ad eius auxilium petendum
 vertimur modo (o ygo dulcis ver
 nula) .i. dulcis christi serua (quæ)
 existens. scilicet (peruigil) id est vi
 gilãs erga custodiam virginitatis
 & legis christi (negasti sic) id est tã
 viriliter (pompam pessimam nocē
 di) id est delectationes mundi: quæ

tibi nocere poterant (necnon) id est etiam (minas calphurnij) scilicet ius
 dicis. pro calphurniani propter metrum.

Fac nos precantes surgere
 In morte lapsos criminis;
 Saluator vt iam sæculi
 Noxas remittat seruulis.

¶ Fac ó beata Eulalia (nos precans
 tes lapsos) scilicet propter consue
 tudinem peccandi (in morte cri
 minis) id est peccati (surgere) sci
 licet ab eo (vt saluator sæculi) id est
 christus qui sæculum redemit (res
 mittat noxas) id est culpas (seruulis
) tuum fauorem petentibus.

Patri deo sic mittimus
 Laudes simul paracleto;
 Sancto decus sit filio
 Qui regnat i ppetuū. Amē.

¶ Gratiarū actio est. sic mittimus
 deo patri laudes (simul) id est pari
 ter (paracleto) id est spiritui sancto
 necnon. id est etiam decus sit filio:
 (qui regnat) .s. cū patre & spiritu
 sancto (in perpetuū) id est in eter
 num & sine fine. Amē.

L A V S D E O.

L iij

Tabula ad promptius inueniendū hymnos

De incipientibus ab. A.

Ad cœnam agni prouidi.	fol. 36.
Aeterna cœli gloria.	fol. 17.
Aeterne rex altissime.	fol. 36.
Aeterna xp̄i munera apost.	fol. 48.
Aeterna xp̄i mu. & marty.	fol. 49.
Aeterno regi glorię.	fol. 63.
Aeterne rerum conditor.	fol. 5.
Ales dies nuncius.	fol. 13.
Alma egypti filia.	fol. 52.
A solis ortu cardine.	fol. 23.
Audi benigne conditor.	fol. 28.
Aue maris stella.	fol. 25.
Aurea luce & decora roseo.	fol. 66.
Aurora lucis rutilat.	fol. 35.
Aurora iam spargit polū.	fol. 19.

De incipientibus a. B.

Beata nobis gaudia.	fol. 39.
----------------------------	----------

De incipientibus a. C.

Catharinę collaudemus.	fol. 74.
Chorus noster solēniter.	fol. 72.
Chorus nouę ierusalem.	fol. 33.
Christe q̄ lux es & dies.	fol. 10.
Christe sc̄tōꝝ dec̄9 aq̄ v̄t̄9.	fol. 45.
Christe sc̄tōꝝ dec̄9 angelōꝝ.	fo. 45.
Christe redēp. oīm ex patre.	fol. 22.
Christe redēp. oīm cōserua.	fol. 47.
Christe cūctōꝝ dñat̄ alme.	fol. 58.
Clara diei gaudia.	fol. 70.
Clarum decus ieiunij.	fol. 29.
Cœli deus sanctissime.	fol. 15.
Conditor alme syderum.	fol. 19.
Congaudeat ecclesia.	fol. 61.
Consors paterni luminis.	fol. 13.

De incipientibus a. D.

Deus tuorum militum.	fol. 48.
Dicamus omnes cernui.	fol. 30.
Doctore egregie Paule.	fol. 66.

De incipientibus ab. E.

Ecce iā noctis tenuat̄ vmbra.	fol. 7.
Ecce tempns idoneum.	fol. 28.
Elisabeth sanctissima.	fol. 52.
Ex more docti mystico.	fol. 29.
Exultet cœlum laudibus.	fol. 47.
Exultet nostra concio.	fol. 68.
Exultet aula cœlica.	fol. 80.

De incipientibus ab. F.

Festiuā iam solemnitas.	fol. 72.
Fœlix p̄ oēs festum mūdi cardines.	fol. 65.

De incipientibus a. G.

Gabrielem veneremur.	fol. 61.
Gaude fœlix hispania.	fol. 69.
Gaude sacra meritis.	fo. 78.
Germine nobilis Eulalia.	fol. 81.
Gloriosi saluatoris.	fol. 53.

De incipientibus ab. H.

Hymnum canamus glorię.	fol. 37.
Hic locus nēpe vocitat̄ aula.	fol. 59.
Hic iudicandis ouibus.	fol. 68.
Hostis Herodes impie.	fol. 24.

De incipientibus ab. I.

Iam christe sol iusticię.	fol. 27.
Iam christ̄9 astra ascēderat.	fol. 38.
Iam lucis orto sydere.	fol. 7.
Iesu nostra redemptio.	fol. 37.
Iesu saluator sc̄culi.	fol. 47.
Iesu corona virginum.	fol. 51.
Iesu ab ore omnium.	fol. 52.
Iesu fili dei.	fol. 56.
Iesu redemptor omnium.	fol. 81.
Immensi cœli conditor.	fol. 11.
Iste confessor dñi sacratus.	fol. 50.

De incipientibus ab. L.

Lauda fidelis concio.	fol. 62.
Lauda mater ecclesia.	fol. 67.
Lucis creator optime.	fol. 9.
Lux ecce surgit aurea.	fol. 16.
Lustra sex qui iā peractis.	fol. 32.

Per ordinē alphabeti & foliorum numeros.

De incipientibus ab. M.

Magnę deus potentię.	fol. 16.
Magne doctor Isidore.	fol. 61.
Martyris ecce dies Agathe.	fol. 44.
Martyr dei qui vnicum.	fol. 48.
Martine par apostolis.	fol. 74.

De incipientibus ab. N.

Nocte surgētes vigile. oēs.	fol. 6.
Nomen Iesu magnificum.	fol. 55.
Nouum sydus emicuit.	fol. 57.
Nox & tenebrę nubila.	fol. 14.
Nox atra rerum contegit.	fol. 15.
Nūc sancte nobis spiritus.	fol. 8.
Nunc gloriose virginis.	fol. 87.
Nūciū vobis fero de supnis.	fol. 73.

De incipientibus ab. O.

O gloriosa domina.	fol. 76.
O rex æterne domine.	fol. 34.
O lux beata trinitas.	fol. 19.
O mira potentia.	fol. 73.
O nata lux de lumine.	fol. 71.
O nimis fœlix meritiq; cel.	fol. 64.
O q̄ gffica luce corruscas.	fol. 27.
O venerande pontifex.	fol. 80.

De incipientibus a. P.

Pāge lingua glo. pre. certa.	fol. 37.
Pāge ling. glo corp. myfte.	fol. 40.
Pange ling. gloriose virgi	fol. 76.
Plasmator hominis deus.	fol. 18.
Post Petrū primū pricipē.	fol. 79.
Præsens dies expādatur.	fol. 77.
Primo dierum omniū.	fol. 4.

De incipientibus a. Q.

Quā terra pontus æthera.	fol. 70.
Quē terra pōtus æthera.	fol. 75.
Quā chor⁹ vatū venerād⁹ oli.	fo. 76.

De incipientibus ab. R.

Rector potens verax deus.	fol. 8.
Rerum deus tenax vigor.	fol. 9.
Rerum creator optime.	fol. 14.
Rex gloriose martyrum.	fol. 50.
Rex christe Martini decus.	fol. 73.

De incipientibus ab. S.

Sacris solēnis iūcta sit gau.	fo. 47.
Sctōrū meritis inclyta gau.	fol. 49.
Somno relectis artubus.	fol. 11.
Splendor paternę glorię.	fol. 17.
Summe deus clementię.	fol. 18.
Summe largitor premij.	fol. 30.

De incipientibus a. T.

Telluris ingens conditor.	fol. 14.
Te lucis ante terminum	fol. 10.
Tibi xp̄e splendor patris.	fol. 45.
Tu trinitatis vnitas.	fol. 17.

De incipientibus ab. V.

Veni creator spiritus.	fol. 38.
Veni redemptor gentiū.	fol. 21.
Vexilla regis prodeunt.	fol. 31.
Verbū supnū pdiēs. Nec pa.	fo. 43.
Verbū supernū pdiēs a prē.	fol. 20.
Virginis ples opifex nr̄is.	fol. 51.
Virgo q̄ magnis m̄ritis corr.	fo. 53.
Votiua cunctis orbita.	fol. 67.
Vox ecce clara intonat.	fol. 21.
Vrbs beata Ierusalem.	fol. 57.
Vt q̄ant laxis resonare fib.	fol. 63.

FINIS;

De incipitibus ab M.

Magne deus potentie fol. 16.
 Magne deus potentie fol. 17.
 Magne deus potentie fol. 18.
 Magne deus potentie fol. 19.
 Magne deus potentie fol. 20.

De incipitibus ab N.

Nomen sancti magistri fol. 21.
 Nomen sancti magistri fol. 22.
 Nomen sancti magistri fol. 23.
 Nomen sancti magistri fol. 24.
 Nomen sancti magistri fol. 25.
 Nomen sancti magistri fol. 26.
 Nomen sancti magistri fol. 27.

De incipitibus ab O.

Oloria dicitur fol. 28.
 Oloria dicitur fol. 29.
 Oloria dicitur fol. 30.
 Oloria dicitur fol. 31.
 Oloria dicitur fol. 32.
 Oloria dicitur fol. 33.
 Oloria dicitur fol. 34.
 Oloria dicitur fol. 35.

De incipitibus ab P.

Pactum glorie preces fol. 36.
 Pactum glorie preces fol. 37.
 Pactum glorie preces fol. 38.
 Pactum glorie preces fol. 39.
 Pactum glorie preces fol. 40.
 Pactum glorie preces fol. 41.
 Pactum glorie preces fol. 42.
 Pactum glorie preces fol. 43.

De incipitibus ab Q.

Q. deus potentie fol. 16.
 Q. deus potentie fol. 17.
 Q. deus potentie fol. 18.
 Q. deus potentie fol. 19.
 Q. deus potentie fol. 20.

R. deus potentie fol. 21.
 R. deus potentie fol. 22.
 R. deus potentie fol. 23.
 R. deus potentie fol. 24.
 R. deus potentie fol. 25.

S. deus potentie fol. 26.
 S. deus potentie fol. 27.
 S. deus potentie fol. 28.
 S. deus potentie fol. 29.
 S. deus potentie fol. 30.

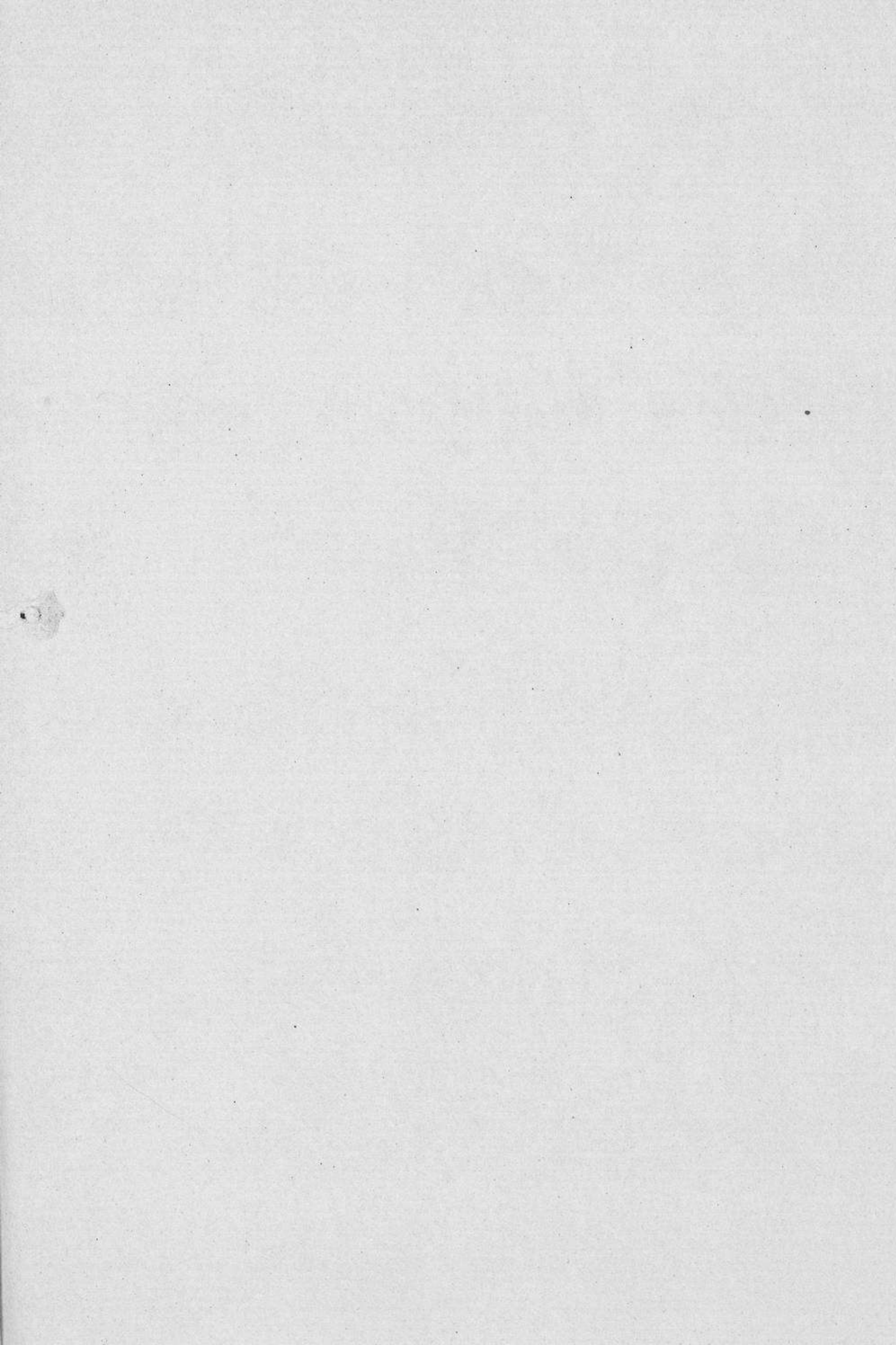
T. deus potentie fol. 31.
 T. deus potentie fol. 32.
 T. deus potentie fol. 33.
 T. deus potentie fol. 34.
 T. deus potentie fol. 35.

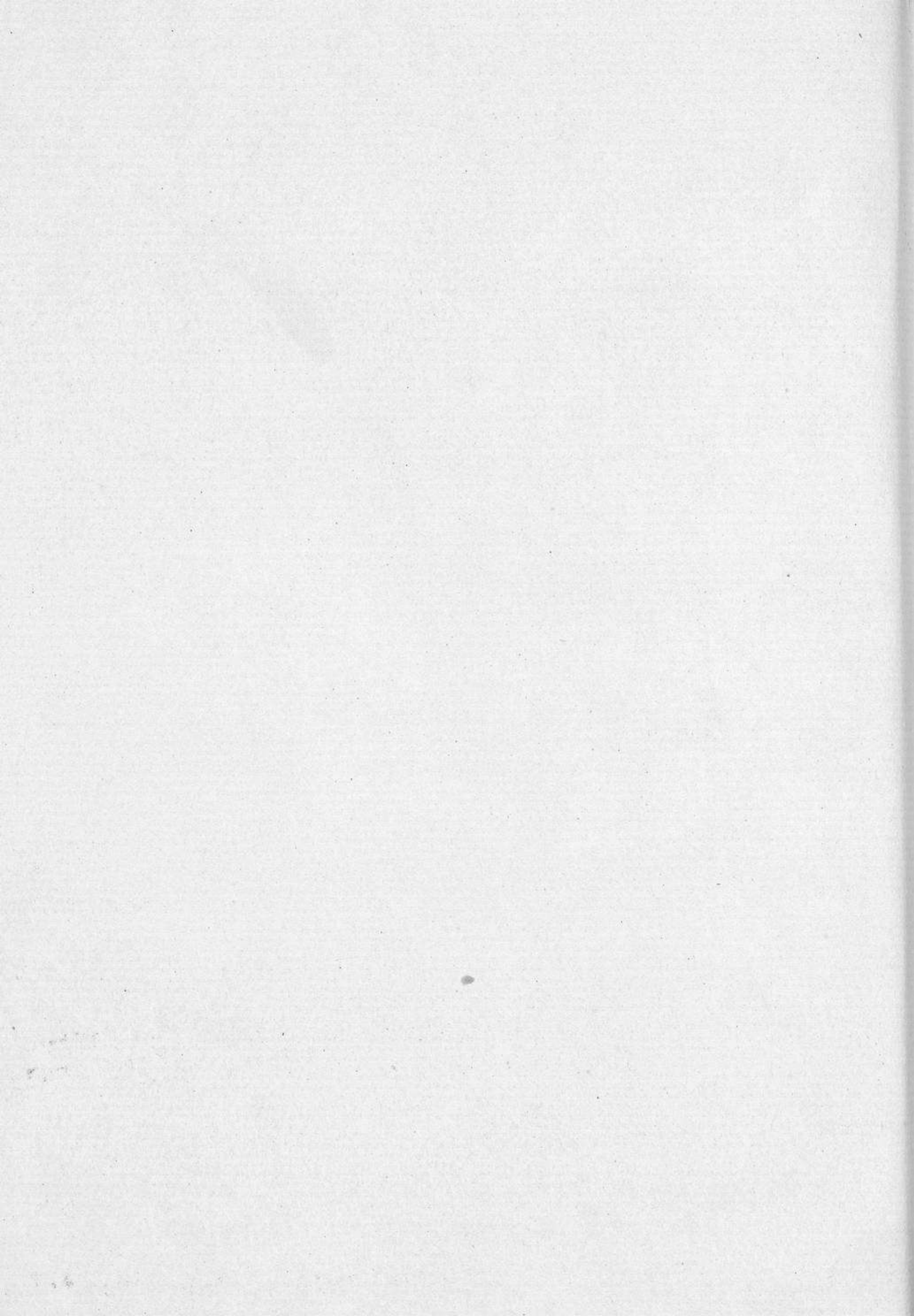
V. deus potentie fol. 36.
 V. deus potentie fol. 37.
 V. deus potentie fol. 38.
 V. deus potentie fol. 39.
 V. deus potentie fol. 40.

V. deus potentie fol. 41.
 V. deus potentie fol. 42.
 V. deus potentie fol. 43.
 V. deus potentie fol. 44.
 V. deus potentie fol. 45.

V. deus potentie fol. 46.
 V. deus potentie fol. 47.
 V. deus potentie fol. 48.
 V. deus potentie fol. 49.
 V. deus potentie fol. 50.

V. deus potentie fol. 51.
 V. deus potentie fol. 52.
 V. deus potentie fol. 53.
 V. deus potentie fol. 54.
 V. deus potentie fol. 55.





CENTRO NACIONAL DE RESTAURACION DE LIBROS Y DOCUMENTOS.

Restaurado su interior. Encuadernación muy deteriorada, ha sido sustituida por otra similar.

nº reg. : 3293 febrero de 1977

